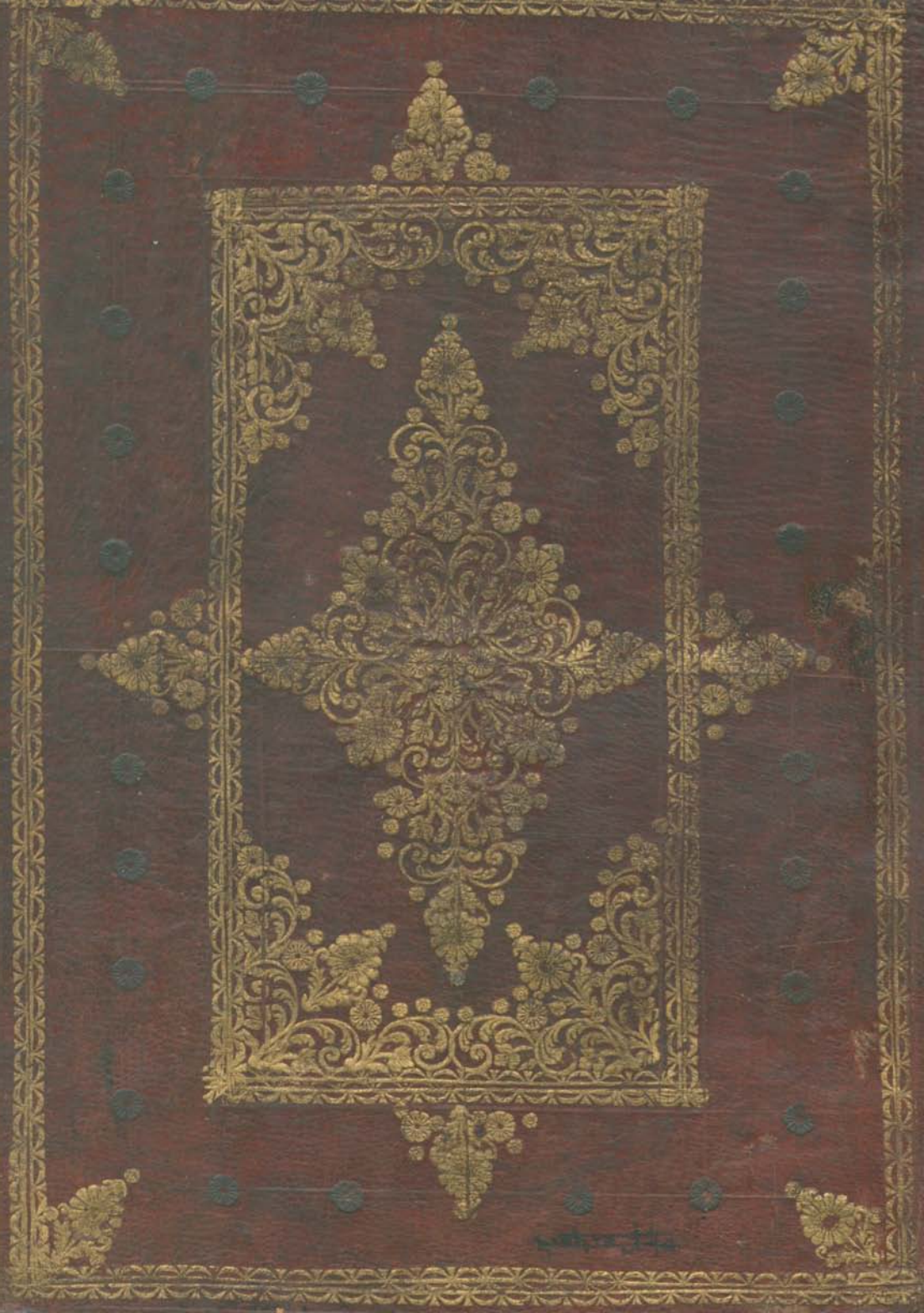

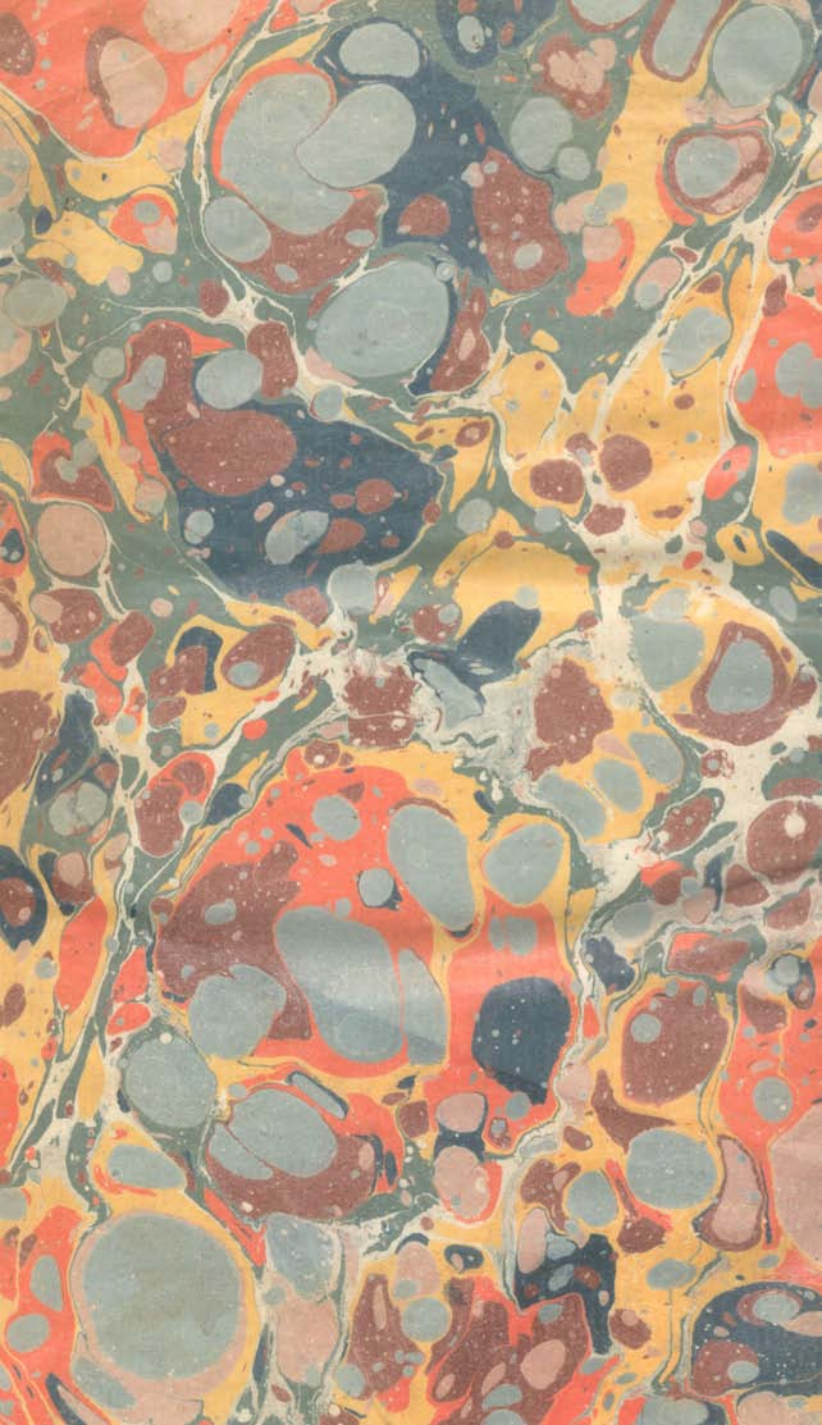

ՆԱՏՈՐ
ԵՐԿԵՐՈՐԴ

Ելբուղինաց Հաւուց Հորեցունց Ընժա
նաւորաց Գովեստից՝ Հացելոց ի Բեյ Նո
ըեն Մերմէ Գովիդոբե Նարեկացւոյ։

Ոյսինքն. Հպարանից Բեյ Խաչին։ Սըբու
բուհոյ Կուսին Մարիամու Ինձաճնին։
Հշալելոցն երկոտանից, և Հօթանասունե
կու Հշահերտացն Կիւ։ Սբյն Յակոբայ
Հքանչելագործ մըծբնայ Հայրապետին։
Հանդերձ Հետևեցելով փոքր ըզքիւ բա
նիւ Հաւատոյ։

*Տպագրեցեալ ի Հայրապետե Բեյ Ի Ջմիածնի՝
ան Հիմեօնի Սրբոյն Կիթղիսի ամ Հայոց։
Նբ ի Պատրիարգութե Բեյ Ներսեսեղմի
ան Պօղոսի երջանկազարդ Վարդապետի։
ի Կոստանդնուպօլիս Վաղարշ։
Ի բանանաւ Նորին Պատրիգի՝ արք Նախկի
ան Օ՛ագարիայ Հիբեան Վարդապետի։
ի Թուին Հայոց՝ ռ՛ի՛գ։ Հտուն աս։

---

*ի Տպարանի Ինձատուրի։

2266-ա

1112-2009

* Ի ՍԲ ԱՐՈՒԵՍՏԻ *

Ընդեղ անմահ Երկրորդութիւնն երան եալ
ի լոյս աննիւթ և անմատոյց բնական եալ
Ոսկիւն հետոց՝ յերկիրաւորացս հեռաց եալ
յերկինսաւընդն՝ ահիւ մեծաւ պաշտեց եալ
Որ սուրբ փառաց՝ քոյին փառագ լի՛ եղ եալ
ոլորտք համայնք՝ և ոլորք յերկինս են հաստեալ
Երկեակ և մի՝ անհամեմատ վըճռեց եալ
բաբուն վերնոց նաև ներքնոց դաւան եալ
Բամից խնամօղ՝ ամենեցուն ողորմ եալ
դարմանելով ցանկ ըղնուսա պահպան եալ
Բամեալ քս առ քեզ միշտ պաղատիմք խոնարհեալ
վիճծեալ անձանցս՝ ըղաստուածդ աղերսեալ
Ողորմութիւնդ է անբաւական քարոզ եալ
ուրեմն արա ըղնոյն և մեզ անկաց եալ
Բաբունեայն Հօր՝ Որդիդ ծընունդ ծանուցեալ
յորմէ անբաժ և սբ Հոգին բըղխեց եալ
Դու դատաւոր ի քոյդ Հօրէ կացուց եալ
ի՛ջ գոլով ընդ Հոգ կարգեց եալ
Ոստն մաղթեմ յորժամ յայտնիս երև եալ
անաբժանիս արա ըզՀիւդ ընձեռ եալ
Խուռճաճ բանիս թէև չիցէ պատշաճ եալ
տացես սակայն ըզքոյդ որ քեզ պատկան եալ
Թագաւորիդ իսկ առաջի արդ անկ եալ
ողջագուրեմ զտուս քոյին մաքրեց եալ
Ինձ յետնելոյս ըզքոյդ շընորհ պարգև եալ
Հիւթաքանչիւր ախտից լիցիմ սրբեց եալ
Խուսամբ բանից առն այդ ընտրեց եալ
բանասցուսցես զբսպատաճարս սիրատ եալ
Ներաշընչմամբ Հոգւոյդ շնորհիդ մեզ հատ եալ
ի գործ արարման երկ հատորիս ըսկըսս եալ

Պատմեցարքար Քան զուլուճ Անհեալ ուխտին,
Ի պարանից Քհեան սուրբ Կրճա հնին.
Ո՛ր առաքեալ Կորնթոսի Կարեկա ցոյց,
Ա՛րդարեւտին Հայոց Տէր Անհեղ ցոյց.

Սէյն Հօրն Գէորգ Պատրիարքէ Աստուածաբան

Յիշատակարանք Պատմագրանցք Աշխարհագիր Նշանք Աշխատասիրեալ Որ ի վերուստ ամենայն հայերաց նախաստեղն ակնարկուք ի ստորին կողմանց կայից հի ազգացն յունաց՝ բերեալ Հանդուցեալ ի սահմանս վայրից գտանելն մոխաց՝ ի շինուածս քանդ կուքեան ուխտին արքունեան՝

Որ ի Պոլիս Պատրիարք։

՚Ա Ի Ո Ա Ր Ա

Ժամանակաց բազմամեղութիւն սատանայական թեանց՝ որ ի կայս և ի կոյս կողմանցն յունաց՝ հարազատութեամբ արեան զարմին եսաւայ և որդւոցն մնիցն արեւուտից։

Որ յաշարհատուն եբրայեցի՝ և ի ճաշ գլխահարութեամբ մատին ասիայ։ յարեալ և յարձ

մատանին զինուք՝ մի ընծայ
մարտուցեալ՝ ի հարուստ
աւուրս և յերկայն ամա-
նակս։ Ա՝ ինչպէս խնդալիս
սաստկութեամբ հեղեալ
բոլոր դանիէլի՝ նոյնպէս ծո-
վային զեղոյն ցամաքային.
զարևմտայինն զոյն՝ արևե-
լայինն։ Ա՝ն երբեմն կամ
բիւսեռանն կիւրոս՝ զբաբե-
լացին։ Այն ամբարձին բա-
ղձանացն՝ ի պատիւ փառաց
ձոխութեանն կայսերականն ոսկե-
փայլ դահոյիցն պճնութեան.
և և այլ եղելոցաբար բազմե-
ցան և հանդարտութեան հան-
դուցեալ նստան։ Ճ՝ առա-
ջիւղս ամենավստահս՝ ի խո-
նարհ առաքեալ ոստքն ըս-
քանչելուղեշ բարեսնակին
բարձրութեան՝ սիրական
և արքայական հաստատմամբ
անկան՝ Ղազարքն երկնքին
հարազատք միաշահ իղձ հա-
մակցողք և զուգածիրա
նիք՝ վասիլ և կոստանդին։
Ո՝անդի մարտուցեալքն
ընդ ածաչէն ամուրս նոյ՝
ընկալան կորայան և խոպան

մարեալ՝ ի հիւսիսոյ լերկիայ՝
խառն և խիտ ընդ ծիրան
նածառալ ծովային ծոցոյն
ասպրեզ։ Ա՝նեղով զդարձ
դիտելոյ դիմացն՝ ի Թեմանն։
Ա՝ր ըստ ոմանց լերուճաց՝
միջօրեայ կարդացեալ։ ոչ
ըստ եբրայականին՝ հարաւ
համբաւեալ։ որ այժմ կո-
չի բուրհալք։ Ա՝յր Թէ
հալք և մարզկէք ըստ մերս
դիտանոյ՝ բազում դոյու
Թեանց պատճառական նիւ-
Թոյ։ Ի՝ սոյն երկաքանչիւր
բառականաբոյս բազմածին
լերանց հզօրաց և քարձ-
րագունից՝ խիստ և հաստու
հակառակութեաց. ոչք կա-
ռուցան կազմեցան կարդե
ցան կանգնեցան կացին՝ ի
կիւրս կայից խարսխաց բար
ձից տանողացն ուժից. իբր
նախ քան զոյն՝ սկիր և
հադար՝ ընդդիմահարք մի
մեանց և ներհակակիրք։
Ա՝ղբ կուռ և կարծրատած
կոյտ վառեցուք կառոյց՝ ըն
դեօնահատաք կամառոյց՝
ճարտարապետիւք ամրատեսան

Եւ ահագնութիւք աշխարհ
(ընդ արարիչն աշխարհի
երկինք և երկիր)
Ամենայն մեծութիւք երկրի։
Արիւնքն՝ լայնութեամբ տա-
ճաման մեծութեամբ երկրի։
Եւ տիրեաց բազկի նոցա
ժուժք իսպառ սատանեալ՝
եղեն՝ ի հարթ ճանապարհս։
պարապաց՝ ուժգին շար-
վհանգէ վտակք լայնահոս
լակք ջրականաց գետոց յոր
դաբուղխս ուղևից՝ իբր ե-
րատանաւք փոխոյ նահանջել
ընդհակառակս՝ ընկրկեալ
յետին կացուցան։ Եւ ոչ
զերիվարս վարժողական կր
Թականութեամբ դաստիա
րակեալք՝ յոր ընթացս և
միտք կառավարին կամիցին,
նմանաբար և նոքին՝ լքին
զճանապարհս հետոց խոչ
ղոցման իւրեանց։ և գնա
ցին ըստ մարդաբնութեան
երկանկին դաւթի՝ գետք
ընդ անջրդիս։ Եւ կարծ
րակերտ կարկառք պնդա
կըցուրդք քարապատուարք
վիհակողովք՝ մահարձանօք
պարսպաց՝ ուժգին շար-
ժուք իսպառ սատանեալ՝
եղեն՝ ի հարթ ճանապարհս։
Եւ տիրեաց բազկի նոցա
արիւնքն՝ լայնութեամբ տա-
ճաման մեծութեամբ երկրի։
Եւ ահագնութիւք աշխարհ
ամենայն մեծութեամբ երկրի։
Արիւնքն՝ լայնութեամբ տա-
ճաման մեծութեամբ երկրի։
Եւ տիրեաց բազկի նոցա
ժուժք իսպառ սատանեալ՝
եղեն՝ ի հարթ ճանապարհս։
պարապաց՝ ուժգին շար-
վհանգէ վտակք լայնահոս
լակք ջրականաց գետոց յոր
դաբուղխս ուղևից՝ իբր ե-
րատանաւք փոխոյ նահանջել
ընդհակառակս՝ ընկրկեալ
յետին կացուցան։ Եւ ոչ
զերիվարս վարժողական կր
Թականութեամբ դաստիա
րակեալք՝ յոր ընթացս և
միտք կառավարին կամիցին,
նմանաբար և նոքին՝ լքին
զճանապարհս հետոց խոչ
ղոցման իւրեանց։ և գնա
ցին ըստ մարդաբնութեան
երկանկին դաւթի՝ գետք
ընդ անջրդիս։ Եւ կարծ
րակերտ կարկառք պնդա
կըցուրդք քարապատուարք
վիհակողովք՝ մահարձանօք
պարսպաց՝ ուժգին շար-

սուզան մերձ առ գարշա
պարս ընթացից ոտից հզո
րաց։ և՛ի սպասաւորութի՝
հպարտութիւք նոցա պատրաս
տեալ գոան։ ոչք երբեմն
անձանձ նոցա յուսային տե
սանել։ Եւ եղեն վայրք բը
նակուեալ առեալաց նոցին՝
անապատս յետին։ և կոտո
ցան շահիլք նոցա։ Իբրև
ընդդիմադաց կամաց գթու
թիւն խնամոց բարձրութեան աչ
ջոյն այր՝ Լայ զի և յիշատակ
քարոզելիս՝ բազմադիմակս
և յոգնապիսիս՝ անեղծաչ
կանս և անաւուրերադիծս՝
՚ի դէմս երեսաց պատուե
րաց անզգայականաց վկայից
մատուցին։ Օ՜ի իբր ՚ի
բարբառ բերանոյ բանից՝
անդադար ձայնիւք և ան
դուլ գոչմամբք՝ մշտնջենա
ւորապէս ինչեալ պատմագի
տութեամբ համբաւ՝ գո
վելի գործոցն նոցա։ Ոորոց
մեքենայիցն ածատուր հան
ճարոյ խորհրդոյ և
մատուցին նոցա՝ բնական բա
րոյից ընտանի սովորութիւք՝

ծակցաց բարւոյ գործակցաց
կուց միջնորդաց՝ համալը
տանէ գործով գրկէ, եր-
ոյ միջոցի անդաս
անձկութեան սրտի, կամ
աչաց, ի դաժդիթ կամաց
սէր փափագման տեղիչնաց
խորանի խորհրդարանի՝ ի
և զմի զոգակից ի միում
տաղաւարի, և զմի ընդա-
կից ի միում վերարկուի,
սիրելի ի միում սեղնեկի,
մի եկեղեցի, և զմի հարսն
ի միում առագաստի, և զմի
խմբի, և զմի սիւնհոդոս ի
նակ ծոցոյ անթիւ ամբա-
նաւ ի միում աշխարհի՝ բազմու-
ընդարձակատարը յարկի էր
ձդմամբ՝ զմիջոց բացուածք
նուքը՝ ամենահաս թևոցն
մայն ասել՝ երկնաւրէն լայ-
քանակեցին։ Եւ միանգա
խմառակ խօսից՝ զդուռնս
ցին։ Եւ ի կշռոս բանից
ալ զբազում տեղիս ջափե
և ոչ զբնաւին տարերս ,
ահն և ի քայլս ասին՝ թէպ

ըեցին։ Եւ ևս ի քիլս ձե
զամենեքումբք անցեալ սի
երկնեաւն կենդանւոյ ,
ընթացս ամպաչտ թռչնոյ
ի թռիչս թեթև և յերագ
կաց , լեր ի թռիչս օդոց
կոհակաց՝ կապոյտ կուտաց
անկայուն յատակաց՝ ի կոյտս
դաշտաց՝ լուծանին լերանց՝
րագոյն դիմաց՝ երկնագոյն
կաց և անշունչ կառուց՝ դե
լերնեկուեց փայտակերտ
լաստաց՝ անխարիսխ յար
հանդստեան իրանաց նո
մատուցին յընդունակու
մարմնոց անդամոց իւրեանց՝
կուբ՝ զկանունս մասանց
իբրև զոյդս ձիոց լծելոց
խնամատունն սաղմոնի ։
ձեայ օձառ՝ սքանչելի սրիս
դումար ամենայարմար նո
ղէ քրօբէանկար և սրբա
նէն սիօնի ։ ի սպաս երեւե
կեաց պիսիդոնի , ոչ սիդո
ամպարտանակ երկրաշարժ
փակ սիեզերապատ պատուա

ձենաց և հայկականաց՝ ա
րիասէս և յաղթողաբար
ընդունեալ կալան. ըստ ամ
բակումայ և զաքարիայ կա
նուխ պատմադրաց։

Եւ նա և հիացուցանող համ
բաւ տէրութեան վերին
Հարազատաց երկոցունց,
մարմնացեալ մատուցեալ
՚ի կերպ պատկերի դիմաց
քարտեղի ապիտակերանդ
ըղձալին դաշտի՝ հասին ՚ի
խուժս և՚ի սկիւթացիս։
Եւ քառաքանակեան շրջա
նակութ՝ շուտաժիր ըստա
պով յընթացս թևաց հող
մալար ամպոց՝ երագեցին
և յառաջեցին. մինչև դը
րաւեցին պատանդեցին և
ուսուկանեցին ՚ի մի ծած
կութիւն պաշարման վարմի
կայտառունակ ցանցի՝ զչիրս
ցնդման բաժանման երկրի
որդւոց աշխարհի։ Եւ փո
րագրեցին՝ դեղերեսեցին՝
ձեռնաձուլեցին տատապա
տաշ արագործ անդրագիր
արձանս պատմաբանական և
անշնջական յիշատակարան՝

Եւ ըդ՝ այսքանեօք և այս
պիսեօք բարեպատեհ պա
տահմամբք՝ ածային համ
բաւով հզօրապես արիու
թիւ՝ հաւատարեալ հար
թեցին տապալեցին ընկերը
կեցին ընտանեցին և՚ի կոր
կործանեցին զչեռնակար
կառ մոլութիւն հարամային
բռնութիւն որդւոցն հպա
րոս։ Եւ հաստատարիսխ
հիմամբ՝ կառուցին պատ
րաստեցին յօրինեցին յար
մարեցին յարդարեցին զե
զագրեցին ՚ի զարդս պայ
ծառս և երկրագիրս ըղ
քրիստոնէից եկեղեցի։
Եւ ձգեցին ձգտեցին ըղ
դաստակս ձեռացն աշխար
հակալաց ընկնելոյ ան
տանցն՝ ՚ի տիեզերս երկրաց
երկրի և ծագաց նորա։
Եւ մանրախոյզ չջուիմամբ
աչօք՝ զեղջիւրս արքայից և
կայսերաց մեծաց՝ աւազա
կոյտ ազանց տարմին վերայ
և խմբից հազարաց՝ քաջաց

պատկանապէս պատուարե
ցին։ Նա անատուեր և ա
նապատան և անյարձական
զէմարտութեն բան՝ ամ
ազգաց ծանուցին։ Կայց
քանզի բանականապէս ոչ
բայ պատմութիս զնա՛ն՝
՚ի վաղթար կրօնս կորուս
կան կամաց մոլորութեանն
Թէոդորի և դիոդորի յոյժ
հակամիտեալ։ Նամառօտե
ցից աստանօր զբանս՝ իբր
անվայելուչ ՚ի շահիլս եր
կուց ընթացից՝ դովեստից
և պարսաւանաց՝ միասե
սակ դիմաք հետևիլ։

՚ի ժամանակս և ՚ի դարս
աւուրց տիեզերակալու
թեան և արքայութե սուրբ
երկոցունց՝ Լ ասլի և Կոս
տանդեայ։ ոչք ՚ի մի նըկա
տումն կամաց խորհրդոյ՝
երկեակ մարմնով և միով
սրտիւ կենցաղավարեցան։
Նա որպ զեութի երկուց
տարազուց անձին և մարմ
նոյ՝ ՚ի մի կերպարան շա
րունակեցին։ Նա զհնաստ
նականն նախատաց բան՝

՚ի փութագոյն քարանց այ
լայլականաց գեղեցկազարդ
և գեղեցկագիւտ գունոյ
գոյութի։ Նա միահաղոյն
զոլորտս ամենից բոլորից լը
րութ՝ ՚ի պատուար տունս
և՚ի ցանգ հրեղէն և յաշ
տարակ հզօր ապաստանե
ցին։ Նա բուրվառդոյն բերս
բիւրուց բարեաց՝ ՚ի հեռա
ւոր երկրիս պղտաբերե
ցին։ Նա զնաղազութեն
հաստատութիւն՝ յամենե
սին աւետարանեցին։

Նա ձիրս ընծայից պայ
ծառ պարգևաց՝ աղբանա
զեան զարմիս բաշխեցին։
Նա զհրաշալնորհ զարմա
նազան զերջանկացն հան
դիսարան՝ զմեծանունն վը
կայարան՝ սրբատնունդ և
երանուհի տիկնոջն սուրբ
և քան զևս գեղեցկա
պանծ նոր պայծառութե
և ամրական դրութե նո
րոգապէս վայելեցուցին։
Նա զսայթաքեալն ՚ի տա
տանանէ դողման շարժու
թեան վերին բարկութեն՝

քեսեդեկի, որոյ նախանձը
կարն խորհուրդ՝ տպաւո-
րեցաւ յընտրեալն ի քա-
նանէ և ի սիդոնէ։ Ա. յայն
ազգս ըստ ամ մասանց պատ
էհելիք։ Ապակ ըն քաւանդն
դաւանութեան՝ անկմանք
և անհաւատացք ։ Ցորոց
միոն ընտրեալ յայ և հաւա
տարիմ ծառայ մի, և կա
մակատար սրտի բարձրե
լոյն։ Որոյ անունն Ճանա
էիւբ Պաւիդ։ Հանդուցանա
կից առաքելոյն՝ անուամբ
և իրօք ։ Այ ի ձեռն ձե
ռին մեծութեն ածուէն՝
նախանձկաք հրաւիրանօք՝
ըստ յառաջ գուշակելոյ հո
գւոյն քո, առ ի բարեպա
րիշտ և ի պարկեշտակրօն
ծնողացն իւրոց խրատեալ
և դաստիարակեալ։ լցեալ
լեացեալ և ուղերձեալ։
Այ իբր զեփրեմեան լե
ռինն՝ հոգիւնակալ հզօր դի
տապետն՝ երկրորդ սկիզբն
երջանկաց, և առաջինն կա
ճառից նահապետաց՝ մարգա
րէածին տեսանող՝ հաճոյ
քեսեդեկի, որոյ նախանձը
կարն խորհուրդ՝ տպաւո-
րեցաւ յընտրեալն ի քա-
նանէ և ի սիդոնէ։ Ա. յայն
ազգս ըստ ամ մասանց պատ
էհելիք։ Ապակ ըն քաւանդն
դաւանութեան՝ անկմանք
և անհաւատացք ։ Ցորոց
միոն ընտրեալ յայ և հաւա
տարիմ ծառայ մի, և կա
մակատար սրտի բարձրե
լոյն։ Որոյ անունն Ճանա
էիւբ Պաւիդ։ Հանդուցանա
կից առաքելոյն՝ անուամբ
և իրօք ։ Այ ի ձեռն ձե
ռին մեծութեն ածուէն՝
նախանձկաք հրաւիրանօք՝
ըստ յառաջ գուշակելոյ հո
գւոյն քո, առ ի բարեպա
րիշտ և ի պարկեշտակրօն
ծնողացն իւրոց խրատեալ
և դաստիարակեալ։ լցեալ
լեացեալ և ուղերձեալ։
Այ իբր զեփրեմեան լե
ռինն՝ հոգիւնակալ հզօր դի
տապետն՝ երկրորդ սկիզբն
երջանկաց, և առաջինն կա
ճառից նահապետաց՝ մարգա
րէածին տեսանող՝ հաճոյ

եղբայր յեղբօրէ օգնեալ՝
իբրև ղբաղաք ամուր ան
կոծան ։ Այ ձկմարտա-
բար միութէ առանց այ-
լայլման կացին անբաժին ։
Այ զարարչականն թելա-
դրութէ՝ երկիւղադին սըր
տիւ պահեցին. թէ ամե-
նայն թագաւորութէ յանձն
հատուածեալ՝ արմատով
իւրով խլեսցի ։
Ա. յր թէպէտ և բազում
սրտից տարակուսելոց՝ եր
կայնմտութէ հետս հոգեղե-
ցին, յաւէտ առաքել հիւ
սիսայնոցս արևելականաց
տանս Թորգոմայ՝ ազգիւրս
շնորհաց կենաց անձրևաց
ի դԹուԹեանց իւրեանց
ցօղեցին ։
Ռանզի ազգ ոմանք ե-
բևելիք ի տոհմային պայա
ռաւորԹեանց՝ ի ցեղէ վե
հից՝ ի զարմէ դիւցազանց՝
ի տանէ պետից՝ ի դնդէ
գումէրեաց՝ ի դասակարգէ
քաջաց՝ ի շառաւիղէ հա
րատաւուԹէ արեանն մեր

չիրիմ անձկութիւնե յարկէ ,
կարծրաձեղուն խորանէ ,
նեմմաստուհեր մըթութե
հողախշտի հանգստի ։

Ո՛ ձեռն որոյ երկրապատ-
եան և դեռնածածկոյթ
վերարկուի՝ շնորհս բժըշ-
կութեան հրաշակերտս և
հոչակելիս՝ ընդ բազում
տեղիս պարգեւեալ տարա-
ծեցաւ ։

Լ՛սէ՝ զինի տիրահրաւէր
հանգստեան նր՝ արբա-
սընեալ ումն պատանի՝ որդի
դստեր Համածին եղբօր նր՝
ըստ հաճատի աղգաբանու-
թեան՝ քաղցրածաղիկ ծա-
ռոյն բարեոփ պտուղ ։
Ի նմին իսկ երանելւոյ ու-
սեալ , և հրեշտակահնդիս
կարգօք հրահանգեալ , և
ի ձեռն ածամերձ ձեռին
նր ձեռնադրեալ ի քահա
նայութե , և վանականաց
ի վերակացուե ։ Որ նկա
տեալ երջանկին զի տարա-
գեղոյ պատկերի ձևոյ տե
սակի՝ զնմանուէ նորին ի
յանձին՝ զեղեցկապէս հե

պատեալ մարդկան և ՚ոյ՝ վա
րուք մաքրութե ։ Ո՛րինչե
ընծայեալ մատուցանե ա
ռաքելական մասին կցոր
դութե ։ վճռակին այցելու
թեան ։ ածախնամ անտե
սութեն ։ երկնաձիր և ածա
տուր փառացն ժառանգու
թեան ։ աբ և երանելի ուխ
տին պայծառութե , զգես
տաւորեալ վայելչութեամբ
՚ի պարկեշտ պատիւ եպիս
կոպոսութեան ։ Լ՛ս՛ յա
ւուրս ոչ սակաւս այսքան
նեզք բիւրութք բարութե
բազմացեալ բերկրեալ և
բարդեալ՝ի ծագ աւարտ
մանն լրութեան հասակի
լուրցն կենաց , լքրև ըզ
ցորեան հասեալ՝ի ժամս
նախ ինձոյ արմտեաց հա
ւաքման արդեանց համբա
րոյց՝ հանդեաւ՝ի քս ։

Օ՛ որոյ երջանկի և առա
քինւոյ վարքուր ասկերան՝
ըղձական և հրեշտակական
բազմապատիկ նրբագեղը
պութե սմխոխեալ հաւա
քեցին՝ի քարապատուար

մեալ հասանելը։ Ի բուն
բնակութիւն ծովածաւալ
ջրափակ անդնդախոս ա-
հաւնապարիսպ բազմաթը
նակ քաղաքին և անմար
տընչելի ամրոցին պանչէ
լեայն կոստանդնուպոլսի։
Ինքն այր երագամիտ, և
ըստ կարգաբանութ իւսկից
անթարթափ լեզուով, յոյժ
պատկանաւոր։ Ուսկ ըստ
ուծայնին հոգելից իմաստու
թեն՝ յաւէտ պարարեալ։
Ասուցեալ ի յօգուտաց
բնակի պայծառապատկ պատ
կառատեսակ պալատ՝ գինն
ծորելը։

Սա նախ յորժամ տարա
բաժանիւր ի հայրենեացն՝
զտարաբնակութիւն օտարու
թեանն յակօքս ղմնաւ ա
ծեալ, որ ի նեցուկ ցոյնն
միայն յեցեալ, ոչ ինչ բե
րելով թոշակ մարդկային
մարմնական կենաց ի ծնո
ղացն, բայց միայն զօրհնու
թիւն երկնաշնորհ և տիրա
պարդև՝ անդրանկարարն
ձեռնադրութե։ Որով

տևեալ նմանեացն։ Ուսկ
ի դաստումն ընտրութե վար
ժից՝ առաքելագէտ և մար
գարէածանօթ և աւետա
րանաժառանգն դիտութեց
և այլոց բազմաց սուրբոցն՝
վայելչապէս համբուրի
պատահեալ։

Ասուցանօր ի սոյն առնել
կի՝ եղբայրս մեր սուրբ եր
կանելի և բարեպաշտուհոյ՝
ըստ պատահման իրիք հան
դիպման՝ խոյս առեալ։ և
թիկունս մոխանակ դիմաց
դարձուցեալ թողեալ լքեալ
և արտակացեալ ի յարկէ
բնակութե հայրենեացն իւ
րոց։ Ի գաւառէն մոկաց,
ի լեռնէն կորճայոց։ ի զբ
նացս ընթացից բազմօրեայ
հետոյ՝ առ բհանդակիօրէն
խաղացմամբ յառաջ երա
գեալ ի յարեդ կուսէ կող
մանց հիւսիսոյ մինչև ի ըս
պառճաճ ծայրին ասիոյ
եւ սկզբանն խաչելոյ, ի
կայանս նորոգն դաշմա
սիոյ, յարբայարանն յու
նաց ազգացն եղեալմոյ դի

նաց պատուհոյ կարգելին։ Ապա
թե պարգևընկալ պանծա
ւեին՝ ի փառս բարձրու
մար և բնութականաձառն ա
շխարհախառնմբ երկրագու
զատաց, իսկ և իսկ ի նմին
լեաց՝ զանհպատուրն հարա
զանմերձաւորն աչաց սիրե
հեռաւոր աշխարհայինն՝
զանընտել օտարականն՝ ըզ
դանդաղ սրտից բաղձանօք
Ընդէն վաղվաղակի ան
րեալ կամայն յօժարութ,
սպասահարկութ՝ կատա
նի սովորութ որ առաքա
հանց ցանկութ, և ընտա
զամամեծար սրտին իւր
բընաճին բարի բարուցն
քուսոյ՝ սրբասէր և երկիւ
Տիրոջ՝ քրիստո
ծարեալ եղբօր հօրն նը,
Այնժամայն ըն ընդաբոյս
ինքնակալքն յուսոյ, որ ի
նշխարաց հողոյ՝ քրիստո
սապահեստն գանձարանի
կանաց հրաշակերտ նշանաց՝
շնորհ պարգևացն անպղծա
Ապա իբրև տեսին ըզ
կարդաց յարդեցաւ։

զոյ՝ պայծառ պանծանօք

յաւէտ առաւելութ՝ ան
ըստուերը և անթափանցիկ փա
ռօք՝ կրկին պատկեցաւ մե
ծաւ ինջոյսն՝ զերազանց
գառեալ քան զհամածինն։
Այնպէս և սորա անփոյթ
արարեալ զբաղմածախ և
զյոդնաշատ ինչս ստացե
ծոց գանձուց հայրենեացն՝
միայն ի դրից դամբանէ շիր
մի եղբօր հօրն իւրոյ գա
թի սրբազնագործ և քա
կարգ եպիսկոպոսի, (զորոյ
զգուշութի բաղձալէ ան
ուանն նախ նըկարեցաք)
անահ ողջունիւ բարձեալ
ընդ ինքեան տուղ ինչ ջահ
դուզնաքեայ հողոյ։ և այ
նու շատացեալ՝ անզուգա
կան և անհամեմատ բերկ
րանօք բնակեր ի սէրս։
Ապա թէ սերեցեալ սերմն
ատիատայ՝ մաքուր մանկէ
կան մեծին հեղինե՝ ի կա
տար ամբարձման դլխոյն կար
մրելոյ։ Ապրիլ հանդուներ
պէս և հանասարաբար ըստ
օրինի նմանութի նորին՝
յայտնակատ աչաց տեսո

Ա՛յդ՝ Էբրև այս բառին տեսակի մասին յանդիմացաւ և յարմարեցաւ, և այլն տարաշխարհիկ՝ պատուա՜ծր և ապատաւոր և ծանօթ ընտելանին կայսերացն երեսաց եղև, Տարցման բա նից համարձակութիւն արժանի գտեալ, և զդարձ՜ւածան՝ անդէն ընդ նմին կարդի՛ ի ձահ փոխադրեց։ Յիշատակեցաւ նորոգե՜ցաւ և պատճառն առաջին յանակնկալն հանդիպուե՜։ Ա՜յլև աւանդն սուրբ մա՜քուր ընծայիցն՝ զոր՝ի յերկրորդն իւրմէ ընդ խար կրեալ բերեր ։ Էբրև երկրորդ սիլիգէն եղև իրին յայտնութե՛ն, և կրկին պատմեցաւ թե՛ յորմէ այսքան աքան՜չելիք նշանաց հրաշից գործեցան ։ Ա՜յդ էբրև զգ բովանդակն բնաւ՛ին լըսու թե՛ խարով իմացեալ ծանեան, և ձգմարտեալ առու գեցին ոչ՝ այն տեսութե՛ն՝ եթէ եղբայր հօրն նորա է պատճառ այնր գովելոյ և պատուելոյ իրին , այնու ևնման առաւել՛ի փափագ գթութե սիրոյ յորդեցան ։ Ա՛յս ընդ նմին և զայս ևս հոգացին և գիտել իրնդրեցին , եթէ ո՛վ ոք յընտրելոց հովուէ զտեղւ բնակուե պաշտելի այնր հանգըստի կենդանի մեռելոյ։ Էբրև ուսան յառնէն թէ որդի քեռն իմոյ ընտրե՜ լոյ է՛ի սոյն գործ պաշտօն ապատաւ , ընծայս պարգևաց պայծառականաց խոտացան ընտրել՛ի պատան պիտոյից նորոգման հանդերձանաց իւնկեալ ոսկերացն ։ Ապա էբրև զարդարն և զանեբկևանն ըստուգապէս իսկութեամբ պատմեաց , թէ ջունին կարիք պիտոյից երկրաւոր իրի , նա՛խ հարազատան իմ քեռորդի , և ապա հովհ՜ւեալքն ի նմանէ ։ Ասացե թէ կամք վերինդ իցէ՛ զբն նեցից և՛ի խոր խուզեցից զնդիրս կարեաց նոցին տեղեանաց ։

բաղձանաց՝ երկրաւոր ինչ
նիւթ սիրեցին. այլ մանն
փրկուէ անանց մեծուէ՝
ի կենսակիրն կենդանա-
գրուէ անվաճառ և անդին
գանձուն երկնային պար-
գեւին՝ անըստուերափայլն
լուսոյ անկասելուն կենաց՝
անասերիւր և սրբակցորդն
առացուածոյ քրեան նըշա-
նին, գովեցին յարդեցին
և դրամասիրեցին զշաւիղ
խորհրդոյ մահու խնդրո-
ղին. Նա՛ հասատատակեա
սեռն առաքեալ զածո-
նակ կամն անխտրնական
վհայցողին և սիրողն այնր
բերձրութեան՝ հրատա-
րակեցին։

Այսպա փութաբար և վսեմ
վաղակի կազմեցին և պատ-
րաստեցին ոսկեկուռ ձու-
լածու քառասեռակ յօրին
մամբ զձև տեսակի աճ-
եանն խաչի։ ի նմին կա-
ռուցեալ մանն հատուա-
ծոյ ի կենսակիրն փայտէ
արուեստեան փառացն բազ
մականի։ Նա՛ վե առաքել

Լուրև կարի հոգեշահ տար
փանօք սրտի՝ զկամն կայսե
րացն առ իրին անձուկ յեղ
յեղեալ, ապա նամակս հը
րովարտակաց ինքնագիրս,
այլն հանձարեղ և ճար-
տարաբան՝ յերկոցունց կող
մանց մեքենաւորեաց. և
ինքն հրեշտակ զուն նամա-
կակիր՝ ի սեպհական իւր
հայրենական դաշտն ա-
ռաքեաց։ Նա՛ ըստ յոյժ զո
ղոյ կամաց քաղցրատե անե
ղին՝ մինչդեռ թագաւորքն
յոտնայ ի նոյն շաւիղ խոր
հըրդոյ բարւոյ հանդիպա
ցեալ մտաբերէին, դար-
ձան անդրէն ստուհնդակն
պատճենաբեր. ունելով
գիր նկարեալ ի դէմն երե
սաց գոյուէ դիմագ քառա
տեսակ քարտեղի՝ հաւա-
քեալ ի ծոց իւր յիշատա-
կարան բարեբուղխ բանից
մեծի խորհրդոյ. Լուրև
ծանեան զխափհատ տարփա
նաց հոգևոր խնդրոյն՝ զի
ոչ ըստ մարդկային բընա-
բարն քնութեան բարուց

Դուրկ քան զՕրն իւրոյ Տա
ղարփի շնորհիւ՝ վերհատոյն
սեմական դուռնէքե՝ զե
Ա՛ծաւ բարձրութե՝ վը
արքայասոյյն աթոռոյ՝ ըղ
դի քեռն իւրոյ ընտրելոյ։
հանդարտական հեզութե
կան ածառաքն աստիճանի՝
բազմեալ ի գահոյս տիրա
շանաբարձ փրկութենական
դուէաքեր խաչտնակ և նը
այրն շնորհընկալ և պար
Ա՛յդ՝ իբրև եկն էհաս
նախ նա ծանուցաւ։
իակ ժառանգութե այր՝
ոակերացաւ։ Ապ և պատճառ
չերագործ և կենդանական
նի Տօր եղբօրն իւրոյ ոքան
բնակեցոյց Տուտ ի պատ
կշռեալ բերկրանօք՝ բերել
ոակեմեալ վերարկուօք՝ պայ
ծառ վարշամակօք և ան
իակ բարձեալ մեծապին և
առաքեցին։ Ապ իսկոյն
ձաց դաշտուին մնկաց վեր
աշխարհին Հայոց կողմանցն
արեւելից լերանցն կոչե

խորհրդոյ մեծին մանե
լոյ, պարզեաւ բարեաց
ինդրուն լցեալ, ի ձեռն
նորին իակ յայտնորդի այնր
այսպիսի կայծակամբքն ել
բուրման կենացն բուրեալ՝
նայոց ի Տանդիսա նը
շանին լուսոյ, առաջելոյ
պէս բազմանա յուսոյ ընդ
նոյն իսառնեցին։ Ա՛ն ըզ
ընդ Թեամբ ի սահմն ծխոյ բա
զերացն ի նեղոցէ ըմնկացն
դրանց՝ երկաթիկ սենե
կացն պարադրողաց՝ արձա
ղաղարդեցին։ Ասաւ ձա
ցուցիչ մանու վշասան մի՝
վասաւ ընծայելոյ նմին նը
շանի, զբնաւին վկայս կե
չաւ, և սփածաւ, և
պատկեցաւ, և սեւեռապես
պնդմամբ մածուցաւ։ և
որով ի ծննդեանն սկսեալ
անանկաքար վերարքօղե
ցաւ։ Օ՜ այս ամ մասունս
ըղձական՝ ընդ խաչին Հիւ
սեալ միասորդեցին։

ՀԱՅԿԱԶՅԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԴԱՐԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
1112-2009

կայից կանդնեալ ամրոցին,
Եւ համանման երկնաբերձ
տեսիլ սիրատ ըեաց։
հին սիոնէն՝ սիրատեղչակ
սեր սրօբէադաւթի սրբա
նաց՝ քրովբէաբնակն յար
կաց՝ բարեպշտան կերպիւ
հիմնադրեաց։ Եւ նմանա
ղուե հրաշակառոյց խորհ
պէս գեղով յօրինեաց։
Եւ զկազմած պատշաճ
ակղբանէ՝ ի վաղուց հետէ
ի հին պատմութէ՝ եւ ի հա
րուստ զրուցաբանութենէ
արանց ծերունեաց եւ ե
րիցադունից, ժառանգու
թիւ կայից դոյզն ապարանից
դոյն ինչ չինուածոց՝ նա
խադրեցեալ էր իւրեանցն
հաւուց հզօրացն հարց։
Օ այս՝ սա վերատին ըս
տեղծմանէ՝ ի զարդ պաճու
ճանաց զարմանապուծեաց։
Եւ զրեթէ՝ երկին երկ
նի՝ ի յերկրի վայելչա
պէս գեղով յօրինեաց։
Եւ զկազմած պատշաճ
ղուե հրաշակառոյց խորհ
նացն՝ քրովբէաբնակն յար
կաց՝ բարեպշտան կերպիւ
հիմնադրեաց։ Եւ նմանա
սեր սրօբէադաւթի սրբա
հին սիոնէն՝ սիրատեղչակ
տեսիլ սիրատ ըեաց։

Եւ համանման երկնաբերձ
կայից կանդնեալ ամրոցին,
Եւ համանման երկնաբերձ
տեսիլ սիրատ ըեաց։
հին սիոնէն՝ սիրատեղչակ
սեր սրօբէադաւթի սրբա
նաց՝ քրովբէաբնակն յար
կաց՝ բարեպշտան կերպիւ
հիմնադրեաց։ Եւ նմանա
ղուե հրաշակառոյց խորհ
պէս գեղով յօրինեաց։
Եւ զկազմած պատշաճ
ակղբանէ՝ ի վաղուց հետէ
ի հին պատմութէ՝ եւ ի հա
րուստ զրուցաբանութենէ
արանց ծերունեաց եւ ե
րիցադունից, ժառանգու
թիւ կայից դոյզն ապարանից
դոյն ինչ չինուածոց՝ նա
խադրեցեալ էր իւրեանցն
հաւուց հզօրացն հարց։
Օ այս՝ սա վերատին ըս
տեղծմանէ՝ ի զարդ պաճու
ճանաց զարմանապուծեաց։
Եւ զրեթէ՝ երկին երկ
նի՝ ի յերկրի վայելչա
պէս գեղով յօրինեաց։
Եւ զկազմած պատշաճ
ղուե հրաշակառոյց խորհ
նացն՝ քրովբէաբնակն յար
կաց՝ բարեպշտան կերպիւ
հիմնադրեաց։ Եւ նմանա
սեր սրօբէադաւթի սրբա
հին սիոնէն՝ սիրատեղչակ
տեսիլ սիրատ ըեաց։

Եւ համանման երկնաբերձ
կայից կանդնեալ ամրոցին,

բազմատեսակ երփնիւք նը-
րագործ արուեստայարմար
րատարած ամենայն ինչ
ընտ ընկալականաց , անդրդուելի
արուեստաւորեաց ։

Եւ լայնատարած դրամբ՝
անանձուկ կայան բանակի
բիւրաւոր զօրաց հրեշտա-
կականաց դէր վարագու-
րեաց ։ Եւ ևս քան զևս՝
անասուներ փայլմամբ քան
զմովսիսեան շինուած վը-
րանին վկայականի՝ զանգա-
կադանջ՝ բեհեզազանգ-
ուած՝ մեռաքսահիւս՝ ըսպի
տակապատուաստ՝ կարմրա-
յարմար շաղաշարման՝ զա-
րիւնադեղ անձառն խոր-
հուրդ հանրահռչակեաց ։
Եւ լբը սարդենասեր ան
պահ պահանգաց շնորհա-
պատար արարուածոյ յար-
կի դամբեան համպակին՝
ձեմարանօրէն արուեստիւ
ասղեաց ։ Օ՜ որմոցն վե
րադրուի՝ վիմախարխա ար
ձանակառոյց կերպիւ ան
կայեաց ։ Եւ լբը յականց
վանեաց յեռելոց՝ ձարտա
րապետ արուեստայարմար

որ՝ ի համար համբարոյ զի-
նուցն օձառաց՝ սայրասուր
սլաքաց՝ ոսկեկուռ նիզա-
կաց՝ հաղարաւոր վահա-
նաց՝ յատակինուքիւն պա
հեստի թիկանց , բազմու-
թիւ գնդաց դումարատակաց
մարտակաց երբայականաց ա
րանց քաջաց որ՝ ի թալսի-
ովքն, թագադիտակ փառօք
պսակեաց ։ Եւ ըստ ամ
բարձման կամարի վերնա
յարկին գնահ ձգման կըմ
պեթի՝ ձգբոտաբար ձար
տարապետաց ։ Եւ դու
նակ խրախարար և բազմա
հաւաք խորին խնձոյից աբ
հարանարանին՝ զաճամօրն
արբաստիման տեղեալն տա
ձարն՝ ամենարուեստ հիւ
թիւ յարդարեաց ։ Եւ ան
դանօր համանգամայն զանգ
րանկացն բոյլ՝ ի միում խըմ
բի բոլորեաց ։ Եւ լբը
քաղաք կենդանեաց շինել
այ խոսեալ յի , մայր մա
քուր որդւոյ՝ հանդէպ տե
սակի դիմաց օրիորդաց փե
սային , երդօք պարտաց

առաջաստանըէր դեղա-
պանճ Հարսինն՝ ի գլուխ
ծայրից լրութեան թեզա-
նեաց շրջապարսրեաց։
Ասէ զդրանցն երեից տիպ՝
նկարակերտ յանգուածա-
տաշեալ կրմրերփեան փայ-
տիւք՝ և փղոյ ոսկերօք՝ ա-
ռակոտոր այլայլուկ գունովք
երանգոց՝ յարակից հայիւք՝
ի պէս պէս մասանց՝ ար-
հեստիւ կապեաց։ Ասէ ըզ-
մէջ գահի յատակացն ,
իբր զկնիք մի ապակեղէն՝
ամենահրաշ դոյիւ անկողոշ
պնդութիւն պատշաճ պատ-
րաստեաց։ Ասէ զբարձրա-
վանդակ սրբարանն դիտաս-
նոցի երկնատեսակ բարձ-
րութեամբ՝ գաբիրայօք
ըմբռնեալ յօրինմամբ ըստ սարա-
սի անհուպ և փայլեալ վե-
րին էթերին՝ ի ստորնայ-
նոցս աստի մեկուսեաց։
Ասէ զվարագուրսացն ան-
ջրպետարան՝ իբր զպատըն-
ճակ անբոյլ տեսութեան՝
ի պատիւ պատրաստութե-
ան՝ ի պաշտօն զգուշութեան

ըստ ձեզ՝ ի ձեզ կիսէ՝
լեան տեսլենն երևոյթ ան-
յօդն էութեամբ՝ նոր նը-
մանութ իբր զգայուն իրի
արծարծեաց։ Ասէ իբր ըզ-
միաստանի վերարկու գե-
ղեցկատիպ յանգուածով՝
զբովանդակն սկսեալ յար-
մարեաց։ Ի նոյն՝ և զանե-
րևոյթ հանդերձեալ բա-
ըստացն ծանօթութիւն փա-
ուացն ապատնեաց, ի նոր-
կայսրմն աստ՝ անուերև տը
սիւն գծագրեաց։ Ասէ իբր
զհայրենաճաշ լուսածագ բո
ցոյ բորբոքման՝ զորբամա
տոյց տիեզերալոյսն տեղի՝
ցանկեալ պարտպեաց։
Ասէ զարտաքին ոլմոյն զար
ձանս մաքրապար տեղոյն
բերկրութ՝ ձառագայթա
նշոյլ բեհեզատիպ զգես
տուքն պճնեաց։ Ասէ ըզ
դիմաց դրանդեացն դիւրա
սքանչելի քանդակագոր
ծեալ բառաշուրթն զար
մանալն՝ իբր զծաղկեղէն
զգեստուց հանդերձանա
սրբաբեհեզն պատմուճանի

զըմրխատաց , ասուռ զազարդ
մարդարտաց , թխասիպ աս
թացն կապուտակաց յեռ
մամբ առ իրեարս , ամենա
պատիկն համատակօք կըրկ
նելովք զուգայարմարեաց։
Եւ որպէս զդշխոյ ոմն թա
գակալ՝ Հանդէպ Ճակատոյ
պայծառ պատկերի դրա
տելի դիմաց դիտակի սըր
բութեան սեղանոյն՝ մա
ծուցեալ կապեաց ։
Իսկ զդիմէթին վերամբար
ձութիւն՝ ոսպ կատուցու մն
ափան անդամոց՝ ցանկալի
հատակի մարմնոյ դիտոյ գա
գաթան մեծ սրբացուհոյ՝
ի կարծրակոփ քարանց քե
րելոց քուաքատակեաց ։
Իսկ զդեղանկար ծաղկա
յօրինուածոյսկ պատկերացն
կենդանադիր տեսակի գե
ղոցն՝ զստուերացեալ հին
ամանակացն՝ զաներեւոյթն
աչաց ներկայիցս , իբր զե
րեւոյթ յայտնի տեսակի՝ ու
նողաց շնչոյ և զգայութե
արիզատաւորեաց։ Եւ ամե
նայնիւ՝ զամենայնն յաճգնոց

խորհրդոյ մեծի , ի պատա
կան հիւթ պայծառ պատ
ուաց՝ եդիպատացի դիպա
կակիտուճած բազմատեսիլ
ոսկեփառ և հրակերպ՝ երկ
նաձև և երկվերարկու շը
նորհազարդ շքով պաճու
ճեաց ։ Իսկ զսիրաբանդ
և զարարչատուր կըտակիս
պաշտամունն գործի՝ սրբու
թեն սեղանոյն զաքանչելի
զգեստն , իբր զնոր սրբու
ստուերին մաքրութեն՝ և
փայլուն աղօտակնին աստ
պայծառութե , և զճշմար
տութի ստուերն , և զնոր
լրութի նախանշան թերու
թեն , զվերընդունակն ան
բաւ բնութեան արուեստն
մարմնոյ , ի զանազան թե
լոց գունեղոց երկնակերպ
կապուտակատիպ ելիմացի
կղզեաց ծովայնոց , ծիրա
նածըխէն կերպասիւք պճ
նեաց։ Իսկ զկապ պատուա
ծոյ գօտեացն , յերեսովպա
յի և բաբելոնեացի բազմա
գանձ ականց՝ բոյսանըշոյլ
յակինթոց՝ գարնանագեզ

ողբմութեանն աստուծոյ՝
հանապազ աչք տեսութե
խնամոց իւրոց դարմանէ.
մեծին մովսէսի՝ զթութիք
ճոնաձիւղն, վայելչատե
րեւս, բարեբողոքչ բոյս
վարսաւոր փայտից, այլայ
լասեռ տարազոյ մրգոց,
համեղահամ դիւրամարքե
լիս կրից կուսդեաց։
Արեւս քան զևս յաճախեց
ի ցեղից ցեղից ցանկալեաց
ցըցեալ ի գետինս դիրա
պարարս՝ արգաւանդահող
տեղեացալի վայրից։ Իբրև
զծառան ոն և զմայրան լի
բանանու լերինն ծուրայ՝
առատաբեր պայծառազար
դեաց։ Ցունկս բերրեաց
բերողաց բարեց, ծաղիկ
ընձիւղս՝ պտղածինս՝ ար
մախարիսխս՝ մրգամտոյցս՝
պատճաստակիրս՝ պտղա
պարգեւս։ Ընդս ամենու
նայն՝ ջրահոսս և շուշանս
փայլս։ Սահմանս վտակաց
բուսս՝ ուղևապարարս՝ անձ
րևանունդս՝ ցօղամտոյցս։
Արկիր՝ զոր տէր ած՝ ըստ
մեծին մովսէսի՝ դթութիք
հանապազ աչք տեսութե
խնամոց իւրոց դարմանէ.
ողբմութեանն աստուծոյ՝
մասանց նիւթելոց, ի մի
կերպարան տեսակի զօդ
եաց։ Ընդ որպէս զարձանն
եօթնատես վիմին զօրաբա
բելի՝ յանդիման աչացն յի
ուղղեաց։ Այս զտեսիցն այ
տեղի՝ ի վերայ հաւատոյ
վիմին հաստատեաց։ Ընդ
իբր ընդարձակ ծոց ար
բանծոց և երկրի արեգա
կանն շրջադրուէ՝ կանթե
ղաբերբոք ջահատու զամ
բարանշոյլ լուսով փայլե
ցոյց։ Ընդ գրքին՝ բոցե
ղէն յերեանակեաց ի մարմ
նի հողեղինի։ Ասկ զար
տուքին գաւթացն յատակս
և դարաստանացն խրախճա
նուիս, ըստ իւրաքանչիւր
պատշաճ խորհրդոյ՝ պայ
ծառ պատկանեաց։
Ընդ անկեաց հաստատեաց
և միջնորհնաւոր հիմնեցոյց
խիտս բիւրաւորաց բու
սոց անուռուց, ծառս գե
ղատպաւորս, շինուհաշուա
ծիղս, ամբարձուղիշս, հաս
տատերունս, մարդատար
մանս, բազմաստուածուս, ա

աղբարուհե, զնշանակն համ
բերուհե կամաւոր մահուան
մի, զպատկերն պարկեշտու
թե անձանց ձգնաւորաց,
զհաճութի կամաց ածու
թեանն հօր, զգործի իրին
բարձրութե փառացն էմ
մանուէլի, զնշանն լուսոյ
քեան խաչին, մեծաւ ա
հիւ և զգուշական երկիւ
ղիւ՝ բարձեալ հանգուցին
յօրինեալ տեղւէ հրաշակա
ռոյց խորանի նազելի յար
կի սուրբ կարապետին։

Օ՜ որ յաճուրս խլոյ վա
նականուէն սկսեալ՝ ի նը
մին կատարեաց զընտրեալն
այցելութի մաքուր դիտո
ղութե սբն եպիսկոպոս։
Նա սբյ և ընտրելոյ առա
քելոյն սահմանոսի մար
տիրոսարանի՝ զանձանն իւ
րոյ զնորոգ հիշոյ՝ ի հան
գիստն դերեզմանաց նախ
նեաց մեռելոց՝ ի հրաւէր
խոստման անստուեն յարու
թե՝ նպաստաւորեաց յա
ռաջադոյն՝ քան զյայտնիլ
սբյ խաչին գալստեան։

արդարութե, զնշանակին համ
բերութե կամաւոր մահուն
մի, զպատկերն պարկեշտու
թե անձանց ճգնաւորաց,
զհաճութի կամաց ածու
թեանն հօր, զգործի իրին
բարձրութե փառացն էմ
մանուէլի, զնշանն լուսոյ
քեան խաչին, մեծաւ ա
հիւ և զգուշական երկիւ
ղիւ՝ բարձեալ հանգուցին
յօրինեալ տեղւէ հրաշակա
ռոյց խորանի նազելի յար
կի սուրբ կարապետին։

Օ՜ որ յաճուրս խլոյ վա
նականուէն սկսեալ՝ ի նը
մին կատարեաց զընտրեալն
այցելութի մաքուր դիտո
ղութե սբն եպիսկոպոս։
Նա սբյ և ընտրելոյ առա
քելոյն սահմանոսի մար
տիրոսարանի՝ զանձանն իւ
րոյ զնորոգ հիշոյ՝ ի հան
գիստն դերեզմանաց նախ
նեաց մեռելոց՝ ի հրաւէր
խոստման անստուեն յարու
թե՝ նպաստաւորեաց յա
ռաջադոյն՝ քան զյայտնիլ
սբյ խաչին գալստեան։

քան թէ երեսաց նր՝ ի վը
նասին։ Ի մահէ ամին մին
էև ցելս տարւոյն՝ ի գրգել
տածել և յանձանձել։

Ա՛յդ զայս ամենայն ըզ
պատճառ նիւթոյ բա
նից պատմութե՝ նախա
յիշատակեալ մեծ եպիսկո
պոսն պսակ սիօնի և ծա
ռայն ի՛ն, երկակի յորջորջ
մամբ անուանելն ըստ բար
բառոյ ձայնի եսաւայ և
իսմայէլի՝ յանգեալ կատա
րեաց։ Բանզի որպ սա
զումմն զահակն դաւթի՝
զինի հնդստեան հօրն իւ
րոյ վերի՝ զանուանակիրն
չինեաց այ տաճար սրտին
փրկութե՝ տանն յոդայի
և իերլի, Ա՛մանապէս և սա
ընդ նմա՝ զնոյն ի նորս ար
ծարծեաց զնորն։

Ա՛ն իբրև զամենայն զայս
պատէս կարդեաց, և ե
դեմ երկրորդ՝ փառաք ա
ռաքնոյն լուսանորոգեաց,
ապա այնուհետև զընկա
լեալն ի նանէ հնորհ՝ ըզ
փայտեան գործակից կենացն

պաշտելի անուանցն երկր-
ցունց վերհից՝ խոչին և աճ-
ածնին՝ խիտասին երկրպա-
դեսցի։ Համբաւեալ զանձ
ինօր՝ զանձ ծանուցօղ մար
դացելոյ միոյ ի Ց[ն]։

Չօրն փառակից։

Ասէ՝ ի կողմանն աջոյ կայից
հիւսիսոյ՝ ըստ առակողին ըն-
թացից հետոյ աջողակ հող
մին՝ ունի զառաքեալսն ա-
րտաստիւս, և զուսումն
էին սուրբ դաւանութեան։
Ասէ ըստ հարանց պիտոյ
դուտմայ՝ զերկրայեցի ընտ
րեալ պատանին զմարտի-
րոսն առաքելոյն։

Եւ համբարձեալ վերա-
դրեաց գերդաստան դրան՝
զերկանկին Աստուածոյ՝ ի
սեան ունողն խորանի սբ
ածամորն՝ ի չինաւած մի-
ջոցի որմոյն կառուցման,
զերկն ոսկերս զմկրտչէ ա-
րտաչին ջրով, և մաքրե-
լոյն ի նմանէ հոգւով։

Նախահայեան զերկրիդն
աբէլ նորայս ադամայ ըղ
վհատացն ծնունդ երանեալ։

Ասայց զնարատեսին տիրա
բնակ և հոգիաստղդ տա-
ղաւարն՝ ի խորհուրդ յու-
սոյ աներկբայ դիտման խա
չին դալստեան՝ երբ ըն-
ծայէն մաքրուէ ուխտ
նըւիրեաց՝ նախքան զա-
թոռոյն վերահացուքիւ։

Ա՛յլ և՛ի գալստեան ծադ-
ման փրկականն փայտի՝ երբ
՝ի դուշակումն անուանն խոս
տացեալն ընդրկիս՝ ՝ի նմին
սեղհականեցաւ։ Հանդես
ցեալ՝ ի տաճար մեծի մար
գարէին յովհաննու։

Ասէ զՅ[ն]ծածնին էքնաղ
հաղմբուած աքանչելագոյնս
բնակութեանն՝ զուգամասն
կրօնից բարեզարդն եպիս
կոպոսութիւ կառուցեալ։
Սկիզբն արարեալ ի սկզբ
բան ստուերական իւրում
նախատահուէն։ Ասաք
և հանճարեղ խորհրդածու
թիւ՝ ՝ի նոյն տաճար վերա
դային պատրաստեաց նըշա
նին աբէլ՝ ի յաւուրս ուր
բամատու մեծի պատգին։

վաղասահանային ըղձան, զի շինել նախասիրծանն և
զքամայ։ Որ անդուստ խոկ
որդւոյ քոյոյ, զաւակի
տուքեանն նեք ըսկիցայ,
դաբանուքենէ՝ նախապէ
քեռն ասուրայ դատեր սե
մայ որդւոց նոյին։ Ա ծնունդ
և յերանելին նախնեաց, զի
ըսկզբնաւորեալ յերեւելի
զաց, յերկրակալ զաւկաց։
դեղեցկաց, զի զարմ՛ զօրե
տիրողաց, զի գլխաւորուհ
յազգէ աղնըւոց, զի տոհմ՛
նէ տերանց, զի գահ՛ազանի
հակայից, զի թոռ՛ոյ Թագաւ
մանէ աքանչելեաց, զի տա
յարենէ աղբայից, զի սեր
Ա ծնունդ նորանը
ջոյլ փայլուն սեր նշանիս
զի մանց լուսոյ ականն ա
րեւու՝ զի սահմանս բնակու
թէ լերանց սիոնի՝ կող
մանց հիւսիսոյ, յաւուրս
ունողաց տանս վասպուրա
կանի՝ եղբարց երից վերհից
և հզօրաց հարուստաց։
Ա յսրենէ աղբայից, զի սեր
նէ տերանց, զի գահ՛ազանի
հակայից, զի թոռ՛ոյ Թագաւ
նից, զի բնաւ քէ արեաց, զի
յազգէ աղնըւոց, զի տոհմ՛
տիրողաց, զի գլխաւորուհ
դեղեցկաց, զի զարմ՛ զօրե
զաց, յերկրակալ զաւկաց։
լսկզբնաւորեալ յերեւելի
և յերանելին նախնեաց, զի
քեռն ասուրայ դատեր սե
մայ որդւոց նոյին։ Ա ծնունդ
դաբանուքենէ՝ նախապէ
ստուքեանն նեք ըսկիցայ,
որդւոյ քոյոյ, զաւակի
քամայ։ Որ անդուստ խոկ
վաղասահանային ըղձան,
զի շինել նախասիրծանն և
աւմ կենդանեաց տիրուհին
և աճածինն։

Ա յդ՝ ծագեաց նորանը
ջոյլ փայլուն սեր նշանիս
զի մանց լուսոյ ականն ա
րեւու՝ զի սահմանս բնակու
թէ լերանց սիոնի՝ կող
մանց հիւսիսոյ, յաւուրս
ունողաց տանս վասպուրա
կանի՝ եղբարց երից վերհից
և հզօրաց հարուստաց։
Ա յսրենէ աղբայից, զի սեր
մանէ աքանչելեաց, զի տա

Աղաւորութիւնք և փառա
ւորութիւնք ի մի ամանակի՝
աղք բարիք և աճասէրք։
Յոհեմուէ հանճարոյ ա
ռաքելեալք։ Նէ ըստ պա
տահման դիմաց պատակե
լի տեսանն երեսի՝ յանէ՛ս
ցանկալիք։ Լոկ ի սէր սէց՝
ի պատիւ ընտրելոց, ի յար
դումն հեզոց, յընդունել
լութիւն ուղղոց, ի զարդ
եկեղեցեաց, ի պայծառու
թիւն սրբութեան տեղեաց
և քահանայ նշանաց, ի սպաս
մարտիրոսաց՝ անկշիռք և
անզուգականք։

Ոգւոյ իսկ մեծաւ հանճա
ռով առեալ ընդ իւրեանս
զգուսարս և զկոյտս նա
խարարութեան սերունդն
ազատաց, ընդառաջ խաղա
ցին աճեան խաչին՝ զորմէ
պատմութիւն է։ Նէ վերջ
բերեալ մեծաւ ընծայիւք՝
ի սահմանեալ և յուխտել
տեղին աճէին։ որ է ի ծոր
ծորս միջոցի լերանցն կոյղ
ուաց վիճակին մոկաց։
Նէ յանձանձեալ անչափ
դրգռանօք, ի սէց ուխտին

պետ և դլխաւոր հրամա
նատար նոցա յաջորդեալ,
սիրեաց ի սենեկար և ի քա
ղանէ, խառն ընդ բազմա
լօն։ Աստի և առաք՝ եղ
բայր մօր նեբրովթայ՝ շի
նեաց հրամանաւ նեբրոթ
թայ զաստր։ յորմէ առ
րիւք մեծք և քաջագործք։
Ա՝ինչև եօթնեերորդն ի
նմանէ նինոս՝ որ վիրք ա
նուն փոխարկեալ՝ նինուէ
անուանեաց։

Ա՝յդ՝ յայնքան հեռաւո
րութէ ամաց և կանխուէ
աւուրց դարուց վաղնջուց,
ի ստամբակ գոռոզութէ
դիւցազնաշունչ ինքնակալու
թէ, ընտրեալ շառաւիղք
ածնայուէ սքէ երէքեան։
Նոյն կրօսերոյն զհաւոյն
եղեալ՝ սենեքերիմ մակա
գրեալ։ իսկ միջնոյն՝ գոր
գէն։ և նախնոյն՝ աշոտ։
Նայց ի վիրակագործն ծը
նընդեանէ ազազանին նորո
գութեան՝ ածութէն որ
գեգրութէ, անդրանկին՝
Սահակ։ երկրորդին՝ Նա
էկ։ վերջնոյն՝ Յովհաննէս

անձնաւոր, ի խնդալս հո-
գեւոր, ի ծնունդս մարմ-
նեղէնն, ի ծախս ձեռին,
ի տրտմութիւն կայթելոյ կա-
քսմանն ոտին, ասելով ըզ
հոգեպարգեւն և զծա-
ղումնէն սաղմոս։ Լսուր
երկիւղածութիւն քոյ նշան
ի ապրեցին յերեսաց
աղեղան։

Եւ անդր քան զօրինակն
գերազանցեաց Շնմար-
տուին ի նշանս և յսքան
չերեւիս։ Այլ ի վեհմապէս
խնդութիւն զեղեալ եպիսկո-
պոսն երջանիկ՝ ծընողքն
աճապարով եւ հարազատ
եղբայրական համբակքն,
բնաւին ազգայնովքն սըր
բասիրով, և բազմաթիւ
պաշտօնէիքն եկեղեցական
նովք, հանդերձ ուսմացն
գնդովք, ըստ օրինի նորա
ծին համբակաց հօտից,
խայտացեալ առաւելապէս՝
քան թէ մեծն դաւիթ ի
հանդիպել ըստուերադիծն
տապանակի։ Ոչ անգի նա
զատատ մահահրաւէր վե-
րին բարեխնամեան՝ կար-
ծել

տաճար հանգուցին։
Ի թիւս ջափոյ քանակու
թեան համարոյ եղանակա
կան շրջանակի հոլովմանն ա
րուսեակի. որ ըստ ընթաց
ման ամանակի այսմիկ նը
կատի՝ ջրեղբարիւրորդի,
երեսներորդի երկրորդի,
յաբեթական տոհմիս տու
մարի։ Այն անդ գումարե
ցին խնդեցին ժողովս բազ
մութիւն տօնողաց ազանց։
Դուշակեցին և ասանդե
ցին պաշտօն օրհնութեան կա
տարել աստուծոյ յաւիտեան։
Այն մատուցին ընծայեցին
շուրջ զնովաւ ակունքն ըզ
բուրումն խնկոց ջահիւք
վառելովք՝ և ծխովք անու
շիւք կնդրկի և կասիայի՝
խառն ընդ երկրպագութիւս
հոգւոյ նմին պատարագ։
Այն աղաղակեցին բերկրա
լիւր բերանով, օրհնաւոք
բարբառով, ի շրթունս ըն
տիրս, ի լեզուս մաքուրս,
ի հնչումն երգոց, ի տա
ւիղ օրհնութեց, ի գոչումն
ազդման, ի ձայն ցնծութե
ի քնար շնչաւոր, ի փող

և՛ հոյլս հոմասեռիցն։
Քանզի որք՝ ի բազում տե-
ղիս բաշխեցան, և՛ քառա-
կուսեան եղերս աշխարհի
սփռեալ տարածեցան, յա-
տակ միայնակ՝ ի յաշտարա-
կէ կենսատու միայորին մաս
նաժողովեցան։ Իսկ ածա-
ռեղծս այս բարերարութե-
նորոգիչ և կենդանարար նը-
շան, որպէս թէ ղեսաչն իսկ
խաչելութեն երկրին փառաւք՝
մինչեւ ունելով, զամե-
նեցունց մտաց առեալ՝ ի
այն յանկուցեալ միշտ պա-
կուցանէ։ և արեգականօրէն
նշուլիւք՝ աննուազ փայ-
լումն արձակէ։

Քանզի՝ զխանձարուրն
խրթնածածկոյթս՝ միշտ
տակ կորուսելոյ փառացն
աղաւնոյ, և զմահկերէնն
ծառայական սփածանելիս՝
փոխանակ տերևոյ ոսկնկոյ
թզենոյն՝ որով նախահայրն
պատապարեալ, ի պատկեր
յօդուածոյ բարձիցն վեր
բերելով՝ ի հօրն օրինակ՝
զորդուցն դարշապարս օ-
ժանդակեաց։ Եւ զփուշն

կըտաբեր ամպով որոտայր։
Իսկ նշանս այս ածընկալ՝
զողորմութիւն և զշնորհս և
զբաստութիւնն քրիստոս
բարձեալ քաննկալ տեաս
կի՝ առաջի երեսացն այլ բե
րեալ զգնծութի՝ բխելոյ
ազանց բաշխեալ աւետա
րանի։ Եւ զերաշխիպ վըշ
տայ կեցուցիչն կրկին՝ զբո
ըրն իսկ խորհրդածութիւ
հաճախեալ մինչեան՝ իբ
րև զգլուխ մարմնոյ անդա
մոց զառաքութիւն ազդման
հինգ զգայուն։ առ՝ի յայտ
առնելոյ թէ ոչ վայրապար
ինչ գործ՝ կամ խառնա
խորհ խորհրդածութիւն
՝ի վերջ իւրեանց կատարիցը։
Ո՞վ յլ առաքելացն յառաջ
քատես և նախագուշակ եր
գաբանութիւք՝ որ զկենսա
տու քարշքարանայդ և զինք
նաժառանգն փառաց ամե
նակալն յի, պատմեալ վը
կայէին ըստ գուշակելոյ ի
նոսա Հոգւոյն քրիստոսի։
Ո՞ յայխեաւ մեծ իմն նը
րաշալարդութեամբն նշանս
այս՝ առաւելեալ՝ ի խաչեա

կան ծագմամբ երդեցի։ Նա արդ՝ զիւր ընթացիկ պատմութիւն բանիս ասուստ սկիզբնացուք։ Նա փոխարերակ այլաբանութեամբ ի զանազան բարեբաստութիւնս ներբողական արհեստական առաստաղութիւք՝ պատեհ պատշաճողութիք։ Սկզբնաւորեալ ի պրակապատճէն պիտառութեան ի պարս կարդի բանիս հոլովման։ զի ի հաստատութիւն հարթութիք միամտ նեայ նկատման խառնեալ միասցին։

Նա արդ՝ ահա ըսկսցուք զինի գծագրութեան գումարահոլով պատմաբանութեամբ՝ խառնել դուն ինչ դրութիս համառօտագիր դրութեամբ, նախ նմին իսկ կենդանագրին տեառնագրութիք ածեան խաչին։ Նա զինի սորին՝ սրբոյ տիրուհոյն և ածածնին, ընծայ մատուցեալ պլատուղ հաճութիք կամին էութիք անճառն իսկութ, զբնինչ ընդհաց, բերկրալիր շը-

դաժանաբոյս՝ ընդ ծաղկածին վայրից դրախտին։ Նա զարհանգրանգն կարծիր՝ ի տարացոյց իսկութ մուտ յանցաւորին, և պատերազմական փրկչին մարտի նշանակ։ Նա զդիմըն դակատեդն սևեռուս, ի թիք լայնութիւն նահանջման անարգելն ձեռաց։ որ ներհակ հրամանի արիչին ձայնի՝ յանդգնեալ ձգտեցաւ ի փայտին պատուհ։ Նա զըս պանգն դառնաթորմի, ընդ սիտորժելի քաղցր ձայնի։ Նա զարկանել լինս զգեստու արարչին ծը նողի՝ ի շուք պատկառանաց պարտաւորին մեղաց ևայլի։ Ո՞ այտոսիկ զտոհն՝ ի միտ տեառնակի մասին, իբր զդան ձարան կենդանի պրգևացս փր կութիք հրիչ՝ յաստուածունական իւր քառադրութիւն ամբարձեալ բերէ։ Որպէ զի ըստ էական սեռ նանիւատ տեսութիք ազգին՝ ի յեօթնամանեայ շնչիդ գիտուե՝ ի սեռս ստորիկս տեղծականաց՝ անաղօտա

Ստանօր սկըզբնաւո-
րեալ առ պատմական
բանս յարակայ՝ նպաստա-
ւոր ընծայ ունիմ զայս
ընթերցողաց ներկայ
ընել, զոր ոչ միայն
ի հնոյ ազգաց ժողո-
վրդոց, այլ եւ ի նո-
րագիւտ ազգաց ա-
մերիկեցւոց ունիմ
ի ձեռին, զոր ինքն
ինձ ընծայեաց ի
Վենետիկ, ի մեծ
տպարանին ասիա-
կան, ի ձեռն ազնուա-
կան ուսմանց եւ
ճարտարութեան
Տ. Գաբրիէլ Ար-
քեպիսկոպոսին
Ագաթոնեան, ի
Նոր Ջուղա
ծնեալ, ի
Սպահան
քաղաք
վարդա-
պետա-
ցեալ,
ի Հռո-
մէ եւ
ի Վե-
նետիկ
ուսեալ,
եւ ի
Մատ-
թէոս
Ար-
քե-
պիս-
կո-
պոս
Ջու-
ղա-
յե-
ցոյ
ի
Հա-
լէպ
եւ
ի
Կա-
հի-
րէ
ի
Ե-
գիպ-
տոս
եւ
ի
Ե-
րու-
սա-
ղէմ
ի
Ս.
Յա-
կո-
բա-
նց
ի
Ս.
Ա-
թոռ
ի
Ս.
Էջ-
մի-
ած-
նի
եւ
ի
Ս.

նոյն խառնմամբ եղեալ ջ
թարան։

Ա՛ն արդ՝ եթէ զուրմա
կանին տեսակ՝ իրօրէն
ճշդութեաբանեաց առ ճշմար
տութեան հաստատուն։ և զու
նօղն էից պարունակեալ
յեակաց՝ երդադրեաց բա
նիւ մեծն՝ ի տեսանօղս եր
չանկազարմանն ծաղիկ։
Ա՛ եք որքան կարօտանամք
բացատակին բանից զօրուե՝
համբաւել զճշմարտութես
պայծառուն խորհրդոյ խա
էիս զօրուե։ Օ՛ թէ՝ ի
ոօթ անուն և հարաբային
համբաւեալ բերոյն բարձ
րութե ամօրհացոցն ամրոցի
խորհրդականն սիոնի՝ դու
շակողին միայն զերկոցէ ա
պաւայից ըղձականուեցն,
այնիք ամենապատկառ պատ
ուաւորութիք խորայել ազ
գին։ Ընդհայական տաճ
ղաց երդարանօքն հնչեր
և զդուշապէս սրտի սար
սափմամբ միշտ երկրպա
դեր՝ յարձաթունակ և յոս
կիակիրն կորբան տապանա
կին ընդունարան՝ ի տաղ

տորինա կոյս ծանուցան՝
հանդուցեալ ի յօդատե
սակ մարմնոյ խառնուքէ։
Ա՛ն խոնարհ հնազանդութ
բազմեալ ի կառան խոնար
հութե կենսակիր սբ խա
չին։ Ո՛անդի՝ որքան էր
զօրաւէ իշխանական անձ
նակին դաւթի մարմնեղէն
հանճարոյ մտաց տեսուե,
զանկիւնն բարձրութե երկ
նի դադաթան, և զանկն
դունակն լայնատարած դի
մաց երկրիս հարթութե,
բազմանդակապէս առ իւր
պարփակել։ Ո՛անաւանդ՝
զի փախուցեալ է նա յին
թացս թևոց թեթևոց հող
մոյ՝ անհաս երագմանք ի
մէգ մըթութե իւրն ընտե
լութեան՝ հայրենի անծա
նօթ ծոցոյն սրբութեան։
Ա՛պա ուրեմն ի հոգելից
լերանն՝ զղեստն կայլա
կաց բանից վտակաց՝ բազ
մական էին դաւանեց զեր
կին, և հանդէսարան ոսկ
պատուանդան՝ զկրաշատան
խաչս փրկական անմահն խ
կութեան։ յօդաւոր մարմ

մունեան կառուցել խորանն անկատար քահանայութե՛ ը պօղոսի բանին քննութե՛ և արդարութի՛ թէ վատութեանն՝ ուխտին՝ ի բերելն քարոզելո՛ բնականին։ Այ՛ դարձեալ՝ ըստ այլ տեսութե՛ մարդասիրաճառն ակնարկութե՛, ծառք բուսոյ բը նաւին անտառաց Հանայն Տրձնա՛նօք խրախուսեալ ցնծան Հոգեպէս՝ զայրը նութի՛ երևման Հասուչին ծանուցեալ։

Այ՛ արդ՝ ելի՛ այսոքիկ առեղծուա՛ծքն փոքունք՝ մեծն արարչութե՛, վայել էական և բերկրապատարն խնդութե՛, զոնկողին և ըզ Հասուցողին կենսաբեր գործունեան՝ ի բարեստ ձայնի անբան բերանոյ, և՛ ի ձեռս անյայտս անտիպ տեսակի, և յոտս անբերօրեայս քննութեան բարձից, բազմադիմի ձայնիւ նըշա՛ն՝ ի ստուերականն գրոյ Հըրաման ընկալեալ։ Այս ա՛րդ՝ ի Հրատարակիչն յայտնութի՛ կենսատու ներբողեալ

խաչիս մեծ նշան, անջնջելի կան ընտրհին պատ՛ակն և ծածկեցեալ փառացն յայտնեան, ծնկովք կրկնելով և պատկերով պատկառացեալ և ղեկայական դիմօք աջօղելով և անապատ դիր երեսաց մերոց գեղով, ի խոնարհ մածուցմանէ՛ ի Հպատա՛կ Հոգոյ՝ արժանացեալ խոստովանել երկրպագութի՛։ Ի՛ անդի յայսքան մեծ ծաւա՛ծ շնորհս Հաղորդեալ, և յերանութե՛ն զը լուս ժամանել՝ ունօղ զօրի նակ էին պատկերն մարդս բանական, զոր յախտ ըղձալ կան նըշ՛էրս ձայնի ոչ ընձեռեալ սուին առթողի։ Այ՛ անաւ՛անդ՝ զի և Հոլովմն յօդուածոյ բղխմանն երգաբանութե՛ն՝ այ՛ եմ՛ զարձան մոմախտպիր քե՛ րեալ՝ ի քարանձ կարծրա՛ նութե՛ վիմաց կենդանատ պատ՛ օրինի աղաղանանուն Հպատարու՝ ստրկածինն ա՛ նայի՛ արտագծեալ՝ ի թիւս ողբանութե՛ Հոմոյ սփղղ բայիցն նախատական ընտ

ստորև վերինն վարադո-
րի նախադրյալ Հայրականն
ծոցոյ՝ պետն մանր-բութեան
Համայն էակաց յա · որ ե-
մուտ ի սրբոյ-Քիւն վերին
սրբութեանցն։

Ա՝ ոյց ի դիմումն ե-
րադման ընթացից նորին
ի ստորինս վայրէ եղեմա-
կան կայից ՝ի բնակուէ հո
ղածնաց մինակերպ արիւ-
նորակ ձորձոլքս ծածկել։
Ասապետք հրեշտակային
անեղծից՝ ընդ տեսիլ ա-
ջոց նկատման՝ անպատմա-
կան պակուցմամբ յաւէտ
պշուցեալ, ձայն ոճդնաց
հընչակ առ միմեանս ազան
չելի հընչէին ։ Ալ է սա՛
զարդարեալ ի գեղ պատ-
մուճանի բուսորակայլակն ո-
րակի · որ դիմեալ անցանէ
ընդ այս վայր աւհեղ ազան
չելիս ։ Բանզի՝ տեսանէին
ի լերան էին՝ զնաչէին պատ
կեր ։ Որով ի նմանէ և ի
նոյն դիմանանէ ցուցել ծա
նուցաւ ի հրաշօրէն հան
դիսէ մեծ պատերազմի ա
պագինիչն մահու՝ զմրցա-

րականաւէ , կասկածաւորձ
վարժողութիւն, ակզբնաբոյս
Հասակի պատճառակաց պի-
տոյից՝ ունի առաջի աչաց
նպատակ ։ Ա՞յլ զի՛ս դէ-
րազանցն նախադիծ նորս
տեսութիւնն դիմանց նա
խահրաւէր հրճուանաց ։
Օ՞ որս կեանս ծածկեալ
յօրինականացն խոստզոյս
թիւ՝ բանն վկայեց՝ յաղագս
անհիւթակերին այ՝ յերա-
կանն մարմին թաքչելոյ ։
Որոյ աղագաւ՝ մոլեգնա
կանն եղեռնութիւն տոհմին
յակօբայ, նախադուշակ բա
նիւ կշռամբի ։ Ա՞յնք որք
յանդգնութիւն երադեալ
փոխայնին ի լրումն ձառի
ձայնի պատմողին՝ խրթա-
խոյս միմեանց ձայնելով ։
Ակայք արկցուք վայս մա
հու ի հացն կենաց ։
Ցորում հեղուսեալ անայ
լայլակ նոյնութիւն ասին երկ-
նի և երկրի ՝ի բարձրն դի
տանոյ կառուցեալ ի մէջ
բաժանին վայրի ։ Այն և ա
յաւէտ անուն ամբարձեալ
գովեալ գերութեանցն ի

դէնն դրախտի դարաստան,
Հաւանական կամաք էակիցն
Հօր՝ Հանդերձ ինքնիշխան
Հաճութեամբ անկիրն կա
րեաց վճռաց յանցանաց, ի
յոտս կենատնակ աստուա
ծեղէնն աղերսի, պայծա
ռապարծ պանծանօք ար
քայօրէն Ճոխութիւն յին
քեան ամբարձեալ։

Ա՛մենատեան խակտէ՝ դոր
ծօղն Հրաշից ամ գոյու
թեանց, յանդիման աչաց
նկատման էից ամենից, ան
պատում դիմաք, անդադ
դաղ ճեպով իբրև զատեղն
լանկոյ ծխոյ բուրվոյ, դայր
ի կատարած կտաւիկ գործն
ստուերի, Հաստատել զա
րիւն ուխտ՝ նորոգ փո
փոխման ի Հրաշխրէնն տե
ղւոյ։ Որով ի վեր ամբար
ձեալ ի քայլս Հանդարտու
թեան տիրական գինացից
ոսից յեղյեղման, գերա
զանց գարշապարացն յատուկ
խաղացման, զկայ Հանդըս
տեան առնոյր խաչակիր Հե
ւոցն ի կատարս ծայրից դող
գոթայ։ Եւ Հաստատեալ

նակն յաղթութեան՝ պսակ
պարծանաց ի գլուխ ընկա
լեալ։ Ա՛ջորս և զպատաս
խանի խաչապսակն փրկչի՝
ի շար առաջնոյն յահեղել
Հոդեկերին, ես եմ որ Հա
րի զինձան մեղացն միայն։
և Հարեալ կոխեցի զքինա
մին կենաց՝ գործեաւս մա
Հու պաշտման։ Խոցեալ ըզ
նա քառասպառ սլաքաւ զո
րեղ այս զինու՝ ի կորստա
զենեալ աստակման մահու՝
մահացուցչին զմեղսն ըմբռ
նութիւն։ Այսոսիկ ստոյ
գապէս և գրաւոր ասացեալ
գործ գոլեալ՝ ի քաղցուստ
ի հեռուստ ի բոլոր ընդ Հուպ
նայեցեալ տեսանօղս՝ ըզ
Հիացուցանօղն խորհուրդ
բանականագ բարեզարդու
թեամբ խաչիս քննութե,
ի զինի հեռուօղս զՀոգե
շունչն տաս կարկառեալ՝
անձաւ գիտութ պարզեալ
ընծայեաց։ Ա՛նազի և նոյն
ինքն տէրն իբրև զնիքնիկ
նաց նորոգութեան՝ անկա
պուստ իշխանութե՝ առիթ
Հանդստեան՝ վերստին յա

վայելչապէս փառաւորել
ի նմանահիւթ տնկոյն մա
հացուի, կամակար մըտօք
զբաղումն անարատ բեւե
ռօք սեեռեալ ի տերեւա
սաղարթ տնկոյն տեսակ ամ
բարիակ ուղերձմամբ, դար
ձեալ զհրաշանկն դաւիթ
ընդարձակայարկ յատակաց
վայրէնն ադիմայ՝ եբաց ՀԸ
նոյն ադամայ։ Եւ զնա
խակապատ բոյնն հեզասա
ղարթ պաղուքն անուշիւք
(ուստի արտաքս նա՛ անկա՛
ըստ պարտուց (պիտակն ի
պարտուց՝ ի հաստարմանուն
փայտն վշտացեալ, գերազը
րապէս թաւշայօրէն պըճ
նուածեամբ ի կառափեալ
գագաթն՝ սեփհականեաց
դարձեալ նմին մարդոյ յա
ւիտեան։ Եւ ի տոյնս կա
ռուցել ի գործի անիծեցին
մահուան՝ հանգնեցաւ տո
վաւ բառնուել մահու ընդ
ամատուտ և վանիչ ախոյեան։
Ուստի յաւէտս նորոգմամբ
կացին արարածք ի ձիրս
ընծրհի նախամարդոյն
ստեղծողի։

զնոյն ի նիւատել տեղին սե
ղան սպանդի, ընծ իւրեցաւ
ի վերայ նորին դառն անա
րատ, ի ծուխ պաղատանաց
Տօրն և այ դրան Հաշտուե։
Ա ՚ի հանդիպիլ յայնմ
տեսակն անպարտական զեն
մանն տեսակի, դողացան սաս
տիկ սարսափմամբ եղելու
թիւնք բնաւիցս բնուե։
Եւ տատակապէս ահիւ դը
ղրդեալ սիւնք հաստատուե
հիմանց աշխարհի՝ յոյլայ
լուի նորոգ յեղյեղեցան։
Եւս հուպ առ հուպ ի քը
թիթ աչաց միայն թարթափ
մանն, թնդեալ շուռմարան
անքոյթն ատուերի ստորին
անդնդոց, և ի մատունս յո
դունս և զանազանակս հա
տեալ համառօտեալ իսպառ
հատածեին բոլոր կառուց
մանն կարծրանիւթ մարմ
նոյն սեռից, եթէ ոչ ի քա
նի բանին ունողին զդոյս՝
ըստքանչելի փոփոխմամբ՝ ի
նորոգ դոյութիւն՝ գեղեց
կատես արձարծեալ շըր
ջիւն։ Ա ՚ զի նորն ադամ

Ա՛ւ մեծի անպատմելի և բաղձալի երանութեանն որ ընդհեղեաւ մեզ։ Ա՛է՛ի ձեռն քոյոյ արդասաւոր դաբեր սաղարթի, ի բնաց կութենէ հողակոյտ բլրոյն բաւանու։ և կամ բարձրա բերձ մայրիւք սանայիրաց սերմ ծառոյն, և կամ թէ զձիւղս ըստեղնաձիգս նո ճիւռճահ ճնճղան անտառաց ի մէջ առեալ բանիս եր գուի գովեստիւք հռչակէ, Ա՜յլ փայտ մահատեսակ աշաց զգալեաց, ունելով Թաբուտեաւ առ իւր զարմանս կենաց։ Զորս՝ կե նարարին մերոյ մահացեալ մարմինն մեղսօրէն դատ մամբ՝ ի հայրենի պղպեւոց սիրոյն երախտեաց՝ ըստ պօ ղոսեան խնամատարութեան ճառից՝ պատարագ մեզ փր կանաց և դրամբ Թողութե մեզաց։ Օ՛ ի զանուանակն յանցման զանդրունկին որ դի՝ զմիածինն ծնունդ ծա ծուին ծոցոյ՝ ի պրպտիս պատ ժոց մեղուցելոց՝ ի ծառն անիծից մահադատ՛ին օրէ

նութե առիթն խաչի կա մաւ ընծայեաց։ Ի՛անդի առ սովաւ՝ հրաման տուակա լի կամացն հօր՝ յորդին ա հատեալ։ որ շարժեալ՝ի փրկանս հօտին ցրուելոյ՝ ա ծեր զտուրն՝ի վէր հովիւին սիրելոյ։ Օ՛ սրթիր առ սուր՝ի վէր հովիւին իմոյ ընտրելոյ։ զի քեւ զնա հա րեալ ապանիցէ, և զհօտն ցրո ւեցուիցէ, և դարձեալ խոպան առիս իսկ պատրուեցիցէ։ Զաղաքս որոյ և զնոյն վր կօղ հովիւդ առաւն՝ նա խանձոյն յայտնութիւնք տե սանողացն՝ միայնակ իշխան լինքնակալ՝ դոյից տիրող ող ծոմամբ տիրապէս՝ ի՛ր ընտրեցն հօտից տածօղ՝ բաղկաձիգ գառանցն ժո ղովոյ՝ ի հեռուստ նախա պատմեցին։ Տէր հովիւ ցե տես զնոսայեալ։ Ա՛ն՝ ո ւոր որ հաւիւեաց յակոբայ և տանն եմիրեմի, հայեաց ի խաչինս քոյոյ կամացդ ա րօտիս։ Ա՛յն դարձիր յան ի՛ր հաւատ ապրման այսո հովիւն գուշակման։

Ա՛ա

ապանդի կենսատնակ խա-
չէ։ Նա զնափառնինա նաշ
իսոտչաց Հօրն իւր քանշ
Հոդաց՝ որդին Հարազատ՝
Հնազանդ Հաճութիւնբ յանձն
իւր ընկալաւ։ Նա առա
քեալ գՀոգի մարդկութեն
՝ի ձեռն նորին ընտրական
քննութիւնբ իւր զբուրումն
անուշից Հոտոյ կնդրկաց ՝ի
Հաճութիւն Հաշտութեան
մարդկան փրկութեան։
Այլ զինչ էր արդեօք պա
տարագարան կամ սեղան
ընծայարան, ուր մատու
ցանէ զրնարակս փրկանք նո
րոգմանն։ Ա՛չ՝ի բնութ բաղ
նեաց բազմանիւթ բարձ
րաբերձ ձեռնաստեղծա
կան սեղանոց կշռեալ քա
նակի անմահ զենուածն,
Ա՛յլ՝ի փրկանիւթ քառա
դեմ չքնաղակերպ երկնա
հնդոյն արօքէ աւրիպ քառ
առաքեալ չորեքկերպեան ա
նօթս խաչիս։ Ա՛չ՝ի ստ
զամենեան արարչ տաճարին՝
որ զանբանիցն չոկս ամփո
փեր, Ա՛յլ՝ի գիրկ մեջոյ բը
նաբնն աշխարհի, հողածին

Այն ձաձ ձաձ մեր, և սա
հոլմեացն զմեզ անխոխոխ
և անսահման՝ ՝ի յաւիտե
նից մինչև յաւիտեան։
Ի՞նդ սոյն յարմարեա եմ
զերդ երգողին, որ յայտնէ
քեզ զիղձս բաղձանաց Հար
սինն ՝ի սէր փեսային։
Ո՞ւր հովիւես քաջ Հո
վիւ ասելով, ուր Հանդու
ցանես զՕօտ քո ընտրեալ
՝ի մեջօրէին, հովանիդ լը
նամոց նոցին կառուցեալ։
Օ՜ սա և եթայի առ ձայնէ
յերկրէ յերկինս ամբար
ձեալ։ Նա՛ հովիւն Հօտին՝
կարապետ անտանօր ընթա
ցեալ։ Այ՝ որ հովիւս՝ լի
նի ՝ի մեծէն յովհաննէ և
գառն գաւանեալ։
Ի՞անզի՝ երբև զգառն ան
մեղ՝ ՝ի զենուածն ածաս։
և երբև զոչխար անարատ՝
՝ի սպանդ մատուցանես, ըստ
երեմիայի և եսայեայ։
Ո՞չ հովիւս՝ Հզօր ձեռն
րիս, ձեղ-րտաբանութեամբ
վեշտ նշանակել՝ եղ զանձն
իւր վա՞ ոչխարացն։ երբև
ըզգառն անարատ ՝ի վերայ

զարմիցս ծնողէն, ընդ վերջ
նայարկ անձեռագործ երկ
նիցդ կամարաւ, հանդէպ
զամբարաց ի նմա կառուց
ցեալ լուսածագողաց։
Որպ զի սրբութիւնք յաւէտ
աւգ յերկին եւ երկիր
գանձեալ ստացուածովք։
Ասէ եւ զանազօտ ծա
գումն ընկալեալ, եւ լոյս ի
մանէ էիցս զգեցեալ, ծը
խալից շարաւ վիշապին շո
գիամիդ մկրթին ըստուե
րին՝ մնալ շամանդաղ նը
աեմ խաւարին, խաչաւ խակ
ցնդմամբ ի բաց փարատե
ցաւ։ Եւ աղաւեր մահ
զէն մարտի յաղթանակ,
ընդդիմակ միջոց միջնոր
դաց երկուց՝ եղծման եւ նո
րոգութիւն, կենդանատար
նշան խաչիս աստղ ծանու
ցաւ։ Եւ ոգւոյն վերին՝ ի
լուսին ներքնոյս փառացն
լքման, եղականալ փոխա
ձեւեալ։ Զանգն զհոգին՝
ներկակ ընչական կարեաց
անփորձ յանցնացս, ի հիւթ
զանկնածոյ հողածինն մար
դոյ՝ ի լուսանորոգ խաչիս

աշտարակ՝ պարտաւորապէս
առ հայր արձակեաց։
Զայն որոյ զապակինապէր
մուրհակին պարտեաց նախ
նոյն յանցանաց՝ անմորոգե
լի եղծմամբ պատառեաց։
Եւ զփախուցեալն յընտ
րականութենէ դատման ո
րինին նախատուր կըտա
կին, տիրաւանդ արարչա
պարգեւ սահմանին, ձըգ
մամբ ձեռաց ի խաչն պար
տեաց, զնմանասեր զանկ
նածն ըմբռնեաց։ Այ
երասանաւն հանդարտու
թեան՝ զանկիրթն վարժից՝
կալմամբ կապանաց հաս
տոցն յաճ՝ յորդեգրութիւ
կարգն վերածեաց։ Եւ
իբր ոչ ի կամս ստեղծողին
կամաւ նայեցօղ՝ ստեղծել
պատկերին կեցուցանօղն՝
ի սահմանադրել միջոց պայ
մանի վճռին վերիժուց կա
նոնական անիծից՝ զինքն հե
ղուսեալ, վերացեալ բարձ
րացեալ և մերկ մարմնովն
պնդեալ ի խաշտր և ի դիժ
հարակիրն այն ապաշխա
րան, ահեռակապ և խըս

Ա՛ւ

տեսակ պատկերի իբրոյ։

ուսուիրն ձեւոյ պատկանող

դէպ հաճասարէ՛ ըստ քում

ուղղակի միաձորուբ հան

թուին՝ ի պատշաճականն՝

աղին համեմ՝։ Օ՛ անհար

տեսուբ՝ ընտանի զօրուբ

ասէ՛ պղանդականին օտար

խոհաբար զգօնացուցանէ՛։

ասուն կենդանեաց՝ ողջա

Օ՛ անբանական վրնջողուի

խակուբ զգաստ յարմարէ։

Ա՛ինչ զի զմորդուին մտաց

ընթաց բանիս գումարէ՛։

ծայեցուցանէ։ Ա՛յսոքիկ՝

ամբարձեալ՝ ձիուբեն ըն

սլացմամբ յիմանալիսն դեր

մարդոյս խակուբէ՛ երագ

մամբ հանեալ զճանրուբ

ամբարձեալ՝ ի վեր՝ ոտն՝ ի

Ա՛յ որպ՝ ի վերջ

առաստանաւ՝ զիւրոխտակինն

իբր քառակղեան սուեաւր

զպեալ փոխադրէ՛։ Ա՛յ

կալուբէ՝ ի հոդէ անօսր

բուբ մարմնոյ՝ ի թիւս իւր

հիւթ խառնուրեանց թանձ

ճաշակ ի մարդկային

ճաշակ ի մարդկային

ճաշակ ի մարդկային

✠ ՊՀ. (1040) Զտաւուխտաւոր՝ի կիրճ
✠ կան քաղմաթիւ բնութիւն, գե-
✠ մարդիկաւերմ քուստ բանակ
✠ քնոց՝ եղջամբ զաւակի
✠ ըստ ճ քոցեղէն զիմա-
✠ ի հազարաւորս քիւ-
✠ փիւռւե : Ար
շան փայտիդ
կիր ձաճեւնը
ու կենդանա
ա՛ արեբանել
ցա՛ :
ա՛ հաստատե
ռանկիւն կիր
կի՛, ի կատա մ
քաղմ օրինա
գուշակութիւն
ուրգանն՝ ի,
գուռնայն կիւ

դայանալոյն կիճին էակաց՝ տարածուա՛ յատակաց
պուի Վերեան Աշխարհ Ազգ ի տկիզբն
ամենայն անբաւ հանճարոյն, ամենանկատ տե
տութիւն աշխարհս, յաջորդականան ձեւակերը
նուրեմբ :

ձմեռ
Ձիւն կիր
նայ

ամառ
Հօր ամիս
ծնիլ ։

Ձ ՈՒՆ ՈՒ ԿԻՐ

Ձիւն ու կիր ամենայն տեղ ի տարին երկու անգամ կը գայ, գարնան և աշնան։ Գարնան ձիւնը կու գայ Մարտ ամսուն մէջ, և կիրը Մայիս ամսուն մէջ։ Աշնան ձիւնը կու գայ Հոկտեմբեր ամսուն մէջ, և կիրը Սեպտեմբեր ամսուն մէջ։ Ձիւնն ու կիրը ամենայն տեղ ի տարին երկու անգամ կը գայ, գարնան և աշնան։ Գարնան ձիւնը կու գայ Մարտ ամսուն մէջ, և կիրը Մայիս ամսուն մէջ։ Աշնան ձիւնը կու գայ Հոկտեմբեր ամսուն մէջ, և կիրը Սեպտեմբեր ամսուն մէջ։

զտոյ խաւրեմ։
օրինեալեն փառք տեառն
կուի՝ ի քեզ պատիեն , ի
բանուքէ՝ զանեղծն իմ
ղէդ՝ գեղեցիկ երգս
և զայ ոտիցն տե
դայիւ Աստի
ձայնի այ սաղ
էեաց բարբառ
ի վէր քոյ հրն
տեաց • քանզի
յոտս նըւիկ
ուժդ՝ ի բա
զքս փափիկ
ւոցն կազմիճ՝
լէքտուիոն ան
հալուճած է
սեռ նիւթոցն
Այո՛ այլ
անդատապարտ գաղափար յինքեան ընկալեալ ։
ըեր • զոգի կենդանի էին ազդեցման , իբր զքո
խաչիդ անփոխարինելիր տեսակ ի յինքեան նկա
անիւ ի յանիւ խառնեալ խորհրդիւ՝ զդրութի
էլատեսիլ երևումն՝ կանուխ յայտնութէ ։ Բանզի
այլաբանական գնացիւք , զքոյդ ճշմարտեր սքան
ոգնմամբ՝ ան
սարատ սուրբ
մամբ , սիրա
սուր սրտից
լարվին սիրա
կատացն , սէ

ասեմ ճա
ոգ ,

Լդեմա
կանդ

պարտող մարդ
• ոգ

ըր իակ է
զերբ O

տեսակ և զինդիր վերիժուց

բազմական մրցման մարտին՝ ըղ

քումդ խորհրդոյ , զպատռ

դուշակուած նշանակութ.

Նայելոյ նշան՝ Ալր ի՛

պատմելի պատճառով

տեղեակ՝ ան՝

ես և պաշ՝

օրացեալ՝

ի՛ր՝

ոսկի տասց

նու՝ տեսիլ փո

նեալ յօհան՝

մեկին յայտ

դոյ՝ պարզ և

ծուկ խորհուր

խակութի՝ ծա

նեալ՝ օրոյ

զնոյն դաշտ

զօրութեց դասուց անմահից՝ աւարտեալ ձայնիւ

մեան ի՛ քեզ Աղբերդական արբերդեանաբ , որ

լութիբ ստուանացեալ Թևաց սլացմամբ , զբազ

ալ։ Աչ պաշտպանեալ սրովբէադումար շղթապա

և վերացեալ ամբարձակիդ ձգմամբ՝ գուշակեաց

գիտութիւն հոգելից բանի՝ աթոռ բարձրացեալ

Նոպին նախա

ր որ տեսա

փայլ խաչիդ։

Թեան երփնա

Նշան զօրու

Աղբանել ես

Ալ ինն դար

ձեալ

մածմամբ մարմ

նոյ ,

զկրօնդ ինչբեան նշանակ ։
րև զերեւոյ նմին եւ սեռական կոչի ։
հերն խաչիդ՝ Քանզի ի՛ր
միայեւոյ խորհուրդ պատ
պարտիւն մարմնոյն յիւ
ին անատոմ եւ ան

Ա նդ ա ծ ա յ

ձառ ։

զօրացեալ դար
ուց անեղին
վերատուն՝ի ձէ
զեզ անդրէն
հնչեցաւ ։ ե՛ւ
խուստ պակել
լեացն՝ի փա
հեալ սքանչե
մամբ սեղմոտ
րաշալի հիւց
կիսել՝ և հը

Նոց ,
ջարձարա՞
Թեան
Յուժկալու՞

նու թէ , յօրինակին սեռուքէ հայեցեալ եղէ՞
Ա՛ն նախքան զձմարիտ ընարհատդ քոյ յայտ՞
ակնին փառաց մեծուհեն հօր՝ նշան պաշտելի ։
նուցար ։
րէնն ընտրելոյ՝ի խորհուրդ ծածուկ նախածո՞
երիւար աչեէս կարմրերանդ դունոյ , մարդա՞
Հին յակօբայ ,

մանակի դար
Հարուածն ո՞
բաւիլօնի՝ յա
գերիցեալն՝ի
տանեն խրել

Թադաւո՞
րին

, ետ ,
տակի՞ե

ԴԱՌՆԱԾԻՆ ՀՕՍԻՑ ՍԱՆՆ (Ա. ՓԻ)

Ծուխ, ի դումարտակ երամոյ
ստպուտրեալ զարմանադոյր
Ջուխն կանխուէ զբոյդ
սեղծ։ Ալ ի վաղըն
ախ, նշան արարչա
Հօ բառնական
դատարուքե
Ալ ողոմեալ
լսանըմադեն
Ախ ելի ալ
Ճաշ փառաց
սայն, ի պատ
Ալ ան, և ըզ
անեղծութե
օրինակ քումդ

Բաշխել Ծորոյ

Նաճարակ որոնման, ի կոչումն քառից զքեզ Հայ
նորոք պճնեալ պաշտօնեաց, ի բերս շրթանց քո
զօրինակին՝ ձկնորիս զեւ փիւռարերոյ, ի քառատաձո
շէաց ի քաթանդ յորուանդ փիալակնանշոյլս
ապացոյց նախանշանակ մարդարէն ընտրեալ, որ
Թարշամ զաբդու սիօնի, նշան դաւթեի
Ալ ան

կերպ

ի քում պատ
աշ ջարչարել
ու երկրպագի
ալ պաշտի

Ալ

Ալ ողոմեալ
ալ ի վաղըն
ախ, նշան արարչա
Հօ բառնական
դատարուքե
Ալ ողոմեալ
լսանըմադեն
Ախ ելի ալ
Ճաշ փառաց
սայն, ի պատ
Ալ ան, և ըզ
անեղծութե
օրինակ քումդ

Բաշխել Ծորոյ

Նաճարակ որոնման, ի կոչումն քառից զքեզ Հայ
նորոք պճնեալ պաշտօնեաց, ի բերս շրթանց քո
զօրինակին՝ ձկնորիս զեւ փիւռարերոյ, ի քառատաձո
շէաց ի քաթանդ յորուանդ փիալակնանշոյլս
ապացոյց նախանշանակ մարդարէն ընտրեալ, որ
Թարշամ զաբդու սիօնի, նշան դաւթեի
Ալ ան

կերպ

ի քում պատ
աշ ջարչարել
ու երկրպագի
ալ պաշտի

Ալ

ուսասերութիւն ես ամենազօր
ընդ նմա՛ ես միշտ միայեալ ։
նի՛ հանգուցեալ ոսկի և դու
նոյն ինքն ի՛ քեզ ես յայտ
նշանակիս ։ Ո՛ր երբեմն
սակի մերում քեզ
ի պատուեր տես
հոդի՛ սուրբ քո՝
երեսաց մերոց
դանասաղծ
հրաշալիւն ևեթ
ո՛՝ինչ զի՝ նմ
սահմանեցար ։
աստուածոյ լու
տոյց փառացն
ար ի յանմահ
քեռան նշան ։
սուլ նորագիր
Նահապետ լու ։

ընծայեցուցանես ։
տեսակ ընկղմեալ՝ միւսմ մի քան թէ խրայելի
ի մի աւազան շնորհիւ մկրտութեան՝ զամենեցուն
ի հակակայս խայտաբղետութեամ մեղացն գունով,
լեզուս բազմաթիւս զարմի ։ Այլ կամ զդարձեալս
որ ի դոյն արեան որակի՝ ներկեաս զազգս այլա-
շատաւիղի ։

սիդնոնի քոմ
նեալ զուղեշ
նշան գեղերիկ
վինղի՝բերդ
լաբանոս ։

Ժոյ ։ գործի պատ

Աչէպ որ
էիր

Ժոյ ։ գործի պատ

Նահապետ
մեզ

(47) Ո՛ր սիզնարարն բարեաց յա-
մայն յի նշան արարչակիս։
Ո՛վ զմեզ վերատես
մարթակ։
Ընդ նմա փայլէ Տա՞
խաչըն, և լոյս խա-
տակ։ որ կայ ի
դեաց մեզ յոյս
և դանիէլ ազ
դեալ։ Ո՛ր
դեալն լոյս ծա
ածային Տ՞
ին դժոխոց, ա՞ն ասաս՞
տուածեալ
ամենայն խո՞
սիւն մխիթին ըշ
ի դժուարա՞
լատ ընթունայ
խաղողոյ, ա՞
հօտայ յարիւն
քեզ ձխաւորեալ գունեալն ձորձով ըստ մեծին յա
և նշան պարծանակ մահու յաղթողին։ Բանզի
ասատվանեալ ես խորհրդարան մեծուն էին,
րին սղեզան, նեղչիակ դու վահան։
փրկութե։ անմահանչելի սլաքին հարման և յա
կար մարմնոյս պահապան, ի մեզ ընկալաք նշան
ման, զքեզ նը
դոյն յորդոր
անընդատ եր
փրկութեան։ Ո՛վ ի սաղմո՞
նշան խաչիդ
Ալամա՞ կախ՞
մամբ
ի քոյդ թե՞
ե՞ոյ,

պատուակից , նոյն դարձեալ ի
ի կենացս դրախտէն զկողն
Այր նա որ արուստարհէց
ստեղծիչ առաջնոյն :
ած՝ մարդ երկնէդ՝
ցաւ բեւեռեցին
ի քեզ ծանոյ
կերտ՝ Քանզի
խոչ անեղա՝
կի վիայելոյն
կու թէ նախ՝
կին նահատա՝ Զ ամպար յոյ՝
անդիսա՝ ոյ
րեալ :
մեզ հրաւիր՝
մեռանեսեան ըզ
ղէն իւրոյ՝ զա
դրուե ծնող՝

յոգնաթիւն ազանց հեթանոսաց . ի՛ շնորհ որդե՝
միջակիսդ ամուսնութիւն բանն մարմնացեալ՝ սիրեաց
շան անպատուելի : Քանզի քո գօսևորեալ
ևացարան անբաժանելի հրաշից անմահին մի նը
ման , զկենատնակ խորհուրդ քո ազդեաց :
կցորդութիւն փառաց լանդ-լոռաց որդուցն ոյուս՝
Հաւանեաց : Եւ

ած՝ զքեզ դա
արքման կենն
ման մեղաց ու
բաժակ լըմնաց
մկրտութիւն ու

Հոգ Զանիւ շնոր՝

ընդ. պերազու՝
նիյ .

չուք ըստ առաւօտուր զոհիցն ։
ցուցայ ։ Որև անմահն անկցին ։
Լամբ կիզեալ սրբուհի մեզ
հրովք, ի բարբարիցն ազ
աշխուժեցեալ բանակի
արտաքոյ բանակին
մարդացեալ,
տնաւոր ածր
ի քեզ անպատ
գովէ Քանզի
շան ամենայ
լատակեալ նը
պայծառ փայ
սէրը բոցով
հնչէ և անբաստ
ամբոխ ան ։
բեաց ։
տարագ հոգի
ի վէր քո պա

բարձոյն մեղայ բնաւ ինչ աշխարհաց՝ զանձն իւր
տալխեանն աւուր մատամբն յայտնեաց ։ Ո՛վ
մեզ ի քեզ՝ գառն անսբաս ալ և հօր, ի մէջ
լուսե կարապետան և արարչին նախընթաց, զբազ
լուսն և սիրելոյ և մարդարէից, մաք
տոյց գառնին անմահի խաչ ամենազօր ։ Քանզի

Ծայատ
Ձ օնարան ըն
վերստին ։
նոր խորհուրդ
եմոյծ հրաման
վայր ցանկալի

Ա՛ստուած
թիւրք

սիրոյ լը
ելից ,

Ա՛ստուած
տայ

վառօղ Ջա
հից ։

պայծառ փայ
սէրը բոցով
հնչէ և անբաստ
ամբոխ ան ։
բեաց ։
տարագ հոգի
ի վէր քո պա

բարձոյն մեղայ բնաւ ինչ աշխարհաց՝ զանձն իւր
տալխեանն աւուր մատամբն յայտնեաց ։ Ո՛վ
մեզ ի քեզ՝ գառն անսբաս ալ և հօր, ի մէջ
լուսե կարապետան և արարչին նախընթաց, զբազ
լուսն և սիրելոյ և մարդարէից, մաք
տոյց գառնին անմահի խաչ ամենազօր ։ Քանզի

Ծայատ
Ձ օնարան ըն
վերստին ։
նոր խորհուրդ
եմոյծ հրաման
վայր ցանկալի

Ա՛ստուած
թիւրք

սիրոյ լը
ելից ,

Ա՛ստուած
տայ

վառօղ Ջա
հից ։

երկրի հեռուները ձգի, զտիմ
լսեցէն իմամովք, ի ըստրինոս
սատե խաչիդ ։ վ. քեզ, նո
մեզայ, քնածիր նշան կեն
բժշկութի ախտից
Ա արբու թիւն և
մատուցեր ։
լեալ զմրդիկ
հայի, լուծո
որդւե կենդն
շակուցն հաղ
ցերս ևի ձա
մեզ ընձեռե
նի շօշափեալ
նման, յոյսդ
ցածակեան, ի
այ ։ Ա՜յլ դու
լիկ փառաց
դայր սարծել
տեղ լուսատու շրջան առնուն ձեմելով ։ վրա
ի, ի նա միայն աս
քթիկ ի վրանն սողմոնի ։ Օ
շան ածընկալ ։ Ա՜ճն են պընչելիքն այ աս
Ա՛եմարան և ընդունարան երկնից ալքային նը
։ ջուրս
շից կնդրուկ հաշատե նմին ախորժակ յերկինս

լսեալ՝ զածայ՝
հնազնդութեն՝
կիզման՝ զընդրպ
հօր ձեռնձե՝
լին հոգին՝ բա

Յաղագս ը
լոյ

երկրըպա՝
դեալ՝

* ՚ի) Կիր կենդանեաց, խրամատեալ *
* Նորդեա զքեզ սիրտդայ յեր՝ *
* Ալու սիրատես միշտ առաջ՝ *
* պարհին փայտ նորոգուեր *
* ամենանձուկ ճանա՝ *
* նօթ եւ անընտել *

Նահան անծա
Ջօղ վերջ՝
Ախահետե՝
սեռանե
Ըստն Հանգըս
Մանական բա՝
Ըական՝ անդր
Խանորդ գրա
դու ես փո՝
Թեն՝ Ռնգի
Կևան ցնծու՝
Ընորհի աներ՝
սի խոստացել

Ալրախ
արտ

ըսի՝ ել ըերկ
ըեալ՝

ըան՝իրօղ երջանիկ նշան՝ առհաւատեայ ուխ՝
Յանվախճան փառացն Հաղորդութի՝ վմեզ Հր՝
սլացեալ՝
իմոց արդար արեգական՝ բժշկութեան Թեւով
Հրեշտականուն մաղաքիա՝ աւետարանեալ կա՝
Նուխ մեզ ազդեաց՝ ատեցից երկիւղածաց
Հրեշտականուն մաղաքիա՝ աւետարանեալ կա՝
էրերեց՝ օր՝

Հրջ բոցով տո
լանչոյլ ևան
ուշածոց՝ Հր
Հահոտ յանց՝
Հարուքե ժա

Ե՝ ընորհի
քով

ամր պաշտպա
նեալ՝

(գ. 25)

վանեցւոյ՝ ի վերին աթոռոյն

պին վանեցւոյ Աստի եւ հասատ

դիմեցուսի ժպրհուե վեշա

ի ձերմակ երիվար՝ եւ ըզ

կեալ՝ գառն հեծեալ

զապատնիս նշանաւ

ցեալսն Լքրև

ղէն՝ ո՞ւր

ցար՝ ի սեռս

պատմաբանէ

Լքրև առկայ

յայտնութեն՝

զօր ի՞ւ

շան ամենայ

ղին՝ ի քէզ՝ նը

Թեան բնակո

ւոր անտեսու

սից մարմնոյ

բական արիւն

Ա

ունող յաղթութէ զօրեղն ուժգնութէ սի

քաղցեցար

անդր. քան զուշ խորհրդոյ խմաստից՝ դերազանցեալ

լոց զգայականաց զերեղեալ սրոշեցար , սակայն

շան ։ Ա թէպէտ ի սահմանելի քաւից տարե

ւր աւանդ լուսոյ պարսաւեցայ էին՝ կեցուցիչ նը

Նորհատ՝ Յ

օրհնէին ։

պետ սրոյ սը

ցանկն անձըր

ընթացիւք՝ զգ

ինքնիշխան քո

ին ,

անմեղ գա՞

Ձափամբ՝ ի

քեզ

Պատարա՞

գեալ

ին ։

զատ գոլո՞

Գլաստեան տեսաբերեցան ։

Բնակուբ կոյս, քուրմ Հան՝
Դէմք Հեստոց կատացան վ,
Դահլան տեսբեղեմք,
Լոյս զի ու խորհրդ,
Ինչ պնդուբ՝
Մերոց երեսաց
Զգաստուբ վ,
Ձեռս ուղղուբ
Զխիտ նրբաց՝
Ցոլոց ու զգաստ
Մեզմանք, զազ
Կոյսս Հոգս վ
Երազմանք վ,
Ո՞ր ձիրնեցաց
Ելն գումարս։
Զգնթրիայ վ ես
Ցասուն ոչ ընդ
Ջոր քառալծորդ զուգուբք, յաջեցուցանես զգ
Պանական նշան ամ նազոր ։ Ա ր խեթիկիչ եղջե՞
Որբեքաւեանս եղերաց սիեղերաց, Հինիք պահ՞
Լոյնքը վ փառս անեղէն ։
Վրկաւթիքս այսոքիկ յանկեալ առ լցան բարեաց
Ցվ ։ Կանգն արդարս վ, ի քո դէմս լուսանկար,
Ասվ յայտնեբ՝
Յաղագս կոյ
Ես ու Հոգի,
Նակալ որ էն,
Լոյն, որ սա
Ջոյնան բազմե՞
Ո՞ր ՀՀեաց ուբ
սին ։ Ընդ պար՞
սա

կոյթ լուսաւոր՝ զքո զանձամբ
դասես և նորոգ ծնեալդն ծած
արեանն յի ներկեալ զար
փոխեալս և յընտանութի
տէեղ գտանոյն յեղել
զառ ընկղմեալսն՝ի
եկեղեցւոյ ,
յարդնդ մօրն
ծոյ արկեալ
նաց զանգ՚ած
նական կե
իբ՝ խմոր ա
պատեալ՝ Ո՞ր
նշանդ երկրը
րարմնդ նիւթ
Հաւանի՝ մըթ
րատրծն ա՞
դանւոյ նո՞
ոյն կեն՞

երկնից դա՞
սուն ,

Ա՞ երկից վեր՞
նոց

զրոյն նկարեալ՝ յորոյ օրինակ նաւեանն յետս
դուշակեցոյ՝ի
կոյց ազդմամբ
Ո՞ր վաղազե՞
անպարտելի ։
էին յի նշան
ծադման փրկ

ամենե՞
ցուն ,

Սուրբն սրբ՞
ըոյ

մանասեան՝ յովսեփայ բազբոջն անդրանիկ , իբր
նախատիպ ժեղոյդ կուակի , զքարինս ամփոփեաց
ի՝ յորդանանէ՝ Ջնոյն իսրայէլի նշանակ ուխտի ։
Ո՞յ զքեզ փրկուԹի՝ յոյս երկնիցին փառաց՝ նո
րոգն յի՝ Հերձանուաց եւս եկեղեցեաց ։

տակերաց ։

Պատ՝ատաստելի լուծեալ խոր
Մանր՝ ի խոր խոցոտել՝ ան
Լուրեց ։ և զօրեղ երիվ
Տեալ խապատ պա

տուբ՝ քև Տա
կըս ջրին խոտ
ուժգնապէս՝
դոյն՝ ըզ ջիլս
նորոգմն ծառ
Որ՝ ի փրկուէ
շողշողեալ ։
ի՝ յեղմամբ
աջողակ աջոյն
նաւ ։ ի՝ ձեռն
գոլով բերա
քառատարերն
յեանաեալ ։

զաղջիս մարդ
դոյն ։

Բանիւք փրկ
կեաց

Նշան աքանչելարուեստ՝ փայլակնաձև փայլմամբ
Ասր ածամուխ բարձրացեալն այցելութեան՝
տոցն ուղղութեան ։

դիւրակարան, տուեալ մեզ զնդ սիրական, հե
առաջի բանալիք բացարան ։ իբրև զընդակից դաս
Բանզի ախորժողացն զերկնից կայան՝ զքեզ եդ
էին հեաւակ ։

լոցն՝ խաչ փրկ
պարհի արդա
սաչու ձանա

Ասհ կեն
արկանես ։

Տարած
լոյ

նոյն ,

Ի քեզ մարմ

ԴԱՅ, ՀՐԱՇԱԼՈՒՅՍ ԿՈՉՄԱՆ Վ ՎԻ Ի ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆՍ
ԱՂԵՔՍԻՑ ԲԱԺԱՆՈՒԹԱՆ

ՏԱՂԹԻՒՆՆ Ե

ԹՈՒՂԹԻՒՆՆ Ե ՀՈՐԱՅ ՄԵՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՍԱՀԱԿԻ ՈՐ ԵՒ ՄԵՐ ՄԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԼՈՒՍԱՎՈՐՉԻՆ ՈՐ ԵՒ ՄԵՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՀՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՂԻՆ ՈՐ ԵՒ ՄԵՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՍՏԵՓԱՆՈՍ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՂ

Ա. Բանդի քո Իշխանութ (Ա. 57

Ջուրդան Նշան քուստանդին
վիտաւոյ, Նիւթականն Հետս
անկացողաց երկնիկն Ց
աւետաւոր։

Նաց յերթ ես ու
կարոտած ակ
այնմա ու դա
զու ժառա,
մահս գուժ
դի ադամայ
ում աբէլ ու
ձայներս Ա
ոչ յերկինս
զաբեան մեծ
բեաց փրկողին
ած նուէրն բա

Ա. Բանդի ի վեր
ընդ ծառոյն սիսեալական նշանդ խաղաղու
Պահման պատճառ Հայուսուքե ուն անսկզբան,
Հանդատեան զամուն դրդեալ պարարես։
Ա. Բանդի ի վայր դալստի անդորրարար Յուսով
։ Ասա, քանի՞ անբանիկ ջոկած Հայոցման
Տղախաւսի՞կ քնարահարու՞թե, դու առաջնոր
ման սաղմոսդ

Նաց, յերթ ես
ակառոյն փա
ձուք

փա Ա. Բանդի
տա սուրբ

Լռեցեալ, զայս քեզ անուն սուրբ
Քանզի ոչ կամաւոր մահուն իւրոյ յաւ-
ետ յաղթութիւն խորհրդոյ
տապաստիւք։ Վասն զի ըզ-
ժառանգողն նշան լու-
երկնից արքայութեան
խանդրեցիր
Փառք անսխո-
կրկնեաց։
ի անուանն քո
ի զգաւթաց, ի
յիմանալեաց և
կերպագութիւն
որդին այ, զեր
մարդացեալ
և փրկութեալ
ամարտեաց.
լռութեան ածեալ
խին՝ զամն ի

Ուր ճաշակմանէն լերուց ընդ զմռսահալ քաղց-
կառարման զքո՝ հեծելութենէն ի քեզ կրեցեր։
շադրած։ Վանզի զվաղաբարբառ երդաց նոցին
ըզ մարգարէիցն ի քեզ հանդուցեալ նշան հրա-
լիւթ ածային ընդրհացն դուշակման՝ քառապ
սին՝ լայն և ընդարձակ մարդկան հոդեցաւ։

մեզ դրախ-
և ճանապարհ
կատեցաւ.
թեան յաւէտ
ջարին պետու
մեզ դնուքե

Յարեւ-
լեց,

Յորժամ փայ-
լիս

Օդոստա-
փառ

Յոյժ լուսա-
լեց,

(65) կակուղն որդի՛, ի չարին քո ըզ
✠ և մերձենում՝ հօրն անեղի խո՛
✠ ռեալ, զանմարմինն քեզ
✠ սեալ, զանմարմինն քեզ՝
✠ թե զանյայտն հեղու-
✠ ուղի քոյին սեռս-
✠ նման պատկա-
✠ գիծ քառա՛
✠ Հաստատեաս ի՛
✠ արձան : Այլ
✠ անվան սուրբ
✠ կատարեալ՝
✠ թեն ընդդէմ
✠ նեաս չարաւ՛
✠ դու յրէս ըզ
✠ նենգութե՛
✠ հնն շրթամբք
✠ կուռ Համբա՛
✠ բանին մարդ՛

ազգին հրէ՛
ից՝

Ա՛յլ նենգ՝
ժող

Թիւր դաւանման՝ որք առ աչս երևութին՝ զմարմին
անմահ ասէին : Քանզի զմեռար աղանդ՝ ստոյգն
Քաղաքիս լուսոյ՝ նոր երուսաղէմի՝ մահարձան
նահանջեաց :
թարմ սիրելեաց՝ որ վկայնամարտին հին ի քէզ
դու թեան՝ ոչ ի վերնոց, և ի ներքնոց : խաղաղ
միշտ օրհներ՛

սրբասացու՛ե
եաց ըզ փառս
և ժառանգ՛
առաւել Քրով
հակառե հաս

անհաւա՛
ոից՝

Հանդէպ ա՛
ջաց

ցա՛ , ասպա զնրիսիսի չնորհս
ծիչն էուԹե՛ ի քեզ ծանու՛
գալուԹե՛ ։ ՅԵ՛ ի ԼԻՆԻ ստեղ
գերազանցդ ես բանիկ
քամդ հիացման ։ որ
փոքր և նուիազէ
բառնուԹեան
յոգւապատ
խաստովանուԹի
այսորիկ ։
խարսխեցար
դուԹէ դու
հաստատ պըն
րին ամրոցի ,
և նեցուկ նը
սիուն ի՝ սիւն
նակն վերինն
ես անսասա՛
դուս հաՅԹոդի

և մարդկան ազանց Հոդուեցա՛ ։ ՅԵ՛ սիրելի
դ լսեսին սենեկի՝ ի բոցեղէնն սրոյ պարսիպել
սեռական՝ մեջ ժառանգեցաք ։ ՅԵ՛ մուտն անձուկ
նայ պատուոյ պըսակին՝ ի ձև պատկերի քումդ
եան նշան ։ ի զՅԵ՛ծագործ պատուաստ պարծա
նոյ քարեզարդ բառիդ միշտ քարեբանեալ քո՛

և ընտրակա՛ յատկեսեզ և հնազանդուԹիւն

ՅԵ՛ ամէն յաղ
ԺամԱ

լեց ,
լսեսով քո

լեց ։
միշտ պճնա՛

ազգ
Աղօթք փա՛
ՅԵ՛ ամէն

քակ, շնորհյալն գոսակ, երկրի (Ե. 19.
լուսոյ ընդունակ, ի փառաց այն
նաց. որ դու միայնակ,
լինեալ ես փայտ կե( )
ուիչ նոցին յաւիտեան
ման. Վասասպար
դաց դիմեց
Լ՚հիւրիս դի
մարդկան.
ր եհշտակաց և
Պաշտելի Տէր
զալուխ եան.
Հանն ինչու խա
նոե. Վրաց
մեր պահպա
թեե. Անիք ո
բարի հովիւս
տուե. Յուպ
մեր Հասուս
Վորթի փրկչին յաղթութե. Վեցուկ
նաևան. Հայր տրտ
հանեալին. Վշան պայծառափայլ. Հայր տրտ
վեալ ես ի սահման անանձարտ և անբուժելի յա
մուտքն պատարագիդ, օրինեալ խնկեալ և գո
սին նուիրագոց, լմացական մաքուր նուիրեաց, և
եղիր զօրութիւն. Վպա այսուհետև գերազանց
հայեալ ան
քոյդ վասս
ինա մարդ՝ ի
ցի երկրած
խոստովանես
ոչ ընդունիլ
Լ՚ինն ջնոր
Տիր
տերամբ երկ
նից,
Հոգ
և անուա
Տիր.
Սրբոյ սրբ
քոյն

(62) Մի՛ արդ՝ մանուր
Ծագելիս ստուերաբաժ ծածկեալ
Դուն, աղօտանուշազ և ան
ապաստանեալ սիրային ծա
տարերակնաց՝ ի քոյդ
մեծ լուսաւորեցդ
տեսակ լուսե
տարածել,
նակ քո գեղոյ՝
նշուլից անօրի
Լո՛ւյս փայլուն
պանծացեալն
տեսակի գլխե
ուսի քումդ
նես ի պայծա
պարծեցուցա
առ բերեալ,
ի քեզ լսումբ
մի՝ յայնժամ
տեան անմահ աղբերին։ Լո՛ւյս զյաղթանակ փրկի
նանման ի սես Հայեցման ամէնուն՝ յաւուր գալս
հագոյն՝ ձիւեղ ձգիս ի բարձունս երկնից փայլակ
ծանիւ, միայն դու՛ ի նշնել հիւթ՝ անմեռնից վե
դարուց վախճանի, յորժամ բնուն նիւթոց լու
Ա՛յլ ի յաւարտումն լըման շրջանակի, եօթնեակ
մուր աշտարակ։
Համարձակ, ա
Նակ, միջնորդ
արարչին խօս
մանն դիտակ,
երևակ, ծագ
Պատանեք լոյն
յերկուց սե
ւից,
Պետս և իշ
խան
ինքեանց հան
ւից։

կրօն՝ անանձնապես պաստիարակութիւն

ձեւական ու լրիւ վարժէ և յարմարէ զմեզ

թոյլէ և փայլակնընթաց խաչիդ

քեզ՝ ի միջոց տարածման երկնա-

րի ի քեզ ընդբեզ և առ

և զէն նորին զօրացեալ

ի սէր արեամբն միսեալ։

երկրպագեալ։

գաւանութիւնք

բեւրաւական եր

ու ես միշտ

Հարուստական

մակերեւութին

լայնանան և՝ի

գուխ՝ի գլխոն

ուղղին յարւեք

մանուկ և յան

կանուխն ժա

կենսատու։ ի՝

վաղորդայնի մշտատիւն ժամու՝ փութորել զքեզ

աւուր ազամ յաւիտեանից, արժանի՛ լինցուք և՝ի սկիզբն

զուարթապարակ ցեան ի՝ երեւս՝ոյն յերեկս աւետման

նիրհելի փոքունդաց, զերկրպագուս քոմէդ նշանի՛

ընդհրին հրշեմէ՝ միշտ երդեցողաց՝ զուարճին ևան

պարտեաց՝ ջարին յանցանաց՝ ի հանդերձ փառաց՝

բեսաց՝ ի հոգի ընդհաց՝ ի յոյն կենաց՝ անբերոզ

կատ պերոյ ե՞

ի գեմն անպա

համարձակութ

անդատապարտ

պատմուճանին՝

ընտրութ սբ

Նոյն ըստ կայից՝

Ի քէն ան՞

բաժ

Ամիւք դա՞

ծոգ

Նից ։

յաւիտ՞

յանդգնական յաւետեան՝ ամէն։

և եւսաւետել յանխափոխ և

գոյացուցանել նորոգմամբ

ջին, նոյն և յերկրորդ

բաստեղծուածն առաջ

թեան, որպէս ի

րարչականն զօ

ուէ, և բաստա

կանն յարակայ

նէ՝ բաստա

կշռեան իշխա

թէ, և բաստա

անիէտանիակու

թէ երկոց՝ ըս

ահման դուռ

Արամ ըս

Ա ընդունեն։

կերպագործել նը

նութիւն միոյ և միայնոյ պատուել և պաշտել եր

Հոգւոյն ազգակցի՝ ի խոստովանողացս զդաս

ձանի՝ նմա փառք Յիս Ա՛ր ընդ Հօրն և ընդ

Յաղագս որոյ ի դովեսս ներբողական ձառիս վախ

քև ի միջ ասա և՛ ի հանդերձեալն ապառնի։

ած եալ ըղձալի։ Ա՛ր ինքն ըմբռնի բովանդակաւ

ռայեալ։ Ո՛րով ըմբռնէ զասուրացեալս՝ ի լուծ

ցեալ և՛ չ

բազմեալ միշ

նուէր բնակել

ջսպեռ միակս

հրեշտակ անան

ըս փառդ խոր

Ա՛մէն։ Ա՛մէն

լուիցէ։

Ա՛մէն։ Ա՛մէն

լուիցէ։

*Ո՞ր Աստուածն այրօքէից։
Եանը մարդիան նշմառա սէոմէց։

Ի յարդանդէ ամէնին՝ նարդոս բողբոջ ՉԵալ։
Ի բանական երկրէ՝ քրիքոմ յղիծոր ՉԵալ։
Ի յաղցաւոր սեռէս՝ անախտ յառուա ՉԵալ։
Մայր մաքուր մարիամ՝ ի մեղաց ՉԵն ՉԵալ։

Յեռեալ ընդ մարգարիտս՝ ակնդէտ աննըզ մանո։
արփայնոյն հանգուռնակ՝ ծագօղ փայլա կանո։
անաղօտ ճառագայթ՝ ջահ անշէջա կանո։
ղամպար բոցածաւալ՝ լուսատուս մարդ կանո։

Ո՛ երկիր երկնակիր՝ անհաս իմաս տից։
բարձօղ անտանելոյն՝ դուռն ի լոյս մը տից։
արկօղ արեգական՝ անդ բիւր գովես տից։
և զլ լուսինն առեալ՝ ենթ մաքուրդ ը տից։

Վահանակ հրաշակերտ՝ բանին աստուա ծոյ։
անհանակուա տախտակ՝ նորին սուրբ ու սոյ։
քառակիտուճաճ մանեակ՝ արկեալ ի կըր ծոյ։
և մատանի անդին՝ ի մատին ա՛ Չոյ։

Յոդեղէն սերօքէ՝ վէհ քան զ ոչ հրե ղէն։
բացօղ զուղին կենաց՝ ի սրոյն բոցե ղէն։
ուստի լայն հոլովեցաւ՝ մեզ ոսոհ լուսե ղէն։
ընթանալ աներկիւղ՝ մարմնով հոգե ղէն։

Ն՛ յդի յոդնաղբիւրդ՝ ի հօրէն ոչն կէալ։
Էակցին ոսոդմանէ՝ յաւէտ ուռճա ցեալ։
ուստի զորթըն կենաց՝ զոհկոզըն խայ ծեալ։
բաժակ լոսաբուղիչ՝ հիքոյս մատու ցեալ։

Ելբողեալ ի հանուրց՝ մայր ես պարծա նաց.
մայրականի զլխոյդ՝ տենչամ մաղթա նաց.
սարտուցելոյս ի քէն՝ զորով զլխոա նաց.
և կենամերժս անձին՝ ապահէն կե նաց.

Ոլոյս խրատիդ՝ վարժուն հեղի նակ.
տաւիղ հանդարտահնչ՝ երդ քաղցրեղա նակ.
ջարին փարաւանի՝ յաղթօղ մըրցա նակ.
ի յերկիրն աւետեաց՝ միջնորդ ընդու նակ.

Մաստուքեըն հօր՝ մաքուր տաղա ճար.
ըստ հոգերդոմին բանի՝ զարդարուն տա ճար.
ծիծաղախիտ շուշան՝ երկնուղեշ կի պար.
ծիածան հաշտութեան՝ գունագեղ կա մար:

Ապիոր ոսկեհաճոյ՝ գուրվառ խընկա լի.
մանանային գարձօղ՝ գաղմոյ գաղձա լի.
գաւազան իսկ ծաղկեալ՝ ընկոյզ ըղձա լի.
կենդանի տապանակ՝ կուսից ցանկա լի:

Յ՛ մարիամ գովեալ՝ սուրբ ածա ծին.
գերազանցեալ քան զուշս՝ թէև երկրա ծին.
ուստի ոչ պատկանի՝ բանք բանաստեղ ծին,
գոլ քեզ գով բաւական՝ ծընողիդ մե ծին:

Ի սոյն կերգ դասեալ իբր վիշտ խորհրդոյ պեսայ՝ ընդ Աբրահամայ
զնոյն Իսահակ խորհրդոյ, և զգովեսս երգեաքանուէ Տէրոհոյդ։

ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ

դասուց երջանկացն՝ պատուասիրեն բիւրաքէ
ղուն բանիւք գովեստից՝ զսկզբնաւորչն կենաց
գոյից՝ ի կիւց բանից ըղձաձայնուեց։ Նմ օրն փողոք
տաճղոք և քնարիւք զգայական սրտի շարժեալ զգործի՝
զերազանցելն ի լոյս անմատոյց՝ ուրախութիւք վերադրուա
տեն։ Նմ զանձառ արարչութիւնն զհրաշագործ ամենա
ստեղծն տրուելով օրհնելով, պատճառ փառաբանութիւնն
իսկութիւնն հատուցին՝ զհաստուածածոյս առնուն գոյութիւն։
Որպ և ճշմարիտն բան ցուցանէ՝ ի ստեղծանելն ինձ
զայս ամ, բոլոր զօրաց դասուց երջանկացն օրհնեցին

պատկանագիր ի ձահ գո-
վեստից օրհնել պատճեսցէ։
Ո մարմնարանն անառեսին,
և զձեմարանն մեծին։
Ո տաղաւարն տիրական՝
և զնստրանն ածական։
Ո խառնարանն ճաշկման՝
անապական խրախճանուճեաւ։
Ո սրբատանն մաքրուճեաւ,
զընդունակին զգաստուճեաւ։
Ո նպատակին կուսուճեաւ,
և զօրինակին երանուճեաւ։
Ո հարանարանն անդուծա-
նելի՝ անժամանակականն
փեսայի։ Ո բնակարանն
հաճուճեաւ կամաց՝ անեղն
ածուճեաւ։ Ո այսքան փա-
ռաւորդ շնորհաց ընդու-
նակին, և ոչ նոքին ածու-
ճեան օրհնաւաք հրշտակացն
պարզ՝ ոյ պարտն է պատ-
ուել՝ ժպրհին։ Թուղթ՝
մարդ երկրային ի կշեռս
չափոյ բերանոյ հողաւանդ
ճաթս հիւթոյ մեղուս մարմ
նոյ։ Ի՞նդէ անճառուճեաւ
անհասականաւ՝ վերադոյն
ամպն փակեալ դատաւ։ Եւ
ոչ զօրեն երկնայինք՝ զա-

զիս մեծաձայն։ Եւ ամ հրեշ
տակք իմ դուէցին զիս։
Ա՛ւ արդ՝ եթէ հրաշալ
և երեսքընթացն փառա
բանչօք՝ վերնաթոռիչ պատ
դամաւորք՝ հոգիանիւթ
և անեղծ ածին կենդանեօքն
նա օրհնաբանի, (Որ թէպ
և նորա վեհք են բնակու
ճեք կայից սաղմից, և նշոյլ
երկնից՝ լուսոյ առաքնոյն,
այլ սակայն յոյժ անտեսա
բար ապաւորուճեաք առ բը
նաւէ բարի բանին բարձրե
լոյ՝ բարեզարդաբար բերել
րանօք բերին։ Ա՛ւ որ դո
հաբանի առ ի նոցանէ նը
ածուէին՝ լսանաձիք հեռա
ւորուճեաք և ընդարձակ միջո
ցաւ՝ յաւէտ անիզոպետ նը
շուլունն ծածկի ի նոցունց)
Ա՛պա զայն որ զանհաան հր
լուցինաց՝ ի հողեղէն յարկն
պարունակեց։ Եւ զանճառն
ի սերոբէից՝ զգալի մարմ
նոյ յօդիւն պատեաց։ Եւ
ղնիւրակրիչն դասուց հրեշ
տակաց՝ կաթնատուն ըս
տեւանքն դիւրացոյց, որ երդ

ղուղդոց տեսին զփառս ա-
նեղլին, ապա այժմ յերևիլ
բանին ի մարմնի և լինիլ
մարմին ադամեան կերպիւ,
հարկ է յոյժ ճահողապես
ոչ միայն անմարմնոցն՝ այլև
զբայնոցս արժանաբար ըղ-
ձականութիւնք ինչիլ զձայն
բերկրանաց բարբառոյ բա-
նից օրհնուեցս։ Վանդէ խո-
նարհս այս երկիր՝ երեսաց
ոտիւրակիր՝ գտաւ լծակից ե
ածակիր երկինն վերին։ Ա
Այլ խրախուսեալ հոգևո-
րակն հրճուանօք երկուցն
դաստուց ի մի խառնք պա-
րու՝ ոտնձ տարեկանս փրկ
չին փայլման կատարեն ։
զբայական սեռս եղակա-
նաց, և անմարմին դասք հը
րեշտակաց ։ յերևելիս ոչ
սականաց, և յիմանալիսն
ծածկեցելոց ։ Ընդորս և
մեք կցորդք այսօր եկեղե
ցի դուստր վերինն յարկի
երկնայինն առաքաւոր, պա
րծմք հոգևնպա տարիմամբ՝
երգեցուք քեզ ընդ երկնայ
նոցդ ձայն սրբասաց ։

Ա՛վ ամենանբ արարչեն
կալ ոխրուհի և ահա
ծին, որ զանտանելին երկ
նի բարձրութե և երկրի
լայնութե, ծովու խորութե
և անդնդոց անհասութե,
զի քեն մարմնացեալն ին
կոնջ էառե, յորովայն ան
ձուկ սբդ քառ սեռնեվի կը
րել զօրեցեր։ Ա՛ռար հայե
ցեալ երկնկին յոբայ՝ պատ
հաբանեաց ի ձև առակայ՝
զանբաւուի մեծին սբան
էացուցել, յուսեցին դիմաց
ասելով, եթե չունիմ զնա.
և զայլմ, թե չի ը ինև։
Առաւ երդակցել վերին
յովհաննու ի բանն յայտ
նութե՝ ասե հիացմամբ,
փախեաւ երկին և երկիր՝
ի մի սասանութե ի դիմաց
էին, և տեղի ոչ գտաւ։
Բանզի արդարև յանէտ
անձկութե ամփոփին ի քե
լուսն բովանդակութե ա
յարչական բանին հանդես
տեառն։ Ասկ դու ընտրեալ
ի զայրմէ և ի զանգուածոյ
մարդոյ զաւակի նբ ածա

ծին՝ տարար զնա ի քեզ
սիրոյ հանդստեամբ կա
մայն հաճութե. եղեալ երբ
կիր անձնական՝ բանական
բուսոյն։ Ա՛նբ զդայական
անդաստան՝ կենդանի հոգի։
Ա՛նբ վառարան բորբոքման՝
անշէջ կայծակին։ Ա՛նբ վայր
դալարաբեր՝ հայրական ծո
ցածին ծառկին։ Ա՛նբ ծառ
երկնաղէզ՝ անթարշամ ին
ծորին։ Ա՛նբ գործարան
գոյութե՝ լուսատու մար
գարտին։ Ա՛նբ լեառն ար
ձանունակ՝ երկրալեր վե
մին։ Ա՛նբ այգ արփիաբա
կիզբն աստեղն առաւօտին։
Ա՛նբ յարկ դիտասեաւին՝ բա
նական հօտին։ Ա՛նբ ար
քայարան լուսակերտ՝ ան
մահ թագաւորին։ Ա՛նբ մայր
կաթնամատոյց՝ բնաւից ըս
տեղծողին։ Ա՛նբ հարսն սբը
բուհի՝ հօրն քո։

Ա՛նդա և ուրախ լեր ձայ
նիւ երդոցս օրհնութե,
քումդ երանութե բանաձո
ւութե։ Ա՛րախացիր և ձայ
նիւ ողջունի գաբրիէլեան

Ա՛րուք մաքրեալ, բա-
տուեցիս այ և Տօր հաճուե-
նուշահատ սրբութե՛ն ի Տ-
ցեր զծուխ բուրման ա-
թրով մաքրութե՛ն, բարդե
խին և կասիայի՛ բուրեցեր
հնդրկի և զմախի ընդ տաշ
շումն խառնութե՛ն խնկոց
ծին։ Կանգն իբրև զձեռն
տի՛րուհի օրհնեալ՝ սբ ածա
ուխտին դաշնաւորուե՛ն։
Ընդ այսպիսեաց բաղմա
Թի՛ւ և բարձրադոյն բա
րեաց ընդունակ և մատու
կարար՝ միայն դուն մաքուր
կուսութե՛ն էին խընկարան
տի՛րուհի օրհնեալ սբ ածա
ծին։ Կանգն իբրև զձեռն
շումն խառնութե՛ն խնկոց
հնդրկի և զմախի ընդ տաշ
խին և կասիայի՛ բուրեցեր
հրով մաքրութե՛ն՝ բարդե
ցեր զծուխ բուրման ա-
նուշահատ սրբութե՛ն ի Տ
Ա՛րուք մաքրեալ, բա-

ահ ետեւացն՝ բերկրեալք ի
կանայս։ Կնակարան ար-
ժանաւոր՝ բանին խոնար-
հութ։ Տնկատաղութի մարմ
նոյ ածուէն խառնարան։
Ուղարան օծելուե՛ քա-
կան անուշադրութեան։
Ար նախ քան զծնանիլ բա
նին առի՛ քէն՝ անթերի լը
րականուե՛ հրեշտակական
թևոցն սքօղմամբ՝ ցանկ ար
կեալ պահեիր անարատ ան
բասծուե՛։ Կը որ հաճեալ
հաւանուե՛ Հոգւոյն սրբոյ
փառք ածութե՛ն՝ ճանա
պարհ արար հանդստեան։
Կանգն Հոգին սբ եկն ի
քեզ՝ յօրինօղն անահան սբը
բութեան։ և բարձրելոյն
Տօրն զօրուե՛ մօրդ հովա
նացաւ։ Ար որդւոյն պատրաս
տեալ զքեզ ընդունակ։
Կը որ բընակեցաւն Հա
կից Տօր բարձրելոյ՝ էր ան
ժամանակ։ Կը որ յօդա
ւոր մարմնով ի քէն ծնաւ՝
ակիզբն ունի Տուէ նախք
զարուսեակ։ Աստի և լոյ
յօդաւոր մարմինն միակ՝

շրջանց ծաղկիդ յեռասեայ
զուտս անբիծս ընտրական
Ո՛չ բանեալ ես դու ի լե-
ռինդ սեպհականեցեր նա-
խաձան՝ անձկով տարփ-
մամբ սբ աճամայր։
Ո՛ տրոյ զամբերան գո-
հութիւն՝ ստացար քեզ օրհ
նութիւն՝ ի մարմնի եւտւր նկատել։
մարդկութեան՝ զանուան՝
կաթամբ լցուցեր։ եւ աչաց
ունօղն գոյից՝ կարօտաբար
կոսիր։ Ո՛ր ղլուխ թեամբ
լուխ շահիլ նախընթաց
Լատե Հաճաւ՛եալ ես մաք
րութիւն շահիլ նախընթաց
քումդ միջնորդութեան
սբ աճամայր։
Ո՛ւրախ լեր ամբարձեալ ես մաք
ուր գոյից՝ ի ձեռն
ազգիս Հայոց
ասնդակից՝ աղբեայ Հայր
զայծ առ ձայնել՝ ի ձեռն
ցեր։ Ո՛րում գոյաբ մեք ժա
քումդ միջնորդութեան
սբ աճամայր։
Ո՛ւրախ լեր ամբարձեալ ես մաք
րութիւն շահիլ նախընթաց
կուսիլ։ Ո՛ր ղլուխ թեամբ
ունօղն գոյից՝ կարօտաբար
կաթամբ լցուցեր։ եւ աչաց
մարդկութեան՝ զանուան՝
ի մարմնի եւտւր նկատել։
Ո՛ տրոյ զամբերան գո-
հութիւն՝ ստացար քեզ օրհ
նաձան՝ անձկով տարփ-
ման սբ աճածին։
Ո՛ւրախ լեր ամբարձեալ ես մաք
ղուս անբիծս ընտրական
Ո՛չ բանեալ ես դու ի լե-
ռինդ սեպհականեցեր նա-
խաձան՝ անձկով տարփ-
ման սբ աճածին։
Ո՛ւրախ լեր ամբարձեալ ես մաք
րութիւն շահիլ նախընթաց
կուսիլ։ Ո՛ր ղլուխ թեամբ
ունօղն գոյից՝ կարօտաբար
կաթամբ լցուցեր։ եւ աչաց
մարդկութեան՝ զանուան՝
ի մարմնի եւտւր նկատել։
Ո՛ տրոյ զամբերան գո-
հութիւն՝ ստացար քեզ օրհ
նութիւն՝ անձկով տարփ-
ման սբ աճամայր։
Ո՛ւրախ լեր ամբարձեալ ես մաք
ուր գոյից՝ ի ձեռն
ազգիս Հայոց
ասնդակից՝ աղբեայ Հայր
զայծ առ ձայնել՝ ի ձեռն
ցեր։ Ո՛րում գոյաբ մեք ժա
քումդ միջնորդութեան
սբ աճամայր։
Ո՛ւրախ լեր ամբարձեալ ես մաք
րութիւն շահիլ նախընթաց
կուսիլ։ Ո՛ր ղլուխ թեամբ
ունօղն գոյից՝ կարօտաբար
կաթամբ լցուցեր։ եւ աչաց
մարդկութեան՝ զանուան՝
ի մարմնի եւտւր նկատել։
Ո՛ տրոյ զամբերան գո-
հութիւն՝ ստացար քեզ օրհ
նաձան՝ անձկով տարփ-
ման սբ աճածին։
Ո՛ւրախ լեր ամբարձեալ ես մաք
ղուս անբիծս ընտրական
Ո՛չ բանեալ ես դու ի լե-
ռինդ սեպհականեցեր նա-
խաձան՝ անձկով տարփ-
ման սբ աճամայր

քայլիկս առյաւէտ կրկին
շտապեալ։ Ու յօրէնս երկ
ոակեզարդ զգեստուք պա
րանոց Հարսն լուսոյ ,
Ելակիզեալ , քան թէ ի սրոյ
Հանդիպ էս խողխողեալ ։
Ա՛ այսորիկ ի նըշեր քոյ
զենման՝ հրեշտակացն պարզք
պաշտպանեալ , ընդ առա
քելըցն գումար դասակ
ցել՝ զմիայն արժանիդ պատ
ճառ դոլէին առըք
ՀԱԾԱԾԻՆ ։

Խրախայիր հոմանի տար
փանօք քերկրեալդ ի կա
նայս ։ Ու ի կոյս և յանշ
արօր արդանդէ բան բեղմ
նաւորեցեր ։ Յաւուց անի
ծից՝ արմատ օրհնու թե ։
Հօրն աղաւնոյ՝ որդի բերկ
րուե ։ Ա՛ որոյ շնորհ ու
նելով քեզ օրհնեալ քո ի
յորդիդ քոյ փրկիչ աշխար
հի , երանեալք քեզ առըք
ՀԱԾԱԾԻՆ ։

Խրախայիր անբան բերկ
րանօք հարան լուսոյ ,
ոակեզարդ զգեստուք պա
տարագ ։ Ու ճգնաւորական վարս ու
Ելակիզեալ , քան թէ ի սրոյ
Հանդիպ էս խողխողեալ ։
Ա՛ այսորիկ ի նըշեր քոյ
զենման՝ հրեշտակացն պարզք
պաշտպանեալ , ընդ առա
քելըցն գումար դասակ
ցել՝ զմիայն արժանիդ պատ
ճառ դոլէին առըք
ՀԱԾԱԾԻՆ ։

Խրախայիր Համայն տար
փանօք բերկրեալդ ի կա
նայս ։ Ու ի կոյս և յանշ
արօր արդանդէ բան բեղմ
նաւորեցեր ։ Յաւուց անի
ծից՝ արմատ օրհնու թե ։
Հօրն աղաւնոյ՝ որդի բերկ
րուե ։ Ա՛ որոյ շնորհ ու
նելով քեզ օրհնեալ քո ի
յորդիդ քոյ փրկիչ աշխար
հի , երանեալք քեզ առըք
ՀԱԾԱԾԻՆ ։

Խրախայիր անբան բերկ
րանօք հարան լուսոյ ,
ոակեզարդ զգեստուք պա
տարագ ։ Ու յօրէնս երկ
րայինս առյաւէտ կրկին
քայլիկս առյաւէտ ։

ղանոյդ մատեր՝ աստուածա
Հիրմանէ՝ ի վե՛ր սիրոյ սո
նարատ քահանայական նը
նաւոր քահանայական նը
րուել ։ Ի բրև զորդի ա
նաձնատուղը տօթով խա
ամանէ հոգածնելոցս հա
պարակաց ։ Ա՛ է բերօղ ծան
րութե բնականիր հանա
ստեղծս կարեաց , այլ քը
րօքէօրէն հրաբերան բըղ
խող նշուլից ։ Ասուն ե
րաշ ընթացիկք հետաց հե
ռացել՝ ի վայրն անմատոյց ,
յարմին վերին ընծայե
ցաւ սրբ ՀԱԾԱՆԱՅՐ ։

Խրախայիր յաւէտ հըրճ
ուանօք բերկրեալդ ի կա
նայս ։ Ու դժուարընտել
դաստիարակաւ խաչին վար
ժեալ կըրթեցաւ՝ որդւոյ
քոյ կցորդակցութեամբ ։
Միաւանակն ժուժկալու
կրելով զերազանել վշտաց
ծընիցելոյդ ի քէն ան ։
Միաւորչարչարն մեռելութե
անձնատուղը տօթով խա
րութեալ ։ Ու երկ զորդի ա
նարատ քահանայական նը
Հիրմանէ՝ ի վե՛ր սիրոյ սո
ղանոյդ մատեր՝ աստուածա
պաղայն մեր կենաց ։ Ու ի
դրութենէ խառնուե քոյ
ուից յերանակեալ տարե
րայ՝ անկցուղդ մնացեր ի
մանանէ հոգածնելոցս հա
պարակաց ։ Ա՛ է բերօղ ծան
րութե բնականիր հանա
ստեղծս կարեաց , այլ քը
րօքէօրէն հրաբերան բըղ
խող նշուլից ։ Ասուն ե
րաշ ընթացիկք հետաց հե
ռացել՝ ի վայրն անմատոյց ,
յարմին վերին ընծայե
ցաւ սրբ ՀԱԾԱՆԱՅՐ ։

բազմելոյն յաթոռս քրով-
կաւոք անձնաւորս կայից,
ուանօք ընկալաւ. եղեալ
ձեռնս հինս աւուրց զբե-
կաց ձեռաց՝ որպէ զմանուկ
նուագար. և՛ ի մէջ դասուս
ընէտ համարձակ նմին կաթ
ցուստ ակնարկեն, զու յա
դիմաց ծածկութիւն՝ ի բա
զոր նոքա թևաւքօղելով
յաւէտ վայելես։ Ո՛ ի
սօղ՝ զանձառն ուրախու
ահաւոր խորհրդոյդ աե
Ա՛ր տպաւորք քո գոլով
ռահաւորե յերկիս սրբասացս։
ջատ՝ համապատիւ հօր փա
մարմինն՝ ի բանէն անան
սուց անդրանկաց՝ զի քէն
Վրանդի սրդ եկեղեցի դա
ծարթնոց միշտ բարեբա
նեալ սուրբ ածածկին։
րեալ լեզուս շրթանց զը
սից անարատուէ. ի բերկ
նութիւն, սկզբնարար կու
ամենայն ազգք՝ ըստ բանի
ածազգացիկ քոմ դաւա
նուէրս։ Ո՛ ի
ցեալ ի մեջ դասուս
կաց ձեռաց՝ որպէ զմանուկ
զծերն հինս աւուրց զբե-
ուանօք ընկալաւ. եղեալ
ձեռնս հինս աւուրց զբե-
կաց ձեռաց՝ որպէ զմանուկ
նուագար. և՛ ի մէջ դասուս

պատկերանն՝ հոգեշունչ երկ
գործ ի քեզ ընկալար։
Ո՛չ ի մտանէ, այլ ի լուսէ։
Ո՛չ հատամբք, այլ հանստա
տուբք։ Ո՛չ բաժանաբար,
այլ ամբողջապէս։ Ո՛չ փո
փոխմամբ, այլ փոխատրու
թեամբ։ Ո՛չ ի ծերս տահ
մանի տեղւոյ, այլ ի սե
նեակ լայնատարած ոգւոյ։
Բանդէ զբերօրէն ի կշիռ
ձեռին զերկիրն և զերկինն՝
տարար յարդանդէ։ Այլ
ոչ միայն ի տես նկատման
աչաց նայեցար ի նա, այլև
շօշափմամբ ձեռացդ ծա
նեար։ Ո՛չ միայն ողջու
նեալ զանհուպն շրթանց,
այլև ըմբռնեալ։ Ո՛չ միայն
զննեալ զհատարակաշէն խո
րան մարդացեալ բանին,
այլև անոմանեալ կոչմամբ
յի՝ զբնն այ։ Ո՛չ միայն
տեսամբքդ տնուցեր զան
ժամանակն ըստ ա՛ռուրց,
այլև աճմանհատակի զնոյն
ընծայեցեր։ Օ՛ որ խոստո
վանի հանրական եկեղեցի
զծնեալդ ի քէն՝ աճ ձըշ

բեից։ Ա՛սան զի ո՛չ ընդ
քեզ միայն, այլև ի քեզ։
Ո՛չ միայն փարեցաւ բազ
մեալ, այլև բնակեցաւ տա
ղաւարեալ։ Ո՛չ միայն միա
ցաւ ի զանգո՛ւած մարմ
նոյ, այլև մարդացաւ։ ա
ռեալ զկերպարան ի քէն
սկսելոյ։ Ո՛չ միայն մի զօ
դեցաւ քո յերկուց գոյու
թեանց, այլև ընկղմեցաւ
յանապական անօսր էու
թիւնն մարմնոյն վերջեա
լումն։ Ո՛չ միայն միջնոր
դաւ անձինն ընդ հոգոյ միա
ւորեցո՛ւ դիմակ տեսակօք,
այլ եռասանն խառնել էու
թեամբք միաւորեցաւ ան
շփոթելի։ Ո՛ի որդի մե
րոյս բնութի՛ յաթոռս հօրն
իւր աջոյ՝ յերկնաւո՛րսդն
միշտ պաշտպանեցաւ։

Յաղագս որոյ և մեք երկ
րաւո՛րքս՝ զմտաւակարտիդ
և զպատասո՛ւս մեծս խոր
հրդոյ՝ երանեմք ըզնախան
երգօք՝ զանժամանակն էու
թեան երջանիկդ ծնօղ։

Ո՛ր զաժենայնի և ամբուն

ականակուռ պատկ քեզ փա-
ռաւոր մարգարէիցն, որ
ծանրախոյզ մտքով քննե-
ցին, եւ ոչ միայն զայս
ինչ, այլ եւ զանհասանե-
լին ի մարդկանէ ճանա-
չեցին, եւ զանճառելին
ի բերանոյ մարդկան ա-
ռաքեցին։ Ո՛վ ընտրեալ
ամենայն ազգաց, որ
ի ծոցս Աբրահամու ես
ընդունելի, եւ ի գիրկս
Իսահակայ ես ընդու-
նելութեամբ, եւ ի ձեռս
Յակոբայ ես օրհնեալ,
եւ ի գլուխ Յովսեփայ
ես դրոշմեալ, եւ ի մէջ
տասնից ցեղից ես ա-
ռաջնեկ, եւ ի մէջ տա-
սանց ցեղից ես ընտրե-
լութեան, որ ընծայիլն
տասներորդ կերպարան։
Ո՛վ՝ որքան մեծ է քեզ-
առաքեալ խորհուրդ սէր
բուխի։ Ո՛վ ի քեզ առաջ
մարգարէիցն հոգեկիր յղ-
ացեալդ, իսրայէլի ծնօղք
ասացան՝ ապա դու որ ըզ-
բանն ած անձնաւորի՝ հայ-
րենի բնութեանն հալածո-
ղի սենեկիդ քոյ մաքրակա-
նի՝ մարմնապէս բացածա-
նուցեր, զերկրպահ արժա-
նասարիւր գովութիւնս ոչ
ընդունիցես։ Ո՛վ ընտրեա
շուք գեղով արփաւոր ծաղ-
կութիւն՝ յանմատոյց գե-
ղեցկութեն պաճուճ փաղ
փաղեալ։ Ո՛վ հաճոյս հո-
զութիւնք խոնարհ անբծութիւն
կերպասիւք լուսոյ՝ ի հո-
գւոյն պարարտօղեցեալ։
Ո՛վ զարդուք երկնայինովք
ոսկեզօծ սրբութեամբ, որ
ծաթափայլ մաքրութիւն,
յոյսդ։ Ո՛վանուն արդ սրբ-
զիս ես ասէն պատուհասիւն
յաշխարհիս ծովէն ընտրու-
թեան, որ ընծային հոյն
տարար կերպարան։
Ո՛վ՝ որքան մեծ է ի քեզ-
առաքեալ խորհուրդ սէր
բուխի։ Ո՛վ ի քէն առաջ
մարգարէիցն հոգեկիր յղ-
ացեալդ, իսրայէլի ծնօղք
ասացան՝ ապա դու որ ըզ-
բանն ած անձնաւորի՝ հայ-
րենի բնութեանն հալածո-
ղի սենեկիդ քոյ մաքրակա-
նի՝ մարմնապէս բացածա-
նուցեր, զերկրպահ արժա-
նասարիւր գովութիւնս ոչ
ընդունիցես։ Ո՛վ ընտրեա
շուք գեղով արփաւոր ծաղ-
կութիւն՝ յանմատոյց գե-
ղեցկութեն պաճուճ փաղ
փաղեալ։ Ո՛վ հաճոյս հո-
զութիւնք խոնարհ անբծութիւն
կերպասիւք լուսոյ՝ ի հո-
գւոյն պարարտօղեցեալ։
Ո՛վ զարդուք երկնայինովք
ոսկեզօծ սրբութեամբ, որ
ծաթափայլ մաքրութիւն,
յոյսդ։ Ո՛վանուն արդ սրբ-
զիս ես ասէն պատուհասիւն
յաշխարհիս ծովէն ընտրու-
թեան, որ ընծային հոյն
տարար կերպարան։
Ո՛վ՝ որքան մեծ է ի քեզ-
առաքեալ խորհուրդ սէր
բուխի։ Ո՛վ ի քէն առաջ
մարգարէիցն հոգեկիր յղ-
ացեալդ, իսրայէլի ծնօղք
ասացան՝ ապա դու որ ըզ-
բանն ած անձնաւորի՝ հայ-
րենի բնութեանն հալածո-
ղի սենեկիդ քոյ մաքրակա-
նի՝ մարմնապէս բացածա-
նուցեր, զերկրպահ արժա-
նասարիւր գովութիւնս ոչ
ընդունիցես։ Ո՛վ ընտրեա
շուք գեղով արփաւոր ծաղ-
կութիւն՝ յանմատոյց գե-
ղեցկութեն պաճուճ փաղ
փաղեալ։ Ո՛վ հաճոյս հո-
զութիւնք խոնարհ անբծութիւն
կերպասիւք լուսոյ՝ ի հո-
գւոյն պարարտօղեցեալ։
Ո՛վ զարդուք երկնայինովք
ոսկեզօծ սրբութեամբ, որ
ծաթափայլ մաքրութիւն,
յոյսդ։ Ո՛վանուն արդ սրբ-

մարիա՝ ընտրեալ ի նախերգիկ գոյութեն
միացեալ։ Ո՛վ տեսութեննէ
իմաստից քննութեան մեր
փակեալ։ Ո՛վ որոյ անուն ա-
պացուցի՝ խաբօղն յակոբ՝
ընդունեաց զմարտուցեալն
ընդ հետ պնդապես։ Եւ զան
խուլ խորհրդովք՝ զծածա-
տեան անուն ընկալար։
Ո՛վ յապէս եւ որ ի քէն ծը-
նեալդ մաքմին՝ ի յ արդնդ-
արբոյդ սենեկիդ՝ ընդ ած-
խառնեցար։ Եւ խաբեալ
զեդեմն մարդկան թշնա-
մին՝ մարմնով գերազանց նը-
մին բարձրացար։ Ո՛վ ընտրյ
ոչ տեսող այ, այլ ճշմարիտ
ած անուանեալ, զամենե-
սեան յիմարեալ անուն փո-
խադրեաց։ Ասա որոյ լի՛
բերանով զպաշտպանդ վր
կութիւն այսմ մեծս խորհրդ
դոյ՝ երանելիք զհիւրհիդ
նը ածածին։
Ո՛րոյ տեսչութիւն այ՝ նա
խադիմ ի ծոլէ քարն
պատուականն հրաժայլ՝ և
ապիտակ մարգարտին մա-
քուր կերպարան՝ գոյացեալ

ծագման՝ անկն արիւհատյալ։
անձրեւաձիր ։ Ա՞րեւուն
Յօղոյն հանդարտի՝ առնպ
նախնեաց՝ ձիու օրինաւոր։
տուղ ծաղկի։ Ի յաւուրց
սեանն բուսոյ՝ քաղցրապէս
լոյս մարգարիտ։ Ի յեռ-
լեայ՝ ոսկի սուիերայ։ Ի ծո-
վային բերմանց՝ շնորհա-
ծականաց սեռից՝ անմահ
սերովբէ։ Ի հողային նիւ-
ծառ՝ ամէն ամենայն։ Ի
մարդկային զարմ՝ հր
բեշտակ երկնային։ Ի յեղ
դեշարժ քնարիւք զքեզ
յիրաւ՝ եւ արժանապէս հո
խարհի ընձեռեաց։ Ապա
եւ արդարութիւն լսման աշ
ի քեզ բնակելովն՝ սրբուի
և կերպարանն հօր գոյութ
ցեալ։ Ոգին նկարագիր՝
երկրպագուս իւր զօրացու
որդիս մարդկան՝ վկայս և
քեզ հանգուցեալ, և զայ
բազումն հօր միածինն ի
լոյ։ Աչք և կարողութիւն և

ածածինն ։
բարեհամբաւեմք սուրբ

ռաց՝ զբարձրելոյն հովանի
ի դլուխ ընկալեալ ։ Ով
քառեակ մանեկաւք՝ նշուլս
փայլ մաքուր ուլանցն յեռ
մանք՝ այ, հոգւոյ, և մարմ
նոյ խառնմամբ՝ ի սի էութ
երկին հիւսամբ ի յոր
դոյն՝ լանջք սբ. քո շնոր
հօք առ լցեալ։ Օրհնեմդ
միայն ի կանայս՝ շրթամբք
բահանայութեդ մօր մար
գարէին յովհաննու փա
ռաւոր. և ի դաստուց համ
զարմ նմանացեղից՝ ցան
կալի երդօք ներբողական
ասմունք ։ Ո՛ ի թէ բանա
կանս մարդոյ գոյութիւն՝
ի պատկեր այ ի սկզբանն
ստեղծաւ , և այսր աղա
դաւ՝ ստեղծողին ղընարհա
կարաւ , ապա և ստառաւել
քեզ պարտական եմք եր
կրպագութեամբ ունել շնորհ
ակալութիւն՝ այ ի ծառայի
կերպարան ստեղծմանն ե
ղեր պատճառ ։ Ա՛ր որ ի
լրումն աւարտման՝ մարգա
րէին կոտին հատանիւր.

այն զոր ասէ՝ երկայն՝ ի վեր

Ա՝երկնչելոյ այդ՝ն՝ասող առաւ՛օսի ։ Վ՝իշերային մըթոյն՝ խօսնակ բերկրա՛ նաց ։ Օրինի սուր՛երին՝ տառ՝ Հմարտաձառ ։

Ասկս որոյ իբր զնիւթ դոր ծունեայ այսքանեաց բա՛ րեաց՝ օրհնեա՛ զես դու ՛ի կանայս ։ Ն՝ախաստեղծին մերկացելոյ՝ փառք անկո՛ ղոպտելի ։ Ա՝շտացելոյ ա՛ նիծապարտ մօրն՝ սփոփիչ քա՛ւեր ։ Ողջոյց նոցին խռովութե՛ խաղաղութե՛ ձայնատու ։

Ն՝ի ա՛րդ՝ օր բան բաղդա տելով՝ զանհամեմատ քո մեծութիւնդ լեցի կարօղ դերահասչակել ։ Ն՝ոյնին մայր ։ Ն՝ոյնհասին ծնօղ ։ Ն՝ոյնբա՛ւին գրկարան ։ Ն՝երնակալին յանձանձիչ ։ Փառաւորդողին զգեցու՛ ցիչ ։ Ա՝երօրհնելոյն գոլ գիչ ։ Ն՝՛Ո՛ւ յաղագս այսո՛ ցիկ ըստ անառա՛ւ քո բանի՝ յերկա՛ւ՝ տացուք քեզ ե՛ րանի մեյրդ մի ։

Ն՝ենիրհելի դիտմամբ՝ լու սալիր աչօք նկատեալ տե՛ սակ ։ Ա՛սակ մակադիճ՝ անեղծ պայմանա՛ արձան հաստատեալ ։ Ա՛հման յա բակայ՝ մեծութե՛ն կցո՛ դութե՛ ։ Ա՝րկուց միութե՛ անայլայլականի՝ կապ պատ կանակիր ։ Ա՝՛եհին պատ կեր՝ կերպի՛ կշռադրեալ ։ Ա՛եղեւ պարզութի՛՝ հիւ թի՛ բաղկացեալ ։ Տառ տար բերական՝ տողի՛ ձևացեալ ։ Տումար տենչալի՝ անսխալ դրոշմեալ ։ Ա՝ստեան մե ծութեան՝ շնորհի՛ն նրկա րեալ ։ Ն՝ամակ ընտրութե՛՝ բանիւք բարդեցեալ ։ Ն՝րձան անձնական՝ իմաչ տիւք զօդեալ ։ Կնիք մշ տանող՝ տրամբ կերպագրե՛ լեալ ։ Ո՛՝ դեստ լուսա՛ նիւթ՝ երկնից աղբեւրին ։ Ո՛թոց սրբութե՛՝ անմահ բնակողին ։ Ցարկ վայել՛ չութեան՝ անեղ շինողին ։ Ն՝՛իւթ մարդկութե՛՝ բանի անեղին ։ Վ՝ործի մարմնու թե՛՝ վերին բնութե՛ ։ Վ՝աս՛ ձառ պատշաճիլ՝ անպատկու

Թեց աշխարհիս զբաղմանց
Իբր ի դժնեայ փշոց խոտո
վէ՛ աշխարհի՝ շուշանական
շունչդ աչքարձար։ Եւ
ցար։ Եւ ի տեղծողէն
քո և համայնից՝ հպատա
կօրէն ձևով պաշտեցար։
Եւ հաստողին ծագաց աշ
խարհի՝ մայրօրինակ ան
ւանք ձայնեցար։ Եւ մէ
ղացելոց կնոջն առաքնոյ՝
առանց յանցանաց զանձակ
գովեցար։ Եւ ամ անքը
ծաց ընտրուեր՝ պսակ սըր
բուհե դու դաւանեցար։
Եւ իբրև վհանդարտ է
րինջ անարատ՝ արարչաե
անդ լծոյն մատուցար։
Եւ իբր յաւանակ կամաց
անբաւին՝ ածուիեն հե
տևեցար։ Եւ ի խորոց ծո
վէ՛ աշխարհի՝ շուշանական
շունչդ աչքարձար։ Եւ
իբր ի դժնեայ փշոց խոտո
հասուածք՝ ի քըրովբէից
աղի հանգուցար։ Եւ ի
կանանց աղանցն կերպից
արուսեակին տեսակաւ տե
սար։ Եւ զննելի բնուե
մարդկայնոյ՝ յանձառաշը
նորհ խորհուրդ ծածկե
ցար։ Եւ ի տեղծողէն
քո և համայնից՝ հպատա
կօրէն ձևով պաշտեցար։
Եւ հաստողին ծագաց աշ
խարհի՝ մայրօրինակ ան
ւանք ձայնեցար։ Եւ մէ
ղացելոց կնոջն առաքնոյ՝
առանց յանցանաց զանձակ
գովեցար։ Եւ ամ անքը
ծաց ընտրուեր՝ պսակ սըր
բուհե դու դաւանեցար։
Եւ իբրև վհանդարտ է
րինջ անարատ՝ արարչաե
անդ լծոյն մատուցար։
Եւ իբր յաւանակ կամաց
անբաւին՝ ածուիեն հե
տևեցար։ Եւ ի խորոց ծո
վէ՛ աշխարհի՝ շուշանական
շունչդ աչքարձար։ Եւ

ձրդնուեց։ Օրինակ ուղ
ղուե, անայլայլակ վըխտու
թեան։ Ընպակաս աձե
լութիւ, լըման թերութիե։
Խոհուհի երկնային, կեն
դանեաց գաւառին։
Ամանակից ընորհնակալ,
հայրական գթութեանն։
Ընդարտաւիրին աղաչող
թեան, երկնիւք վերատին։
Ընդամանակն արդանդի,
ծանուցօղ ծննդեան։
Ով զօրն լուսոյ զըրդի
հարազատ՝ ի ստորինս կոյս
աշխարհի՝ մայրենի կաթամբ
ջամբեալ դիեցուցեր։
Եւ ոչ թևովք խնայակին
պահպանուեր՝ զպարուհա
կօղն պարփակեցեր։ Եւ
զիւենցաղոյս ընթացս՝ ընդ
լուսաստղոյդ կենացն շաւիղ
ձգեցեր։ Եւ լըսո նըմա
նութիե արագման օդային
թռչնոյ՝ ի յանցաւորաց աս
տի փոխեցար։ Եւ ի մեջ
դասուց հրեշտակաց՝ ու
նօղ այ յայտնեալ ծանուց
ցար։ Եւ լուսարփի ամպով
առ ի նոցանե պատուեալ

Ջուր բնկղմեցաք։ Եվ զան
անիծինն, ի յաւազանին
դակցաւոր օրհնաբանեցաք։
Եվ զմաքրհան պատուոյ
երկրպագեցաք։ Եվ զան
ծանօթն հօր էութիւն, աղ
գառն Աստուծոյ, որ այ Աշխարհի
գործող, որ ոչ ունի Եվ զան
գառն Աստուծոյ ընկալաք։
Եվ դասելոյն ի ջուրս
բարձողն մեղաց, իբր ըղ
նկատեցաք։ Եվ զգովեալ
նայ, ի մարդկային կերպ
ընթաց կենդանիս տեսաք։
Եվ զանկցորդն տեսակա
խեցաք։ Եվ զարարածն
ի թևս օդային՝ ի քաղ
նապական ծաւալմամբ ծա
ոյց հուրն կիզանող՝ ա
ծաղեցաւ։ Եվ զամա
սակն ածակըրօն կարգաց
էին արուէ՝ սահման սկըս
ձով պատեցաւ։ Նոյն անքակ
բանին՝ իբր լուսատու ձոր
դակից սիրոյ կոչեցաւ։
Նոյն ծածուկ հաւատքման
նեցաւ։ Նոյն երկրորդումն
դաւն արմատոյ երկրի ,
ծաղկեցաւ ։ Նոյն իբր ի
ռաջաշաւիղ սկզ ածածկին ։
Ա՜ զկն որպէս երեսաւն
ի քէն միածին անդրանիկ
քնուեն հօր՝ սկիզբն ասի
հետևման խաչատնակ մա
հակիր ճգանց, այսպէս ե
րանեալզ և բարեբանելզ ,
դերօրինակ յուցման տե
սակն ածակըրօն կարգաց
ծաղեցաւ ։ Եվ զամա
ոյց հուրն կիզանող՝ ա
նապական ծաւալմամբ ծա
խեցաք։ Եվ զարարածն
ի թևս օդային՝ ի քաղ
ընթաց կենդանիս տեսաք։
Եվ զանկցորդն տեսակա
նայ , ի մարդկային կերպ
նկատեցաք։ Եվ զգովեալ
բարձողն մեղաց , իբր ըղ
գառն Աստուծոյ ընկալաք ։
Եվ դասելոյն ի ջուրս
գործող , որ այ Աշխարհի
երկրպագեցաք։ Եվ զան
ծանօթն հօր էութիւն, աղ
դակցաւոր օրհնաբանեցաք։
Եվ զմաքրհան պատուոյ
անիծինն , ի յաւազանին
ջուր բնկղմեցաք։ Եվ զան
վարուց նախընթաց և յա
ռաջաշաւիղ սկզ ածածկին ։
Ա՜ զկն որպէս երեսաւն
ի քէն միածին անդրանիկ
քնուեն հօր՝ սկիզբն ասի
հետևման խաչատնակ մա
հակիր ճգանց, այսպէս ե
րանեալզ և բարեբանելզ ,
դերօրինակ յուցման տե
սակն ածակըրօն կարգաց
ծաղեցաւ ։ Եվ զամա
ոյց հուրն կիզանող՝ ա
նապական ծաւալմամբ ծա
խեցաք։ Եվ զարարածն
ի թևս օդային՝ ի քաղ
ընթաց կենդանիս տեսաք։
Եվ զանկցորդն տեսակա
նայ , ի մարդկային կերպ
նկատեցաք։ Եվ զգովեալ
բարձողն մեղաց , իբր ըղ
գառն Աստուծոյ ընկալաք ։
Եվ դասելոյն ի ջուրս
գործող , որ այ Աշխարհի
երկրպագեցաք։ Եվ զան
ծանօթն հօր էութիւն, աղ
դակցաւոր օրհնաբանեցաք։
Եվ զմաքրհան պատուոյ
անիծինն , ի յաւազանին
ջուր բնկղմեցաք։ Եվ զան
կան երդս բնահիւսից դե
րահռչակեալ ես՝ վսեմական
պիսկս , և յետս ընտրեալ
Ա՜ ըդ՝ յայգբանս , և՝ ի սոյն
ոճամբ պատուհեցաք ։
քաղցրաձայնակ պատուղ յայտ
դառն արմատոյ երկրի ,
ծաղկեցաւ ։ Նոյն իբր ի
անտես Թագնուեն՝ խորհըդ
նեցաւ ։ Նոյն երկրորդումն
դակից սիրոյ կոչեցաւ ։
Նոյն ծածուկ հաւատքման
բանին՝ իբր լուսատու ձոր
ձով պատեցաւ։ Նոյն անքակ
էին արուէ՝ սահման սկըս
ման վերակարգեցաւ ։
Նոյն ի սրբասնեալ միջոց քո
ստեանց՝ զանկեան ի տաշ
խին ծրար Թագուցեր ։
Նոյն ի կուսական քուն բա
րուն , զանմահարան
ողկոյզ հատուցեր։ Նոյն միջ
նորդ կենաց երկոցունց՝ ըս
քանչելասէս համարձակե
ցաւ ։ Նոյն հանդիպէ ի խա
ղաղուն, մերկածուփ շարժ
մանց կացուցաւ։ Նոյն իբր
րահակից վերնոյն բարձ
րութե , անկապտելի ան
ուամբ պատուհեցաւ ։

ի յերկիր։ Նա թէ չէր յղացեալ յանփորձականը, ըստ արդմնդի, ոչ էր մարմնացեալ։ Նա թէ չէր յայտնեալ մերով բնութեամբս, ոչ էր շօշափեալ և ըմբռնեալ անհասն Խոսեալ։ Նա թէ չէր կրեցեալ ի դիրկ բարձողաց Հողեղէնն բաղկաց, ոչ էր ծանուցեալ։ Նա թէ չէր համբուրեալ երիցս՝ ըստ ընդունելոյ Յուդայի, ոչ էր ձառեցեալ։ Նա թէ չէր հեռևեալ ի մարդկան ընթացս, ոչ էր քարոզեալ էակին ի յերկրի։ Նա թէ չէր թափեալ իւղն անոյշ պաման ի վերհատուցին, ոչ էր զմեզ օծեալ։

Նա թէ չէր խառնեալ ըզմերս ընդ իւրում, ոչ էր միրուեալ։ Նա թէ չէր խլրտեալ մարդն ի յերկի նայնուամի, ոչ եւս էր սըրբեալ։ Նա թէ չէր խոնարհեալ բարձրն ի յընտանի փառացն, ոչ էր վերացեալ ի ստորնայնոցս առեցեալն։

առեան աշաց հրեշտակաց, ողջակէն սիրոք գոչեցեալ։ Վասն զանազանման բանին բնութեանն, ի հատարակածին սիպ համբուրեցաք։ Վասն զադամն նոր հոգեղէնն, ի յաւր հասակի առնոյն տեսաք։ Վասն զարեգական արդարութեան, կենդանակից մեր կցորդ առաքեաց։ Վասն զանժամանակ բանին էութեն, սկսեալ ի դաւթայ պատմեցաք։ Վասն զանհամեմատն մարդոյ պատկերի, մեզ նմանատիպ գործով գրեցաք։

Այդ՝ այսքանեաց սրբազն նախան մատանցս ձառեցեալ ես, դու միայնակ սատ ձառ՝ անարատ կուսից նը պատակ կրօնիդ, տիրամայր սբ. Աստուածին։ Վասն զի թէ չէր ի քէն ամենալ ուղեղն երկնային, ոչ էր պտղաբեր ըստ զանձակերպին ի շընր թանցն մեր Տաղտկութիւն։ Նա թէ չէր երևեալ Տօրն արդարութիւն ի յերկինից, չէ՛ էր սկսեալ ճշմարտութիւն

և բարձրացելոյ անուանն յի՛
ծնեցելոյ ըն կերպիս մերոյ
ծոյ ըբ եկեղեցւոյ, ինքն
բարաճոյ անձառ շինուա՛
պայծառ յօրինման նոր ա՛
վերնոյ և ներքնոյ ծնծուկ
հայրական շուռոյ նշուլեց
դերձեցե՛, և՛ զամ փառա
տոմե բազմերանեան յոյ՛
պատրաստութի բարեբաս՛
նորդելի պարգևանէն ձիրս
շնորհէ՝ զայս ամ անփոխա
դեղութե անեղն իսկութի՛
հիմնադրեաց զսկիզբն մար
ոտայ։ Յաղթօղ մրցման
և մարտի փառաւորեցա՛
ամեցա՛։ Վանդէ ՚ի քէն
ոսկի մաքրեցա՛ որպէս եր
դեցա՛։ Ոսկ մկրտեցա՛
որև վկայեցա՛։ Զոյն իսկ
պատմեցա՛ ոյզ ձառեցա՛։
Ոսկ տնանկացա՛, որով
ճոխացա՛։ Ոսկ հնազան
դեցա՛ որով պաշտեցա՛։
Ոսկ երկրպագեցա՛ որով
խոցեցա՛։ Ոսկ կենդանա
ցա՛ որով թաղեցա՛։
Ոսկ պատուհեցա՛, որով
պատժեցա՛։ Ոսկ ամա
չեցոյց, որով պատկառե
ցա՛։ Ոսկ բերկրեցոյց՝ ո
րով տրտմեցա՛։ Ոսկ ըզ
դեցոյց, որով մերկացա՛։
Ոսկ ողջացոյց՝ որով քևե
ռեցա՛։ Ոսկ կանգնեցա՛՝
որով վտանգեցա՛։
ԵՒ՛ ուսցա՛ ոյզ վերնայինն
Թառեա՛ ոյզ Հոգեղէնն։
Ծառաւկեցա՛ ոյզ զանքննին
փախեա՛ որպէս զանհաս
՚Ի յամպս երկնից եղ ըզ
Ոսկ մարմնացա՛՝ ոչքան
մարդացա՛։ Զոյն և յայտ
նեցա՛՝ ըստ որում ծանու
ցան։ Ընձեռաստանեցա՛՝
ուստի փառաւորեցա՛։

Ծնկովք կրնեըովք մատ-
ուցանեմք։ Ուստի և քեզ
բերկրեցեըոյդ՝ ըստվորա-
կանն օրհնաբանութիւն բա-
նիս երկրորդեմք։

Օրհնեալ ես դու ի կա-
նայս՝ զըուխ նոցին պան-
ծանաց և պայծառ պսակ։
Պսակ կուսութիւն, մաքուր
հարսնութիւն։ Պսակ ընտ-
րութիւն, անխորհ գովեստ։
Պսակ անեղծութիւն, լուսոյ
նմանութիւն։ Պսակ շնոր-
հանորոգ, էին ծնեըուստ։
Պսակ երանական, բանին
հօր մայրութիւն։ Պսակ սը-
պարծանաց՝ կենացն բարձ
րութիւն. Պսակ պայծառա-
փայլ՝ վարուց իմաստուն։
Պսակ սիրապատճառաա ,
երկնահանճարն գիտուն։
Պսակ պիտանական, եկե-
ղեցւոյ գեղեցկութեան։
Պսակ պաշտելութեան ,
սիմէնի նորոյ զարդարման։
Պսակ յոյնանկալ՝ յարփիչ
եօթանց փայլատակման։
Պսակ առաջնորդական ,
վերնոյն ազգակցութեան։
Պսակ անբծութեան՝ շահ-
ցաղն արդարոյ։

Ո՛րդ ամենեցուն վերայ
կարգեըոց Թըւոցս այսո-
ցիկ՝ բնակարան բաղձալի
և երանելի և ընդունարան
ընտրական կամաց անբա-
ւինն, զքեզ խոստովանիմք
երկրաւոր ծնունդքս սուղ-
րաստեղծականն ադամայ։
որոց անհամար և անթիւ
ազանց՝ ամրական և պահ-
պանական պարիսպ կատու-
ցար։ Վասնզի յարժանաց
հայոց և յամենազօր քո բա-
րեխօսութիւդ միշտ ապաւ-
էինեալ, մնամք ի հաստա-
տուն. խնամեալք և հան-
գուցեալք ընդ հովանեաւ
պաշտպանուն ամուր պատ
սըարի սը ապծածնիդ։
Պատուար պըճնայօրէն՝
ի զանազան մաք բազարդ
ականց յարմարեալ։ Պատ-
սար հրապարիսակ՝ անմա-
տոյց ընդդիմադացն հինից։
Պատսար քոյանշոյլ՝ սն
հուպ և անհատ մատուց-
ման դժնեայ դժրադաց։

դրուե հաստատուե եկե-
ղեցւոյ, և ծնօղ անարատ
բանին Աստ։ Օ՜ քեզ յաղ-
էտս օրհնութիւն միշտ պատ-
կեմք՝ ի նըւիրեալ տեղիս
սրբութեանդ քումմ տաճարի։
Եւ ի միեւս պահպանութե
լսոյնատարած քումդ մաղ-
թանաց ապաւինելով, ըղ-
ձեռս մեր ի սմա տարա-
ծեմք։ և աներկբայ յու-
սով հաստատեմք ապրիլ։
Աւրդ աղաչեմք ընկալ ղեր
դաբան օրհնութիւնս մե-
րում լեզուի։ Եւ հա-
ճեալ տացես սմա զձիրս շը-
նորհացդ վիճեի և բեմիկ
հեմի։ Աւասիկ արժանաց-
ուք ընդունիլ մանն վըր
կուե՝ յաւուր դասատեան
մեծի յայտնութե՝ վառաց
անեղծի, փրկչին անմահի,
քումդ միածնի, միոյն Աս-
տուծոյ մերոյ։ Եւ ինքն զպատ-
ճառ սկզբնաշաւիղ այսբան
նեաց բարեաց, ի սոյն հա-
մարի դեղապճնելոյ զքեզ
պատուհասցուք՝ պնժատա-
նակ երկն բարբառիլ ծնօղ։

Պատ՜ար ամենահրաշ ըստ
եղելութեանդ. որ աղեսեալ ըղ
մուտս քո՝ ձչգրտապատումս
գրուածոց Պատ՜ար շրջապա
րիսպ ըստ դաւթայ. որոյ
հինն անշարժութեան՝ ի
բարձրելոյն հաստատեցաւ։
Պատ՜ար ամրակառոյց քա
ղաքի վերնոյն ըստ սղո-
սի. որում՝ զհանդուրս բը-
նակիչս արարեր։ Վանդի
ղաճձ ծնօղ ի մարմնի, և
ղծնունդս մարմնաւորս սի
ռելի՝ որդիս արարեր վեր-
նոյն հոգևորի։ Որոյ ա
ղաչաւ օրհնեցաւ արդարդ
քոյ կուսութիւն ի շրթունս
նոցին. և խոստովանեցար
յամենեցունց մարմնաւորն
և տաճար հօր խոսկացեալ։
Որով արդարապես ի քեզ
ընծայեալ բան պատմե-
ղին, եղեր մեր օգնական
և տուն ապաւինի՝ յոր-
խից հեղեղաց՝ յաւուր
անձկութեան։

Ապրութիւնն կուսից՝ և
սկզբնաշաւիղ դաստա-
րիքանակաց։ Ապր հինաս

Աբդ ըստեղունք շուտ-
ով նոց տիրական տնկոյն։
Այսոյ ելանէ ջուր մի
ուր ոչ ոք կարէ հասանել
ի ջուրն, եթէ ոչ ի ժամ
մի։ Եւ ի ձորն յայնմ
կան ծառք բազումք
ընդոստ, որ ոչ ունին
տերեւս, այլ միայն
ունին ի վերայ ճիւղ-
ոցն իւրեանց ոլոր-
ոլոր ծայրս, որ ի
նոցանէ ելանեն ոլոր-
ոլոր ճիւղք, որ ի
վերայ իւրեանց
ունին ոլոր-ոլոր
ծայրս։ Եւ ի ձորն
յայնմ կան ծառք
բազումք, որ ունին
տերեւս ի վերայ
ճիւղոցն իւրեանց
ոլոր-ոլոր։ Եւ ի
ձորն յայնմ կան
ծառք բազումք,
որ ունին տերեւս
ի վերայ ճիւղոցն
իւրեանց ոլոր-ոլոր։
Եւ ի ձորն յայնմ
կան

ՀԱՅՆ ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՏԱՍՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄԻՇՏ ՀԱՅՐԻԿԱԿԱՆ ՍԻՐՈՅ ։ ԱՅԺՄ ԱՆԴԱԴԱՐ ԵՐԴՈՑ ։ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԻՒ ԵՒ ԴՈՎԵԱՍ ԹԱՐԳՄՈՒԹԻՒ ։ ԱՐՈՒՄ ՎԱՅԵԼ ՅԱՅՆ ՊԱՏՃԱՌՈՎ ՈՐ ՄԻՆՉԵՒ ՀԻՄԱ ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻ ԵՐԵՍ ՄԵՐ ՀԱՍՏԱՏԵԱ ՄԻՋՈՑ ԱՆՁԻՆ ՀԱՅՈՑ ։ ՈՐ ՀԱՅՐԱՊԱՏՈՒՄ ԵՒ ՀԱՅՐԱՍԻՐՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՅԱՍՏԱՏԵՑ ՀԱՆԴԻՊԵԼ ԵՒ ԱՆԴԱՆՕՐ ԸՆԾԱՅԻ ԶԱՆԻՒ ՔՈՒՄԴ ԵՐԱՆԵԼԻԱՆ ։ ՓԱՌԱՀՈՐԵԼ ԸՆԴ ՔԵԶ ԵՒ ԸՆԴ ՔՈՅՆ՝ ՅԱՆԴԻՄԱՆ ԴԻ ՄԱՑ ՊԱՇՏԵԼԻ ԵՒ ԱՊԱԿԵԼԻ ՔՈՒՄ ԱԾԱՓԱՅԼ ԵՒ ԼՐԱՑԱ ՆՇՈՂ ՄԵԾ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԴ ՂԵՈՒԹԻԴ ԱՆՔԱԿ ԵՒ ԱՆՔԸՆ ՆԵՐԻՒ ԱԲ ՝ ՀՐՈՒՄ ՆՈՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ։ ՈՐՈՒՄ ՎԱՅԵԼ Հ

Յիշատակ Պատարագի սրբին ընծայեան գրոց՝ էրչռիէ և ընդհանուր Տն Սթեփանո՛ս։ Յերեսաց նորին Հոգիո՛ բոլոր Ա՛մէն։

Տնորհաձիր Լ՛ինի և Հոգւոյ նոր ընդունա՛նալ՝ ընտրեալդ և ներանձ նացեալդ այցելու։ Ըստ հայցման հաճութիե բարե սէր կամաց երջանկիդ, և դրութիե նամակի ձերում պատճենի, յօրինեալ շարադրեցի զպատմութիեանս դովեստ, և զճառս ներբո ղինի։ Կիարեալ հատտա տեալ՝ի գեղ պատկերի դի մաց սուիետի՝ ըսպիտա՛ կափայլ լուսափառ դաշտի քարտեզիդ։ Ա՛տրակեալ յընթացս տորա աստպարիսի ղշրթունս գրչիս, անշունչ խօսողիս, անքայլ ընթացո՛ղիս, անձայն հնչողիս, անդուլ պատմողիս, և անսպայ թաքելի քարոզչիս։ Նո՛ սրձանացուցի՝ի սմին անջինջ յիշատակ զանուն տեղն

ջալի ձերումդ կոչման՝ որ Ստեփանոս՝ լերինդ մեկաց Հոզոր դիտապետ։

Որպ զի մնասցես յարակայ՝ի սոյն համառօտագիծ մատենի՝ յաւուրս անթիւս և յամս հազարաւորս՝ իմով սակաւամանեայ խնամատիւ։ (Այս գրիգոր՝ յետին վարժապետաց և կրօներ բանասիրաց՝ որդի դատեր եղբօր հօր անանիայի Հոգեզարդ և մտավարժ փիլիսոփայի, և ըստ վարուց մանկրութե կրօնից՝ գովելոյ և Հռչակելոյ)։ Նո՛ ընծայեցի քումդ եկեղեցեդ զայս նուիեր բանեաց բանից ցանկալեաց։ Զորոյ պտուղ վայելեսցես առատ բերկրանաց ձաշակ մանկ՝ յամեալ և յարակայել՝ի Հոգևոր հրճուանս աղօթից։ Նո՛ ընկալեալ խառնեսցես՝ի յոգնաՀամբար զարդս ամենագեղս երկնային գանձուցդ՝ զտարազ տեսակի տատիդ։ Նոյն և յիշատակեսցես զանուն քո տրուպ՝ի գաւթի սիրոյ

աճելութեն՝ յարմարական
գրութեդ ալերսեմ ընդ
հիւղ. Եւ ինձ տառապեր
ցոյս օգնեա աղօթիւք՝ որ
յարաժամ գեգերիմ յընդ
հեռանութենդ. եւ գործոյ եւ
ոչ վարձ ինչ ժամանակ սահ
մանեալ տրոշիմ։

Ա՛ղբիւր Գրիգորի Նէոկեսարա-
ցւոյ Աստուածաբան՝ ընդ
Սուրբ Աստուածածնայ
Գիտացի Վրդ.

Տիեզ Երկայ

Ծաղիկք և տունկք
տունչալիք տանն է
դեռայ։ Ընդայ նախա
ընտրեցին ծընունդք՝ և
զարմք սիրելի։ Օ տառք
սաքարձուղիշք և բիւրտոս
տեառնք։ Ծիրանածայր ընդ
ձիւղք և երփնադեղք։
քաղցրատուղք և ախոր

անձկութեդ սրտիդ սէրնեկիլ։
միշտ նորոգ մատճեալ ընդ
մեղ՝ ի ձերում սէր խոտա
նիլ ածաբանակի՝ հանդիպ
սեղանոյդ արարչընկալի։
ղնա և զերբայրն իմ անդ
րանիկ՝ զյովհաննէս ցանդ
կալիք անուն՝ ի միում կոչ
գի։ որ դիտակիան է և հան
ճարեղ լինիցի քան զնա
առաքել՝ ի յամենայնի։
Եւ յետ կեցցեն մեր ան
հնչեալ ընդ քեզ։ Ոլոր և
քոյդ սուրբ վիպասել ես մեզ՝
միջնորդաւ եւթեր բանի՝
ի մի քոյդ ընտրութեն հա
րցի։ Ընդաժին տեսանող
և անարիշ սրտիցս ընդալ,
և անայլայլակ խորհրդով
և անանջգրկեա կամաք։
Խոստանալ՝ հաստատեալ՝
և հիմնաւորեալ խորհրդով
ի Քրս Յս ի տեր մեր։
Ոլոր փառք յաւիտեանս
ամէն։

Ընդ՝ քանզի անընտել
գործոյ աստուածքեր բաղձալի
վարիցդ և ընդց խորանացդ
զիմերին լսեաւ և զպահպան

բառոյ ձայնին պօղոսի։

Նիւ։ Ա՛սան զի յաւէտ բը-
հիւեցեալ միշտ կառուցա-
նել դրութեամբ անառա-
ծու թե վերին հաճու թե՝
ի գովեստ փառաց մե-
նին՝ ի դադարմանէ լուս-
նին՝ ի դադարման լուս-
նին շարժեալ կարդ բա-
ժելիք։ Լուսնկնթաց դէ-
տակ ընտրութեան, լու-
սանուագք և սիրահա-
ռատք։ շահաւէտք և ար-
դիւնաւորք։ առողջալք և
արհաւատացեալք։ պարարելք
և պանծացեալք։ Ի ցողոց
պարզևողին ընտրեալն սեր
մանք առնման բարեբոյս ան
դաստանին։ բղխմունք հա
նապազահոսք՝ մշտակայուն
և յաղթնկթաց։ Վնեաք
հանդստատարեաք, դերա-
ծառալք և դեղնծխծաղք,
գարնանագուշակք և ար-
ևիական լուսոյն դիտակք։
առնական օգոյն սուգնէք,
և դժընդակ այսոցն ընդդէմ
նահանջէք և տպակնիէք
առաքք և երջանիկ գու-
մարք գաստա Ղազարեցին։
Վանալի առ ձեզ և յաղագս
ձեր՝ ի դադարմանէ լուս-
նին՝ ի դադարման լուս-
նին շարժեալ կարդ բա-
նիս՝ ի գովեստ փառաց մե
ծու թե վերին հաճու թե՝
անառանելի դրութեամբ
հիմնեցեալ միշտ կառուցա

Նախօղ բարեշունչ բանից՝
քան թէ չինուածոց՝ էա-
կանն աճ գաւանիւ։

Ա՛ն արդ՝ ձօնեալք երջ-
գոյս բանի ղնորհս մաղ
թանաց ձերում հայցու-
ծոյ՝ զարժանապատիւ ձեր
սրտի թիւդ գերահռչակել։
Վանալի ի վեր քան զձառ
շրթանց և զլմաստ բանից
զօրութեան, շուք և զարդ
գեղոյ ճոխութե ձերում
բարձրութեդ՝ էքնաղապէս
գերահռչակի։ Ա՛ն թէ ուշ
հրաշալի գրեացի լսողաց,
մերկասցի՛ բացցի՛ բացերե
ւեացի՛ ծածկութի. ծոցոյ
բանիս, անեղծականս ձգ
ուել զաստեղծականադ ժա
մանակիւ։ Ա՛ն զդէմս ձեր
գրել՝ ընդօրօք ոյժիւք էու
թեան. թէպէտ և ոչ ան
ժամանակ ըստ անաստմա
նին, այլ ի ներ սկիզբն գոյից
յաւիտեանից. և ի ներ հիմն
ժամանակաց՝ սկսեալ և
ընդարեալ նախ քան զերա
նիլ աշխարհի՝ ըստ բար

Վանդի որպ սիոնին վե-
րին երկնային՝ սիրելնամբ
ծառ և կինակատուցյ մայրն
ազատ մաքրածին, նոյնպէս
և որդիք նորին՝ անդրա-
նիկք և հոգեպայծառք։
Ի սկիզբն ծայրից անջըր
պետեալք։ Յընդարձակ
ամաց միջոցի՝ աստուա նը
կատեալք։ Ի գրուէ մա-
տենի բանին նկարեալք։
Փառօք բարձրութե շնոր
հին պատկերեալք։ Ընդ-
ըստուերական փայլմանբ՝
բարերարին հօր կերպա-
գեալք։ Ընհաւասար հայ
մարձակութիբ՝ ի ստորեից
ստեղծագործեալք։
Ա՝անապից կրօնից՝ օծու
թիբ փրկչին ձեռնադրեալք։
Հանգուանակից խմբից ան
մահից դասուց պարակցեալք։
Ընդ գերազանց քան զաս
գեալ չափս սահմանի հինն
ամանակի՝ համբաւ հրաշա
փառ խորին խորհրդոյ՝ մար
գարէաբարոզ և տեսանո-
ղապուշակ երևման տնօրի
նեցելոյ մարմնով Ա՝ հօրն
արարչակցի՝ ձեռօք քարոզե
ցան ծագաց աշխարհի։
Ընդանելիք և բաղձա-
լիք՝ սպասաւորք նախապա
տիւք մարմնացելոյ և միա-
ցեալ ըստ կերպի մերոյ այ։
Ընազմապատկաբար ընտրու
թեամբք փորձեալք ոսկիա
պէս ի հուոյ նիւթոյ։
Ընընդունակք յանդման մե
ղաց չարութե սխտից մե-
ծոյս զանգուածոյ։ Պայ-
ծառազեստք և սպիտակ
կափայլք ըստ պատահման
արծաթոյ։ Ա՝պուրք վա-
ղաք և բարիք բարուք, ընդ
պարզութեան տպաւորման
տեսութե օդոյ։ Վանդ
պինդ ի հաստատութե,
ըստ կարծրութե ձուլման
արծաթոյ։ Ընշմարիտք և
ախորժելիք՝ գունակութբ
տեսչական լուսոյ։ Վանդի
արդարև լոյսք միշտապայ-
ծառք ի բնութե անատուր
լուսոյն վերականգնեցեալք՝
անաղօտապէս ծագել ի ըս
տորինս։ Ասաւ և նորոգ
գոյութե երկնի և երկրի՝

գունք եօթնանշոյլք։

Պայծառա փայլ լուսաճրագք։ Ա՛րա ուաջնորդիչք։ Պայծառա աստեղապէս ուղիչք և ալ վայրն ծփանաց աշխարհիս՝ ծիլիլոց ի ծո ծիչք։ Ա՛ ելիք ո՛չ պաճարք խոտոր խաւարի՝ լուսապէս խըրա խայտացիչք և բարեդո՛ր հասուցիչք։ Ա՛ղթացեալոց մուտք հայրենի՝ և խակ խորհրդոց հասուցիչք և հմտացու ցիչք։ Ա՛ղթող մուտք՝ հրաշագործիչք։ Թ՛ուերի և խակ խորհրդոց վերընձիւղիչք։ Սառնա գելոց մուտք՝ հրաշագործիչք։ Ա՛նձնաւո՛ր տնկոց նիչք։ Ա՛նանական բուսոց դարմա չարեաց ցամաքեցուցիչք։ Ա՛րդ նըմանաբար և ազ գակցապէս՝ ի ձեզ յար մարի վայելչական երդոյս տեսուքի։ Ա՛րեգակունք բազմահոլով՝ գիշեռքե ցամաքեցուցիչք։ Ա՛ստղք ամենայն ուղղութեամբ՝ ի ձեզ ուղղեալ ընդ ամենայն կողմանէ՝ ի սյն զարդք և վերնական կա մարին կանթեղք։ Լուսա բորբոք և անշէջ լապտերք՝ այսր աշխարհ բարեշարուե արարչին ստեղծուածք և պարգեւք։

Ա՛րդ նըմանաբար և ազ գակցապէս՝ ի ձեզ յար մարի վայելչական երդոյս տեսուքի։ Ա՛րեգակունք բազմահոլով՝ գիշեռքե ցամաքեցուցիչք։ Ա՛նանական բուսոց դարմա նիչք։ Ա՛նձնաւո՛ր տնկոց վերընձիւղիչք։ Սառնա գելոց մուտք՝ հրաշագործիչք։ Թ՛ուերի և խակ խորհրդոց հասուցիչք և հմտացու ցիչք։ Ա՛ղթացեալոց մուտք խաչարի՝ լուսապէս խրբա խայտացիչք և բարեդո՛ր ծիչք։ Ա՛ ելիք ո՛չ պաճարք խոտոր ձարակք, և կամ լուղակք կերակրելիք, և կամ բոյսք սերմանամատոյց, և կամ պտղածին ծառք վարսա՛ ղք, մարմնաձաշակ կե րակրոցն խորտիկք, որ ի յիւե ձեռաք սահմանեցա՛ ՚նա զի և ընդ միջեալն ի յամաց՝ խորհուրդ քառա նիւթ աւուրն պահպանու թեան, յորում արուեստին սկայընթաց և վայելչագեղ լուսապատարն պայծառու թիք՝ լծակցութիք ընկերին իւրոյ լուսնոյ՝ անզգայա բար իբր շինչափէս՝ երասա նակաւ կամաց անբաւին՝ անմոլար շաւղաք հետե մամբ աստեղացն պարա գայութիք, յանվրիպական խորհուրդ ձերումդ դիտ մանն՝ զարարածս բարեզար դեն։ Ա՛նզի իրափակք և պահպանակք և կանոնք ուղղութիք երկրի, կրօնաշ զօր մաքրականի գծագրու թեան ձերումդ տեսուե՝ կանխաւ դրոշմեցան։

Ա՛հա հայոց քաջութիւն։
Երիցունք երեւելիք։
Ա՛ղ այսպիսիք և այս
քիկ աստիճանի փառաց ձե
րում՝ սիրաձիր դիմաճո
րութիւն։ Այո՛ զի և մասունք
անդամոց ստորև հատուա
ծեալք, մարմնոյ սրբութիւն,
մերձաւոր ընտանութիւն,
յոմին կառուցմն գիմոյ դո
վելոյն արժանապէս միա
զարդեալք։ Ընտրեա՛լ ան
խորոյ և անանձնասէր միա
կենցաղ և զուգակցորդ ե
քիր գոք փառաւորեալք։
Ա՛նանձն և զայն խակ հայ
ցեալ միածինն՝ առ պատ
ճառիցն վերընծայեալ ըզ
բանիցն մաղթանս կամիմ
և սոցա ընդ իս պերճանալ
հայր ի քո՛մ պարգեւս։
Ա՛հաւասիկ երիւք՝ գովեա
բարեաց բաղդատեալք։
Ո՛րոնք ծագեան մասանց
Էակաց՝ անպատիւս խօս
նակք։ Ա՛յսաբուն բնու
թիւ՝ եղականաց սիրոյ Ջո
տադովք։ Ե՛նորհալորդ
բանին արքոյն՝ հեգեշունչ

Ե՛ղբայրք ուղղադաւանք։
Ա՛ղեքսանդր առաքեալք։
Ե՛ղբարձութիւն անմոլորք։
Ա՛ղեքսիոս եպիսկոպոսք։
Ա՛ղեքսանդրիոյ կաթողիկոսք։
Ա՛ղեքսանդրացի հարքն։
Ա՛ղեքսանդրացի հարքն։
Ա՛ղեքսանդրացի հարքն

տակիչք ։ Ոժնդակ խըս
նիցն աստանայի՛ խաչառ աս
Հայցու և աստակիչ Քրս
շակ ձայնին եսայեայ ։ Ա՛ա
ըրն Քեան ըստ նախադու
ըել վիճակահ բանին ընտ
ժողովեալք և մասնահա
և ամենաստեղծ Հոգւոյն՝
մոց և զօրուն մարդասէր
Ջերմեաց ։ Ի ձեռն խընա
կայից Հիւսիսոյ և Ի դիմաց
կերպի՛ Ի ձեզ յարմարի ով
անվրէպ և անտարակոյս՝ նը
պաճարելինաց ։ Կանգի
դամայն և Հանդարտք՝ ըստ
ածարելք ։ Խրոխտք միան
օձակերս զարմի որթուցն եղ
Հըրդածուք վերադիտողք
տիեզերաց ։ Ի նպաստ պատ
ձառի նոր նորոգման՝ ըզ
մկրտուեն Ջոր սրբելով ։
Լով զաներևոյթ մտացն
ծածուկ սրբագործեալ ։
Ինքը ստուերին առակաւ՝
Ի նորս տեսակ կարկառել
զհինն ապաւառ Քաղան
Քի ազեացն որովայնից ։ որ
վերստ ոգւոյն է ազգա
կցուքի ։ Ինքը մատուցելոց
պաճարելինաց ։ Կանգի
անվրէպ և անտարակոյս՝ նը
շանակ դիմաց խորհրդոյս
կերպի՛ Ի ձեզ յարմարի ով
ածարելք ։ Խրոխտք միան
դամայն և Հանդարտք՝ ըստ
օձակերս զարմի որթուցն եղ
Ջերմեաց ։ Ի ձեռն խընա
մոց և զօրուն մարդասէր
և ամենաստեղծ Հոգւոյն՝
ժողովեալք և մասնահա
րելք վիճակահ բանին ընտ
րութեան ըստ նախադու
շակ ձայնին եսայեայ ։ Ա՛ա
Հայցու և աստակիչ Քրս
նիցն աստանայի՛ խաչառ աս
տակիչք ։ Ոժնդակ խըս
ուղղաձիգք և Հանդարտ
քայլք ։ Ո՛ր արարակք ե
զանց՝ բանականք և նըմ
րելիք ։ Ծակիծք կրօնից՝
Հանահեաք և խոհեմին
Թայք ։ Ի դործի ձեւակի
խաչին խորհրդոյ՝ զմարդ
կային սրտից անդաստանս
Հերկադործօղք ։ Ըստ
նին փրկադործութի՛ ու
նօղք, և՛ի պարանոց ազդե
րի ձերում ամբարձօղք ։
Կանգի՛ Ի կոյս և առաջն
քսից աստղապրել դունդ
երիս՝ Քրիստով երկոտասան
ձուլեալ՝ Ի ձև կերպագը
րեալ պատկերաց ցլոց ,
անդրիպադործս և արհես
տակիւոնածս ։ Ի դիտուն
կայից Հիւսիսոյ և Ի դիմաց
ծովու՝ ընդ երս և ընդ մուտս
ծագման արևու՝ կերպա
րանի ձերում օրինակի ։
Ձակք ջրակիր խաչանիշ
և պղնձանիւք՝ յուսով Տա
ճաւոյ Ի գահ Քի ծոցոյ ա
զովմնեան խորանին յայ
կե ։ Քը եկեղեցական խոր

Հրաշէից երկնայնոց՝ երկ
րաւոր գոյութ պատմիչք։
Ընդհանին փառաց՝ մահա
ցու զանգուածով քարողք։
Ներօղք գլխաւորին դի
մաց՝ կարթիւ հանճարոյ։
Խաղացեալք բռնաւորին
սատկութեամբ, իբր ձայ
գու փոքու գիւրըմբռնել
ըոյ։ Երկամարմին մա
տանցն ձեռօք՝ քանթէ ա
գաւցեալ ոսկին կօշիկք՝ ըն
խաճանողին խորտակեալ
զգլուխ։ Ոյոյ օրինակն նը
մանաչար՝ ի ձեռն տիրամե
ծաւ մաքսական և ընտրե
լական պարգեւաձիր և շը
նորհաբաշխ աջոյն պօղոսի՝
երևի ի բորբոքեալ խա
րոյկն բոցոյ՝ ի բարբարոսա
կան վճռին առաջին։
Օրուամ հրաշապէս ծա
նուցաւ Ց՝ յաշակերտին
համարձակութեն։ Ոանպէ
իբր ծածկեալն վարագու
րաւ խորութեան՝ կերպաց
էորութի պատկերի բանին
յոբայ, յաւարտումն լրու
թէ կատարման լայնաձիգ

ա
ռաչնոյ պատգոյնն պատ
րիչք։ Ներշտակք զօրուե
ցի՝ սարթաւանք աննիւրհե
լիք։ Ուսեղէն պատգա
մաւորք՝ անաչառուք բա
նին գաւտղի։ Ընծայա
տուրք հնոյհապարդևք՝ կա
մաց անեղին։ Սուիերք հո
գեմատեանք՝ ծածկութէ
խորհրդոյ էին։ Տառք ժա
մանակաց։ Օննդոց մարդ
կութէ նըւազք։ Տախ
տակք տիրագիծք և ածա
դրոշմք։ Տօնք նահատակ
տեաց հինգարտաձայն սաղ
մոսաց՝ ամենայնիւ գերազ
անցելք։ Գեցօղք վա
ռաց՝ քանթէ հինդերձից։
Ընակօղք երկնից՝ քանթէ
կամարաց կենցաղականաց։
Ացորդակիցք լուսակերդ
պից՝ քանթէ երկրայնոց։
Ծոգիք թեթևք ի թանձր
մարմնի։ Ընձիւղք անբծու
թէ հիւթիւ շաղկապեալք։
Ներագունք ի թուիչս ի
մաստից բանի։ Ի մուտս
անմատոյց՝ մտօք սլացեալք։

դանաւանդական պաշտօ-
շար կրծր առասանիւ դան-
կեաց։ Եւ շրթնաշղթայ-
հեղձանիլ խորոցն փըր-
հոլով հոգիս նահապետն՝ ի
առակաւ նահին զբազմա-
խորհուրդ հմուտ որսազայ՝
մեծին Մովսէսի։ Այս և՝ ի
ցեալ ծոցն՝ բաժանեաց ըն-
Թացաւ սահման յատակի,
և զանհուն ծովուն միա-
Հեռուէ՝ ընդ անկոխն ըն-
հետևիլ ոտիցն Եւ անասլթաբելի
դին զարմից լուսակաց։
ծին դաւթի՝ զմայրն ահա-
մանք՝ հեգնեաց ըստ մե-
Եւ ծաղրականաւ այսպան-
անդնդոց և անդնդայնոց։
թէ թունդրապէս յալթեաց
Նամարմնաբար՝ քան
պատոյս խորոցն սասանե-
տալատան փայտից, ստորին
միանաց կայիցն պատուհաս-
քեան խափանեաց։ Եւ ի
կարկեալ նահանջեալ յին-
զիւր աբահ խորոցն կոչիկս
նըշեր՝ հայցմամբ աղօթից՝
խոյեին քաջամարտիկ, միտս
նեալն և հրաշանուն ա-

և դժոխարմատ հին ասպա
րիսին հանդիսի՝ զմրցանակ
յաղթութեանն գլխաւորեալ
երջանկին, ապա ձառեցաւ
անսուտ սատկութեն՝ անդը
ծելն սերալն և անբերելն
կարծրատե ջարին կակղա-
ցեալ։ Ապա յաւետ վա-
նեալ անդր քան զկայ կե-
նաց կենդանոյս կարծեաց՝
պատժապարտապէս ըմբե-
րանեցաւ։ Այնպէս և ա-
րին իւրով համակրօն դա
հանահամբոյր դարձակցօք՝
իբր ի գահոյթ դրկաց մի
նահի՝ զերկրածուփ ալես
կոխողի՝ սակաւաթիւ դըն
դահ երջանկաց հանդու-
նակցեալ այնմ յաղթուե,
զմրեղնաճառ բանասիրդ
հին գլուխ՝ բոլորովին իւր
զգայութենն և խորհրդա-
նոցաւ կոր կամացն մերձե-
նալից՝ յարմատոյն յոտսով
հատեալ վերակորեցին։

Եւ զի ընտրեալն և զար
մանալին կիւրիկեցի,
որ յարաբիայ հեթանոսաց
կոչման առաքեալ. երա-

ղազս Հաւատացելոց բա-
նիւ սուց յիս՝ իմ բարե-
րեալդ Հայր։
Յաղաչել փրկչին մինուին
ապաւէն՝ զծննդոցս որդւոց
փրկութիւն Հայցեմ. ասե-
լով, որպ վէս սուց՝ և յա-
ւուրս Հաւատացելոց բա-
նիւ սուց յիս՝ իմ բարե-
րեալդ Հայր։

Ա՛ն ուղղահամբոյր դա-
նանամբ Հոգւոյն խոստո-
վից՝ տեսեալ զանժամանակ
պատճառ անքննելի ծրնըն-
դեան, արժանապէս բար-
գաւաճեցաւ բանիւ անե-
ղին • երանի՛ է քեզ սիմէն
ժառանգ յօնանու։ Ասել
և սուաւ ընդ սմին և՛ նոյն
մարտակցութիւն պաշտօ-
նակցաց սորին՝ նոյն երա-
նութիւն անհատապարդև-
ձայնիւ արարչին աւետա-
գրեցաւ։ Ո՛ւթէ խոս-
տովանութիւ՝ նոցին համա
ձայնիք, և փառացան համա-
պատիւք։ Ա՛ն մաղթանօք
մարդացեալ էին՝ ի զօրու-
բանից սուցա մեք պատուա-
րեալք։ և յաւէտ ժաման յու-
սալ պաշտպանեալք։

Ա՛ստ ի թիւ հաս-
տատ

Ո՛հ պատճառք և սկիզբ
նաշաւիղք՝ բնաւին քո
վանդակ բազմաբերը բարեց
այսր երանութե։ Ա՛րմատ
գեղոյն կենցաղակցորդք։
Ը՛րարողին բանից հաստա
կիցք։ Ա՛տակարարք կա
մակատարք։ Ա՛ենարարին
կերպին նկատօղք։ Ո՛ած
կութե փառաց փրկողին՝ մեր
կապէս սեռօղք։ Յ՛ընարե
լոյն Թիւր անուանիք։ Ը՛ն
դասակցութե հարանոյն հր
րաշալիք։ Ա՛կայք նորոգ
մանն վախճանեցելոյն։
Ակզբնաւորել ի նախատա
սիւն և կանխամեծար սեր
մանէն սեռոյ անդրանկին
նոյն։ Ո՛ւղաշաւիղք մարք
րութե վարուցն մեղքիսե
դեկի։ Ո՛ւսակք իրրօ
խութե գոգոյն աբրահամու
ժառանգք գովութե գըր
կացն խաւհակայ։ Ո՛ըդիք
երանութե ախտին խնէլի։
Ո՛սրիք և շաւաւիղք ա
ւետեացն յուդայի։ Ը՛նտ
կերպք դերասանոյք՝ օրի
նացն մովսէսի։ Ո՛ղջակէ
նացն և գուշակելոցն՝ մեր
ձաւորք և առաքակեալք։
Ընպարտելի կորնչիք առ
ծուց։ Պատարագելի ա
մարք գառանց։ Ջերահալ
ւոք գումարք հօտից։
Ընտրանիկին հօր ժառան
գակիցք։ Ո՛ղբարք փառաց
միածնին։ Ա՛րմինն յի՛ ի
ձէնջ՝ ըստ վիպասութե սը
մարդութեին։ Ա՛րդիապէս
որ քո՛ ի ձեզ և դուք հո
գեպէս ըղորձեալք ի նա։
Ո՛հ այսպիսեաք՝ և ես
բազմօք անկշիռ և անհա
մեմատ գովեստիւք պատ
ւեալք և փառաւորեալք։
Ո՛ն անկոյն կենաց ընձեռ
ղեալք՝ պատուիրեցեք և հր
թայանշանք։ Ո՛ռոգարանա
չակ որթոյն բարեպտուղ։
Ո՛ճռանաճիզ ուղք վարուա
ւորք։ Ո՛րդ՝ այսու բար
գաւաճկին բարեբաստուե
ի բնութեան բերկրալեր բա
նից հրաշանշան և հանճար
կան խորին հանդիսից ան
սխալ հրամանաք ասնելք։

ձեռն ձեռնադրութեամբ ձե
րոյ՝ մարգարէք՝ ապաքոս
և տիմոթէոս ։ Ի ձէնջ
աւետարանիչք ։ Նո՛ա
նեաղն պատուաբ՝ բարձու
վիմին աշակերտ՝ արբասր
նուռնդ պատանին մարկոս՝
անո՛ւանակիրն արուքեայ ։
Պատմողն համբուձման՝ ան
սիրաբոյն համբակին ղու
կաս ։ բժշկապետն անձանց,
քան թէ մարմնոց ։ Ձեզ
և ի ձէնջ հովիւք և վար
դապետք ։ Խրատնաժուռկ
բարբառոց լեզուք ։
Օտարացեղ ձայնիւք յայտ
նութիւք ։ Ընդերկութիւն
բացերևմունք ։ Ընդարձա
կեալք ի զօրութիւն ։ և առա
տացեալք յայցելութիւն ։ ի
հանճար ։ ի պատասխանիս ։
ի համարձակութիւն ։ ի պատ
շաճաւոր դարձուածս բա
նից ։ Ցաջողուածս եր
կաքանչիւրոց ։ Նշմարան՝
ուղ սահմրայն ։ և նորոգու
թեան՝ որպ տաքսիթայն ։
Ընդունելութիւնք հո
ոց ։ Զայնատուք վերջ՝

Ո՛ ի թէպէտ ննջեցիք կա
փուցմամբ երկրաշասեղծ
աջոց՝ ընծայեալ ամենու
նակ և յոքնըմբռնող նա
խածին ծոցոյ մօրն որովայ
նի հողածին զարմի ։ այլ
կենսատուբ բարբառոյ սեր
ման ձերոյ բոյս՝ ցարդ և ց
ցուցանի յանհատ և յան
համեմատ թիւս ամբարեալ
արդիւնաւորութեան ։
Կենդանիք ի մահու ։
Ընդմահք ի մարմին ։
Ընդեղեք ի սուղծման ։
Ընդանջենաւորք ի սկսման
Ցի քէ և Ցոդոյ և Ցօր
նորա առաքեալք ։ Ամա
ռակից կրօնից փրկչին ։
Ո՛ ուղղաշաւիղք պարադ
րոզին ։ Ցանգուցատիպք
երևելոյն ։ Ցօրն ըստ միաճ
նին՝ փառք և աշակերտք ։
Ընդկիզեն և անժամանակ
էութեն աղբք և ընտանիք ։
Ոչ ունի յումեմնէ առեալ՝
ոմանց իմաստասիրեաց ։
Ընժամանակատիպ փառօք
առաքեալք ի ծածուկ ծո
ցոյ ըստորինչելոյն ։ Նո՛ ի

այլ հօգուով. եթէ ինչ
Նէ դուք ոչ էք մարմնով,
լինիլ սեղն այ ոչ կարեն։
Վասզի որք մարմնով են՝
կանոնի յիշատակարանք։
կան յիշատակարանք։
Ընդ այսքանեօք խնկելի
և նըշխարելի և այլեւս սխրա
լի և զարմանալի մատամբք
երանելոյն և բարեբանելոյն։
Ուսանիցուք և ոչ հողա
նիթք։ Հոդեդումարք և
ոչ մարձապուռնդք։ Յաղ
թականք և ոչ պարտեալք։
Երկնաւոր ներգործեալք և ոչ երկ
րաւոր նդք։ Ընդ հակականք
և ոչ մահացուք։ Արժանիք
մաքուրք և ոչ երկրամեղք։
Ո՛վ ի թեպետ ստուգապէս
մարդք ի սորընայնոցս, այլ
հրեշտակք հաճաստակեսք
բացակայք յերկրային կը
ղից։ Ո՞րպէսզի գլխոյն
մի՝ երկոտասան յօդուածք
անդամոց։ Այնպէս արդար
կանաց բարձրելոյն՝ հաճոյա
կան յիշատակարանք։
Ո՛վ երկոտասան նորոգման։
Նախատք դատաստանի՝ ի սոս
կալի աւուր նորոգման։
Ո՛րդ ի ներքոյ երկոտասան
Ընտ
րեցեալ ես ի նոյն ազգէ
ազգէ հայոց, ի նոյն ցեղէ
ցեղէ ցեղէ ցեղէ ցեղէ
ցեղէ ցեղէ ցեղէ ցեղէ
ցեղէ ցեղէ ցեղէ

անդամոց մարմնոյ՝ երկո-
տասան։ Այս այսմ վակա-
սին՝ որ քառամանեակ՝ եր-
կոտասան։ Այլակ աղ
բերայ՝ և որք արքինն զայն
զօրապետք՝ երկոտասան։
Եւ վիայական արձանք պե-
տածինք՝ վերացեալք յոր-
դանիայ ծոցոյն՝ երկոտա-
սան։ Եւ զոր հելիսա կա-
ռոյց ընդ պատակ՝ ի կոթա-
նեալ հինն սեղանոյն՝ եր-
կոտասան։ Եւ յա երկոտան
քինք խորհրդական՝ որդա-
զան անուն ձերոյ ջնջե-
ցակարան՝ հոչմանք վկայել

վերակարդելոյդ։

Եւս ի սոյն յայտարել՝
Համբարձիդ խնամալեացն
անհատութեան զպատանին
Ճիշդ երդոյ առաւին ըղ-
պսակօղ և զնորոգօղ ան-
ուան էութ առնազօր աբ
Հրամարդութեան։ Վհանգ
ի սոդոմայս երկոյ քառա-
գրաց յորմէորէսալ կուսմանք՝
ծանուցեալն մեզ սրտի
միաձառ եւ համապատիւ
աբ անպարտադիր և անվայ-

ունօղք այ Հոգւոյն։ Եւ
տարատարհիլ ասին՝ ի միմ-
եանց՝ շնչառ մարդն և
անձնասուրն։ Այդա Հոգէ
պես քան թէ մարմնաւար՝
ընտրելոյն ձերոյ կենցաղ։
Հանապիղը կերպաստա-
րազ պղատան զարմի միջ-
թիւ շարի՝ երկակի հնգիցն
և երկուց՝ վարդապան և յար-
մարողաց երկնի և երկրի,
և ամոց շարժուն և հան-
տառուն ըստ քերթողին

Ճահագրութիւն։

Պանդի նմ իրակնէ ոմն
ի տղոցունց, ոգ ոչխար կա-
տարեալ արտ։ Եւ այլ
դարձեան՝ իբրև զնա-
րակ լքեաձիդ աղքատական
կատօղ ցորենոյ։ Ցմբեշա
մարտս մերդատուիչ իբրև
առիւծ հզօր։ Եւ այսպէս
սեառ թիւով յայտարել,
մինչև ի կատարեալ թիւն
երկոտասան։ Եւ դրուե
երկրի ձեռակատուիչ՝ եր
կոտասան։ Եւ տեսակ ա
հուզոց տրէնչիեան՝ երկոտա
սան։ Եւ դլխատուր թիւք

զայս երկրի գաւառ՝ զրկեցեր
չական պարտուց։ Տիեզե-
ասանելն շահկապք սիրոյ։
Գաւառ և գաւառապետ վայել
նելոց յոքնակի ազգաց, ան
համահաճութիւնք։ Ահաւոր
գաշուըքն խոստակցութիւնք
ձայնիւ՝ ի մի սեռական զե-
երկակի լեզուաց այլասեռ
ցեալք։ Անօթանանելի
պէնհատ պարզևաց լը-
գոյիւ կոստաբեալք։ Ահա
պէս շնորհիւ պատրիգեալք
ածազգեաց։ Ո՞վ մեծա
նակոչել ժառանգք և ար-
դիք ըզ արքայութեն ոմ
նէն՝ ած, նոյն և վկայեաց։
Ո՞յսու պարգևօք անուա
դրեալ անուան ձերոյ յեր
կինս։ Ո՛վ փափագելոյ
մեծի և աներևոյթ երա
նութեն։ քանզի որ գրեաց
զնա՝ ած, նոյն և վկայեաց։
Ո՞յսու պարգևօք անուա
նակոչել ժառանգք և որ
դիք ըզ արքայութեն ոմ
ածազգեաց։ Ո՞վ մեծա
գոյիւ կոստաբեալք։ Ահա
պէս շնորհիւ պատրիգեալք
Ազգենիաց պարգևօք լը
ցեալք։ Անօթանանելի
երկակի լեզուաց այլասեռ
ձայնիւ՝ ի մի սեռական զե
գաշուըքն խոստակցութիւնք
համահաճութիւնք։ Ահաւոր
նելոց յոքնակի ազգաց, ան
ասանելն շահկապք սիրոյ։
Գաւառ և գաւառապետ վայել
չական պարտուց։ Տիեզե-
զայս երկրի գաւառ՝ զրկեցեր
դրեալ անուան ձերոյ յեր
կինս։ Ո՛վ փափագելոյ
մեծի և աներևոյթ երա
նութեն։ քանզի որ գրեաց
զնա՝ ած, նոյն և վկայեաց։
Ո՞յսու պարգևօք անուա
նակոչել ժառանգք և որ
դիք ըզ արքայութեն ոմ
ածազգեաց։ Ո՞վ մեծա
գոյիւ կոստաբեալք։ Ահա
պէս շնորհիւ պատրիգեալք
Ազգենիաց պարգևօք լը
ցեալք։ Անօթանանելի
երկակի լեզուաց այլասեռ
ձայնիւ՝ ի մի սեռական զե
գաշուըքն խոստակցութիւնք
համահաճութիւնք։ Ահաւոր
նելոց յոքնակի ազգաց, ան
ասանելն շահկապք սիրոյ։
Գաւառ և գաւառապետ վայել
չական պարտուց։ Տիեզե-

բերկրանօք զզօրութիւն ան
ման կոչելոյն ինքենից պատ
ճէն, զմերժումն ախտիցն
եւ զհալածումն այսոցին,
Յայնժամ աճեստարանեաց
նոյ մեծազոյն յուսոյ տե
սութ։ Խնդացէք ասէ ընդ
դրեալ անուանն ձերոյ յեր
կինս։ Ո՛վ փափագելոյ
մեծի և աներևոյթ երա
նութեն։ քանզի որ գրեաց
զնա՝ ած, նոյն և վկայեաց։
Ո՞յսու պարգևօք անուա
նակոչել ժառանգք և որ
դիք ըզ արքայութեն ոմ
ածազգեաց։ Ո՞վ մեծա
գոյիւ կոստաբեալք։ Ահա
պէս շնորհիւ պատրիգեալք
Ազգենիաց պարգևօք լը
ցեալք։ Անօթանանելի
երկակի լեզուաց այլասեռ
ձայնիւ՝ ի մի սեռական զե
գաշուըքն խոստակցութիւնք
համահաճութիւնք։ Ահաւոր
նելոց յոքնակի ազգաց, ան
ասանելն շահկապք սիրոյ։
Գաւառ և գաւառապետ վայել
չական պարտուց։ Տիեզե-

րական, Նոյր Աբգէ Նոգի
ի մի շար գասեալ, զՔրիստն
պատուհասել և օրհնաբանել
երկին ազգակցաց՝ երկուստ
սան վերանկարէ։ Ո՞հ և
յայսոսիկ ցանկալիք, և վե
հագունեան վկայելիք, և
անձառելեաւն վերագրե
լիք։ Ո՞նաւանիք այ, և ընդ
քաղաքակից։ Շ՝ինեցք
իմանալեաց՝ անբակ տալա
հոգը։ Ո՞րարշեցեն օ
թեւանք և ախորժելի քնա
կարանք։ Ո՞ակ յեօթանաս
նիցն ձառ փոխարկեալ ըղ
դէմս բանիցս՝ յաւէտ ըղ
ձական և ախորժելի խոր
հուրդ յուցանէ։ Ո՞անդղ
զայաքանեաց բազմադա
մար գասուց ընտրելոց՝ որ
բան զօրեացէ՝ ինձէն ներ
բաղինէ։ Ա՞ր ակ յաճենա
նէն գրուէ աճեստարանա
կան պատմաբանութեանն՝
մինչ զինի մաքրակենցաղ
և տիրաբարոյ ճանապար
հորդութեն՝ առ առաքօղն
ճեպեալ հասին։ և յանդէմ
ման ան պատկերին՝ զ-ըրթ

տախտակացն ։ Օ՛ երկեակ
հոգւոյ ։ Օ՛ տապանակիւր
նայնոյա ։ Օ՛ մարմնոյ և ըղ
երկրաւորացն և զտարր
Օ՛ երկրաւորացն և զտարր
ապատնեացն և նեբկայիս ։
Թիւն յարակցեալ , նշանակ
զերկուսան՝ յեօթանասնիցն
ժողովեան դարուց ։ Ի սկ
մանակաց յերեղուն շար
խորհրդականաց , ըստ ժա
և կնիք ք տասանց եօթանց
պայծառացուցել ։ Արդ
կանաչ թըմբուլ պանծնաց
վկայեալ , այլև պատշաճա
Յ՛ ընտրութեամբ միայն
ռաքելոց վերակոչեաց ։
զձեզ սրբագունդ դասք ը
իրակարգութեան նշմար՝
և ոչ վայրապար , այլ մեծի
կան խառնուեն ։ Ա՛ս տակ
ըստ պարզութե միահոյա
ըստ տեսականին , և մարդ
մաց հօր երկրաւորի ։ Ա՛ձ
րե յաւուկ՝ անհաղորդ կա
նիկ և անհարաչաւ ։ Ի մո
տաե սրբութ՝ անդրա
կուսէ մանրելոյ և յանա
ժութ

Գովելիք և պատուելիք։
Խնկելիք և պաշտելիք։
Ընծայաբաժք զարմի՝ տանն
յակոբայ։ Օ՜ սիրակ ան
հաղորդք էարեացն սօդո
մայ։ Քառանգք հայա
տոյ՝ նախնոյն աբրահամու։
Օ՜ երէկ ոչ ոն զօրուեց
Թոեա լէր զձեզ զսիակ
բնաւրութ նորոյս սիոնի,
լինելոր հանդուսակից ըստ
ուերականն սիօնի։ Ա՜յլ
համբարձաւ բարձրացաւ
երին փառօք յերկրէ՝ ի ձեր
ն բանէ՝ որպէ Թափեցաւ
անկեանն՝ ի վերուստ յիւր
դԹուԹենէ։

Ա՛ւրդ՝ երէկ Աղբոր
դութեն խոկուի՝ ի լեզուէ
ձերմէ ծանուցաւ, և արա
րիչն ձեօք պատմեցաւ, և
այ որդին՝ ի ձէնջ քարոզե
ցաւ, և խոր՝ անքննին վե
րին պարգեւացն յերկրի
յայտնեցաւ, Ա՜պա երկ
նայինք և հոգեշաշակք և
սրմիաբնակք՝ որդիք ընոր
հայ հօրն բարձրելոյ՝ քան
Թէ երկրածինք զձեզ դա
ւա

բռնացելոյն դանձուց մը
Թեոս՝ արհաբար դերեալ
կապտեցին։ Եւ վերնի
կեցէք զօրաւն գումարտակ՝
ի կենդանի ջուրն հեղձու-
ցին։ Եւ վկարծեալ
մոացա անդաստան՝ արօրա
դրեալ հերկեցինք։ Եւ ըզ
մարդկան ապստամբութիւն
կրօնից մահու հնազանդե-
ցուցին։ Եւ զանազգամահ
կենցաղ երկրածնացս՝ մա-
քուր հանդիսի կուսութիւն
եռաւն։ Եւ աջակողմն ա-
րարդ սուրհանդակք՝ ընդ
հեռաբնակ վայրս արշաւե-
ցին։ Եւ իբրև զանձուկ
դահլիճ ի յարկի՝ ըզնս ամ
ոսամբ չափեցին։ Եւ իբ
րև գՏէն արուեստի վար-
ժիւք՝ գբաւակ մտաց արտի
մաքսեցին։ Եւ ի ձկնորս
սաց դաստուց կոչեցեալք՝
զբանական կոչտ տուակս
նեցին։ Եւ ի հալածչաց
ի սոյն հրաբխրեալք՝ վնա
ջեալն ած պատժեցին։
Եւ հեթանոսաց ոմանց ը
զորմեալ, զմոլեգնապատիր

ւանեմք։ Օ իմէ՝ ի ըստ
ուերագիր տաւն մովսիսեն՝
անդրանիկ որդի խորայել։
Եւ դարձեալ՝ որդիք Է.ք
ան ձերոյ։ Եւսև՝ յամ
բաստանական ձայնն նա
խադրեալ ցոյց անուանեալ
որդիս, զոր առ դստերան
մարդկան մտին։ Եւ դար
ձեալ՝ ես գրեցի Թէ ածք
իցէք և որդիք բարձրելոյ։
Իսկ պաշտօնէիցս նորոյ ա
ւետարանս, և հմմտութիւն
տեսողաց, և քի ժառանգ
դակցաց, և անձառ մարմ
նոյն բաշխողաց, և ածե
ղէն կերպին անկակցոյ՝ առ
որդեդրութեն ի վերն թեր
մըռեացէ և երկրայեսցի։
Ա՞ղ որ ի նոցանէ բան
և քարոզութի՝ երկոց զուխե
ղերս։ Եւ իբր զհամացն
այ պատգամն՝ ընդ արարածս
տարածեցան։ Եւ որպէս
զարարչական բանին երի
վարս, զծովածուփ ալիս կո
խեցին։ Եւ զվիշապն ա
պստամբ հզօր մեքենայիւ
բանին սանձեցին։ Եւ ըզ

վերադարձ Թևոց պատմի
Գովեցին զնոսա յարկաւ
սերեցուցանն սեմայ։
նմ։ որք ի Տարազատութէ
յառաքելոն վիճակին բաժ
ան նոցա եւ աճանդութէ։
Ապա ըստ ընդարձակեաց
ած յաթեթի ըստ մարգա
ընծուեն նոյի, եւ բնակեցոյց
ի տանն սեմայ։ Յոյնքն
Թևականաց, մադանայ և
մադիանայ։ Ո՛ պատմա
կանն խուժաց, զլեբիա Ը
ծոց Տրոաւային ծովուն Տը
զօրի, թոպէիմ Հանդերձ
վիոզին ասիոյ։ Ո՛ երիան
ի Հնդիցն եԹովպիոյն։
Ապա ինոցանէ և զերկուան
ընդ երիս։ Ա՛ յեղոմն ի նո
ցանէ զաշխարն փղշտացւոց
և զծայդանու՝ Հանդերձ
Հնդկացինօք։ և զծուր փիւ
նիկեցւովք։ Ո՛ սատաղա
ցիս և զակիւԹացիս։ զաս
սինացիս՝ որս Հռովմայե
ցիս՝ ընդ դաղմատացիս և
ելիմացիս։ խառն ընդ Հի
սիսի և ընդ թրեւերս։ յո
րում պատճէ բընակեաց
բան նոքա և աճանդութիւ։
Ապա ասէ զի ընդարձակեաց
ած յաթեթի ըստ մարգա
ընծուեն նոյի, և բնակեցոյց
ի տանն սեմայ։ Յոյնքն
յառաքելոն վիճակին բաժ
նի։ որք ի Տարազատութէ
սերեցուցանն սեմայ։
Գովեցին զնոսա յարկաւ
վերադարձ Թևոց պատմի

կուռան մաքրեցին։ Ա՛ի
վերիպարհեաս բժշկաց ընտ
րեալ, զաչս ոգւոց լուսա
ւորեցին։ Ա՛ի յաղխանային
ծառայից սորուկք, Տրտ
մանատս աերանց լըճե
ցին։ Ա՛ի յայրպանէայց նը
ւաստակեաց՝ ի ծայրագոյն
շնորհս ժամանեցին։ Ա՛ի
խըթ զմի Տնազանդ պատա
նի՝ զաշխարհս ամենայն ա
շակերտեցին։

Ակզբնաւորեալ յեղէմէ՝
զնաեմանուէլ վայրն կէ
դարտ, զանմ անսկիզբ կոչ
մեն խամայէլի Թուխնն Տա
դարտ։ Ապա զծովական
կողմս քեռատոյ զարմին
քանանու՝ զվիճակն բաժ
նի ժառանգութիւնն սեմայ՝
քնաճին եղերգրին։ Ո՛ դա
Թէրեռն բազմահոգով ընդ
առաբեստանն մեծ և եր
կայնախառ։ Ո՛ թիներ
կուրայն դրամբքն պրսից,
առհմին եմիանայ որդոյ քո
տուրայ սերմանն ապրահա
մու։ Ո՛ վայրս արևելեայ
ին, մարդայ արեաց և պար

գաւեանն սպասաւորեցին։
Որում յանդիման աջոց նը
կատան, զի նմանէ յայտ
նեաղն ած՝ բոլորից վերա
պատմեցին ։ Որ նովաւ
և զինի նորուն անձաւե
լն հրաշագործուբ զախտս
մահացուս ՚ի մարդկունէ հա
լածեցին ։ Օ տեսանելիս
խաւարեալ աչաց , կրկին
յաւելմամբ լուսաւորեցին։
Օ լուծեալ անդամն ախ
տացեալ մարմնոյ՝ յառող
ջուբ կենաց կանգնեցին ։
Օ մեռեալս յարուցին ՚ի
կեանս վերստին և յանտա
րակոյս փրկուբ ։ Օ դևս
աներևոյթ չարին զօրաց ,
հոգւով բարուբ կամաց
այ խոպան հալածեցին ։
Օ երս ընթացից երկնային
մարդն բնակուբ՝ հոգածը
նոց բացին ։ Օ ահեակն
հեթանոսաց՝ աչ ձեռնա
դրեցին ։ Օ հերետիկան
ձեռնարկուբիւնն իշխա
նական բանիւբ կապեցին ։
Օ փայլուն երեց գեղա
զարդ մովսիսեան կերպին՝

րանին պահպանութեան ։
Լը այսպէս արագելով հե
ռուստ և տաժանաքայլ քրտ
նաթոր և աշխատակիր վաս
տակօք , ընդ լայնատարած
արձակ տեսակ երեսից գետ
նոյս տարածման , ընդ յոյնս՝
ընդ բարբարոսս՝ ընդ ոչ
լըսօղս զկենդանարար ա
նունն յի՝ ընդ անծանօթս
մարգարէիցն և նոցին պատ
գամացն՝ իբր զմոռաց ան
փակ սրտի՝ զփայլ մանգուր
փայլական՝ ընդ արարած
ամենայն հետևեալ լցին ։
Լը ՚ի խաւարային կըռա
պաշտութենէ վերածեալ ՚ի
փառս զտոհմ ազանց երկ
րի՝ փրկեալս և ազատեալս
սատանային անբիծ արգան
դէն , անխարդախ ծնունդս
և անեղծ ժառանգս՝ հա
ւատակաց փրկողի տեն ըն
ծայեցին ։ Լը իբրև որ
դիս քանիք պաշտօնեայս
ծնողին այ՝ մօրն քրի կեն
ցաղակից գոլով մաքրա
բար , արժանապէս լուսա
ծին մարմնոյն դովեալ հան

ՀԻՒՆԱԴԻԼՔ։ Աղա կցուր-
դակիցք արդարութե պաշ-
տամանս։ Աղա խրախոյսք
ընտրական կրօնից։ Աղա
ձեռնադրօղք քահանայու-
թեաս։ Ի Քէն ընկալեալք
և մեզ մատնահրեալք։
Չաւետարիմ ուխտի դաշ-
նաւորք։ Ալ կայք վեհա-
դունք աստուածատունկ
կարդի։

Ալ ձեռն սուգ ընդունակ
և հաճոյական մաղթա-
նաց Հայկման աղօթից, ըն-
կալցուք և մեք մանր փըր-
կութե ի բարերար դթութեդ
խնամոցն այլ։ Օ՛ օրհնալ
ձեռին մերոյ ի շնորհս, ի
բժշկութիս, ի բաշխա-
կենաց պարգեւաց։ Ալ ան-
նոցին ընդ նոսին, յիմամ
հաւատոյ մասին՝ քաւելք
փրկեալք և արդարացեալք,
ի Քէն Յե ի Տէր մեր։
Ալ ուժ փառք յաւիտեանի
և միանձնատուր գովեստ
անդադար երգոց։ Ընդ Օրը
Հիւսեանս յաւետից ամէն։

Ան

ստուերին տեսակաւ ցու-
ցին։ Օ՛ սրտմտութիւ սուղ
կալն բարկութե վերին սաս-
տիցն յարարածս՝ յերկրի տը-
րտհեցին։ Ան լեզուս ամիս
այնքանեօք լցան լնացան և
երանեցան, ապա նուիրեալ
պատարագեցան ի լսպանդ
վերնական՝ բարձրացեալ
սեղանոյն։ Ան նկարադը
րեալ դրոշմեցան ի դիր մա-
տենի վերին դպրութե։
Ան ոսկերօք ցամաքելով
զօրեն կենդանեացս լինիլ
փրկանք։ Ան զմրգանակ
փրկչին յաղթութե՝ քարո-
զեն յանապական մահուն։
Ան բարձրահոչակ ածե-
ալ դրութե՝ զմկրտուին,
զբաժնուին, և զյարուին,
դրեն կրկին նորոգմանն։
Աղա մեր նախնիք։

Աղա մեր ծնօղք ըստ
աւազանին։ Աղա դաս-
տիարակք մերս ի մանուհց։
Աղա վարդապետք աշա-
կերտելոցս։ Աղա պա՛տ-
նեէ բարեաց ուսուցիչք։
Աղա Ակեղեցւոյ սրբոյ

* Ընտ նոմբրեան Գողգոթի (Գոլգոթէ Նոյեմպրոյ Ընտ Լոմպարտիէ) Ի Գծ Ազլեանին Դպրեցած Ի սուրբն Ծնունդ Ընտիկատոս ու Ա Էրպիսօզ Անէքնատկա Արիմոհանգէտ Ընտոյ Ս Ծնէն Վիալարէ։

ԸՐԶՐԱՅՈՒՐ սիօն Հոգևոր դիմա՜ ևոր անձնանո՜ր խնկա ևոր և խորհրդա՜ր։ Աբրինա՜ր խորան լուսա՜ ևոր ջերմախա՜ յալքօղ սինայի բերողի սոո՜երին կոակի անկայի և լուծակա նի՝ կապտողի և ոչ պճնողի։ Ո՜ր որ խորոց և կամ կէտ դծի ի միջոցի երկուց կա ռուցեալ՝ սահման ծանուց ման վերին և մուքան, ման հաճրին և կենսաշնորհին, յարակային և օրհո՜րին, երկնայնոյն և անցա՜որին։ Ընդ դիրն եղծակին, և առ հոգին ճնացական։ Սակ ծառեայական միջնորմ օրի նին, և տիրական համա կցողդ և սիրապատար ա ւետարանին։ Ի յաշխար հականն պայման ուխտի, և՝ի վերնայինն շաղկապ բա նի։ Ասող յա՜ետ խնկա ալէս պարեա՜, կարապետ գո լով նախընթաց սկզբնաշա՜ հիլ անառո՜երական պաշ տօնէն տօնեալ երիքնակայն։ Ո՜ր հարնականն փոսդը րութի համակայուեա՜ առ օրինո երկրի անկցողդ, և առ հաստարակաց իր՝ անկա ւասար։ Ընտ մարմնաո՜ր հինքային աշոց պարապը րեալ, և ըստ խոստխոց անձ արդել դիտմանն՝ դուն ինչ նկատեալ։ Ա՜ն քանզի ան մերձէ բանիս ձգտումն առ անհասութի ծածուկ խոր հրդոյս, որքան քանակու թի փոքուն առ ստո՜երին դիմակ։ Ա՜ն անձկականն գիծ, առ լոյնականն ծիր։ Ա՜ն մարմնայինն յօղ, առ տիրականն գոյ։ Ա՜ն ձեռնին հաստումն, առ մատցն եր ըսդումն։ Ա՜ն երկրակից հինքա՜ուրն, առ սերարկին սրը

Ա՛ն անդաստան ազգաստա-
ւիղական պաղածին, ըստ
որում ոչ ոք ի նմանէ ան-
պտուղ քաղցրութեան։
Ա՛ն անդաստան ազգաստա-
ւիղական պաղածին, ըստ
որում ոչ ոք ի նմանէ ան-
պտուղ քաղցրութեան։
Ա՛ն ի նիւթս վերհաղու-
նիցն և գերազանիցն, զոր
կին առիւերայ, և կամ ըզ
քաղն ճաճանչաւոր լուսո-
վայլ։ Ա՛ն ի կոյս կայից
բարձրութեան լերանց, ըզ
ամօն։ Ա՛ն ի քաղաք՝ զե-
րուսաղէմ, Ա՛ն յայնէս և՛ի
դաւնդս մաքրեցելոց, ըզ
ծանաւեալսն և զկրօնա-
կեալսն։ Ո՛ի թէ քարի ան
ուանի ծառ անշնչական հո-
ղաբոյս ի նիւթոց փայ-
տից, զլուսաւոր ոսկեայն
երկնից ի ձայն է դասել ի
շար սկսանաւ։ Ա՛ն ի պատ-
ուական սկանց գոսմոր-
տակն, զլոքնաշատն և զյոյ
ձախափընն։ Ա՛ն ի մարդ-
զանհատն հմասկանաց։
Ա՛ն ի նիւթս վերհաղու-
նիցն և գերազանիցն, զոր
կին առիւերայ, և կամ ըզ
քաղն ճաճանչաւոր լուսո-
վայլ։ Ա՛ն ի կոյս կայից
բարձրութեան լերանց, ըզ
ամօն։ Ա՛ն ի քաղաք՝ զե-
րուսաղէմ, Ա՛ն յայնէս և՛ի
դաւնդս մաքրեցելոց, ըզ
ծանաւեալսն և զկրօնա-
կեալսն։ Ո՛ի թէ քարի ան
ուանի ծառ անշնչական հո-
ղաբոյս ի նիւթոց փայ-
տից, զլուսաւոր ոսկեայն
երկնից ի ձայն է դասել ի
շար սկսանաւ։ Ա՛ն ի պատ-
ուական սկանց գոսմոր-
տակն, զլոքնաշատն և զյոյ
ձախափընն։ Ա՛ն ի մարդ-
զանհատն հմասկանաց։

Յորոց և զմինն առաւնօր
առեալ՝ ի գովեստ բա-
նիւ մատուցից։ Ո՛ի ծա
նիցես գիտասցես հայիլ
նիատել խորհրդեամբ և՛
մատիկ դողից երիկամանց,
թէ ոչք փողն ներհիւսին
կուսին յաճելն ի յոքնա
ատն յաճախութէ ջրոյ
կանն յերկարութէ, բազ
մատիկ պատճաճք ի թեզս
բանի, առ միոյս աչս Ա՛ն
կոկոցք պատուասիրուն։
Ա՛ն ինքն ի պատահումն զո
րուորի՝ համայնք խնդան՝
խակին ամիսիեալ տկար է
րևին։ Ո՛րով և առ այն
բերեալ զաստքառ տատիկ
զհատարակացն կցորդուն,
ալքատեսս ցերեկանութէ

սրբաբան։ Ա՛ն մահացու
շուծականն, առ վերնա
կանն կենսածին։ Ո՛ի
որքան անդր ևի վեր՝ կա
մարն յարիւն անդրանկացն
կայից վկայէ, անդանօր հը
յաշատես և ևս քան զեան
գերակայից՝ և ոտիւքն շո
սոց գոհանին։

Յորոց և զմինն առաւնօր
առեալ՝ ի գովեստ բա
նիւ մատուցից։ Ո՛ի ծա
նիցես գիտասցես հայիլ
նիատել խորհրդեամբ և՛
մատիկ դողից երիկամանց,
թէ ոչք փողն ներհիւսին
կուսին յաճելն ի յոքնա
ատն յաճախութէ ջրոյ
կանն յերկարութէ, բազ
մատիկ պատճաճք ի թեզս
բանի, առ միոյս աչս Ա՛ն
կոկոցք պատուասիրուն։
Ա՛ն ինքն ի պատահումն զո
րուորի՝ համայնք խնդան՝
խակին ամիսիեալ տկար է
րևին։ Ո՛րով և առ այն
բերեալ զաստքառ տատիկ
զհատարակացն կցորդուն,
ալքատեսս ցերեկանութէ

Ա՜ս
լուհան գովեալ տրունդ։
յօդեալ մաքրապէս ի դը
յօքունդ մնասանց՝ միասի
ի յերկրի հիւթաճոր կեր
եթէ աթոռք արիւեալ կան
ձեռակերտաին մարդկային
քեմբէ ի յերկրի՝ կարծրա
դատ և կասկածաւորձ և
վըիպակընտիր մահսյու դա
տեալ դատողացն։ Ո՜յ
դատաւորն համադոյից՝ կը
շըռօղն մտաց՝ և անգոյիցն
նախագծօղ՝ Ա՛յժ եղ զը
մանս առաքեալս առ յին
քենէ։ Ո՞ ոմանս մրդըէս՝
գուշակս ապատնեացն։
Ո՞ ոմանս աւետարանիչս՝
կենացն քանի։ Ո՞ ոմանս
հովիւս առ տածուածն իսր
նամոց։ Ո՞ ոմանս վարդա
պետս առ դատուածն վար
ժից, ի հաստատել զբան ի
հողմոց խաբէուէ, ի վաս
տակս գործոց պաշտամանն
առ տր։ Ո՜ հաստատակացն
իր՝ մինչև ի շինուածն ի
յոքունդ մնասանց՝ միասի
ի յերկրի հիւթաճոր կեր
պիւ տեսանել։ Ո՜ ոչ
ձեռակերտաին մարդկային
քեմբէ ի յերկրի՝ կարծրա
դատ և կասկածաւորձ և
վըիպակընտիր մահսյու դա
տեալ դատողացն։ Ո՜յ
դատաւորն համադոյից՝ կը
շըռօղն մտաց՝ և անգոյիցն
նախագծօղ՝ Ա՛յժ եղ զը
մանս առաքեալս առ յին
քենէ։ Ո՞ ոմանս մրդըէս՝
գուշակս ապատնեացն։
Ո՞ ոմանս աւետարանիչս՝
կենացն քանի։ Ո՞ ոմանս
հովիւս առ տածուածն իսր
նամոց։ Ո՞ ոմանս վարդա
պետս առ դատուածն վար
ժից, ի հաստատել զբան ի
հողմոց խաբէուէ, ի վաս
տակս գործոց պաշտամանն
առ տր։ Ո՜ հաստատակացն
իր՝ մինչև ի շինուածն ի

ազգաց։ Ո՜վ զպաշտօնն յայ
դաբերեան Հայնին՝ ազգք
Բանդի՝ անդ երանելին ըն
ողից լուսակերպից։
Թիւն անմահից փառաբա
թիւն ընդ միաբանն զուգապարու
եկեղեցական կառուցման,
լութիւն լըսական շինուե
դասուց դասուց առաքե
կրօնս համախորհուրդս։
զանհամար ազինս հոգե
դանարար տիրագոյ, զըըր
քազգեստիցն վերընծայեց
նախտակիր կերպարան։
Աստուծ և աւազանն կենդ
զանորակին երկնեցեալ զա
զանորակին տեսակաւ՝
Ո՜ր զնծ ծնանի մարդացել։
սիոնի ի վերնումն ամրոցի՝
ընծ Հաղորդութիւ մօրն
Ա՜ստուած զօրութիւն մայրն
ընդ զվերսն։ Ո՜ ծով դրա
տի, ուսնակ մարգարտի։
տեղ, սակս
եղինի։ Ո՜ ոչ
նի մանանային Հացի, սակս
ընդ զվերսն։ Ո՜ ծով դրա
տի, ուսնակ մարգարտի։
Ա՜պա զնրպիսի արժանա
ընր գովեստ ընկալցի մայրն
սկզբնապատիր՝ լուսարիւս
գեղապանծ քօղազարդ։
Ո՜ յիւ շնորհաշուք մօրն
սիոնի ի վերնումն ամրոցի՝
որ զնծ ծնանի մարդացել։
Ո՜ օրինակին տեսակաւ՝
զանորակին երկնեցեալ զա
նախտակիր կերպարան։
Աստուծ և աւազանն կենդ
դանարար տիրագոյ, զըըր
քազգեստիցն վերընծայեց
զանհամար ազինս հոգե
կրօնս համախորհուրդս։
Ղաստուց դասուց առաքե
լութիւն լըսական շինուե
եկեղեցական կառուցման,
ի միաբանն զուգապարու
թիւն անմահից փառաբա
նողից լուսակերպից։
Բանդի՝ անդ երանելին ըն
դաբերեան Հայնին՝ ազգք
ազգաց։ Ո՜վ զպաշտօնն յայ

Աստանօր առ սմին քանի
Ի սոյն միութիւն զու
գակայութիւնե՝ Ի շառաւիղ
ղէ ելեալ՝ Ի գեղեցկարբ
տեղն ոստոց ընձիւղեալ՝
Ի նախնեացն բուսեալ՝
Ի տարցն վերէից երևեալ՝
Ի տոհմէ հզօրէ յայտնել՝
Ի պարագլխէն արդարոց
ծագեալ՝ Ի բրահամեան
գոգոլն դգոհեալ՝ Ի վե
րուստ անտուստ վկայեալ՝
Ի յամպոց մաքրոց անձ
րևեալ՝ Ի նորոգ գոյու
թեանց ցօղեալ՝ Ի յերկին
արևու փայլեալ՝ Ցեղէ
մեան դիմացն ընտրեցեալ՝
Ի գլխոյ տարածման երկ
րի պտղեալ՝ Ցաջո
ղակին Հոգւոյ զօրացեալ՝
Ցանկնարկուէ բարձրելոյն
բերեալ՝ Ի հարուստ դա
րուց նկատեալ՝ Ծոգւոյն
այ օծեալ՝ Ի կամաց երին
կոչեցեալ՝ Ի պատճառին
բանէ հիմնացեալ՝ Ի պար
գևողէն վկայից հաստա
տեալ՝ Ի բարերարին քե
րանոյ օրհնեալ՝

Անուն խորհրդական՝
Արօնքն վերնական՝
Աղքն մաքրական՝
Ընթացքն հրեշտակական՝
Ոչուն գովական՝
Կատուածն ուղիղ միական՝
Շաւիղն ացածական՝
Կիրքն անհասական՝
Էանդն անշարժական՝
Երն անկեղծական՝
Ոյն անչիջական՝
Հաւատքն անսպառնին՝
Ի հինն յաղթական խմբից
հազարաց՝ Բարեհամ
բան ի ժողովս ազանց՝
Ընտանին ի կոյս բազ
մաց՝ Ընձանապրեալն ի
մատեանս աղաց՝ Ցրոշն
աներևոյթ գաղանաց՝
Խոյեանն դիմամարտիկ
դիւաց ներհակաց՝
Հառամանեակն գեղեց
կին լանջաց՝ Եհան արա
րողին կապարճաց՝ Ղեղն
յարեալ յաղթողին գրկաց՝
Հարն պարսից տուռնոյն
ձեռաց՝ Պայիսանն ընտիր
հզօրին կամաց՝ Վերա
կացեալն հին մասանց՝

Վեռ Հարց Հոգեւանուդ
զուսեան նշանաւ թուքեն։
ոսկի ընդ արծաթի՝ պատ-
ուական քարամբք, ըստ որ
մաղ անհատից և ծածկե-
լոյն։ Զինեալ ի հինն վեր-
ատհրէշտէ նմին պատկերի
զվարս քարիւս քահանայի,
զհանակատ քարէն փրկուե
զօրաքաջ երէց, ակն միատե-
ղաց ընդ հոգի։ Ընդ այս
պատկեր ի հինն վերա-
կանգնեալ ի նորոգ ուխտ
Հոգեւոր խորհրդեանն
սուն, ընտրեալ և գովեալ
որ ոք Ճաւոբ։

Ի հեռաւորաց խորհրդեանն
պատկական աղգաց, դիւ-
ցազանց շատաբիթ ըստ
ածպաշտութեն։ Ի հովիտ
որդւոյն քեռուրայ որ յաբ
րահամայ, երկրորդ յակոբ
նախնեացն գերազանց։
Փրկողին արեան հարազատ
անբիծ՝ ի վէմն կենաց կա
ատեալ։ Ա՛ինդ յօրէ
նեսակ բերանոյ ըստ առաջա
րոյկ ձայնանչող, տիրազօր
ձարպաբերաբանին խելագիր ան
ճառապատկեր և խորհրդա
հուրդ աշտանակակիր ձեր
րագացն տեսանողին Յահա
ցեաք։ Ի վիմաբեր և յոր
ձանակատ քարէն փրկուե
զօրաքաջ երէց, ակն միատե
ղաց ընդ հոգի։ Ընդ այս
պատկեր ի հինն վերա
կանգնեալ ի նորոգ ուխտ
Հոգեւոր խորհրդեանն
սուն, ընտրեալ և գովեալ
որ ոք Ճաւոբ։

Ի հեռաւորաց խորհրդեանն
պատկական աղգաց, դիւ-
ցազանց շատաբիթ ըստ
ածպաշտութեն։ Ի հովիտ
որդւոյն քեռուրայ որ յաբ
րահամայ, երկրորդ յակոբ
նախնեացն գերազանց։
Փրկողին արեան հարազատ
անբիծ՝ ի վէմն կենաց կա
ատեալ։ Ա՛ինդ յօրէ
նեսակ բերանոյ ըստ առաջա
րոյկ ձայնանչող, տիրազօր
ձարպաբերաբանին խելագիր ան
ճառապատկեր և խորհրդա
հուրդ աշտանակակիր ձեր
րագացն տեսանողին Յահա
ցեաք։ Ի վիմաբեր և յոր
ձանակատ քարէն փրկուե
զօրաքաջ երէց, ակն միատե
ղաց ընդ հոգի։ Ընդ այս
պատկեր ի հինն վերա
կանգնեալ ի նորոգ ուխտ
Հոգեւոր խորհրդեանն
սուն, ընտրեալ և գովեալ
որ ոք Ճաւոբ։

Ի հեռաւորաց խորհրդեանն
պատկական աղգաց, դիւ-
ցազանց շատաբիթ ըստ
ածպաշտութեն։ Ի հովիտ
որդւոյն քեռուրայ որ յաբ
րահամայ, երկրորդ յակոբ
նախնեացն գերազանց։
Փրկողին արեան հարազատ
անբիծ՝ ի վէմն կենաց կա
ատեալ։ Ա՛ինդ յօրէ
նեսակ բերանոյ ըստ առաջա
րոյկ ձայնանչող, տիրազօր
ձարպաբերաբանին խելագիր ան
ճառապատկեր և խորհրդա
հուրդ աշտանակակիր ձեր
րագացն տեսանողին Յահա
ցեաք։ Ի վիմաբեր և յոր
ձանակատ քարէն փրկուե
զօրաքաջ երէց, ակն միատե
ղաց ընդ հոգի։ Ընդ այս
պատկեր ի հինն վերա
կանգնեալ ի նորոգ ուխտ
Հոգեւոր խորհրդեանն

Ա՛նկ ցօրդն պարտեաց մե
ղանաց։ Ա՛ետնական նիւ
թոյ յանցանաց։ Տարօրէն
նական մարմնաւորաց։
Ի ղյան ծագեալ ի ըստա
րին երկրէ։ Ա՛ին արևու
ի ձէջ աչխարհի։ Ա՛ընձն հա
մայն խակապէս հողեղինի։
Ա՛ինդ նոր կենդանի գա
տողին բանէ։ Ընդ նո
հնոյնան վշտաց ապականու
Ա՛ահման կենաց յընդ
ախտէ։ Ա՛հարօն երկրէ,
նորս ինձի։ Ա՛պագինէ մա
հու ի խաւնկ բուրվառի։
Ա՛նշանակ կենաց ի մահու
ատատի։ Ճանկ շնչական
ատատկման վշաց։ Ի ժըշ
կատարս մարդանց յօդուած
ընդ հոգի։ Ի՛րաշագործ
գեղով ի դէմս կերպի։
Օ՛ օրհնի ազգաման ի տուր
հոգւոցի։ Ա՛նշուշ փրկուե
շնորհացն ձեր։ Ա՛ընդ այս
քանեզր նըմ ազգ ի զանա
զան մատունս քանի յա
ղէտ պատկեալ, երջանկեալ
ի գուարթս գնդի հայրա
սեռական մեծարեալ զա

սրունքատիճ հղլադիանն
ցուցեալ ընչաքաղցութիւն
բերանէ, ի դրախտ կո-
ւսին առաքած ընդ կրունկն
մանն ձեռինն ձգմամբ, ո-
զնա և զնորին մասին աղ
ղակելոյս՝ ի ձեռն ընչքաբե
զնայ ի պատուհասն երկիւ-
ղին այ պնդեալ։ Ա՛է բըս-
նաձիգ գահճացն ձեռօք
յակամայս պատրաստուեալ,
այլ անձամբ զանձն կամա-
մատուցեալ։

Իսկ հմաստասիրատիպ յետ
եղելոյ ղհոչտանեն սնամանդ՝
առ՚ի պատճառինքն կ՚ուրդու
թիւն քանիցս բարդուե,
ոչ է տարագիր։ Վ՚անդի
յահագ՝ այսինքն է խաբօղ
ուհօղ զընկերացիսն դործի
եղծմամբ։ որ է հողեղէն մար
մնոսէր անասնակերնցաղ։
Ա՚ն ոդոյ՚ի դէմս կերպալ
ճորեալ մեկնաղէս, ոպ թէ
զհասրինսն ունօզաց մասանց
մարմնոյն անդամոց, որո՚
վայնասպարսպ բուսեան հնչ
առ թէ ախտից մոլուցն,
զնա և զնորին մասին աղ
ղակելոյս՝ ի ձեռն ընչքաբե
ման ձեռինն ձգմամբ, ո-
ւոին առաքած ընդ կրունկն
բերանէ, ի դրախտ կո-
ցուցեալ ընչաքաղցութիւն
սրունքատիճ հղլադիանն

մատուցեալ։

Իսկ հմաստասիրատիպ յետ
եղելոյ ղհոչտանեն սնամանդ՝
առ՚ի պատճառինքն կ՚ուրդու
թիւն քանիցս բարդուե,
ոչ է տարագիր։ Վ՚անդի
յահագ՝ այսինքն է խաբօղ
ուհօղ զընկերացիսն դործի
եղծմամբ։ որ է հողեղէն մար
մնոսէր անասնակերնցաղ։
Ա՚ն ոդոյ՚ի դէմս կերպալ
ճորեալ մեկնաղէս, ոպ թէ
զհասրինսն ունօզաց մասանց
մարմնոյն անդամոց, որո՚
վայնասպարսպ բուսեան հնչ
առ թէ ախտից մոլուցն,
զնա և զնորին մասին աղ
ղակելոյս՝ ի ձեռն ընչքաբե
ման ձեռինն ձգմամբ, ո-
ւոին առաքած ընդ կրունկն
բերանէ, ի դրախտ կո-
ցուցեալ ընչաքաղցութիւն
սրունքատիճ հղլադիանն

զանակոց ։ Ա՚ղբղդական
էին պաշտօնեայ ։ Վ՚ի կանո
նադրուցն հանաստատմանն
դահանապետացն հարցն նի
կիայ ։ Վ՚անկէ ըստ ծա
նօղ անպատճառ խղճահե
տութեան քանի՝ արիսեան
քաժանեանն ։ Տ՚արացոյց

Հոգևոր ժողովրդոց
խրատու ։

Ա՚է եղծեալ՝ այլ դրեալ ։
Ա՚է ձեռեալ՝ այլ կացեալ ։
Ա՚է բարձեալ՝ այլ ծնայեալ ։
Ա՚է լուեալ՝ այլ ձայնեալ ։
Ա՚է զօդեալ՝ այլ յայտնեալ ։
Ա՚է պատեալ՝ այլ պատմեալ ։
Ա՚է ամփոփեալ՝ այլ տարա
ծեալ ։ Ա՚է կարկամեալ՝ այլ
կարկառեալ ։ Ա՚է քակտել՝
այլ տնկեալ ։ Ա՚է ուռայն՝
այլ պատառուեալ ։ Ա՚է ցրել՝
այլ ժողովեալ ։ Ա՚է սուղ՝
նային՝ այլ վերնային ։

Վ՚ի լսոյն աստարիսի երկրիս
կենդանեաղն՝ նահատակ յաղ
թող ։ Ա՚է սրով մահացու
զինուս խողխողեալ՝ այլ ըս
վանդականաց աշխարհի խա
չեալ ։ Ա՚է ի փայտ դատա

ցի զձեզ. և եդի կամ՝
ցի ի մի և ի նոյն հիմն դո-
միայնակ յառուծն նպատա-
կի ընտրութեանն ըստ ժողո-
վրդոյն նախասացութեանն՝ ա-
ռաջի աչացն այց գոչ Հանա-
պարհք առն։ Եւ ի՝ անկ
փորձեցաք լինիլ ըստ վե-
հին դաւթի՝ գնացք բարի
մարդկան։ Եւ ամբիծք
լընթացաք այս Հանապարհ
հի՝ Համայն երանին։
Պա սեռն և աներկևան
մատց տեսուք՝ զձիշատակե-
ցելոյ Հովհ՚ի Հզօրի սբ յա-
կոբայ՝ զՀին ականն և
զաւուրս լման՝ կենցաղոյս
աՀման յառաջ խաղացման՝
արամբ վկայեմք։ Եւ ար
մատացեալ խարխեալ ան-
դեալ զան բազկի բարձրե
լոյն, և՚ի ձեռն ձեռին էին
մշակեալ, և կենդանի Հո-
գւով նորոգեալ։ Եւ որ
և բանին այ բարբառ նա
խաժամանեալ՝ Հմարտանա
գլխաւորեցաւ յանաեղն առ
գովեալ գունդ աշակերտ
տացն, ես ընտրեալ անկե
ալ մարդկային ընթացք առ
Հանորոգ Հաճարտական
և վայելչակերպ արար
եդուկայ։
որպէս նախնին խաբօղ
բազանց գտաւ եղօմայ,
ռաքայի՝ պարտեաց, և գե
անձնասէր՝ ղընչականն քա
բար և արիապէս կամ թէ
Հոգեպէս՝ լեր կենդանի
սակին՝ ի կռնաբարանի այսր
յաւիտեանս՝ զօրաւորա
կիւս անդադարից աՀման Հա
սից, թագաժառանգաց՝ ըղ
ուապարգևից, պսակահիւ
ընտրաց, դահանշանց, պատ
անուանակերտից, բարձ
րասիեա, տոհմ ազգակունեց
յաւիտեաց։ Եսկ երանելա
յն Հրաշս վերջ մեծս Հայ
բոյս զուգաշաւիղ եղբօրն
Վանդէ նա Համասերմ միա
ման՝ երկրորդիս անուն։
դեալ ընդ առաջնոյն կոչ
պէս տեսանողեցաւ կոյր
յաւիտեաց։ Ընդ պարզա
սարսափ խաբեաց քննիչ
իւղեալ մղձողաց, պատկան

մինչեւ ցնծանաւոր։ Նա՛ի խիստ
վարս կրօնաւոր, վայելէա՛
պէս գոյր պսակաւոր։
Նա՛ անպատուական գաւա՛
զանաւոր, հոգեզրահ ընդ
հին զինաւոր։ Նա՛ հասա
րակաց գոյից նիւթաւոր,
մարմնացելոյ բանին կեր՛
պաւոր։ Նա՛ ի ստորից աս
տեաց՝ անկարօտից հան՛
գուցանաւոր։ Նա՛ ի մշտա՛
պատ գեղ պատկերաւոր,
ըստ արուիւաբնակ խմբին լու
սաւոր։ Նա՛ մաքրակեն՛
ցաղ վարուք ճգնաւոր,
բազմաժառանգ որդւովք
պտղաւոր։ Նա՛ ընդ երկ՛
նային ձրիոյ պատմաւոր,
աղքայութեամբ ան աւետա՛
ւոր։ Նա՛ համօրէն սեռք
բանաւոր, նա կրկնակի շընո՛
ղով հոգեւոր։ Նա՛ այլք
կայսերուց հրամայարտակա՛
ւոր, նա՛ ի վերուստ մեզ
պատգամաւոր։ Նա՛ մար՛
գարէիցն հետոց ուղևւոր,
հզօրապէս փառօք թագա՛
ւոր։ Նա՛ տնանկօրէն կը
րիւք սիրաւոր, ընդ դէմ

վէ

վէլն, զի դուք յառաջեալ
պղաւաբերեալքիք։ Նա՛ դար
ձեալ՝ ես որթ արմատաւոր,
և դուք ուռ սաղարթա՛
բեր։ և անպտղագիրն հայր՝
հանդերձիւ կազմիւ՝ երկ՛
րագործ։ Նա՛ դարձեալ՝
զանկցորդն ինքեան միու՛
թեան առ պտղոյն քերուժն
առնուլ։ Նա՛ և առ հայրն
իւր պատուաստիրեալ զըն՛
ծրիցս բարեպտուղիւն,
ամենայն տունկ ոչ արմա՛
տացեալ ձեռամբ հօր իմոյ՝
քակտեսցի։

Նա՛ արդ՝ ստուգանալ խոս
տովանեցայ սուրբս
այս՝ միացեալ հաստատեալ
ի տունկն կենդաց բարեացն
բերրի։ Նա՛ ձգեալ ձրգ՛
տեալ զեզ շատաւիղի կե՛
նացն բանիւ հովուականն ձայ
նիւ ի վեր քան զերկինն և
անդր քան զծով։ Նա՛ ի
դամբանի գոլով երկրա՛
ւոր, ընդ բարձրելոյն գը
տաւ միաւոր։ Նա՛ մինչ
էրն յերկրիս կենդանաւոր
անցաւոր, եղև անձնաւոր

խորուն՝ վտակս կոչեաց։
Ի բաստրին ծոցոյ անբա-
երկրի՝ ջուրս խաչացոյց։
Յանգնադոյ
տէ բղխեցոյց։ Յանգնադոյ
նաւն։ Աղերս՝ յանապա
մովսէս զծովն գաւազա-
խաչին շեշտակի, քան թէ
յեղանակեաց։ Ո՛վ երկու
Տ՛ գեղացոյց զմոլեալ պատ
կերս։ Ա՛ծօթով ծածկեաց
քան թէ վերարկուա՛։
Ո՛վ հասակ օրհուդաց՝ ե-
ցոյց պատա՛ուն։ Աթէ
օրհնեաց՝ լցա՛։ Աթէ ա
նէծ՝ սրձանացա՛։ Աթէ
դու շարիկաց, կատարեցա՛։
Աթէ մարքեաց, խնկեցա՛։
Աթէ նըշխրեաց, ձեռնձե
րեցա՛։ Աթէ քանա եղ՝
կատուցա՛։ Ա՛նդ երկնայ
նոցն կցորդեցա՛ ի կարգս
քանից։ Ո՛վ քանձրա՛թէ
դեմետրի ՝ Ո՛վ երբ
կիր բաժանեաց՝ նըշանա՛
խաչին շեշտակի, քան թէ
մովսէս զծովն գաւազա-
նաւն։ Աղերս՝ յանապա
տէ բղխեցոյց։ Յանգնադոյ
երկրի՝ ջուրս խաչացոյց։
Ի բաստրին ծոցոյ անբա-
խորուն՝ վտակս կոչեաց։

Հաստատուեալս յերկարա-
վերատին լոյս։ Ո՛ւրս
ղեր ամենայն ազգաց՝ ե-
ցոյց պատա՛ուն։ Աթէ
օրհնեաց՝ լցա՛։ Աթէ ա
նէծ՝ սրձանացա՛։ Աթէ
դու շարիկաց, կատարեցա՛։
Աթէ մարքեաց, խնկեցա՛։
Աթէ նըշխրեաց, ձեռնձե
րեցա՛։ Աթէ քանա եղ՝
կատուցա՛։ Ա՛նդ երկնայ
նոցն կցորդեցա՛ ի կարգս
քանից։ Ո՛վ քանձրա՛թէ
դեմետրի ՝ Ո՛վ երբ
կիր բաժանեաց՝ նըշանա՛
խաչին շեշտակի, քան թէ
մովսէս զծովն գաւազա-
նաւն։ Աղերս՝ յանապա
տէ բղխեցոյց։ Յանգնադոյ
երկրի՝ ջուրս խաչացոյց։
Ի բաստրին ծոցոյ անբա-
խորուն՝ վտակս կոչեաց։
Ո՛վ հասակ օրհուդաց՝ ե-
ցոյց պատա՛ուն։ Աթէ
օրհնեաց՝ լցա՛։ Աթէ ա
նէծ՝ սրձանացա՛։ Աթէ
դու շարիկաց, կատարեցա՛։
Աթէ մարքեաց, խնկեցա՛։
Աթէ նըշխրեաց, ձեռնձե
րեցա՛։ Աթէ քանա եղ՝
կատուցա՛։ Ա՛նդ երկնայ
նոցն կցորդեցա՛ ի կարգս
քանից։ Ո՛վ քանձրա՛թէ
դեմետրի ՝ Ո՛վ երբ
կիր բաժանեաց՝ նըշանա՛
խաչին շեշտակի, քան թէ
մովսէս զծովն գաւազա-
նաւն։ Աղերս՝ յանապա
տէ բղխեցոյց։ Յանգնադոյ
երկրի՝ ջուրս խաչացոյց։
Ի բաստրին ծոցոյ անբա-
խորուն՝ վտակս կոչեաց։

ապաշան զարմից ։ Ականայ
բազմացեալ օտարատեսակ
մանուկը ընտանեաց տիարը,
ձանձեալ կիսուսիւ։ Այն և
սաստկութեբ լեհաբանին ան
վտ ահադինք զեխասէրին
գրեն։ Այն լուսակք ի ծո
ղոցն։ Անցաւորացս բարձաւ
նուաճ աւուրց նկարեն ։ Ո՛վ սուտ
կացս յայտնեն ։ Ո՛վ խաղացուաց ժամանակ
խաւարն էիցս առակեն ։ Ո՛վ փոխ
են, և ոչ տեսանին։ Ո՛վ ականջս ունին, և ոչ լսեն, և ոչ ճանաչին. մնան, և ոչ զանազանին. դուն, և ոչ էանան. զսխեն ։ Կեան, և ոչ ե
զսխեն։ Կեան, և ոչ ե
ղինք զանազան ազգաց ի զուր խառնելոց՝ յերկրէ կո
րուսանել։ Այնչափ բար
բառին, անձայն աղաղա
կեն, անխորհրդաբար խո
սին։ Ո՛վ ամենայնիւ ի
մաստնոյ, ընդ ամենայն
ժամանակս ընդ նմանից
մեզ ողորմեալ, եղանակօք
ապաշխարութեան ։ Ամէն։

Ո՛վ ամենակալ տէր, որ
ստեղծեր զմարդ ի քո
պատկեր և նմանութիւն,
և ոչ կամեցար զկորուստ
նորա, այլ զի ապաշխա
րեալ ի չարեաց իւրոց՝
կեցցէ։ Ո՛վ ամենագութ
տէր, որ ոչ կամիս զմահ
մեղաւորի, այլ զի դար
ձեալ ի չարեաց իւրոց՝
կեցցէ։ Ո՛վ ամենաբարի
տէր, որ ոչ կամիս զկո
րուստ մարդկան, այլ զի
ապաշխարեալ ի չարեաց
իւրոց՝ կեցցէ։ Ո՛վ ամե
նաողորմ տէր, որ ոչ
կամիս զմահ մեղաւորի,
այլ զի դարձեալ ի չա
րեաց իւրոց՝ կեցցէ։ Ո՛վ
ամենաքաղցր տէր, որ
ոչ կամիս զկորուստ մար
դկան, այլ զի ապաշխա
րեալ ի չարեաց իւրոց՝
կեցցէ։ Ո՛վ ամենայնիւ
գթած տէր, որ ոչ կամիս
զմահ մեղաւորի, այլ զի
դարձեալ ի չարեաց իւ
րոց՝ կեցցէ։ Ո՛վ ամենա
ստեղծ տէր, որ ոչ կա
միս զկորուստ մարդկան,
այլ զի ապաշխարեալ ի
չարեաց իւրոց՝ կեցցէ։
Ո՛վ ամենակալ տէր, որ
ստեղծեր զմարդ ի քո
պատկեր և նմանութիւն,
և ոչ կամեցար զկորուստ
նորա, այլ զի ապաշխա
րեալ ի չարեաց իւրոց՝
կեցցէ։ Ո՛վ ամենագութ
տէր, որ ոչ կամիս զմահ
մեղաւորի, այլ զի դար
ձեալ ի չարեաց իւրոց՝
կեցցէ։ Ո՛վ ամենաբարի
տէր, որ ոչ կամիս զկո
րուստ մարդկան, այլ զի
ապաշխարեալ ի չարեաց
իւրոց՝ կեցցէ։ Ո՛վ ամե
նաողորմ տէր, որ ոչ
կամիս զմահ մեղաւորի,
այլ զի դարձեալ ի չա
րեաց իւրոց՝ կեցցէ։ Ո՛վ
ամենաքաղցր տէր, որ
ոչ կամիս զկորուստ մար
դկան, այլ զի ապաշխա
րեալ ի չարեաց իւրոց՝
կեցցէ։ Ո՛վ ամենայնիւ
գթած տէր, որ ոչ կամիս
զմահ մեղաւորի, այլ զի
դարձեալ ի չարեաց իւ
րոց՝ կեցցէ։ Ո՛վ ամենա
ստեղծ տէր, որ ոչ կա
միս զկորուստ մարդկան,
այլ զի ապաշխարեալ ի
չարեաց իւրոց՝ կեցցէ։

ոսկեայ ընդոստիւք։ Տեղի յարդարէ ուժգինն քաղցուն, և առանց մարտի՝ ի բացաստ հեղբին։ Այն են միանդամայն յամենից ըզ ձեզ զատուցեալ տրտհեալ հեռացեալ ի հրաշեղն ծայրս։ Օհնօղ անշնչակին՝ հոգւով տնօրինեալոց։ Այր՝ զի ըզ հարուստ դաբուց ամբաղեալն՝ ի քթթել ականն արտադրէ։ և երկրայնոց՝ յա ի հետևիւն մանկավարժէ՝ և առ ապաղայն՝ առացո՝ ղափէս դաստիարակէ։ Ունի միտածին ինքնաւոր անարօրադիր բոյսս բիւրա ըստեղունս և ծառս զանազանս։ Ելեալ սերմանց անձառից՝ ընդոդեալ ի մի բանականաց տոհմից առաջ ընդ։ և ձառք զանդիւղն աստուստ ընթեռնուն ածք ուրեքն ոտին։ Հետարան։ Այն և ի ծովու Այրն ձաղ նապարհք, և շաւիղք նորա ի ջուրս։ որ զանհատուն ձառ առակէ՝։ Այլ յա հետ քառակ զնմանն ունի

մեծ և զաւուրբ՝ զսաստ Տը
րամանի բանին Ա՛ստ ՚ի վերայ
կամակոր օձին վիշապի. և
իջոր զնկուն մի ձագ՝ կա
պանօք անկասկած բերեն.
ըստ եսայեայ՝ յոբայ՝ և մե

Ծին դաւթի.

Ա՛յսպիսեաւ ինն պատ
րաստուբ անձին Տանդերը
ձանայ հուռ վառեալ՝ ան
կապուտ պնդեալ՝ անվան
ամրացեալ՝ նախապատիւս
այս սբ յայ յակոբայ նշխար
յիշատակի մասին օրհնուե
ցափաբերականի, զպա
ճէնն քառոտանեաց մաք
րոց և անմաքրից, զնախա
կերան փայտի տախտակ՝ իբ
րև զհին յիշատակարան հա
ճուցն անցելոց. Ա՛ստ ՚ի
ժամանակին առատպել վար
կան, և զհաճատացն աչս
փակեցին առ անցեալ դա
րուցն յարմարվէպ և ան
վրէպ դործս. Ա՛ն իբր թէ
չէիցէ եղեալ իրին հուքին,
անպիտան գրչագին զգեմս
բանին և պարտաճելիս, իբ
րև երկին և ծնունդ շա

Ա՛ն անխրատ երիկամունք։
Ա՛ն սասանեալ սիրտք։
Ա՛ն վհատակ հեծք։
Ա՛ն անկայուն միտք։
Ա՛ն վայրապար ընթացք։
Ա՛ն եղակն պատկերին իբ։
Ա՛ն դիմանկան ամենադիր։
Ա՛ն խորհուրդն ճառադիր։
Ա՛ն ուղիղ հաւատոյն խնդիր։
Ա՛ն ուս զիղ հաւատոյն խնդիր։
Ա՛ն այրն ածընտիր։ Ա՛ն
Ա՛ն տապանն ամենակիր։
Ա՛ն ծոմն երկնաւոր։
Ա՛ն ծոմն երկնաւոր։
դու Քեռան Յահաւորական
Ո՛վ քաղց բարեզարդ
Ա՛հմ յայտնապէս պատգր
Թարան։
պարտեալ ձեռինն յաղ
Ա՛ն ան
Ա՛ն տիրական բա
կարան։ Ա՛ն
Ո՛ դալանային խմբին Ջո
խու՛ղեզ վնորհրդարանն։
զմեծին նպաստ՝ զփոքուն
առնաց։ Ա՛ն ելորդ ուրեմն
Ա՛ն կոյարանն հոգւոյն հղ
ի՛ն ձկան ոսկի։ ի՛ն խաչն հայ
տուին փառաց։ ի՛ն վարժա
ղանն կրօնից հուսանաց։
էին կամաց։ ի՛ն խաչն հայ

ղակրատ մտոյ ընդ վայրըն
Ձառից։ Ի՛ն Հանդէս Վայրումն
անուն խուժական հեթա
նոսաբէն փոխաբերին ու
ո՛սպէս՝ դևկաղնոն ընկոյ
ասել։ որև զտապանին յար
մարադրութիւն՝ սադրեցին
սովիմբ եղանիկ։ Ա՛յսու
պատճառաւ վերիպեցուցնո
ղաւ՝ ի կշտամբանս յանդի
մանութ Թերահաւատին,
կառուցիներ զընորհեալ շեր
ին զգոյին հատուածս։
Ա՛ն այս էր կանուխ վարկա
ծից խորհրդոցն կարծեց։
Ի՛ն Հանդէս ո՛չ երբեք զկեանս
համայն խոկապես, այլ երբ
զկենդանեցին Յահաբարան
զայս խնդիր դիտեաց։
Ա՛ն զի ղօրացեալքն ի
կեանն բնաւից։ ի՛ն փըր
կութիւնն ազանց։ ի՛ լոյսն
աշխարհաց։ ի՛ նպատակն
վարուցն անբծաց։ ի՛ յա
պատանն տիեզերաց։
ի՛ դանձն բարձանց։ ի՛
լուծիչն մեղաց։ ի՛ զարդն
աստուածադրոշմ երեսաց։
ի՛ ձիրն արուեստից արար

յուսոյ։ Յանակնկալ գոյն
ստեղն խնկոյ։ Յանուշակ
արդեանց՝ բուրումն ծխոյ։
Ի մանն սիրոյ՝ պարգև զբ
մրուոյ։ Նըւիրական մաքրու
թե՛ քաղցր աղբիւր ջրոյ։
Ջանդարտ կերպարան՝ հե
ղուե հոգւոյ։ Արարան
կենդանի՝ արիւնափայլ հը
րոյ։ Ազգաթիւր բարբարո
սական՝ ի զարմէ անմաքրի։
Նո՛ մերձաւոր հպա՛տոր ըն
տանի՝ արեանն երջանկի։
Որդի սեպհական՝ քեռ տահ
մանողիւ լուսաւորչին մերոյ
Տեսն Գրիգորի։
Ամէն կենաց հա՛ստատոյ։
Ամէն կօսաստաղք խոհեմք
ի նահապետական վերին։
Արկու լուսաւորք՝ երկա
կի երկնի։ Արկուորդիք ըն
առակողին, և ո՛չ անորդիք։
Արկին բարեաց տուրք
ըստ մարդարէին։
Արկու ընդ միոյ՝ բարձրե
ցոյն քարոզք։ Արկու պե
տական գլխաւորութիւնք
վերհիւ։ Որ սկզբան, և որն
լրութ կենաց։ Արկեղեցւոյ

Ի՛ր հիմնադիր։ Ա՛յր
ամենազոյ արդասեաց լցեալ
շնորհս Հոգւոյն Ա՛ծոյ
հովիւս այս բարւոյ։
Ա՛ծն առաջնորդաց։
Պարծանքն լա՛ւաց։
Յարդարիչն եկեղեցական
նաց։ Ջանդիսարանն նա
հատակաց։ Ա՛խոյեանն յաղ
թականաց։ Խրախոյան համ
բերողաց։ Նո՛ւաստեան
մարտիրոսաց։ Ա՛պաքինիչն
մահու երկանց։ Սպեղա
նին խաւսութեան վիրաց։
Ա՛յելուն ապաւինողաց։
Նշանաբարն յուսոյ պա
հողաց։ Ո՛ւռնն մուխ վեր
նում պարգևաց։
Ի մտեռանն սուիերի ան
եղծական գրոյ։ Ի տանէ
խոհեմականի պետուէ բա
րոյ։ Ի ծովէ մեծէ անկն
մարդարտոյ։ Ի դառնար
մատ ծառոյ՝ ճաշակ նոր
պտղոյ։ Ի փշագեսին անչ
դէոյ՝ սահման գալարոյ։
Ի մերձաւորեան ստուերէ՝
նշոյլ մեղ լուսոյ։ Ի սրես
րական կայենէից, շառաւիղ

Ասկ զանձնաւորին Հնարա
Հորութիւն՝ յերկապրութե
կացաւ։

Հիւանդին Ճառիս բաղ
ընտրութիւն սքեմս՝ յարա
ըմնակութիւնք առ էքնաղ
յանարդաց։ Ցանակերտ օ
վաստիարաց, և Հրաշալիք
վ կրոտերաց։ Ընձաղիք վ
վ խոնարհաց, և առաքինք
յանպիտաց։ Խարձունք
խոդերաց, և ընկալունք
ձից։ Վ սրդ՝ վայելուչք
մրութիւ դունեթանք բար
տոց արմատոց՝ որդան կար
ա՞յլ վ խղճայթից խո
Ն՝ յլև վ լեռնայրից։

դերձանաց արքայից։
և կապկաց՝ ալիտուցն յօրի
նեցան կառուցմունք Հան
ասրելից։ Վ ժանեաց փղոց
դանեաց՝ ոչխարք պատա
Թանոսականաց, անընշաղ
Հարց՝ մանկունք լուսոյ։
Վոխակերտեալք Ի՞նչ,
առ այլ վ յայլմէ։ Վ ըսպա
նոցաց մարմնոյ՝ կենդանա
պարդևք Հոգւոյ։ Ա՛ն այ
սու սոքին ոչ խաւն մի ըս
տորագրին, քան թէ մեծա
պանծ պարծանօք վ լոյս
ներքոյրն։

Ա՛ն թէ պարտէ զտարա
ցոյց փոքուն առ մեծին
օրինակ դասել։ ոմն պքան
չանի թիւրակէս վ խաճա
նօղ մահացու սողնոց՝ առ
կենացս նիւթ պտըտեալ՝
յորոց ոմք զբժշկայինն միշտ
Համբուրեն կրծականուբ։
Վ Թռչունք բոտրայ՝ կայ
շինածոյ՝ երկու տեսա
նելիք։ Երկակի ունկան լը
սողաց, երկու օրէնադիրք
փառաց Տրուբեն յաջմէ և
յահեկէ։ Վ դաշանական
բարոյից՝ նոխազք նոճիրե
լիք։ Ցանասնական կենդ
դանեաց՝ ոչխարք պատա
րաբերիք։ Վ էարտց Հե
Թանոսականաց, անընշաղ
բարիք։ Վ խաչարանունք
Հարց՝ մանկունք լուսոյ։
Վոխակերտեալք Ի՞նչ,
առ այլ վ յայլմէ։ Վ ըսպա
նոցաց մարմնոյ՝ կենդանա
պարդևք Հոգւոյ։ Ա՛ն այ
սու սոքին ոչ խաւն մի ըս
տորագրին, քան թէ մեծա
պանծ պարծանօք վ լոյս
ներքոյրն։

Ա՛ն թէ պարտէ զտարա
ցոյց փոքուն առ մեծին
օրինակ դասել։ ոմն պքան
չանի թիւրակէս վ խաճա
նօղ մահացու սողնոց՝ առ
կենացս նիւթ պտըտեալ՝
յորոց ոմք զբժշկայինն միշտ
Համբուրեն կրծականուբ։
Վ Թռչունք բոտրայ՝ կայ

կանի օրհնելոյ պետրոս՝ ա-
պարու գնդին առաքելա-
կան։ Ոչ ոք ինձմէ զայս
կատարելոց Թեան։ որև ա-
նուն իսկ Թարգմանեալ՝
մեկնապէս հինն է հաճէ։
Վանդէ սկիզբն զգօնու-
Թեան՝ զերկիւղ ունն սահմա
նեալ Ճառեայ սաղմոսն։
Իսկ անսասանելոյն ևանյե
ղաբար կարծրակառոյց խա
րըսխեալ անտապալելին, դե
րատրոհ մնալով տատանման
մրրկածին շնչոյ ընդոստա
ման, տանուն են նշանակք
վհմադրական անդղդղելի։
զոր փրկչական բանին գծա
գրեայ յաւետարանին։
Որ յարկ տիրաբնակ և
անձեռակերտ, ընչաւորա
կոյտ բանաւորական, և եր
կանիկս այս պատկանեցաւ
պնդապէս հոգւով ի կամ
նորա յարակ։ Որ ազգա
պէս սորին զոյն առ սը
վիմբ, ի նմին ազդեցմամբ
այսու՝ Թերադրեալ բանն
ամենաւնակ Հայրենի։ Հաս
տատուն առնոյ կացիք ի
սէր իմ։ Եւ դարձ պետն
պարու գնդին առաքեալա

բանից շարադրել, զկոչե-
ղին փառս յաճախե։
Ո՞վ ի տատասկէ քաղցու
Թի Թզոյ, և կամ ի փշոյ՝
ողկոյզ խաղողոյ ասել փրկ
չին, ոչ զանկոց այլայլակա
նաց առ օտար բերեալն պա
ղոյ է իմանալ, այլ զատումն
մերձեղեաց բնաւորականաց
զկամացն անփոփոխու Թի։
Իսկ սոքա միաբանել ընդ
միմեանս՝ ելին յերկրէ՝ ըստ
տեսանողին։ և ոչ սատա
նեցան կամ յեղանակեցան
ըստ դաւ Թեան երդողին։
Որպէս երկիր ընտրող կը
ղօնս, և սոքա ի վերատին
համբոյր և ընտրական
բարս։
Այ ազ և սբա երջանկաց
առ ջբ յակոբ, ի յամանց
ազդաց միանաբին մոսխոյղ
խնամատարական ախտարակայ
խորադիմայ հմայիչ՝ (իբր
Թէ ստեղծչին ասեմ ազ
դեցմամբ) կոչեցաւ զդօն։
այսինքն է հանդարտ։ իբր
Թէ հեզ որ է հատատուն։
այս է անփոփոխ։ որ լուսե

Ան քանզի յաղթէ սէր յոյս պատիւ սակաւամաս
նեայ մերս դովեսի։ և զե
րազանց փառացն նշոյլ՝ առ
դաս խմբի երջնկայն պա
րտ ։ Ան քան զնմանեան
յաղթական և պայծառա
գոյն ։ և հայաստանեայցս
պահպանեալ մրգաբուրա
գոյն ։ և առ դէմս բանիս
մերում ուպաւորագոյն, և
վիճակաւն գաւազանի ընտ
րեալ՝ մեզ ընտանեգոյն։
Ասաի և մեք հետևեցու
ցեալ զառաքհանգակ բանիս
աւետապատճէն նամակա
մատուցս առ մեծի հովիւնիս
պատուաստրութիւն ։
Յորում ճառս յիշատակի
հրաշապատում դրութեան
կանի, և հրեշտակական լեզ
ուին դիւրերագ և հրանիւ
թական երդոցն դործի՝ բա
րեբան բանի յաղթական
ձայնիւ, կատեալ նահանջիւ։
Ա ան զի եղ լուսակերպ
պէս ի թեթեւ թեւս բարձ
րուն՝ ի հովտէս մահաց
ենց երկրի՝ յանգրանկացն

ենեակ՝ ։ դուք ի վերուն կե
նաց շինիք տաճար հոգևոր
յանարատ քահանայութիւն։
Ան պօղոս՝ դարձեալ զնոյն
երկրորդէ ։ դուք ի կենդա
նի արձանն շինիք ի քնա
կութիւն այ հոգւոյն ։
Ան դարձեալ, հաստատուն
եղերուք, անշարժ կացէք,
զտեղի կալջիք ։ Ան դար
ձեալ, որ հաստատեաց ըզ
ձեզ ի սոյն՝ աճէ ։
Ան սրդ՝ ի պատճառն յա
րեալ կենաց ի սիզբնա
հայրն բարեաց Ցն՝ օրինա
բանեացուք զնա ի մեզ նո
ւստ սաղմոսողին։ Ան վե
նորին՝ զերկիւղած ան
ոնան փրկողին մերոյ հո
գոյ բարձրելոյն փառաւո
րեացուք։ Ան կինիք գլխա
հորուեն բանիս աւարտման՝
զսոսկալն և զպաշտելի ան
ունն այ՝ սաղման փրկու
և կէտ կենդանութեն նկա
րեալ դիցուք ։ Ի բր զը
լուխ մարմնոյ զգայականի՝
առ պայման կառուցման
անդամոցն բերման ։

վարձաւ՝ ոչ գրաբեաց։ Ո՜ր ծամի փրկանաց անցաւոր բանից ո՜ր դրեալ մուրհակ պարտուց գոյն, պարզևական ձեռամբ ազատեաց։ Ո՜վ դիւրաւ մուրհակ պարտիս ջնջեալ, ո՜վ նահատակ Հանդիպատ յարդար՝ ի կատարածի ըմանեն գոչեաց։ Ո՜վ որպէս խրախոյս բոլորից երկրի՝ ի մեղանակ ձախատուն ձայ նեաց։ Ո՜վ իբր նախաշաւիղ առաքնորդական՝ յան տարակոյսն յարի հրամբ բեաց։ Ո՜վ դայթակղելոց անձանց, յարուցիչ ձեռն կարկառեաց։ Ո՜վ զմեղացն կապ, աղօթիւն սուսերբ խզեաց։ Ո՜վ զպակասումն ամաց՝ մաղթանացն հայց մամբ կրկնեաց։ Ա՜հա և հիմա՝ երկատեսակ բուրումն բարձեաց։ Ո՜չ հան գուռեանն ածիւն՝ փրկու թեան սանդ մըթերեաց։ Ո՜չ դրեալ մուրհակ պարտուցս գոյն, պարզևական բանիւ զատուեաց։ Ո՜ր վերակացու՝ ոչ գրաբեաց։

Վ աղաչոյդ վաղակ հիմնադ նախանձ յարատաւ սրտի։ Յանդգնական հոգւոյ՝ հառաչանս հեծեծանաց հառատեաց՝ ի տեսանելեաց աշաց՝ արդարացուցիչ այր տատուաց վիճակ վայրա վհտից վիճակ՝ ի նշան պարգեւացն ուխտի։ Ո՜վ հեն դանոյն՝ ըստ առացելոյն՝ ի միջոյ մեղաւորաց փոխեցար։ Ո՜րանդէ ի պատուիր բանաց հոգւոյն զարթուցեալ և խմաստնացեալ, առաւել զնմ չարաց ընթացս մուն։ Ո՜վ ղեռաբ հնոր հին Ծի, ի պատուիրէ իւր կերպաւորեաց, և յաղթօղ մահու երևեալ յուցաւ։ Ո՜վ գերակոյ ապականուե յայտնեցաւ։ Ո՜վ ղևոս տակ աւետաւորական ո՜ սիկն ձգանց՝ արիապէս ի դրախ իւր կալեաց։ Ո՜վ հայերական դիմաց՝ ահադին տեսաւորեցաւ։ Ո՜վ ի մաքրականն դարձս կանխի՝ սրբութիե ազդումն աճեցոյց։

Ընկալաւ ոստիկան, ամ
Հոգւոյ խորհրդաբերեաց։
Ա՛յսչէջական հանդերձիւ
փառաց՝ զինքն զգեստաւո
րեաց։ Ընդաքեօրէն պահ
պանմամբ՝ զկայքոց բան
սարկուին կոխեաց։
Նէ զանձն ընդ փայտ խաչին
Յիւ, տեղեանօք կախեաց։
Նէ ածորդւոյն՝ կենդա
նարար կրիցն հաճասարեց։
Նէ՛ի համբերանէն մարտին
յաղթութենէն միաբանեաց։
Նէ կերպարանին խորհրդոյ
կամացն իւրոց կցորդեաց։
Նէ նորոգապէս յարութիւ
նական լուսոյն հաղորդեց։
Օ՛ փրկանս երկնից՝ խըս
րոցաւն համայն հերքեաց։
Օ՛ հեթանոս սիրտ՝ ի՛նչ
զանդուխ տուն նոճաձեաց։
Նէ՛ի նեղուխ մեծ անդոր
րութիւ մեզ ընդարձակեաց։
Ոնակ բարձրելոյն ոտից՝ի
յերկրի աստ հիմնաւորեց։
Ոտոզվերդոց բազմաց անչ
բաւից դասս գոհարեաց։
Վենդանաբաշխ աղբ քահա
նայից, յիմանալիսն համար
ձակեաց։ Օ՛ որբոց և այ
րեաց հոգս՝ ինքեան ձեռօք
պաշտեաց։ Ընդ մարմնոց
կարեաց, և զոգւոյն պեծա
կատարեաց։ Նէ հաղարա
պետ կամ մատակարար՝ ի
մատուցիչ բնաւից տըն
տեսեաց։ Նէ առաստաբար
զօրութեամբ հոգւոյն, աս
համօրէնս մանաւանդեաց։
Ոսկերս օգտակարս և աշ
խարհակեցոյցս մատեան
դրեաց։ Ոյոմ սահմանաւ
կշռութիւ բանի՝ զչարախօ
սաց բերանան կարկեաց։
Նէ զհերձուածողականն
խիստ դաւանութիւ, ամիւ
իսկ բնթերանեաց։ Ընդըն
զկանն կանոնս՝ յաւիտեան
յարակայեաց։ Նէ իբրև
զայս մատուցս հանդերձս
նոց բարձրութեց նիւթեաց՝
ապա մատուցաւ անարա
տապէս կամաց բարձրելոյն
՝ի հոս անուշից, զերնուսն
հանճարական և զոհ բանա
կան։ պատարագ մաքրական
և նոխ իրուսն ընտրական։
բովանդակապէս քահա
նայ

ցականաց ամիւթեան։
Ո պատուար պղնձի պարու-
նակեցաւ, ըստ երեմեայն
բանաւարդուեն։ Ո՛ինչ զի
զհամառօտն դլուսաւորեալ
աստանօր, աշխարհ միան-
դամայն նուաճ ունի հան-
դերձեալ զապագայիցն յու-
սադրութիւ։ Ա՛ն ինոյն ինքն
յեղեալ կայ կանդուն՝ ան-
դըրդեղի նորոգ անկոր-
ծան՝ միջնորդեալ երկնի
և երկրի։
Ա՛յս նահատակ յաղթօղ՝
այսր հանդիպի։ Ա՛յս
սպառազէն արի, այսմ հա-
կառու։ Ա՛յս մարտիկ քա-
րեփառ, այսմ ասպարիսի։
Ա՛յս վկայ ճշմարիտ, այսմ
պարգեւի։ Ա՛յս աթոռալ
կալ լինելոյ, այսմ վերհա-
մնի։ Ա՛յս պետ պանծ-
ալի, այսր աստիճանի։
Ա՛յս դատաւոր դրօսա-
տեալ, այնմիկ առեղի։
Ա՛յս պսակաւոր պայծառ՝
այնր հրաշագարակի։ Ա՛յս
որդի պերճալի՝ այնր քաղա-
քի։ Ա՛յս ժառանգ պըճ-

նայապետին մեծի՝ վերնայ
ինն երկնի ընծայեալ։
Ո՛վ ի լերև զաժնեայ դո
ռոզ մարտակից՝ զմարմնոյն
ջարդ թի վանեաց։ և զան
ուանն իւրոյ յիշատակ՝ յա
ւելեալ զօրութիւն էին
հրաւիրեաց։
Ա՛ն սրդ՝ արժանապէս և
իրաւաբար համարձակու
թիւն այսքանեաց փառաց
սին դանձեցաւ։ Հոգւով
սքանչ՛ի վեր ամբարձեալ
առհասարակ անկասել
թեն։ Ա՛ն ի մասունս ոս
կերաց մարմնոյն, զանձա
խեալ պարգևան տնկեաց։
սրով յուսացելոյ և եցոյց
զյարութիւնն կենդանու
թեան։ Խրատակարկառ դը
տաւ ցանկոյն հաւատոյ։
Ա՛շտարակ կանգնեաց ըզ
բարեպաշտ դիտաւորութի
ն նորին։ Ա՛րձան հիմնե
ցաւ՝ դրով նկարեալ քաջա
կերտութե։ Ո՛ւսուցան կե
նաց կառուցաւ՝ հարածե
լոց ապաւինութե։ Աւետ
երկաթի ձգեցաւ եկեղե-

Ո՛վ սուրբ միշտ կոյս Աստուածածին Մարիամ, որ ի քեզ պատեաց զԱստուած բանն, որ ի սկզբանէ էր առ Հայր, եւ ի վախճան աշխարհի ծնաւ զՓրկիչ մեր զՅիսուս Քրիստոս, որ ոչ ունի զկնի եւ ոչ ունի նախ, զի ինքն է ամենայնի սկիզբն եւ վախճան, ամենայնի ստեղծիչ եւ տէր, ամենայնի արարիչ եւ կազմող, ամենայնի հրամանատար եւ կառավարիչ, ամենայնի հոգաբարձու եւ խնամակալ, ամենայնի հաստատիչ եւ կանոնադրիչ, ամենայնի ներգործիչ եւ կատարիչ, ամենայնի ներհակ եւ հակառակ, ամենայնի հակակշիռ եւ հաւասարակշիռ, ամենայնի հաւասար եւ համագոյ, ամենայնի հանդերձ եւ զգեստ, ամենայնի ծածկոյթ եւ պատմուճան, ամենայնի ներքոյ եւ ամենայնի վերոյ, ամենայնի ներսէն եւ ամենայնի դրսէն, ամենայնի ներկայ եւ ամենայնի ներգոյ, ամենայնի ներհուն եւ ամենայնի ներքնատես, ամենայնի ներհայեցող եւ ամենայնի ներհսկող, ամենայնի ներհոգ եւ ամենայնի ներհոգատար, ամենայնի ներհոգաբարձու եւ ամենայնի ներհոգաբարձակալ, ամենայնի ներհոգաբարձակալ

եղիպտակործան, և անպ
ուծութիւն։ Ոմանք ասեն
զի ամենայն աստի յօրինակ
նորոյ փրկութեան զնախնի
իմաստն աշխարհատարած
անպարտութեան հին նահ
մութեան գեղատխուր ան
պատրաստութեն՝ վայելչա
կան հրաշազարդութիւ՝ շրջ
մանք քո՛ի ջուրս՝ բանիւ
բղխողիւդ՛ի լոյս փոխեցեր։
Ո՞հ ընկալցիս զերկրպա
դութիւ քում դա՛։

Ի զօրս վերինս փառատուր
զացեր սրբաբանեալ՝ կազ
միչդ ամենից։ Ի կտակս
օրինացն և մարգարէիցն՝
ազդումն և պատճառ։
Ի առաս իմաստնոցն և քա
րոզողացն՝ առաքիչ և տուր։
Ո՞վ ընտանի ահաւոր եւ
ձայն կենդանի։ Հանդերձ
ձիչ երկնից, և առ նոյնն՝
աւետեցարհեղձայց ծովուն
ցամաքիչ։ Ի հաժանօղ շըր
թանց առաքինն ձայնիցն՝ որ
նուիրաժողով միաբանելոց՝
յայլ հրաշս նորոգ պան
ծալի համաքարբառ տպա
ւորութիւ։ Հոգի սատակիչ
եղիպտակործան, և անպ

****

Նուէն Վարդապետ Պատուի
ի գովեստ Սբ Հոգւոյն։

ԱՆԶ լոյս
սոյ, փառաւիչ որ
դւոյ։ Ընծաւ զո
րութիւ, ահեղ մեծութիւ,
անբաւ բնութիւ։ Լոյս ի
լուսոյ։ Ոգի բարձրելոյ։
Պատկեր անխոտիտ՝ պարզ
անշնորհելի։ Հաստիչ հոգ
ւոյ՝ հանդերձիչ մարմնոյ։
Ընդուն պաշտելի, ճշմարիտ
բարի, անեղծանելի։
Լաւիւդ ընդ հօր, և որ բո
լորից։ Ո՞հ ընկալցիս զեր
կրպագութիւ քում դաւա
նողացս քեզ ի հաճութիւն,
աղաչեմք։

Բաւական հանճարոյ, տե
սութիւ մերոյ, անթարդ
մանելի խորհրդ այ։
Որ դու միայն միտդ կիս
կրթիչ տեսակ առանձին։
Ոգի տիրական, ուրոյն կեր
պարան, կատարելութեն։
Յորմէ գոյացան երեւելք

Աղաչեան երեսոյթ տեսակ
զօրինակին՝ ձմարտութեան
նշանակ յայտնի։ Կանխագ
գրելոցն կնիք։ Սկզբնա-
սիպ թագաւորութեց օծ-
ման իւղոյն մաքրութեան՝
սահման և սկիզբն։ Ա՞հա
ընկալեցիս զեր"։

Ա՛վ զարմանալո՛ր և սքան
չելապայծառ՝ հեղեալ
ի յէն բնութի անթերի.
անհաս անդուտա՝ և այսր
աննըմա՛ռ։ Խարեբանեալդ
յօրինեցեալոյն։ Յերեսս բո
ցոյ բութելոյ՝ իւնկոյն ձրնշ
մամբ խառնելոյ։ Ի հանգչ
մար մըրիկ ահարկու, ընա
կարական հրեղինաց լեզո՛
ացն բազմեալ՝ ի պարծանս
աշակերտելոցն։ Յաւուրս
լուսոյ պենտակոստէին՝ զգ
հրաճաշակն բաժակ կենաց
մատրուա՛կեցեր քոյոց սի
րելեացն։ Ո՛ Թերին իմ
կապէս լցուցեր։ Ո՛ տա
րակոյսն փարատեցեր։
Ո՛ տըդխութին իմաստ
նացուցեր։ Ո՛ բարեացն
աւանդ կրկնեցեր։

Վերարկու տոհմին յակո
բու։ Ալաժդին և Հան
դարտ՝ նոյն առ հեղհու։
Պատմաբանիչ հրովարտա
կագ՝ քոյինաշունչ պատգա
մաւորութեցն։ Ա՛ր յոպա
գայն տեսողուի հրամայե
ցեր ածայնապէս։ Ո րով
ղնանապարհ յաղթողին մա
հու և բեզևարայ՝ յաւուրս
վերջինս այսու ծանուցեր։
Ա՞հա ընկալ"։

Պօղոսեան քեզ անեղծ և
որ անտեղծ։ Ա՞խինիշ
խան թագաւոր երկնի։
Ինքնաձեռն ալ զօրեղու
թեան մարդացելոյն այ օ
ծումն։ Աերպիւ աղաւնոյ
ցուցեալ ի յորդանան։
Հաւատարիւտ զուգա
թիւ ընդ Նօր։ Հրամանա
տուր գործոցն քի, և սր
նօրինականաց մեծին գու
շակումն։ Ցեսուէ լու
սոյ՝ հովանի ի լերինն Թա
բօրական՝ արարչատես ներ
գործեցելոցն։ Ի ցոյցս դի
մաց՝ ի ձեւս հրաշից՝ ի յատ
գարուց՝ ի հարս նախանեցն։

Ո՛վ փափագ ըղձից արձա
նացուցեր։ Ի սպասողացն
քում ծանուցար։ Ա՛ծր
ձերոց ձեռացն աղերսի՛ս ա
րագ յայտնեցար։ Պաղա
տանաց ձայնից հեծութե
փոխ ժամանեցեր։ Ո՛ղ
ղեալն երկիւղիւ՝ խառ
նեալ խնդութիւք ընդ սիրե
ղերս տարածեցեր։ Ա՛կայ
Տա՛ստառ լրմանն շնորհի՝
խոստմանն ա՛ճեռեաց ելից
միածնին՝ յա՛ղագանին ջուր
միացուցեր։ Ի՛ զ շնորհիդ
քո լցս եկեալ յերկնից օ
դով քաղցրութե ժառանգ
անմահից կենաց յերկինս
դրեցեր։ Ա՛հա ըն՛՝
Պապէից մկրտութի և աղա
տարար։ Կնաւմակալ զօ
րեղ՝ բարեխօս և մտաւակա
րար։ Ո՛ղ քեզ պաղատիմք
ա՛ծ անակնկալն՝ ըստեղծիչ
ընչից։ Տո՛ւր կերպա՛ր։
Ընձեռ դիմա՛ռ՝ որդւոյ
մերձա՛ւոր՝ քնա՛ւից Թագա
ւո՛ր՝ ընդ հօր միա՛ւոր։
Ողորմ ընուն՝ ի տուր պար
գեւս անասչս բաշխմամբ
բարձունք և ըստորինք։
Ընկալցիս զաղ քնարեալն
և զօրացուացես՝ ի հանդէս
քում պատուիրանիդ։
Ո՛ղ քահանայապետն մեր
դիւսողութե՝ քոյինակրօն
պատուոյդ սրբութեան։
Ո՛ այցելուն դատաման ընտ
րութեան՝ որ ընդ քեզն է
կցորդուի։ Ո՛ զ պետս վար
ժից կրթութեան՝ որ ընդ
քեզն է դա՛տանութիւն։
Ո՛ զ բազմամանեայ դու
մարս դասուց յանուն քո
ժողովելոցս։ Ո՛ զբարեպաշտ
թագա՛ւորն մեր՝ խրով
զա՛ւակօք։ Ո՛ ինա՛ւորօք և
զօրապետաք՝ ա՛ծութեանդ
քո պաշտօնեից։ Զ խաղա
ղութ և հեզութ։ Ոսկա
կանօք և քաղաքացիօք։
Ո՛վհատա՛ւորօք և նըւի՛րա
ւորք։ Ա՛պաձեռնօք և ամե
նայն մարդկան հասակօք։
Ո՛ր հովո՛ւես և բարձրա
ցուցանես՝ ամէնառատ տո
ւիսպարդե՝ ի պետս կար
եաց փրկութե քումդ ա
ղաչողաց։ Ա՛հա ընկալ՛։

զԹուԹեան և ողորմեաւ։
Խարեխօսութիւք կուսին իւս
կուտուդ մօրն կենդանի
եաց՝ Հանդերձելոյդ ի քէն
ոչխատօրն և ածածնին։
Աղքատական աղերսար
կուք մեծին ի ծնունդս
կանանց Ակրտուէն կարա
պետի, և համագոյակցիդ
քոյ ձեռնադրոլն։ Խնկա
նըմէր Հայցմամբ երջանի
կացն՝ առաքելոցն և մար
գարէիցն։ Աստուածա
կան Հանդիսիւն սքեղն տաե
փանոսի. որև նուաճ ըս
րացան վկայք։ Եճատաս
տակ առաքինութիք զան
անողին զքեզ սրբոյն գրի
գորի և ամցուն մեր լու
սաւորչի։ Աղբատկրօնիդ
աղանց վիանձանց և զքեզ
ած խոստովանողաց։
Որ ի վերջնում աւուր
մեծի՝ յայտնիս նորոգել
միայն ողորմած զինքեզ
գոյացեալքս։
Նէ այժմ ողորմեաց մեզ
տեր ած մեր՝ ըստ մեծի
ողոր՝։

Ի քեզ նկատեալ Հայր բա
րեդործ՝ ամենայն ակն տե
սողն։ Ապրէին յոտոյ փըր
կութիք՝ կենաց առաջնորդ
ի լոյսն վերին։ Որդիջ
կենդանեաց՝ Հանդիստ մե
ռելոց։ Խնամօղ ուղեկից
ամենասուտաց։ Տեղի բերիր
րութիք և վայր ցնծութե։
Ընծայարարդ երկի ունօղ Հա
մայնից։ Երանութեալ
դասակարգեցոյս զՀրաժա
րեալն ի քեզ Հաստատուլ
Հանդիսի՝ բարեբանական
գԹուԹեամբ օրհնեալդ ի
բարձունս։ Ո՞հ ցիշես
ցես և ողորմեացիս ննջեցե
լոցն յոտոյ յարութիք,
խընդրելովք։
Հնչեա առաքել ղյորդո
րութեն սիրոյ և լըզ՝։
Յառել ղմարմինս մեր ի մի
շտիլ ընդարութեան ընդոյ
սիրոյն որ առ տեր, խըն
դրելովք։
Ողերաւանց կոչումն եմ
ձայն կենդանի։ Ո՞հ տէր
մեծանուն հզօր։ Ծոդի
հեզութիք մարդասիրութիք
թ

լման · աճօղը ի յարմար
վերին կատարումն · նկատել
վայր քոյին բնակութեդ ։
Յաւէտ անչըպետ, և յո
գիս մեր միւռ ։ Օ ոմն ա
Թոռ, և զայն պատուա՛ն
դան ։ Տեղի լուսատարր
աղանց բաղդիդ։ Ա՛հա ըն
կալցիս զա՛ ։

Ի մատաղ-տրծ անսխալա
ըստեղծ՝ պատշաճակերտ
կազմիչ Համայնից։ Ո՛ր յըս
կըզբնաձեռն յառաջակա
ոոյց՝ զայս կերպարան Հը
րաշազարդ իրի Հաճեցար
լինիլ։ Ա՛խ ղբնակին՝ ապա
ղբաղմեալն։ Զդեցեր զեր
կին՝ և անդ զերկնայինան ։
Հատատեցեր զադին՝ և
զինի զադամ։ Օ յօդ-ած
տապանին՝ և՛ նմա զապ
րեալսն ։ Տաղաւար նախ
նեաց Հիւրընկալութեն աբ
րահամու։ Օծեալ արձան
և տուն այ ։ Անդուղք
մեր երից և Հետք լիման ։
Ա՛Հարօնեան վրան պաշ
տաման ։ Աստակ մատեանի՝
գաստիչ խօսողաց՝ բաբէր

Ա՛ղուն Ա՛ստեաւ Վ՚Հարող ի սուրբ Աւետեաց։

անձ բաղձալի քաւ
րութե մեծին՝ գը
տեալ և ծածկեալ։
Ի րութի անթերի՝ բերօղ
Համայնից · և դու ինքն ի
բնաւ։ Օ որ ոչ իսկ տա
ներ երկինն վերին՝ ան
վայր քո խորան՝ եթերն ան
մատոյց։ Ընդ ըսկսեալ ընդ
զարմից Հրանութիդ ցու
ցար սահմանեալ ։ Ընդա
նակ՝ պատկեր դԹուեց իր
նամբ։ Ի յաԹուռ փառաց՝
Թագաւոր բարձանց՝ ի՛մեր
քոյն զբան։ Ա՛Հա ընկալեալ
զաղերս աղօԹից՝ յարմարել
խնկօք քոյս յարկ նո՛իրեալ
նը եկեղեցի, աղաչեմք։
Ի՛աչման պերճալի, կո
չումն ընտանի, ձայն ախոր
ժելի, անպարագրելի։ Ո՛ր
ի ԹԹևս ԹԹևս Հոգմային
օդով ամենաւետաՀ կառա
վարութե բաղմեալ տիրապ,
արիւր քեզ դաՀոյս յառակ
խորՀրդոյ աւետեաց եղիցն

գարիւղին ընտրութեան։
Ա՛ենձին սաղովմնեի տա-
ճար լուսակիր՝ լեառն տն
և տուն ։ Ա՛մբարձեալ
նշան յաղգս հեռաւորս.
փողով ձայնարկու կոչման
աշխարհի՝ ըստ տեսանողացն
զանձառ քո խորհուրդ ։

Ա՛հա ընկ՛՛։

Ո՛ղեալ պաճոյճ աշտարակ
կանդնեալ երկաթեղէն.
սիեն անկործանելի և պատ
հար ամուր եղեալ պղնձի։
Ասկիաճոյլ աշտանակ լու-
սոյ։ Աղվի պարիսկեալ ա-
լեօք ամրութեան՝ ըստ երկ
րորդ տեսուչն եզեկիէլի։
Ո՛ր հրաւիրմամբ եկեալ
՚ի ծուրայ ։ Ո՛ւխղիր և-
մատից՝ դիմեալ ՚ի սաբայ։
Ցօտարատերմ աղանց քա-
նանու ։ Ցօժարընթաց ՚ի
բաբելոնէ ։ Խոցեալ ոտ-
սիրով փեսային։ Ո՛ւուն
հիւսել մայրատապետակօք ։
Ո՛արինք բիւրեղք ընկար
կենդանագ ։ Պաղպաջունք
արփիանկարք՝ մանարձաք
նօք արծաթեղինօք։

Ո՛ղաղաք կենդանի չինեալ
այ։ Հոգւոյ ազդեցմամբն
խօսեալ մի։ Լեառն պա-
րարտ՝ մածեալ սրբութիւ։

Ա՛հա ընկ՛՛։

Ո՛ւրախ լեր դշխոյ Տարօն
պանծալի, պատկառ
մեծ զարմանուհի։ Հաղա
զաւակ կուսութիւ բերկ-
րեալ։ Ո՛ր ի սկզբան անդ-
դծագրեցար։ և ատ ի նո
րումն Հանդերձեցար՝ ազ
կիսափայլ էքնաղ գոյութ ։
Ցեղանակաւ կոչմանն Տա
դարու՝ փոխեալ աղախնոյն
՚ի սինայէ ՚ի սաղէմ։
Ա՛կեալ ինքնին անդրա-
նիկն Տօր՝ առնուլ զքեզ
կցորդ ընդ լքեցելոյ ա-
զինն յակոբայ։ Ա՛րկեալ
քեզ հիմունս պաշտելոյն՝ զա
ռաքելոցն գումարութիւն։
Ա՛ստեղանիդ լուսաւորու-
քոցաճառանչ շքով պատու
ձեալ։ Ցարդանդ մաքուր
և ՚ի ծնունդս անախտս,
երկնեալ անդստին ժառ-
անդս այ։ Ո՛ր է օրինակ
առաքեան՝ յուսով ակնկա

Յորում օրինեալն պատ-
րաստ լինի ի սպանդ կամաց Ձո-
շմանն երկնաւորի Տեառն՝
ի գահաւորակ ՚ի սեղա-
նոյն։ Կենաց մանանայն և
գառն երկնաւոր։ որ բառ-
նայ զմեղս կենդանեաց և
ննջեցելոց։ ՚Նոյն ինքն Տէր
և յաւիտենից՝ զհնամն մեծ-
քան զՀաբելին։ Որ զգըգ-
ՀԱբան անօրինէ յանբըն-
նադատ եկաւորութիւնն։
՚ի դիրկս ստեանց սիրով
քաղցրութիւ կոչէ ձեռամբ
յամրոցն անմատոյց, փա-
խուցելոցն պատսպարան։
՚ի վերնայարկ սրահն Հոգե-
կիր՝ ուր զաշակերտան զար-
մանադրեաց։ Յորում եչ
ղեցին կարգեալք զօրու-
գահերիցութիւնք վերադի-
տողաց։ ՚ի պատիւ սուրբ
քո ուրախացեալք՝ ունօղք
անկեան անքծացն պարու-
Հայրապետան մեր՝ եպիս
կոպոսաք՝ քահանայիւք և
սարկաւագաք։ Վարդա-
պետս, դպրօք և Հոգիա-
պայծառ վարժապետական

լուբ՝ զնաղաղուբ գտեալ
խակապես։ Ա՞հա ընդ։
Բաբունն լուսոյ Հզօր Թա
գաւոր փեսայն երկնաւոր՝
անձառ խորհրդով ՚ի հան
դես խնճոյից պարու՝ կար
գեաց քեզ կանոնս անփո
խելիս։ Հաղմանանեայ օ
րինակ կերպիւ ՚ի նոյն տե
սութի բոլոր էութեան, ՚ի
կերպարանս բիւրատեսակ
առ ՚ի շինած կաթողիկէի։
Հասակ տոհմից զանազա
նութ՝ ՚ի մի ժողովեալ հնա
զանդութեամբ։ Ցուն և տե
ղի և չարիք ծածկութեի։
Ա՛րարակ տօթոյ՝ վեմ օթ
նականի։ Ա՞րմնադրիցս
Հոգեհաճիր։ Օ՜ աճ ընդ
մարդկան ընտանեցուցիչ։
Համանուանակ ազանց կու
տելոց։ Յոյս քաւութե
պարտաւորելոց։ ՚Նախա
ցուցակ համարձակելոց։
Ասաւարելոց անձանց խըմ
բաբան։ Ա՞հա ընդ։
Մատուռքեն հօր քնա
կուբ՝ եօթնատեղեան
սեամբք կառուցեալ։

պարտաւորելոցս՝ զշառաչիլն անմահից կենաց ըզ
կարապետան կոչման սեց, և զպատկն մարմրոսաց,
առաքելով և մինչբեհիւք։
Նա՛ որ մերն է լուսաւորիչ՝
հանդերձ միանձամբք ձրդ
նաւորօք։ որք են ժառանգ
այ՝ ծնեալք յորդեդրուխ
ուբ աւազանաւն՝ անանջը
պետ հոգեստոհմութիք։
Յորամ կրկին հայցեսցես
նորոգել ըզփոքրն ի մեծ
յայնու թիւ փառաց՝ անպա
րտնակ բառարձակութեանբ
զմայրն մաքուր զաւակօք
հանդերձ, ուխտիք պատ
կելով յայնմ առաւգասի
յաւուր ահաւոր երեւման
մեծիդ այ։ Նա այժմ ո
ղորմեաց մեզ"։

շնորհիւ։ Ո Թադաւորն
մեր՝ իւրովք զաւակօք։
Նա ողք ընդ նովաւն են իշ
խանութիք պետութիք և
զինուորութիք՝ հարազատ
սիրով օրհնեալ յամենից։
Ո՞հ միշեցես և ողոր
մեսցես հոգւոցն հանգու
ցելոց յուսով յարութե՝
իմնդրեմք։
Ա՛նհաս առաւել զորդը
լուաք սի"։
Ո՞ասէ վերլստին զմեր
ժեսան առ՛ի քէն՝ միշնոր
դութիք բազմելոցն՝ ի քեզ՝
աղաչեմք։
Ո՞ասեալ ակն պատ՛ասխանի
մարդասիրի՝ անձառ ներ
գործութիք յաշխարհիս ծո
վու, մարիամ սբ ածածինն։
Ո՞ուսաւ լուսոյ եւ մայր
սիռնեի։ Ո՞նձեռագործ
հիման հաստատ ձշմարիտ
պատկեր։ Ո՞րոյ այսր օրի
նակի անճառ օծեալ կըն
քեցար։ Ո՞արունարան միոյ
բանին մարմնացելոյդ՝ ի քէն
այ։ Ո՞արեհաս ընդ քեզ
ընկալեցիս առ՛ի հալածութի

տօնեալ՝ ահեղ անմատոյց։ Յանհնդրելի նըշադներ բողից ազգաց հրանիւթից՝ պանծալի երդով պսակեալ ձեռ բողբից։ Ի սահմանս երկրակշռութեց երկնից՝ ի թևս չորից արփիակեր պից՝ բազմօք կարգեցեր քեզ պատիւս անպատում։ Ի դրախտն ադինայ ի տըն կոյն պարտեալ՝ աղդեալ ձայնեցեր ի ծառն օրհնու թեան։ Ա՜հա խն"։

Պուշակ գրնայող ի թը ռիչս ամբարձման՝ յօրինակ երկնի կամաց դիածիդ՝ ի լաստն ապրացու նոյեան տապանիդ։ Պատկեր փըր կութեան, կերպարան հը րաշից, ապաստան յուսոյ, դեր ի վերնայինան ըզնոր ժողովուրդս ուխտիւ միջ նորդեալ ի թևս խաչիդ՝ առ քեզ մատուսցես։

Ա՜հա խնկես"։

Ա՛վ դիր մատենի մատինդ այ, կենատունակ տախտակ անխորտակելի, և ա նանդ նորոյ օրինի սրբա

****

* Ներսէս Պարթեւ Հայոց Կաթողիկոս

Ի սէր Յաչն Աճկալու

Տանէ անքննին. ճաճ կեալ մեծութիւն. զո րեղ ահաւոր՝ միշտ բարի։ Արեքսըբեան անշ ահմանելի՝ օրհնանուն կեն դանի։ Ընձառ խոկութիւն՝ փակեալ ի զգալեացս։ Համագոյ անթուդմանելի։ Ընհասանելի հեռաւոր, և անընդվիջելի մերձաւոր՝ անմահ Թագաւոր։ Ա՜հա խընկեացին մաղթանք մեր առաջի քո ամենակալ աղաչեմք։

Ոսպեից համայնից էից՝ ի կուսից քառից՝ ի մի եղեղ ըս թիւ զերկիր հաստատեցեր։ Յորհուրդ կրկին՝ ձեռնարկ վերստին. ընդդիմակ միջոց միջնորդեց եր կուց՝ եղծման և նորոգու թեան տեսութիւնք կենացդ փայտի։ Ա՜հա խն"։

Ի բարձունս անբաւս՝ ան հետազօտելի դուխտիդ

քում սովիմբ ամրութիւն,
Եւ համօրէն ժողովրդին
Անջեցելոյն հանդիստ։
Նըւիրեալացն լըռութիւն։
Ողխտաւորացն սփոփանս։
Պատրաստողացն պատուէր։
Հեռւակացն խրախոյս։
Սոսկականացն անքծուիլ։
Վարժիցն տուր սանձս։
Թիւն խրատեալս։ Զհա-
հանդարտս։ Ո՛վ զինուորու-
սիրտս։ Ո՛վ իշխանականաց
Թիւն յաղթօղս։ Ո՛վ արքայու-
Թեւոց տուրբ հաչիդ։
պնդութիւն ընդ հովանեաւ
նացուսցես զմեզ անշարժ
Հոգւոց իմաստից։ Ո՛րպէս
ձեռս զիմաս և ղղայրին
Ի քեզ համբառնամք ըզ
ցին մաղ"։
զօրացեալ։ Ո՛հա խնկեսո-
նիլ երկիւղածութիւն սրտի՝
խաչիդ պարծանաց ի քեզ
դեկելովք։ Ո՛րպէս լի
կան նահանդաց հնազան-
դեցելովք։ Ո՛րպէս լի
նըդօք։ Հանդերձ պետա-
դատարն մեր՝ խրատիւք ծը-
եկեղեցականաց։ Ո՛վ Թա-

մանուէից անեղծանելի։
Լուսաւ ցուցմանց կանխա
պատմութեանց աւետեաց
ըղձից։ Ի բիւրուց հիւ-
Թից մեզ ի յօգնութիւն սոյն
իսկ ծանուցար։ Տիպ պաշ
տելի, գրաւ Ճշմ, շաւիղ
անհետազօտելի, արեամբ
արարչին նվիրեալ ի փառս
լուսոյ։ Ո՛հա խնկեսցին
դարձեալ խնդրուածք մեր՝
առաջի քո ամենակալ։ ա-
ղաչեմք։

Պատուհասն պետ և ձիր
խմաստից ուր չէ քո։ միայն
ուսուցիչ զանխմանալիսն։
որ ոչ գծագրի չայսմ չա-
հիտեսին։ Պատիւը հօր ան
հաս ի վեր քան զբան։
Ուղղեալ չայս նշան՝ հաս
ատուեա սովին պնդութիւն
զսիւնս աշխարհի։ Պահել
ամրութիւն բատ քումդ իրա-
նանց՝ զհովիւ ապետան խա-
շանց քոց բանաւոր հօտիս։
Ո՛վ եպիսկոպոսունս՝ երի-
ցամբք և սարկաւագօք։
Ո՛վ վարդապետս՝ դպրօք և
քնաւին իսկ պաշտօնէիւք

դամայ։ Ա՚րդ ահատութե՛ւ
և աղօթիւք արի երկանկայ
մարտիրոսացն կատարելոց։
Յոտոտվանողական դա՛ս
նուե՛ր աբեն դրիդորի հայ
աստանեայցս լուսաւորչի
և յանմբռնելիսն նրա՛ւ
րոզն։ Ա՚շատպաշտօն բազ
կատարած-թե՛մբ մաքուր
միանձանց։ Ա՚ն ամ ընտ
րելոց պսակելոցն ընդ-քեզ
խաչակիր վարուք յա՛ւուրն
մեծ։ Ա՚ն այժմ ողորմեա՛յ
մեզ տէր աճ մեր՝ ըստ մեծ
ողոր՚։

պաշտպանութե՛ւ, քաջութե՛ւ,
առողջութե՛ւ և ողորմութե՛ւ
օրինեալ յաւիտեան։
Ա՚հա յիշեցեա՛ և ողոր
մեսցես ննջեցելոցն յոտով
յարութե՛ւ, հայցեմք։
Ա՚ն և ասատա՛ծել զարդո
րոմն սի՚։
Պատե՛լ զմարմինս մեր ՚ի մի
շաբիթ ընտրութե՛ւ հոգւոյ
սիրոյն որ առ աեր, ին՚։
Պահպանութե՛ւ խնամոյ՝
խնդրուածին զնաղաղութե՛ւ
միա՝ յերկրպագո՛ւացս։
Պաշտպանութե՛ւ ծնողի փրկ
չին և մարմնոյրանի անպա
րագրելի աբեն՝ մարիամու
աճատնի և միշտ կուսի։
Ա՚ղերսի՛ եմ աղաչանօք
մարդկին զոտին՝ զհոգին
հրաւիրողի՝ կարնոհին մե
ծին յովհաննու։ Պատե
տանօք թադաւորելոցն օ
ծութե՛ւ հոգւոյն առաքե
լոցն արքազեաւիկ։ Ա՚յս
հատակութե՛ւ նախիին վե
կային աբեն ստեփաննոսի՝
որ է որդի անդրանիկ փրը
կագործ կրկին երկնդն ա

* Ի ստ էորից Աչ֊ետարանչացն Սեց՝ Յատկացուցիչ
ներհանաբերեալ վե՛ր քժշկութե՛ն փրկչին մե֊
ծոյ Ա՛Ք ։ Յիւրաքանչիւր տեղեաց գլխաւորեալք
առ այամ, ըստ դիպման ի քուժումն հոգւոց և
մարմնոց ։

* Այեոյ Աչ֊ետարանի՛ Ուրբաթ Պարասկեւի ։

Տի՛ր մեր Յ֊Ա՛Ք ։

Ի ՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՅՈՐԴԱՆԱՆ ԳԵՏԻՆ

ամ կողմն գալիլեացւոց ։ ուստեանէր ի
ժողովուրդս նոցա և քարոզէր զաւետա֊
րանն արքայութեան, և քժշկէր զամ ախտս ի ժո֊
ղովրդեանն ։

Եւ երբ տեսին ընդ ամենայն երկիրն սատրուց ։ և

Բայց ասեմ ձեզ՝ ի բա-
րեբէք
այսպիսի հաճատաս գտի
աեմ ձեզ և ոչ յիսրայէլի
ետեան երկայնին, ամէն ա-
ղախին հայնոսիկ ոդք
ցաւ և ասէ ցայնոսիկ ոդք
լոյծ չարաչար տանջեալ։
Աղէ գնա յիւ, ես եկից և
բժշկեցից զնա։
Պատասխանի եւս հարիւ-
րապետն և ասէ, տէր՝ չեմ
քաւական եթէ ընդ յար-
կաձ իմոյ մուտ առնուս, այլ ասա
բանիւ, և բժշկեսցի ման-
նուկն իմ։
Քանզի և ես այր մի եմ
ընդ իշխանութիւն, ունիմ
ընդ ինձ զինուորս, ասեմ
սմա երթ, և երթայ։ և այ
լում թէ եկ և գայ։ և ծա
ռայի իմում թէ արա զայս
և առնէ։
Լուաւ լիսուս յիւ՝ զայնմ
ցաւ և ասէ ցայնոսիկ ոդք
զկետեն երկային, ամէն ա-
սեմ ձեզ և ոչ յիսրայէլի
գտի հաւատս այսպիսի։
Եւ ասեմ ձեզ՝ զի բա-
զումք յարեւելից և յարեւմտից
գան, և զրնկալան զաբրա-
համ և զիսահակ և զյակոբ
ի թագաւորութեան երկնից։
Եւ որդիքն թագաւորու-
թեանն արտաքս հանիցին
ի խաւարն արտաքին, անդ
իցէ լալն և կրճտումն ատ-
մանց։
Եւ ասէ յիսուս հարիւ-
րապետին՝ երթ գնա, որպէս
հաւատացեր՝ եղիցի քեզ։
Եւ մանուկն առնա հարիւ-
րապետին յժամուն յայնմիկ։
Եւ եկեալ յիսուս ի տան
պետրոսի, ետես զաներն
նորա ի վկայութիւն նո-
ցա։
Եւ մերձ ի կիսաւնայում
մատեաւ առնա հարիւ-
րապետն մի, աղաչէր զնա և
ասէր, Տէր՝ մանուկ իմ ան-
կեալ կայ ի տան անդամա-
լոյծ չարաչար տանջեալ։
Աղէ գնա յիւ, ես եկից և
բժշկեցից զնա։
Պատասխանի եւս հարիւ-
րապետն և ասէ, տէր՝ չեմ
քաւական եթէ ընդ յար-
կաձ իմոյ մուտ առնուս, այլ ասա
բանիւ, և բժշկեսցի ման-
նուկն իմ։
Քանզի և ես այր մի եմ
ընդ իշխանութիւն, ունիմ
ընդ ինձ զինուորս, ասեմ
սմա երթ, և երթայ։ և այ
լում թէ եկ և գայ։ և ծա
ռայի իմում թէ արա զայս
և առնէ։
Լուաւ լիսուս յիւ՝ զայնմ
ցաւ և ասէ ցայնոսիկ ոդք
զկետեն երկային, ամէն ա-
սեմ ձեզ և ոչ յիսրայէլի
գտի հաւատս այսպիսի։
Եւ ասեմ ձեզ՝ զի բա-
զումք յարեւելից և յարեւմտից
գան, և զրնկալան զաբրա-
համ և զիսահակ և զյակոբ
ի թագաւորութեան երկնից։
Եւ որդիքն թագաւորու-
թեանն արտաքս հանիցին
ի խաւարն արտաքին, անդ
իցէ լալն և կրճտումն ատ-
մանց։
Եւ ասէ յիսուս հարիւ-
րապետին՝ երթ գնա յիւ, զի-պէս
ինչ՝ որպէս հաւատացեր՝ եղիցի քեզ։
Եւ մանուկն առնա զիմ հի
ինանդա, ոդք նեղեալք էին
ի պես պես ցաւս և ի տան
զանա, և զդիւահարս, և
զլուսնոտս, և զանդամա-
լոյծս, և բժշկեաց զնա։
Եւ երթային զկետն ժո
ղովուրդք բազումք, ի գա
լիլեէ և ի դեկապօլեայ և
յերեմ և ի հիւսաստանէ և
յանկոյս յորդանանու, և
բժշկեաց զնա։
Ա, յոր ինքն էջ ի լեռնէ
անտի, գնացին զկետն ո
ժողովուրդք բազումք։
Եւ ահա մատուցեալ բորո
ւի՝ երկիրպագանէր նմա, և
ասէր, Տէր՝ եթէ կամիս,
կարող ես զիս սրբել։
Զգեաց զձեռն իւր և հա
սոյց ի նա յիւ՝ և ասէ՝ կա
միմ սրբեաց։ և վաղվաղա
կի սրբեցաւ ի նմանէ բո
րոտութիւն։
Եւ ասէ ցնա յիւ, զգոյշ
լեր՝ մի ումեք ասիցես։ այլ
երթ ցոյց զանձն քո քա
հանային, և մատո զպատա
րագն՝ զոր հրամայեաց մով
սէս՝ ի վկայութիւն նո-
ցա։
Եւ մտեալ ի կիսաւնայում
մատեաւ առնա հարիւ-
րապետն մի։ աղաչէր զնա և
ասէր։ Տէր՝ մանուկ իմ ան
կեալ կայ ի տան անդամա-
լոյծ չարաչար տանջեալ։
Աղէ գնա յիւ, ես եկից և
բժշկեցից զնա։
Պատասխանի եւս հարիւ-
րապետն և ասէ, տէր՝ չեմ
քաւական եթէ ընդ յար-
կաձ իմոյ մուտ առնուս, այլ ասա
բանիւ, և բժշկեսցի ման-
նուկն իմ։
Քանզի և ես այր մի եմ
ընդ իշխանութիւն, ունիմ
ընդ ինձ զինուորս, ասեմ
սմա երթ, և երթայ։ և այ
լում թէ եկ և գայ։ և ծա
ռայի իմում թէ արա զայս
և առնէ։
Լուաւ լիսուս յիւ՝ զայնմ
ցաւ և ասէ ցայնոսիկ ոդք
զկետեն երկային, ամէն ա-
սեմ ձեզ և ոչ յիսրայէլի
գտի հաւատս այսպիսի։
Եւ ասեմ ձեզ՝ զի բա-
զումք յարեւելից և յարեւմտից
գան, և զրնկալան զաբրա-
համ և զիսահակ և զյակոբ
ի թագաւորութեան երկնից։
Եւ որդիքն թագաւորու-
թեանն արտաքս հանիցին
ի խաւարն արտաքին, անդ
իցէ լալն և կրճտումն ատ-
մանց։
Եւ ասէ յիսուս հարիւ-
րապետին՝ երթ գնա յիւ, զի-պէս
ինչ՝ որպէս հաւատացեր՝ եղիցի քեզ։
Եւ մանուկն առնա զիմ հի
ինանդա, ոդք նեղեալք էին
ի պես պես ցաւս և ի տան
զանա, և զդիւահարս, և
զլուսնոտս, և զանդամա-

մեր վերացոյց և զցաւս մեր
եբարձ։
Եւ իբրև էանց յայնկոյս
յերիկրն դեղդեսացւոց՝
պատահեցան նմա դիւա-
հարք երկու՝ ելեալք ի գե-
բեզմանացն չարաչարք յոյժ՝
որպէս զի չէր հնար անցա-
նել ումեք ընդ այն ճա-
նապարհ։
Եւ ահա աղաղակեցին և
ասեն. զի՞ կայ մեր և քո յի-
սուս, որդի աստուծոյ, եկիր տարաժամ
տանջել զմեզ։
Եւ էր հեռագոյն ի նո-
ցանէ երամակ մի խոզից ա-
րօտական։
Եւ դևքն աղաչէին զնա
և ասէին՝ եթէ հանես զմ-
մեզ ասոյն, հրամայեա տուր
մեզ երթալ յերամակ խո-
զեցն։
Եւ ասէ ցնոսա՝ երթայք։
և նոքա ելեալ դնացին յե-
րամակն խոզից. և ահաւա-
սիկ երամակն ի գահա-
վէժ ի ծով. և մեռան ի
ջուրսն։
Եւ խոզարածքն փախեան.

զամբ յարևելից և յարև-
մտից եկեսցեն և բազմե-
ցին ընդ աբրահամու և ընդ
իսահակայ և ընդ յակոբու
յարքայութե երկնից։
Եւ որդիքն արքայութե՝
եղցեն ի խաւարն արտա-
քին. անդ եղիցի լալ և
կրճտել առամանց։
Եւ ասէ յն ցհարկուցա-
պետն՝ երթ և ոչ հաւա-
տացերդ. եղիցի քեզ. և
ողջացաւ մանուկն նո յն
ժամու յայնմիկ։
Եւ եկեալ յն ի տուն պետ
րոսի, տեսս զի զրքանչ նո
անկեալ դնիւր տապա-
ցեալ։
Եւ ասաւ զձեռանէ նո. և ե-
ցաւ զնա ջերմն. յոտն ե-
կաց և պաշտեր զնա։
Իբրև երեկոյ եղև, մա-
տուցին առնա դիւահարս
բազումս, և եհան զոգիսն
բանիւ, և զամ հիւանդան
բժշկեաց։
Օ՛ի լցցի բանն որ ասաց
ցան ի ձեռն եսայեայ մար
գարէի, նա զհիւանդութիս

մարդոյ յերկրի թողուլ զմեղս։

Յայնժամ ասէ ցանդամալոյծն՝ արի՛ առ զմահիճս քո և երթ ի տուն քո։

Նա յարուցեալ գնաց ի տուն իւր։

Իբրև տեսին ժողովուրդքն, զարմացան և փառաւորս առ նէին զաստ զորբ էջն այնպիսի իշխանութեամբ մարդկան։

Ա՛ ինչ դեռ նա զայս խօսէր ընդ նոսա, ահա իշխան մի մատուցեալ երկիր պագանէր նմա և ասէր, դուստր իմ արդ ևս վախճանեցաւ։ այլ եկեալ դիր ձեռն քո ի վերայ նր, և կեցցէ։

Յարեաւ յն՝ և գնաց ընդ նմին նր աշակերտօքն հանդերձ։

Ահա կին մի տեառատես երկոտասան ամեայ՝ մատեալ յետոյ մերձեցաւ ի դրօշակս հանդերձի նր։

Վասնզի ասէր ի մտի իւրում, թէ միայն մերձենամ ի հանդերձս նր, փրկիմ։

և երբեմն՝ ի քաղաքն պատմեին զամ, և զկրս դիւահարացն։ Ահ ահա ամ քաղաքն ել ընդ առաջ մի։ իբրև տեսին զնա՝ աղաչէին զի ընսացէ ի սահմանից նոցա։

Ահ մտեալ ի նաւ՝ էանց յայնկոյս և եկն ի քաղաք իւր։

Ահ ահա մատուցին առնա անդամալոյծ մի՝ որ դնէր ի մահիճս։ և տեսեալ յն զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն, Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո։

Ահ ահա ոմանք ի դպրացն ասէին ընդ միտս՝ հայհոյէ դա։

Ահ ճանաչեալ յն զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնս։ ընդէր խորհիք դուք չար ի սիրտս ձեր։

Ո՞ր ինչ դիւրին է ասել՝ Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, թէ ասել՝ արի՛ և շրջ։

Ա՛յլ զի գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի որդի

Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նոյ և ասէ. ըստ հաւատոյ ձերոյ եղիցի ձեզ։

Եւ բացան աչք նոցա։ Եւ սաստեաց նոցա յն և ասէ. զգոյշ կացէք՝ մի՛ ոք գիտասցէ։

Եւ յերանելն նոյ արտասքս ահա մատուցին առ նա զայր մի՝ համր դիւահար։ Եւ յերանել դիւին՝ խօսեցաւ համրն. և զարմացան ժողովուրդքն և ասեն, թէ և՛ երբեք երեւեցաւ այսպիսի ինչ յիսրայէլ։ Իսկ փարիսեցիքն ասէին՝ թէ իշխանաւն դիւոց հանէ դա զդեւս։

Եւ շրջեր Յն ընդ ամ քաղաքս և ընդ գիւղս. ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոց. և քարոզէր զաւետարանն արքայութե. և բժշկէր զամ ախտս և զամ հիւանդութիւնս ի ժողովրդեանն։

Եւ տեսեալ զժողովուրդն դթացաւ ի նա. զի էին աշխատեալք իբրև զչխարս՝ որոց ո՛չ էին հովիւ։

Իսկ յն իբրև դարձաւ և եհաս զնա՝ ասէ. քաջալերեցայ դուստր. հաւատք քո կեցուցին զքեզ. և փր կեցաւ կինն ի ժամէն յայնմանէ։

Իբրև եկն յն ի տունն իշխանին, և եհաս զփողաշարան և զամխոխ յոյժ, ասէ ցնա ի բաց դնացէք. զի ո՛չ եթէ մեռեալ է աղջիկ՝ այլ ննջէ։

Եւ ծաղր առնէին զնա։ Եւ իբրև եւ ամբոխն ի բաց, եմուտ կալաւ զձեռանէ նորա և յարեաւ աղջիկն։

Եւ եւ համբաւս այս ընդ ամ երկիրն ընդ այն։

Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն յն՝ զհետ եղեն նմա կոյրք երկու. աղաղակէին և ասէին, ողորմեա մեզ որդի դաւիթ։

Եւ իբրև եկն ի տունն, մատեան առ նա կոյրքն։ Եւ ասէ ցնա յն՝ հաւատայք եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ։ ասեն ցնա՝ այո տէր։

ջարաչար այսահարի։

Եւ նա ոչ ետ նմա պատաս
խանի. եւ մատուցեալ աշա
կերտքն նր աղաչէին եւ ա
սէին, արձակեա զդա՝ զի
աղաղակէ զհետ մեր։

Նա պատասխանի ետ եւ ա
սէ. ոչ ապրեք առաքեցայ
եթէ ոչ առ ոչխարս կորու
սեալս տանն Իսրայէլի։

Եւ նա մատուցեալ երկիր
պադանէր նմա եւ ասէր.
Տէր օգնեա ինձ։

Պատասխանի ետ նմա Յս
եւ ասէ. ոչ է բարւոք առ
նուլ հնոց մանկանց եւ ար
կանել շանց։

Եւ նա ասէ՝ այո տէր.
քանզի եւ շունք կերակրին
ի փշրանաց անկելոց ի սե
ղանոյ տեառն իւրեանց։

Յայնժամ պատասխանի ետ
նմա Յս եւ ասէ. ով կին
դու՝ մեծ են հաւատք քո՝
եղիցի քեզ ոյն և կատար
եւ բժշկեցաւ դուստր նր
ի նմին ժամու։

Եւ գնացեալ անտի Յի՛
եկն ի ծովեզերն գալի-

Յայնժամ ասէ ցոյդն. Ձը
գեա զձեռն քո և նա Ձը
գեաց. և եղև ողջ իբրև
զմիւսն։

Եւ ակ փարիսեցիքն ելեալ
արտաքս՝ խորհուրդ առին
զնմանէ՝ թէ որպէս կո
րուսցեն զնա։

Յայնժամ մատուցեալ առ
նա գինաւոր մի կոյր և
ասէր՝ և բժշկեաց զնա. ոյզ
զի հարցն և կոյրն խօսիցի
և տեսանիցէ։

Ո՞ արմացան ամ ժողովուրդ
ըղձն և ասեն. մի թէ սա
խոչ քոն որդի դաւթի։

Բայց փարիսեցիքն լսեալ
լըսեան՝ ասեն. ոչ լինիք Տա
նէ գա զդեւս՝ եթէ ոչ քե
հեղեբուղաւ իշխանաւն
դեւոց։

Եւ եղեալ անտի Յի՛ գը
նաց ի կողմանս տիւրոս
ի և սիդոնի։

Եւ ահա կին մի քանանա
ցի ի սահմանաց անտի նոյ,
եղեալ աղաղակէր և ասէր.
ողորմեաց լինիր ինձ՝ որդի
դաւթի զի դուստր իմ

թիւր։ մինչև կերը ինչեմ
ընդ ձեզ։ մինչև կերը ան
ապրեմ ձեզ։ այծ զնա ա
ռիս։ և ածին զնա առ յն։
Եւ ասաստեաց ինոնա յն։ և
ել ի նմանէ դևն։ և բժշկ
եցաւ մանուկն ի ժամէն
յայնմանէ։
Յայնժամ մատեան աշա
կերտքն առանձինն և ասեն
ցյն։ մեք ընդէր ոչ կարա
ցաք հանել զնա։
Եւ նա ասէ ցնա։ վասն թե
րահաւատութեանդ ձերոյ։ ամէն
ասեմ ձեզ՝ եթէ ունիցիք
հաւատս քան զՀատն մա
նանխոյ, և ասասջիք լերինս
այսմիկ՝ փոխեց ասի անդր
և փոխեսցի։ և ոչ ինչ ան
հնարին լինիցի ձեզ
Բայց այս ազգ ոչ ելանի՝
եթէ ոչ աղօթիւք
և պահօք։
Եւ կեանէին նոքա կերիքը
վկ, գնացին զՀետ նորա
ժողովուրդք բազումք։
Եւ ահա կոյրք երկու նըս
տէին առ ճանապարհաւն։
իբրև լուան թէ Յս անց

լեսցէ։ և եղեալ ի լեառն
նստէր անդ։
Ա՝ատեան առ նա ժողովր
դրդք բազումք՝ որք ու
նէին ընդ իւրեանս կաղս՝
կոյրս՝ համերս՝ միակողմա
նիս՝ և այլս բազումս. և
ընկեցին զնա առ ոտս նր։
և բժշկեաց զնս։
Ա՝ինչև զարմանալ ժողո
վրդոյն որք տեսանէին։
զի համերքն լսօսէին, կաղք
գնային, միակողմանիք բը
ժշկէին, կոյրք տեսանէին
և փառաւորս առնէին զԱծն
իսրայէլի։
Եւ իբրև եկին ի ժողով
ուրդն, մատեաւ այր մի։
ի ծունր իջանէր և ասէր։
Տէր ողորմեաց որդւոյ ի
մում. զի լուսնոտի և չարա
չար հիւանդանայ. բազում
անգամ անկանի ի հուր և
երբեմն ի ջուր։
Եւ մատուցի զնա աշակերտ
տացն քոյ՝ և ոչ կարացին
բժշկել։
Պատասխանի ետ յն և ա
ասէ. ով ազգ անհաւատ և

նուիրէ եւ ոչ ոք դպիրքն
Եւ էր ի ժողովրդեանն նոյ
այր մի՝ յորում այս պիղծ
դայր ի նմա՝ որ աղաղակեց
և ասէ՝ Թոյլ տուր զի կայ
մեր և քոյ յիս նազովրեցի՞
եկիր կորուսանել զմեզ՝ դի
տեմք զքեզ ով ես սրբդ այ՝
Աստեաց ի նա յիս և ասէ՝
կարկեաց եւ ել ի դմանէ՝
Եւ զարկոյց զնա այն պիղծ
և աղաղակեաց ի ձայն մեծ՝
և ել ի նմանէ՝
Եւ զարմացան ամենեքին
մինչև հծծել ընդ միմեանս
և ասել՝ զինչ է այս նոր
վարդապետութիւն՝ զի իշխա
նութիւն այսոց պղծոց ասա
տէ և հնազանդին ամա
Եւ ել լուր նոր ընդ ամ
կողմն գաւիլեացւոց՝
Եւ վաղվաղակի եղեալ ի
ժողովրդենէն եւին ի հաւա
սիմոնի և անդրեայ՝ յակո
բաւ և յովհաննու հանդերձ
Եւ զքանէ սիմոնի դնիւր
Ջերմացեալ՝ և վաղվաղակի
ասեն ցնա վասն նր՝
Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝

ցանէ՝ աղաղակեցին և ա
սեն՝ ողորմեաց մեզ Ց՝
որդի դաւթի՝
Եւ ամբոխն սաստեաց նց
զի լռեսցեն՝ և նորա եաս
ռաւել աղաղակէին և ա
սէին՝ տէր՝ ողորմեաց մեզ
որդի դաւթի՝
Ց՝ տեղի էառ յս՝ կոչեաց
զնոսա և ասէ՝ զինչ կա
միք զի արարից ձեզ՝
Ասեն ցնա՝ տէր՝ զի բաց
ցին աչք մեր՝
Եւ դիպեալ յս մերձեցաւ
յաչս նց՝ և վաղվաղակի տե
սին և գնացին զհետ նր՝

****

*Սէրոյ Ա՝էոտրանի՝ Ու ըսո
Ա՝ոլոսի՝

Տ՝ըամբ մերով Ց՝ի՝ս՝ի՝

Ի ՍՏՏԱ

նեն՝ ի կափառնայ
ում՝ և իսկ և իսկ
՝ի շաբաթուն մտել՝ ի ժողո
վուրդն ուսուցանէր զնս՝
Եւ զարմանային ընդ վար
դապետութի՝ նր՝ զի ուսու
ցանէր զնոսա իբրև իշխա

լսել նոյ ընդ ամ գալիլեա
ցիս. և զդևս հանէր։
Վայ առնա բորոտ մի՝ ա
ղաչէր ի ծունր իջանէր և
ասէր. եթէ կամիս, կա
րօղ ես զիս սրբել։
Ասէ յի գթացեալ ձգեաց
զձեռն՝ մերձեցաւ ի նա և
ասէ ցնա՝ կամիմ սրբեա՛ց։
ԵՒ իբրև ասաց ցնա, վաղ
վաղակի գնաց ի նմանէ բո
րոտութիւնն՝ և սրբեցաւ։
ԵՒ սաստեալ նմա ելան ար
տաքս վաղվաղակի և ասէ։
Ո՛ զգո՛յշ լեր մի՛ ումեք ասի
ցես. այլ երթ ցոյց զքեզ
քահանային. և մատո՛ վասն
սրբութե՛ան պատարագ՝
զոր հրամայեաց Մովսէս ի
վկայութի՛ նոյ։
ԵՒ նա ելեալ սկսաւ քա
րոզել յոյժ և հռչակ հար
կանել զբանն. մինչ ո՛չ ևս
կարող լինիլ նմա յայտնա
պես ի քաղաք մտանել. այլ
արտաքոյ յանապատ տեղիս
էր. և գային առ նա յամ
ենայնի։
ԵՒ մտեալ դարձ ի կա

գ. Եւ Նա ասէ ցայն որոյ ձեռն
չորացեալ էր. արի՛ անց ՚ի մէջ
զի խորհիք զայդ ՚ի սիրտս
ձեր։
Ո՞րն է դիւրին ասել
ցանդամալոյծն՝ Թողեան
լեցին քեզ մեղք քո, եթէ
ասել՝ արի առ զմահիճս քո
և երթ ՚ի տուն քո։
Եւ յայլ կի դիտասջիք եթէ
իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ ՚ի երկրի Թողուլ զմեղս։ ասէ ցանդամալոյծն՝
քեզ ասեմ արի՛ առ զմահիճս
քո և երթ ՚ի տուն քո։
Եւ յարուցաւ վաղվաղակի
առեալ զմահիճն՝ եւ առաջի
ջին ամենեցուն։
Այնինչ զարմանալ ամենեքեան
և փառաւորել առնել զԱստուած և ասել ՚Ընդ այսպիսի բնչ
երբեք ոչ տեսաք։
Եւ եմուտ Յիսուս ՚ի
Ժողովուրդն. և էր անդ
այր մի՝ որոյ ձեռն դո՞
ւացեալ էր։
Եւ ընդաւեին նմա եթէ
բժշկիցէ զնա ՚ի շաբաթուն
զի չտրտնջասցեն զնմանէ
դ. Եւ

Վասն խորտակելոյ զչլխայն, և զտնակապան պերոյ, և խզելոյ ի նմանէ նակապօք և շղթայիւք կապելոյ զնա։

Ա՚ն բազում անգամ ուրոյ բնակուելն իսկ ի գերեզմանս էր. և ո՛չ շղթայիւք ոք և ևս կարէր կապել զնա։

Ա՚ն ունէր այս պիղծ։

Ա՚ն ընդ ելանելն ի նաւէ անտի, պատահեցաւ նմա այր մի ի գերեզմանացն որ

զի նահապետին կայցէ նմա վասն ամբոխին

զի մի՛ նեղեսցեն զնա։

Վասնզի զբազում ժամս բժշկեաց. մինչ գալ խառնիլ ընդ նմա՝ զի մերձենալն առ նա ոչք ունէին ախտս ինչ։

Ա՚ն այնք պիղծք յորժամ տեսանէին զնա, անդանէին առաջի նր. աղաղակէին և ասէին թէ դու ես որդին այ։ և նա յոյժ սաստէր նոցա՝ զի մի՛ յայտնի առնէին զնա։

Ա՚ն եկին յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գերգեսացւոց։

Ա՚ն ընդ ելանելն ի նաւէ անտի, պատահեցաւ նմա այր մի ի գերեզմանացն որ

ունէր այս պիղծ։

Ոյոյ բնակութիւն իսկ ի գերեզմանս էր. և ո՛չ շղթայիւք ոք և ևս կարէր կապել զնա։

Վասնզի զբազում ժամս բժշկեաց. մինչ գալ խառնիլ ընդ նմա՝ զի մերձենալն առ նա ոչք ունէին ախտս ինչ։

Ա՚ն այնք պիղծք յորժամ տեսանէին զնա, անդանէին առաջի նր. աղաղակէին և ասէին թէ դու ես որդին այ։ և նա յոյժ սաստէր նոցա՝ զի մի՛ յայտնի առնէին զնա։

Ա՚ն եկին յայնկոյս ծովուն յաշխարհն գերգեսացւոց։

Ա՚ն եկեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսեցիքն հերովդիանոսեանքն հանդերձ՝ խորհուրդ առնէին վասն նր, թէ զնա՞ւր կորուսանեն զնա։

Ա՚ն ասէ յաշակերտան իւրոյք գնալ ի ծովեզերն. և բազում ժողովուրդք ի գալիլեացւոց երթային զհետ նր. և ի հրէաստանէ, և յերուսաղէմ, և յայնկոյս յորդանանէ. և որք ի սիւրոսէ ի սիդոնէ՝ բազում ժողովուրդք լսէին զորչափ ինչ առնէր, գային առ նա։

Ա՚ն ասէ ցնոսա. զի՞նչ արժան՝ ի շաբաթու բարի զինչ գործել՝ եթէ չար առնել. ոգի մի ապրեցուցանել՝ թէ կորուսանել։ և նոքա լռեցին։

Ա՚ն հայեցեալ յնոքօք լի՛ ցասմամբ՝ տրտմեալ վասն կուրութեց սրտից նց. ասէ ցայրն՝ ձգեա՛ զձեռն քո։ և նա ձգեաց։ և ողջացաւ ձեռն նորա։

Ա՚ն ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսեցիքն հերովդիանոսեանքն հանդերձ՝ խորհուրդ առնէին վասն նր, թէ զնա՞ւր կորուսանեն զնա։

Ա՚ն ասէ ցաշակերտան իւրոյք գնալ ի ծովեզերն. և բազում ժողովուրդք ի գալիլեացւոց երթային զհետ նր. և ի հրէաստանէ, և յերուսաղէմ, և յայնկոյս յորդանանէ. և որք ի սիւրոսէ ի սիդոնէ՝ բազում ժողովուրդք լսէին զորչափ ինչ առնէր, գային առ նա։

Ա՚ն ասէ ցնոսա. զի՞նչ արժան՝ ի շաբաթու բարի զինչ գործել՝ եթէ չար առնել. ոգի մի ապրեցուցանել՝ թէ կորուսանել։ և նոքա լռեցին։

Ա՚ն հայեցեալ յնոքօք լի՛ ցասմամբ՝ տրտմեալ վասն կուրութեց սրտից նց. ասէ ցայրն՝ ձգեա՛ զձեռն քո։ և նա ձգեաց։ և ողջացաւ ձեռն նորա։

Բանդէ հանապազ գայդ
և գգերեկ ի գերեզմանս և
ի լերինս աղաղակեր և կո
ծեր զանձն իւր քարամբք։
Եբրև եսես գյս ի հեռ
աստանէ, ընթացաւ և եր
կիր եպադ նմա։
Աղաղակեաց ի ձայն մեծ
և ասէ. զի՞ կայ իմ և քո յս
որդի Այ բարձրելոյ։
Հրդմնեցուցանեմ զքեզ
յաւծ՝ մի՛ տանջեր զիս։
Բանդէ ասէր գնա՝ ելայդ
պիղծ ի մարդոյ այսի։
Եւ հարցանէր գնա՝ թէ
զինչ անուն է քո։
Եւ ասէ գնա՝ լեգէօն անդ
ունիմ իմ. քանզի բազումք եմք։
Եւ աղաչեին զնա յոյժ՝
զի մի՛ առաքեսցէ զնս ար
տաքս քան զշրջարանն։
Եւ անդ էր առ լերամբն
երամակ մի խոզից արօտս
կան մեծ։
Աղաչեցին զնա ամենայն դևքն
և ասեն. առաքեա զմեզ ի
խոզսն՝ զի մտցուք ի նա։
Եւ հրամայեաց նոցա։
Եւ եբրև եկին այսքանն

պիղծք՝ մտին ի խոզսն. և
դիմեաց երամակն ի ծարէ
անտի ի ծովն։
Եւ էին իբրև երկու հազարք
և հեղձնուին ի ծովուն։
Եւ խոշտարածքն փախեն.
և պատմեցին ի քաղաքին և
յօդարակս. և եկին տեսանել
թէ զինչ էիցէ որ գործեցաւն։
Գան առ յս և տեսանեն
զդիւահարն զի նստեր ընդ
դեցեալ և զգաստացեալ
որ ուներ զէգէօնն, և
զահի հարան։
Եւ պատմեցին նոցա որոց
տեսեալն էր՝ թէ զինչ և
զի դիւահարին՝ և զինչ
վասն խոզիցն։
Եւ ըսկսան աղաչել զնա
գնալ ի սահմանաց նոցա։
Եւ իբրև եմուտ նա ի
նաւն, աղաչէր զնա դիւա
հարն զի ընդ նմա էիցէ. և
յս ոչ եւս նմա թոյլ. այլ
ասէ ցնա՝ երթ ի տուն քո
առ ընտանիս քո, և պատ
մեա նոցա զոր ինչ միանգամ
ետր արար քեզ և ողորմե
ցաւ քեզ։

Հաւատք քո կեցուցին զքեզ
Նա ըսէ ցնա. դիւսաւոր՝
իրսն տուեալ քեզ։
Նա ասէ ցնա. դիւսաւոր՝
դարձեալ յամբոխն և ասէ,
ոչ մերձեցաւ՝ ի հանդերձս
իմ։ Նա ասէին ցնա աշա
կերտքն. տեսանես, զի ամ
բոխք նեղէ զքեզ, և ա՞
սես թէ ոչ մերձեցաւ՝ ի
հանդերձս իմ։
Նա շուրջ հայեր տեսանել
թէ՝ ով զայն արար։
Նա կինն զարհուրեալ և
դողացեալ վասն որոյ գործան
արար, (քանզի գիտեր զինչ
եղեւ նմա) եկն անկաւ ա
ռաջի նորա. և ասաց զնմ
իրսն ստուգութիւն։
Նա յն ասէ ցնա. դիւսաւոր՝
մի ամբոխին կիտոյ՝ և բո
ւն ես չհար զհանդերձն նո
ա։ Քանզի ասէր՝ ի մտի թէ՝
միայն մերձեցայց՝ ի հան
դերձս նո՝ փրկեցայց։
Նա վաղվաղակի ցամաքէր
ցաւ աղբիւր արեան նո
ա. և գիտաց՝ ի մարմնին իւր թէ
բժշկեցաւ՝ ի տանջանացն։
Նա անդէն վաղվաղակի
գիտաց յս յանձն իւր զե
զօրութինն որ ել՝ ի նմանէ.
դարձաւ յամբոխն և ասէ,
ով մերձեցաւ՝ ի հանդերձս
իմ։ Նա ասէին ցնա աշա
կերտքն. տեսանես, զի ամ
բոխք նեղէ զքեզ, և ա՞
սես թէ ոչ մերձեցաւ՝ ի
հանդերձս իմ։
Նա շուրջ հայեր տեսանել
թէ՝ ով զայն արար։
Նա կինն զարհուրեալ և
դողացեալ վասն որոյ գործան
արար, (քանզի գիտեր զինչ
եղեւ նմա) եկն անկաւ ա
ռաջի նորա. և ասաց զնմ
ամենայն ճշմարտութիւն։
Նա ասէ ցնա. դիւսաւոր՝
հաւատք քո կեցուցին զքեզ
երթ՝ ի խաղաղութիւն։
Նա յն դեռ նմա խօսեցեալ
էր՝ եկին ի տանէ առաջնո
ցն՝ և ասեն. զի՞ դեռ նեղես
զվարդապետն։
Նա յս բան լուեալ՝ յն՝ ասէ
ցնա. մի՛ երկնչիր՝ միայն
հաւատա։
Նա ոչ եթող զոք զնա հե
տևել՝ բայց զՊետրոս և զՅա
կոբոս և զՅովհաննէս եղբայր
Յակոբայ։
Նա գան յտուն ժողովրդեանն
և տեսանէ զխռովութիւն և
զլալ և զողբալ բազում։
Նա մտեալ՝ ասէ ցնոսա.
ընդէ՞ր խռովիք և լայք։ ոչ
մեռաւ մանուկն այլ քնա
նի է։
Նա ծիծաղէին ընդ նմա։
Նա յն հանեալ զամենեսեան
և առեալ զհայր մանկանն
և զմայր և զոմանս որ ընդ
նմա էին՝ մտանէ ուր էր
մանուկն պառկեալ։
Նա յն բռնեալ զձեռն մա
նկանն՝ ասէ ցնա. տալիթա
կում՝ որ թարգմանի. մա
նուկ՝ քեզ ասեմ՝ արի։
Նա անդէն յարոյց մանուկն
և սկսաւ քալել. զի ետասն
ամեայ էր։ և ամենեքեան
զարմացան զարմանալին։
Նա յբրև էանց յն միա
նգամ յայն կողմն՝ ժողովեցաւ առ նա ժողո
վուրդ բազում. և էր առ
ծովեզերբն։
Նա ահա մի՝ ի ժողովրդա
պետացն գայր՝ որում անուն
էր յայրոս. և յբրև եհաս
զնա, անկաւ առ ոտս նո
ա։
Նա՝ աղջիկը զնա յոյժ և աղ
աչեր՝ թէ դուստր նո
ա մերձ
է՝ ի մահ. զի եկեալ դնի՛
ր նմա ձեռն. ոչ զի ապ
րեսցի և կեցցէ։
Նա գնաց ընդ նմա. երթայր
և ժողովուրդ բազում ըզ
հետ նո
ա, և նեղէին զնա։
Նա կին մի էր՝ ի սեռատե
սից արեան վերինոյն ամն
Նա յոյժ վշտացեալ՝ ի բա
զում բժշկաց. և ծախեալ
զինչ իւր զամ և չէր ինչ
օգտեալ. այլ եւս առաւել
զայրացեալ։
Յբրև լուաւ զյն՝ եկն՝ ի

դնիւր մեռուին։

Եւ կալեալ զձեռանէ մանկանն ասէ ցնա՝ տալիթա կում՝ որ թարգմանի՝ աղջիկ դու՝ քեզ ասեմ արի։ Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն և գնայր։ քանզի էր ամաց՝ իբրև երկոտասանից։ և զարմացան մեծ ծառ զարմանալեաւ։

Եւ պատուիրէր տալ նոցա ոյժ՝ զի՝ ոք գիտասցէ զայն։ և ասաց՝ տալ նմա ուտել։

Եւ իբրև անցին յայնկոյս, եկին յերիխերն գեղն Նեսարէթ։

Եւ իբրև ելին ի նաւէ՝ անմի, իսկ և իսկ ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ։ Եւ ընթացեալ այսր անդր՝ ընդ ամ գաւառն, սկսան մահճակօք բերել զամ հիւանդս՝ ուր լսէին թէ անդ իցէ։ Եւ ուր և մտանէր՝ ի գեօղս կամ ի քաղաքս՝ կամ յայգիս՝ ի հրապարակս դնէին զախտաժէտս և աղաչէին՝ զի գոնէ ի քղանցս

եղիցի ի խաղաղութիւն նէցէն ջնա ողջ ի տանջանաց քոց։ Ա՛ինչդեռնա զայն խօսէր դան ոմանք ի ժողովրդապետէն և ասեն թէ դուստրն քո մեռաւ՝ զի՞ և այեսատառնես զվարդապետ։

Եւ նոքա իբրև լուան զբանն ասացեալ, ասէ. ցժողովուրդսն դադարեցո՛ի երկնչել՝ բայց միայն հաւատա։

Եւ ոչ զոք եթող ընդ իւր երթալ. բայց միայն զպետրոս և զյակովբոս և զյովհան նէս զեղբայրն յակոբայ։ Գայ ի տուն ժողովրդապետին՝ և տեսանէ ամբոխ յոյժ և լալականս և աղաղակ յոյժ։

Եւ մտեալ ի նոքա՝ ասէ ցնոսա. զի՞ խռովեալ էք և լայք. մանուկդ ոչ է մեռեալ՝ այլ ննջէ։

Եւ ծաղր առնէին զնա։ Եւ նոր հանեալ արտաքս զամենեսեան՝ և առնու ընդ իւր զհայր մանկանն և զմայր, և զնոսա որք ընդ նմա էին, և մտանէ ուր

դուստրն՝ զի անկեալ դէր
Նիւր՝ ի մահիճս։
Եւ եղեալ միաւանդամ՝ ի
տահմանացն տիւրոսի և
սիդոնի և եկին՝ ի ծովեզերն
գալիլեացւոց՝ ի մէջ տահմա
նացն՝ ի դեկապօլիս։
Եւ բերին առաջի նորա
խուլ մի և համր. և աղաչէին
զի ձեռն դիցէ՝ ի վր նը։
Եւ առեալ զնա ՚ի մէկուսի
յամբոխէ անտի, էարկ զմա
տունս իւր ընդ ականջս նր
և եթուք անդր. և կալաւ
զլեզուն նորա։
Հայեցաւ յերկինս՝ յոգոց
եհան. և ասէ ցնա՝ Եփփա
թա՝ որ է բացիր։
Եւ նոյնժամայն բացան լը
սելիք նորա. և լուծան կա
պանք լեզուի նորա. և խո
սէր ուղիղ։
Եւ պատուիրեաց նոցա զի
մի՛ ումեք ասիցեն. և որչափ
նա պատուիրէր նց, նոքա
և աւելաւէլ քարոզէին։
Եւ ևս քան զևս զարմա
նային և ասէին. զամենայն
բարւոք գործեաց աս. զի

Հանդերձիւ նր մերձենայ
ցեն. և ողք միանդամ մեր
ձեցան՝ փրկեցան։
Եւ անտի յարուցեալ եկն
՚ի տահմանս տիւրոսի և
սիդոնի. և մտեալ ՚ի տուն
ոչ կամէր յայտնել. և ոչ
կարաց ծածկել։
Լուաւ կինն մի զնմանէ՝ ո
րոյ դուստրն նեղեալ էր
յայսոյ պղծոյ. եկն անկաւ
առաջի նորա։
Եւ կինն էր հեթանոս
փիւնիկ ասորի յազգէ. և
աղաչէր զնա՝ զի զդևն
հանցէ ՚ի դստերէ նր։
Եւ Յս ասէ ցնա. Թոյլ
տուր՝ զի նախ յագեսցին
մանկունք. զի ոչ է բար
ւոք առնուլ զՀաց մանկ
կանց և արկանել շանց։
Նա պատասխանի ետ և ասէ
ցր և շունք ՚ի փշրանաց սե
ղանոյ մանկանց կերակրին։
Եւ ասէ ցնա՝ վասն այդր բա
նի, երթ, ել դևն ՚ի դուս
տերէ քումմէ։
Գնաց ՚ի տուն իւր՝ և է
դիտ եղեալ զդևն. և ըզ

վուրդն իբրև տեսին զնա զարմացան. և ընդառաջ ընթացել՝ ողջոյն տային նմա։

Եւ էհարց ցնա, թէ՝ ընդէ՞ր վնասեիք ընդ նոսա։

Պատասխանի ետ մի ոմն՝ ի ժողովրդենէն և ասէ. վայր դապետ՝ ածէց զորդի իմ առ քեզ՝ որ ունի այս հարց։ Եւ ուր հասանի՝ զարկուցանէ զնա. և փրփրէ և կրճտէ զատամունս իւր և ցամաքի. և առացի ցաշակերտս քո զի հանցեն, և ոչ կարացին հանել զնա։

Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. ով ազգ անհաւատ՝ մինչև ե՞րբ ձեզ եմ ես ընդ ձեզ. մինչև ե՞րբ անասցեմ ձեզ. ածէ՛ք զնա առ իս։

Եւ ածին զնա առ նա. իբրև տեսեա զնա այսն, վաղ վաղակի շարժեաց զնա. և անկեալ գետնիւր թաւալեր և փրփրայր։

Եհարց ցհայր նր և ասէ. քանի՞ ժամանակաւքեն յորմէ հետէ այդ եղև դմա. և նա ասէ՝ ի մանկութենէ։

Եւ յաճախ զնա անկանի յերկիր և յջուր՝ սատակել զնա։ Այլ եթէ ինչ կարող ես՝ օգնեա մեզ՝ և ողորմեաց մեզ։

Եւ ասէ ցնա Յիսուս. զի՞ զայդ ասես՝ եթէ կարես։ Ամենայն ինչ կարող է հաւատացելոյ։

Եւ անդէն աղաղակեաց հայրն մանկանն արտասուօք և ասէ. հաւատամ տեառն իմոյ, օգնեա անհաւատութեան իմում։

Եւ տեսեալ Յիսուսի՝ զի ազգք ժողովին ընդ նոսա՝ սաստեաց հոգւոյն պղծութեան՝ և ասէ ցնա. հոգի համր և խուլ, ես հրամայեմ քեզ՝ ել ի նմանէ և մի՛ եւս մտանիցես յնա։

Եւ աղաղակեալ և բազում անգամ խոշտանգեալ՝ ել. և եղև նման մեռելոյ՝ մինչև ասացին բազումք՝ թէ մեռաւ։

Եւ Յիսուս առեալ զձեռանէ մանկանն՝ յարոյց զնա. և կացոյց զնա։

Եւ մտեալ նորա ի տուն՝ աշակերտքն նորա առանձինն հարցանէին զնա թէ տեսանի՞ք զինչ եղև։

Եւ ասէ ցնոսա. տեսակ ոմն զդեւս՝ ոչ կարի հանել՝ բայց աղօթիւք և պահոմբք։

Եւ անտի ելեալ անցանէին Գալիլեայ. և ոչ կամէր զի գիտասցէ ոք։

Վասն զի ուսուցանէր զաշակերտս իւր. և ասէր ցնոսա. թէ Որդի մարդոյ մատնի ի ձեռս մարդկան՝ և սպանանիցեն զնա. և սպանեալ՝ յերիր աւուր յարիցէ։

Եւ նոքա ոչ իմացին զբանն՝ և երկնչէին հարցանել զնա։

Եւ եկին ի Կափառնայում. և ի տանն եղեալ՝ հարցանէր նոցա. զի՞ զոր ճանապարհին խորհէիք ընդ միմեանս։

Եւ նոքա լռէին. զի ճանապարհին վիճեցան ընդ միմեանս՝ թէ ո՞վ մեծ է։

Եւ նստեալ կոչեաց զտասն և զերկոտասանսն՝ և ասէ ցնոսա. եթէ ոք կամի առաջի լինել՝ եղիցի ամենեցուն ետին՝ և ամենեցուն ծառայ։

Եւ առեալ մանուկ մի՝ կացոյց զնա առաջի նոցա. և ածեն առաջի նր կոյր մի. և աղաչէին զնա զի մերձ ձեռսդի՛ նա։

Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան արտաքոյ զինքին. եթուքս յաչս նորա և ձեռն եդ՝ իւր նր. և հարցանէր ցնա թէ տեսանի՞ք ինչ։

Հայեաւ և ասէր. տեսայ զմարդիկ պէս պէս իբրև զծառս։

Յարձակեաց զնա՝ զի տուն իւր և ասէ. զի՛ շինդ մի՛ մտանիցես. այլ երթ՝ ի տուն քո. և յորժամ՝ զի շինին մտանիցես, մի՛ ուրեք ասի՛ ցեւս՝ զի շինին։

Եւ եկեալ առ աշակերտսն՝ ետես ամբոխ շուրջ զնոքօք. և զրպիրսն ընդ նոսա։

Եւ վաղվաղակի ամ ժողովին ընդ նոսա՝ զարհուրեալ՝ և վազեալ ողջոյն տային նմա։

Եւ հարց ցնոսա, թէ՝ զինչ վիճէիք ընդ նոսա։

լսարից քեզ ասէ ցնա կոյսն՝
ասէ՝ զինչ կամիս եթէ ո
պատիւ ես նմա յո և
լսէ՝ յարուն և եկն առ յո։
Ա՛ն նո՛ր ընկերեալ զձորձա
ցին ցնա՝ մեք ընդէր ոչ կա
րացաք հանել զնա։
Ա՛ն ասէ ցնոսա՝ այդ ազգ
ոչ լինի եթէ ոչ
պահօք և աղօթիւք։
Ա՛ն գան յերիքով։ և ի
ելանել նորա յերիքովէ
աշակերտաքն և բազում ժո
ղովուրդ, որդի տիմէի բար
տիմէոս կոյր՝ նստէր մո
րացիկ յանցս ճանապարհին։
Լսելով լըսաւ թէ յո՛ն նա
զովեցիկ է՝ սկսաւ աղաղա
կել և ասել, որդի դաւիթ
ողորմեաց ինձ։
Ա՛ն սաստէին նմա բա
զումք զի լռեսցէ։
Ա՛ն նա առաւելեաւ աղա
ղակէր որդի դաւիթ ողոր
մեաց ինձ։
Ո՛ւ տեղի է առ յո՛ն և հրա
մայեաց կոչել զնա։ կոչեն
զկոյրն և ասեն ցնա՝ քաջա
լերեաց արի՛ կոչէ զքեզ։
Ա՛ն նո՛ր ընկենեալ զձորձա
նաւ՝ յարոյց և եկն առ յո՛ն։
Պատասխանի եւ նմա յո՛ն և
ասէ՝ զինչ կամիս եթէ ես
արարից քեզ ասէ ցնա կոյրն՝

Աղաւամանգամ՝ ի հուր ար
կանէ զդա և՝ ի ջուր՝ զի կո
րուսցէ։ արդ՝ թէ կարօղ
ինչ ես, օգնեա մեզ որ դը
թացեալ՝ ի վերայ մեր։
Ա՛ն յո՛ն ասէ ցնա՝ ասացեր
թէ կարօղ ես։ ամենայն
ինչ հնարաւո՛ր է այնմ,
որ հաւատայն։
Ա՛ն վաղվաղակի աղաղա
կեաց հայր մանկանն և ա
սէ։ հաւատամ՝ տէր՝ օգնեա
անհաւատութես իմում։
Իբրև ետես յո՛ն եթէ կու
տի ժողովուրդն՝ ի վերայ,
սաստեաց այսոյն պղծոյ և
ասէ, համրդ և խուլ այս,
ես ոտն հրամայեմ՝ ի դը
մանէ և այլ մի՛ ևս մըտա
նիցես՝ ի դա։
Ա՛ն աղաղակեաց և յոյժ
ևրկեաց զնա և եել և եղև
պատանեակին իբրև վճռե
ալ։ մինչև բազմացն ասել
եթէ մեռաւ։
Ա՛ն յո՛ն կալաւ զձեռունէ նո՛ր
յարոյց զնա և կենդանեցաւ։
Ա՛ն իբրև եմուտ նա՝ ի տուն
աշակերտքն առանձինն հար

պատուհասս եւ ի դամանէ
ի դեռանեաց զնա դևն ի
միջի անդ եւ ել ի նմանէ.
եւ ինչ ոչ վնասեաց նմա։
Եւ եղեն զարմանալիք ի
վերայ ամենեցուն. խօսէին
ընդ միմեանս եւ ասէին.
Զինչ է բանս այս՝ զի իշխա
նութիւն եւ զօրութիւն սաստիկ
այսոց պղծոց եւ ելանեն։
Եւ երթայր հռչակ զնմա
նէ ընդ ամ տեղիս շուրջ
զգաւառսն։
Եւ յարուցեալ ի ժողո
վրդենէ անտի՝ եմուտ
ի տուն սիմոնի. և զքանչ
սիմոնի տագնապիւր ջերջ
մամբ մեծաւ. և աղաչէին
զնա վասն նորա։
Եւկաց առ նմա. սաստեաց
ջերմանն և եթող զնա։
Եւ վաղվաղակի յարեաւ
և պաշտէր զնոսա։
Եւ ընդ արեւուն մտանել՝
ամքն որոց էին հիւանդք
ի պէս պէս ցաւս՝ բերէին
զնոսա առ նա։
Եւ նա իւրաքանչիւր ու
մեք ի նոցանէ դնէր ձեռս

բժշկութիւն զնա ի բացայայ։
Եւ յայնմ ատեն ցնաւ երթ՝ հա
ւնութիւն քո կեցուցին զքեզ.
և վաղվաղակի բացաւ՝ և
երթայր զհետ նորին ի ճա
նապարհին։

Արդ Աստուածն Աբրահամու և
Աստուած։

ՅԻՆ ՄԵՐ ՕՐՈՒՆ

ԻՒԼՕՅԻ

կախառնայսմ ի
քաղաքն գալիլեա
ցոյց. և ուսուցանէր զնա
ի շաբաթին։
Եւ զարմանային ընդ վար
դապետութիւն նորա, զի իշխա
նութիւն էր բան նորա։
Եւ էր ի ժողովրդեանն
այր մի՝ զոր ունէր այս դե
ւ պղծոյ. և աղաղակեաց
ի ձայն մեծ և ասէ. Թո՛
ւլացո՛՝ զի՞ կայ մեր և քոյ
յո՛ Նազովրեցի. եկիր կո՞
րուսանել զմեզ՝ գիտեմ
զքեզ ո՛վ ես սո՛ւրբ այ։
Աստեաց ի նա յո՛ և ասէ՝

Եւ նա խոյս տայր յամենայն տեղիս, և կայր յաղօթս։

Եւ եղև ի միում աւուրց և էին ուսուցանէր. և փարիսեցիքն և օրինացն վարդապետք նստէին. որք ժողովեալ էին յամենայն քաղաքաց գալիլեացւոց և հրէաստանի. և երուսաղէմի. և զօրութիւն տէրն էր ի բժշկել զնոսա։

Եւ ահա արք բերէին մահճօք զայր մի որ էր անդամալոյծ. և խընդրէին զնա մուծանել ի ներքս և դնել առաջի նորա։

Եւ իբրև ոչ գտանէին թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա ի ներքս վասն ամբոխին՝ ելին ի տանիս, և ի ցուցանց խափեցին զնա, և իջուցին մահճաւքն հանդերձ ի մէջ առաջի յիւ։

Եւ տեսեալ Յհսուսն նոցա՝ ասէ ցնա. այր դու՝ թողին լեցին քեզ մեղք քո։

Սկսան խորհիլ դպիրքն և փարիսեցիքն և ասեն. ո՞վ

է սա որ խօսի հայհոյութիւն. ո՞վ կարէ թողուլ մեղս՝ բայց միայն Աստուած։

Եւ գիտացեալ Յհսուս զխորհուրդս նոցա՝ պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա.

Զի՞նչ խորհիք ի սիրտս ձեր։ զի՞նչ է դիւրագոյն ասել՝ ցայր մի թողին քեզ մեղք քո. կամ ասել՝ արի և քալեա։

Եւ զի գիտասջիք թէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ ի վերայ երկրի՝ թողուլ մեղս. ասէ ցդանդաղն.

Քեզ ասեմ՝ արի և վերցո զմահիճ քո և գնա յտուն քո։

Եւ յանդիման նոցա յարեաւ և վերցոյց զորն ի վերայ էր, և գնաց յտուն իւր՝ փառաւորելով զԱստուած։

Եւ զարհուրեցան ամենեքեան, և փառաւորէին զԱստուած, և լցան երկիւղիւ՝ ասելով.

Զի տեսաք զայսօր զարհուրելիս։

Եւ ելանէր դարձեալ յծովեզերն, և ամենայն ժողովուրդ գայր առ նա, և ուսուցանէր նոցա։

Եւ տեսեալ զմաքսաւորն Ղեւի որդի Ալփէի նստեալ ի մաքսատունն, և ասէ ցնա. հետեւեա ինձ։

Եւ յարեաւ և հետեւեցաւ նմա։

Եւ եղև նստելոյ նմա ի տանն, և բազումք մաքսաւորք և մեղաւորք նստէին հանդերձ Յհսուսիւ և աշակերտաւքն նորա. զի բազումք էին որ հետեւէին նմա։

Եւ գրագիրքն փարիսեցւոցն տեսեալ զի ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս՝ ասեն ցաշակերտսն նորա. զի՞նչ է զի ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէ և ըմպէ վարդապետ ձեր։

Եւ լուեալ Յհսուսի՝ ասէ ցնոսա. ոչ պիտոյ են առողջացն բժիշկք, այլ հիւանդացն։ ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս ի ապաշխարութիւն։

Եւ նոքա ասեն ցնա. զի՞նչ է զի աշակերտք Յովհաննու յաճախ պահեն և պաղատանս առնեն, նոյնպէս և աշակերտք փարիսեցւոց, և քո աշակերտքդ ուտեն և ըմպեն։

Եւ ասէ ցնոսա Յհսուս. միթէ կարեն որդիք հարսանեաց ողբալ՝ մինչդեռ փեսայն ընդ նոսա է։ այլ եկեսցեն աւուրք յորում վասն առնուցի ի նոցանէ փեսայն, յայնժամ պահեսցեն յաւուրսն յայնոսիկ։

Եւ ասէր առակս ցնոսա. զի ոչ ոք կարկատէ կտոր ի նոր հանդերձէ ի հին. զի եթէ ի նորոյն առնուցուն՝ ոչ միայն զնորն պատառէ, այլ և նորոյն կարկատն ոչ համեմատի հնոյն։

Եւ ոչ ոք լցանէ գինի նոր ի տիկս հինս. զի եթէ այնպէս լիցի՝ պատռեսցեն տիկքն զգինին նոր, և գինին թափեսցի, և տիկքն կորիցեն. այլ գինի նոր ի տիկս նոր լցանել պարտ է։

Եւ ոչ ոք որ ըմպէ հինն՝ կամի յանդիման նորին զնոր. զի ասէ. հինն քաղցր է։

ժողովրդեանն յամենայն
նորա. և բամսուքինն յոյժ
ատեան. և ժողով աշակերտացն
եղբ՝ ի տեղի ի ատեան
Այն լինեալ նոքօք հանդ
և խօսէին ընդ միմեանս՝ թէ
զինչ առնիցեն յի՝
Այն նոքա լցան չիմարու
ցան ձեռն նոր լեր զմիւսն։
Այն նա ձգեց. և հաստատե
աշ դօսացեալ էր։
եր անդ այլ ևս որոյ ձեռն
Այն ասացէին նմա դպիրքն
և փարիսեցիքն թէ՝ ի շաբա
թուն բժշկիցէ՝ ղի գտանիցեն
Այն նա դիւոց զհարհաւրդս
նց. ասէ ցայն որոյ ձեռն
գօսացեալ էր՝ արի՛ անց ի մէջ։
Այն նա յարուցեալ եկաց։
Այն ցնա յի՝ հարցից ինչ
ձեզ։ զինչ արժան է ի շա
բաթս. բարի՞ ինչ առնել,
եթէ չար գործել. ոդի ա
պրեցուցանել, եթէ կո
րուսանել։
Այն հայեցեալ շուրջ զա
մենեքումբք զայրագին,
ասէ ցնա՝ ձգեա զձեռն քո։
Այն նա ձգեց. և հաստատե
ցաւ ձեռն նր իբր զմիւսն։
Այն նոքա լցան յիմարու
և խօսէին ընդ միմեանս՝ թէ
զինչ առնիցեն յի։
Այն ելեալ նոքօք հանդ
երթ ի տեղի ի ատեա
նակ. և ժողով աշակերտացն
նորա. և բամսուքինն յոյժ

Այն եղև ի միում աւուրց շա
բաթուն մնանել ի ժողո
վուրդն և ուսուցանել. և
ա որ խօսի զհայհոյութիւն.
ոչ կարէ թողուլ զմեղս՝
այլ միայն ած։
Այբուն դիւացս յիւ ըզխոր
հուրդս նց, պատասխանի
ետ և ասէ ցնս, զի խորհիք
ի սիրտս ձեր։
Այ զինչ դիւրագոյն է ա
սել թողեալ լինին քեզ մեղք
քո, եթէ ասել արի և գնա։
Այ զի գիտասջիք թէ իշխա
նուԹիւն ունի որդի մարդոյ
երկրի թողուլ զմեղս։
Այն ցանդամալոյծն. քեզ
ասեմ, արի՛ առ զմահիճս
քո և երԹ ի տուն քո։
Այն առժամայն յարուցեալ
առաջի ամենեցուն՝ էառ
զնուրս. գնաց ի տուն իւր
և փառաւորէր առնէր զած։
Այ զարմանք կալաւ զամեն
և փառաւորէին զած.
լի՛ եղեն ահիւ և ասեն,
Թէ տեսաք այսօր նոր
նշան։

Եւ ի նա ոչինչ կարի հնարել
էր ի տանջին, յղեաց առնա
հարիւրապետան բարեկամս
և ասէ ցնա, տէր մի՛ ինչ
աշխատ լինիր. զի չեմ բա-
նական եթէ ընդ յարկաւ
իմով մտանիցես.
Ա՛ր օրոյ և ոչ զանձն հա
մարեցայ արժանի առ քեզ
գալոյ. այլ ասա բանիւ, և
բժշկեսցի՛ մանուկս իմ.
Քանզի և ես այր մի եմ
կարգեալ ընդ իշխանու-
նական իմում ինձ զինուորս.
և ասեմ ասա երթ, և եր-
թայ. և այլում թէ եկ, և
գայ. և ծառայի իմում թէ
արա զայս, և առնէ.
Եւ Յիսուս լուաւ զայս յա
զարմացաւ. դարձաւ առ
ժողովուրդսն որք երթային
զհետ նմա և ասէ՝ ամենա-
սեմ ձեզ թէ և ոչ միոքն
այսչափ հաւատս գտի.
Եւ դարձեալ անդրէնն պատ
գամաւորքն ի տուն. և գը
տին զծառայն հիւանդ՝
բժշկեալ.

Եւ

Հրէաստանէ և յերկիմէ և
յայնմ կողմանէ և՛ ծովէ
զերկին տիւրոսի և սիդոնի.
Որք եկին լսել ի նմանէ
և բժշկիլ ի հիւանդութեանց
իւրեանց. և նեղեալքն
յոգոց պղծոց բժշկեին.
Եւ ժողովուրդն լինդրէր
մերձենալ ի նա՝ զի զօրութիւն
բաղում ելանէր ի նմանէ
և բժշկէր զամենեսեան.
Եւ եղև երբ կատարեաց
զամ բանս իւր ի լսելիս
ժողովրդեանն, եմուտ ի
կափառնաում.
Հարիւրապետի ումեմն ծա
ռայ էառաչար հիւանդացեալ
մերձ էր ի վախճանիլ՝ որ
էր նմա պատուական.
Եւ երբ լուաւ զնէ,
առաքեաց զծերս հրէից,
աղաչէր զնա զի եկեսցէ և
ապրեցուսցէ զծառայն նո՛ր
Եւ նոքա եկեալ առ յի ա՛
ղաչէին զնա ասէպ և ասէ
լին, թէ արժանի՛ է որում
զկնորհս զայս առնես. զի սի
րէ զազգս մեր. և զժողովը
դանոցն նա՛ շինեաց մեզ

Եւ եղև ի վաղիւն՝ եր
թայր ի քաղաք մի որում
անուն էր Նային. և երթ
ային ընդ նմա աշակերտքն նո
և ժողովուրդք բազումք։
Իբրև մերձ եղև ի դուռն
քաղաքին, և ահա ելանէր
մեռեալ մի՝ որդի միամոր
մօր իւրոյ. և նա էր այրի.
և ժողովուրդ բազում քա
ղաքին՝ էր ընդ նմա։
Իբրև ետես զնա տէր՝ գթա
ցաւ ի նա և ասէ, մի՛ լար։
Եւ մատուցեալ ի դագաղն
և ոչք բարձեալն տանէին՝
զտեղի առին։ և ասէ՝ պա՛
տանի դու քեզ ասեմ արի՛
Կանգնեցաւ և նստաւ մե
ռեալն, և սկսաւ խօսիլ.
և ետ զնա ցմայր իւր։
Եւ ահ կալաւ զամենեսեան
և փառաւորէին զԱստ
ուած և ասէին՝ մարգարէ ոմն մեծ՝
յարուցեալ է ի մէջ մերում
և թէ՝ այց արար ազգ ժողովր
դեան իւրում ի բարութի։
Եւ եղև զրոյցս այս ընդ ամ
հրէաստան վասն նը, և ընդ
ամ կողմանս աշխարհին։
Եւ պատմեցին յովհան
նու՝ աշակերտքն իւր
վասն ամենայնի այսորիկ։
Եւ կոչեաց առ ինքն երկու
ոմանս յաշակերտացն
իւրոց յովհաննէս. առա
քեաց առ տէր և ասէ, դու
ես որ գալոցն ես, եթէ այլ
ումն ակն կալցուք։
Եւ եկեալ արքն առնա՝ ա
սեն. յովհաննէս մկրտիչ
առաքեաց զմեզ առ քեզ և
ասէ՝ դու ես որ գալոցն ես,
եթէ այլոմ ակն կալցուք։
Եւ ի նմին ժամու՝ բժըշ
կեաց բազումս ի հիւանդ
դութեց և ի հարուածոց և
յայտոց չարաց. և կուրաց
բազմաց շնորհեց տեսանել։
Պատասխան ետ նոցա և ասէ.
երթայք պատմեցէք յովհան
նու զոր տեսիքդ և լսէք.
զի կոյրք տեսանեն, կաղք
դնանն, բորոտք սրբին, խուլք
լսեն, մեռեալք յառնեն,
աղքատք աւետարանին։
Եւ երանի՛ որ ոչ գայթակ
ղեսցի ի նմա։
Եւ նաեւ եկին ի մէնն յաշ

Լուկ. 163

Նա էր անդ՝ երամակ մի խոզից բազմաց արօտական ի լերինն. և աղաչեցին զնա զի հրաման տացէ նոցա մտանել ի նոսա: և հրամայեաց նոցա Նա: Եւ ելեալ դևքն յառնէին մտին ի խոզերն. և դիմեաց երամակն ի գահէ անտի ի ծովակն՝ և հեղձաւ:

Իբրև տեսին խոզարածքն զեղեալսն՝ փախեան, և պատմեցին ի քաղաքին և յագարականս:

Եւ իբրև ելին տեսանել զգործեանն, և եկին առ Յի՝ եւ գտին զայրն ուստի դևքն ելեալ էին՝ զգեցեալ և զգաստացեալ նստեր առ ոտն Յի՝ և երկեան:

Պատմեցին նոցա՝ որոց տեսեալն էր, թէ զիա՞րդ փրկեցաւ դիւահարն:

Եւ աղաչեր զնա ամբաղմութիւնն շուրջ գկողմանեքն գերդեսացւոց՝ գընալ ի նոցանէ. քանզի ահ մեծ առեալ էին: և Նա մտեալ ի նաւ՝ դարձաւ անդրէն:

Եւ էր այր մի որում անուն Յայիրոս, և նա իշխան ժողովրդեանն էր. և անկեալ առ ոտս Յի՝ աղաչէր զնա եկեալ ի տունն իւր:

Զի դուստր միածին էր նմա իբր ամաց երկոտասանից, և նա մեռանէր: Եւ յորժամ երթայր՝ բազումք ժողովեցան ընդ նմա:

Եւ կին մի որ էր արեան հոսմամբ ամս երկոտասան, որ ամենայն ինչս իւր ի բժիշկս ծախեալ էր, և ոչ ոք կարաց զնա բժշկել:

Եկեալ յետոյ կողմանէ՝ մերձեցաւ ետուն զգեստոյ նորա, և անդէն կացին արեան հոսմունքն նորա:

Եւ ասէ Յի՝ ո՞վ է որ մերձեցաւ ինձ: Եւ ամենեցուն ուրացեալ՝ ասէ Պետրոս և որ ընդ նմա՝ վարդապետ, ամբոխք զքեզ սեղմեն և նեղեն, և դու ասես՝ ո՞վ է որ մերձեցաւ ինձ:

Եւ Յի՝ ասէ, մերձեցաւ ինձ ոք. զի ես գիտացի զզաւրութիւն ելեալ յինէն:

Եւ տեսեալ կինն՝ զի ոչ ծածկեցաւ, դողդողեալ եկաց և անկաւ առաջի նորա և ասէ մեծաձայն. զի՞ պատճառ եղեալ մերձեցար նմա, և զիա՞րդ յանդիման եղեալ բժշկեցար:

Եւ նա ասէ ցնա՝ դուստր, հաւատք քո զքեզ կեցոյց, գնա՛ ի խաղաղութիւն:

Եւ դեռ նորա խօսեցեալ էր՝ եկեալ ոմն ասէ առ իշխանն ժողովրդեանն՝ թէ մեռաւ դուստր քո, մի՛ տրտմեցուցաներ զվարդապետն:

Եւ Յի՝ լուեալ զբանն՝ ասէ ցհայրն աղջկանն՝ մի՛ երկնչիր, հաւատա՛ միայն, և կեցցէ:

Եւ մտեալ ի տունն՝ ոչ ետ մտանել ընդ նա բայց զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս, և զհայրն աղջկանն և զմայրն:

Եւ լային ամենեքեան և ողբային զնա: Եւ նա ասէ՝ մի՛ լայք, ոչ մեռաւ այլ քնացեալ է:

Եւ ծիծաղէին ընդ նմա՝ գիտացեալ զի մեռեալ էր:

Եւ նա հանեալ զամենեսեան արտաքս՝ և բռնեալ զձեռն նորա՝ կոչեաց և ասէ՝ աղջիկ, արի՛:

Եւ դարձաւ հոգի նորա՝ և յարոյց յաւուր նորում:

Եւ հրամայեաց տալ նմա ուտել:

Եւ ծնողքն նորա զարմացան ի վերայ եղելոցն: Եւ պատուիրեաց նոցա զոր եղեալ էր՝ մի՛ ումեք ասել:

ռաւ դուստրն քո՝ մի՛ ինչ
նային, ասէ պետրոս և ողբ
ընդ նմա էին՝ վարդապետ՝
ժողովուրդք պնդեն և նա
ղեն զքեզ։
Եւ ասէ յս՝ ոմն մերձեցիր
ինձ. քանզի գիտացի եթէ
զօրութիւն ել ինէն։
Իբրև տեսես կինն՝ եթէ
ոչ ծածկեցաւ՝ ի նմանէ,
եկն դողալով և անկաւ ա
ոտիւք նորա։ և ետ վասն
որոյ իրաց մերձեցաւ՝ ինձ,
պատմեաց առաքել ամ ժող
վրդեանն. և եթէ ուրպէս
բժշկեցաւ առաժամայն։
Եւ ասէ՝ քաջալերեաց զ
աստը. հաւատք քո կեցու
ցին զքեզ՝ երթ՝ ի խաղա
ղութիւն։
Եւ մինչդեռ նա խօսէր,
գայ ոմն՝ ի տանէ ժողովրդ
պապետին և ասէ ցնա. մե
ռաւ զուստրն քո՝ մի՛ ինչ
ցանէ՝ ի դրօշակ հանդերձի
նէր, և նոյնժամայն եկաց
բղխումն արեան նէր։
Եւ ասէ յս՝ ածէ որ մեր
ձեցաւն չիս։
Իբրև ամենեքեան ուրա
նային, ասէ պետրոս և ողբ
ընդ նմա էին՝ վարդապետ՝
ժողովուրդք պնդեն և նա
ղեն զքեզ։
Եւ ասէ յս՝ ոմն մերձեցիր
ինձ. քանզի գիտացի եթէ
զօրութիւն ել ինէն։
Իբրև տեսես կինն՝ եթէ
ոչ ծածկեցաւ՝ ի նմանէ,
եկն դողալով և անկաւ ա
ոտիւք նորա։ և ետ վասն
որոյ իրաց մերձեցաւ՝ ինձ,
պատմեաց առաքել ամ ժող
վրդեանն. և եթէ ուրպէս
բժշկեցաւ առաժամայն։
Եւ ասէ՝ քաջալերեաց զ
աստը. հաւատք քո կեցու
ցին զքեզ՝ երթ՝ ի խաղա
ղութիւն։
Եւ մինչդեռ նա խօսէր,
գայ ոմն՝ ի տանէ ժողովրդ
պապետին և ասէ ցնա. մե
ռաւ զուստրն քո՝ մի՛ ինչ
դեւք եղեալ էին շրջիլ ընդ
նմա։ Եւ բնակեաց զնա և
ասէ. դարձ՝ ի տուն քո և
պատմեա զոր միանդամ ա
րար քեզ Աստուած։
Գնաց՝ ի քաղաքն և քարոզէր
զոր ինչ արար նմա յս։
Եւ իբրև դարձան անդ
րին Յս, ընկալաւ զնա
ժողովուրդն. քանզի ամե
նեքեան ակն ունէին նմա։
Եւ ահա եկն այր մի՝ որոյ
անունն էր յայրոս. և նա
էր իշխան ժողովրդեանն.
անկեալ առ ոտն յի, աղա
չէր զնա մտանել՝ ի տունն նր
Ո՛ի դուստր միամօր էր
նորա՝ ամաց իբրև երկուտա
սանից. և էր մերձ՝ ի մահ.
և ընդ երթալն նորա՝ ժողո
վուրդքն նեղէին զնա։
Եւ կին մի էր՝ ի սեռատոհ
մութեան արեան՝ յամաց
երկուտասանից. որ՝ ի բժիշկս
ծախեալ էր զամ ինչս իւր.
որում՝ ոչ էր լեալ հնար
յոմեքէ բժշկել։
Աստուցեալ յետոյ մերձե
ա

ժողովուրդ բազում։
Եւ ահա այր մի ի ժողովրդենէ անտի՝ աղաղակեաց եւ ասէ. վարդապետ աղաչեմ զքեզ հայեաց յորդի իմ, զի միամօր է ինձ։
Եւ ահա այս հարկանի ի նմա. եւ յանկարծ գոչէ. եւ զարկուցանէ եւ թաւալեցուցանէ զնա եւ փրփրեցուցանէ. եւ հազիւ մեկնի ինքն նմանէ խորտակեալ զնա։
Եւ աղաչեցի զաշակերտսն՝ քա զի հանցեն զնա, եւ ոչ կարացին։
Պատասխանի եւս յս եւ ասէ՝ ով ազգ անհաւատ եւ թիւր. մինչեւ երբ եղիցիմ ընդ ձեզ եւ անսայցեմ ձեզ, մատո այսր զորդին քո։
Եւ մինչդեռ մատչէր, զարկոյց զնա դեւն եւ շար ժրեաց։
Սաստեաց յս այսոյն պղծոյ եւ ընդ ժլիեաց զմանուկն՝ եւ եւս զնա ցհայր իւր։
Եւ զարմանային ամենքեան ի վեր մեծամեծացն այ։
Եւ ի զարմանալ ամենեցուն

ամենից, ընդ առաջ եղեւ նմա

աշակերտաց առնէր զնա։
Լսէք յս իբրև լուաւ, սկսա տարհանել եւս նման և ասէ. մի՛ երկնչէիր՝ միայն հաւատա սա և կեցցէ։
Եւ մտեալ ի տունն՝ ոչ զոք եթող մտանել. բայց միայն զպետրոս և զյակոբոս և զյովհաննէս, և զհայրն մանկանն և զմայրն նորա։
Այլոյն ամենեքեան և կո ծէին զնա. ասէ՝ մի՛ լայք. ոչ է մեռեալ՝ այլ ննջէ։
Եւ նոքա ծաղր առնէին զնա. զի գիտէին թէ մեռաւ։
Եւ նոր հանել զամենեսեան արտաքս, կալաւ զձեռանէ նորա. բարբառեցաւ և ասէ՝ արի՛ կաց մանուկ դու։
Եւ դարձաւ ոգի նորա և կանգնեցաւ վաղվաղակի. և հրամայեաց տալ նմա ուտել։
Եւ զարմացան ծնօղքն նորա. և նա պատուիրեր մի՛ ոք զբան ասել որ ինչ եղեն։
Եւ եկն ի վաղիւնն մինչ իջանէին նոքա ի լեռնէն անտի, ընդառաջ եղեւ նմա

Եւ ես ձեզ ասեմ՝ ամենայն ոք որ
խոստովանեսցի զիս առաջի մարդկան,
եւ որդի մարդոյ խոստովանեսցի
զնա առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ։
Եւ որ ուրանայ զիս առաջի մարդկան,
ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց
Աստուծոյ։ Եւ ամենայն որ ասիցէ
բան ընդդէմ որդւոյ մարդոյ, թող
լիցի նմա. եւ որ հայհոյիցէ զսուրբ
հոգին, չիք թող նմա։ Եւ երբ
տանիցեն զձեզ ի ժողովարանս եւ
առաջի իշխանաց եւ պետից, մի
հոգայք թէ որպէս կամ զինչ
պատասխանի տասջիք, կամ զինչ
ասասջիք։ Զի հոգին սուրբ
ուսուսցէ ձեզ ի նմին ժամու զինչ
պարտ իցէ ասել։ Եւ ասաց
առակս ցնոսա, եթէ մարդոյ
մի ագարակ ունէր, եւ
բերեալ էր արտ նորա
պտուղս բազումս։ Եւ
խորհէր ինքն ընդ ինքեան՝
եւ ասէր՝ զինչ արասցեմ,
զի ոչ ունիմ ուր զպտուղս
իմ ժողովեցից։ Եւ ասէր՝
այս արասցեմ, զհունս իմ
քակեցից, եւ մեծագոյնս
շինեցից, եւ ժողովեցից
անդր զամենայն զբերս
իմ եւ զիրս։ Եւ ասասցեմ
անձին իմում՝ անձն իմ,
ունիս բազում բարութիւն
ի բազում ամս դիզեալ,
հանգիր, կեր, արբ, ուրախ
լեր։ Ասէ ցնա Աստուած՝
անմիտ, այս գիշերի անդ
զանձն քո պահանջեն ի քէն,
եւ զոր պատրաստեցեր
որո՞ւ իցեն։ Այսպէս է
որ գանձ ժողովէ իւր, եւ
ոչ է մեծատուն առ
Աստուած։ Եւ ասէ
աշակերտացն իւրոց՝ վասն
այնորիկ ասեմ ձեզ՝ մի
հոգայք անձին ձերում
զինչ կերիցէք, եւ ոչ
մարմնոյ ձերոյ զինչ
հագցիջիք։ Զի անձն
քան զկերակուր է, եւ
մարմին քան զհանդերձ։
Հայեցարուք ի ագռաւս,
զի ոչ սերմանեն եւ ոչ
հնձեն, որոց ոչ է
դիզարան եւ ոչ շտեմարան,
եւ Աստուած կերակրէ
զնոսա։ Ոչ գոյ ձեզ
աւելի քան զհաւսն։
Եւ ո՞վ ի ձէնջ հոգալով
կարէ յաւելուլ ի հասակ
իւր կանգուն մի։ Եւ
զի վասն հանդերձի
հոգայք։ Հայեցարուք
ի հաւսն դաշտի, զի
ոչ գործեն եւ ոչ
հանեն, եւ ասեմ ձեզ՝
եթէ եւ Սողոմոն ամենայն
փառօք իւրովք ոչ
զգեցաւ իբրեւ զմի ի
սոսա։ Եւ եթէ զխոտ
դաշտի զայսօր կայ եւ
վաղիւ ի հնոց արկանի,
Աստուած այսպէս
զգեցուցանէ, որչափ
եւս առաւել զձեզ,
սակաւահաւատք։ Եւ
դուք մի խնդրէք զինչ
կերիցէք եւ զինչ
արբիջիք, եւ մի
երկմտիջիք։ Զի զայս
ամենայն ազգք
աշխարհի խնդրեն։
Ձեր հայր գիտէ զի
կարիք ունիք զայսոսիկ։
Այլ խնդրեցէք զարքայութիւն
Աստուծոյ, եւ զայսոսիկ
ամենայն յաւելցին
ձեզ։ Մի երկնչիր
հօտ սակաւ, զի հաճեցաւ
հայր ձեր տալ ձեզ
զարքայութիւն։
Վաճառեցէք զոր
ունիք, եւ տուք
ողորմութիւն։ Արարէք
ձեզ քսակս որ ոչ
մաշին, գանձ անսպառ
յերկինս, ուր գող ոչ
մերձենայ, եւ ոչ
ցանգ ապականէ։ Զի
ուր է գանձ ձեր,
անդ եւ սիրտ ձեր
լիցի։ Եղիցին
մէջքք ձեր պատրաստ,
եւ լապտերք ձեր
վառեալ։ Եւ դուք
նմանեսջիք մարդոյ
որ սպասէ տեառն
իւրոյ, երբ դարձցի
ի հարսանեացն, զի
եկեալ եւ զարկեալ
բացցէ նմա։ Երանի
ծառայիցն յայնոսիկ,
զորս եկեալ տէր
նոցա գտցէ զարթնուցեալ։
Ամէն ասեմ ձեզ՝ զի
պատրաստեսցէ զանձն
իւր, եւ նստուցեալ
զնոսա հատուսցէ
նոցա։ Եւ եթէ եկեալ
երկրորդ եւ եթէ
երրորդ զարկցէ
զնոսա, երանի ծառայիցն
յայնոսիկ։ Եւ զայս
գիտասջիք, զի եթէ
գիտասցէ տէր տանն
ո՞ր ժամ գողն եկեալ
իցէ, արթուն լիցի
եւ մի թողցէ
պատուհասել տանն
իւրոյ։ Եւ դուք
պատրաստ լերուք,
զի յորում ժամ ոչ
կարծիջիք, որդի
մարդոյ գայ։ Ասէ
ցնա Պետրոս՝ տէր,
առակդ ասես զմեզ
կամ զամենեսեան։
Եւ ասէ տէր՝ ո՞վ
իցէ հաւատարիմ
գանձապետ եւ
իմաստուն, զոր
կացուսցէ տէր նորա
ի վերայ ծառայից իւրոց,
տալ նոցա ի ժամու
զհաց չափաւ։ Երանի
ծառայի յայնմիկ,
զոր եկեալ տէր նորա
գտցէ զայսպէս
առնելով։ Ճշմարիտ
ասեմ ձեզ՝ զի ի վերայ
ամենայն ստացուածոց
իւրոց կացուսցէ
զնա։ Եւ եթէ ասասցէ
ծառայն յանձին իւրում՝
ուշանայ տէր իմ
գալուստ իւր, եւ
սկսցէ հարկանել
զծառայսն եւ
զսպասաւորսն, ուտել
եւ արբուցանել
հարբեցուցանել,
եկեսցէ տէր ծառային
յայնմիկ յաւուր
մի յոր ոչ ակն
կալցի, եւ ի ժամ
զոր ոչ գիտասցէ,
եւ պատառեսցէ
զնա, եւ զբաժինն
նորա ընդ անհաւատսն
դիցէ։ Եւ ծառայն
յայնմիկ որ գիտասցէ
զկամս տեառն իւրոյ,
եւ ոչ պատրաստեսցէ
եւ ոչ արասցէ
ըստ կամաց նորա,
հարկանելոց է
մարդեան։
Զհանդերձ եւ զկերակուր
եւ զխնկեղէն
խօսեցաւ Տաճարն։ Եւ զար-
մացան ամենայն ժողովրդեանն։
Ասէ ամենեքին ցնոսա՝
բնեղբուղաւ իշխանաւն
դիւացն Տանէ զա զդեւս։
Այլք փորձելին եւ նշան
յերկնից խնդրեին ի նմանէ։
Ասէ ցնոսա՝ զիտացեալ զմեր
հոգեդա նոցա, ասէ ցնոսա՝
ամենայն թագաւորութիւն բաժա
նեալ յանձն իւր՝ աւերի.
եւ տուն բաժանեալ յանձն
իւր՝ կործանի։
Ապա եթէ եւ սատանայ զա
ժանեցաւ յանձնէ, զիարդ
կայցէ թագաւորութիւն նորա։
զի ասէք զինէն թէ բնեղ
զեբուղաւ իշխանաւն Տա
նէ զա զդեւս։
Եթէ ես բնեղզեբուղաւ
հանեմ զդեւս, որդիքն ձեր
ո՞վ հանիցեն։ Վասնորիկ նո
քին եղիցին ձեզ դատաւորք։
Ասէ եթէ մատամբն այ Տա
նեմ զդեւս, ապա հասեալ է
ի վեր ձեր արքայութիւն այ։
Զորժամ հզօր վառեալ պա
հիցէ զտուն իւր, ի խաղա
ղութեան են ինչք նր. բայց
եթէ հզօրագոյն քան զնա
ի վեր եկեալ յաղթեսցէ նր
մա, զսպառազինութիւն նորա
Տանէ յոր յուսացեալն էր՝
եւ զաւար նր բաշխեսցէ։
Որ ոչ է ընդիմ՝ Տակառակ
իմ է. եւ որ ոչ ժողովէ
ընդիմ ցրուէ։
Զորժամ այն ելանիցէ ի
մարդոյ չքէն ընդ անջրդին
տեղիս. խնդրէ Տանգիստ.
եւ չգտանէ՝ ասէ,
դարձայց անդրէն ի տուն
իմ ուստի ելի։
Եւ գայ գտանէ մաքրեալ
եւ յարդարեալ։
Յայնժամ երթայ եւ առնու
եօթն այլ ոգիս չարս եւ քան
զինքն՝ եւ մտեալ բնակին անդ.
եւ լինի յետինն մարդոյն այ
նորիկ չար քան զառաջինն։

Պատասխանի եւ նմա ասէ. կէզճաւորք իւրա
քանչիւրոք ի ձէնջ ի շաբաթու ոչ արձակէ զեզն
իւր կամ զէշ ի մսրոյ և տանի ոսպ ջուր։
Իսկ այս դուստր աբրահամու էր՝ զոր կապեաց սատանայ ահաւասիկ զտասն ութսան ամ, ոչ էր արժան արձակել ի կապանաց անտի ի շաբաթու։
Նա զայն խօսեալ ասէր, յամօթ լինէին ամենայն որք հակառակ կային նմա։
Եւ ամ ժողովուրդն ուրախ լինէր ի վերայ ամ փառաւորեցին որք գործէին ի նմանէ։
Եղև ի մտանելն նորա ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց ի շաբաթու ուտել հաց՝ և նոքա ապատէին նմա։
Եւ ահա այր ումն էր առաջի նորա ջրգողեալ առաջի նորա։
Պատասխանի Յիսուս ասէ ցժողովուրդն. Եղիւ ինչ օրէ յորս արժանի գործել յայնս եկեալք բժշկեցարուք՝ և ոչ յաւուր շաբաթու։
Պատասխանի եւ նմա տէր և ասէ. կեղծաւորք, ոչ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ ի մսրոյ և տանի ոսպ ջուր։
Իսկ այս դուստր աբրահամու էր՝ զոր կապեաց սատանայ ահաւասիկ զտասն ութսան ամ, ոչ էր արժան արձակել ի կապանաց անտի ի շաբաթու։
Նա զայն խօսեալ ասէր, յամօթ լինէին ամենայն որք հակառակ կային նմա։
Եւ ամ ժողովուրդն ուրախ լինէր ի վերայ ամ փառաւորեցին որք գործէին ի նմանէ։
Եղև ի մտանելն նորա ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց ի շաբաթու ուտել հաց՝ և նոքա ապատէին նմա։
Եւ ահա այր ումն էր առաջի նորա ջրգողեալ առաջի նորա։
Պատասխանի Յիսուս ասէ ցժողովուրդն. Եղիւ ինչ օրէ յորս արժանի գործել յայնս եկեալք բժշկեցարուք՝ և ոչ յաւուր շաբաթու։
Պատասխանի եւ նմա տէր և ասէ. կեղծաւորք, ոչ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ ի մսրոյ և տանի ոսպ ջուր։
Իսկ այս դուստր աբրահամու էր՝ զոր կապեաց սատանայ ահաւասիկ զտասն ութսան ամ, ոչ էր արժան արձակել ի կապանաց անտի ի շաբաթու։
Նա զայն խօսեալ ասէր, յամօթ լինէին ամենայն որք հակառակ կային նմա։
Եւ ամ ժողովուրդն ուրախ լինէր ի վերայ ամ փառաւորեցին որք գործէին ի նմանէ։
Եղև ի մտանելն նորա ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց ի շաբաթու ուտել հաց՝ և նոքա ապատէին նմա։
Եւ ահա այր ումն էր առաջի նորա ջրգողեալ առաջի նորա։
Պատասխանի Յիսուս ասէ ցժողովուրդն. Եղիւ ինչ օրէ յորս արժանի գործել յայնս եկեալք բժշկեցարուք՝ և ոչ յաւուր շաբաթու։
Պատասխանի եւ նմա տէր և ասէ. կեղծաւորք, ոչ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ ի մսրոյ և տանի ոսպ ջուր։
Իսկ այս դուստր աբրահամու էր՝ զոր կապեաց սատանայ ահաւասիկ զտասն ութսան ամ, ոչ էր արժան արձակել ի կապանաց անտի ի շաբաթու։
Նա զայն խօսեալ ասէր, յամօթ լինէին ամենայն որք հակառակ կային նմա։
Եւ ամ ժողովուրդն ուրախ լինէր ի վերայ ամ փառաւորեցին որք գործէին ի նմանէ։
Եղև ի մտանելն նորա ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց ի շաբաթու ուտել հաց՝ և նոքա ապատէին նմա։
Եւ ահա այր ումն էր առաջի նորա ջրգողեալ առաջի նորա։
Պատասխանի Յիսուս ասէ ցժողովուրդն. Եղիւ ինչ օրէ յորս արժանի գործել յայնս եկեալք բժշկեցարուք՝ և ոչ յաւուր շաբաթու։
Պատասխանի եւ նմա տէր և ասէ. կեղծաւորք, ոչ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ ի մսրոյ և տանի ոսպ ջուր։
Իսկ այս դուստր աբրահամու էր՝ զոր կապեաց սատանայ ահաւասիկ զտասն ութսան ամ, ոչ էր արժան արձակել ի կապանաց անտի ի շաբաթու։
Նա զայն խօսեալ ասէր, յամօթ լինէին ամենայն որք հակառակ կային նմա։
Եւ ամ ժողովուրդն ուրախ լինէր ի վերայ ամ փառաւորեցին որք գործէին ի նմանէ։
Եղև ի մտանելն նորա ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց ի շաբաթու ուտել հաց՝ և նոքա ապատէին նմա։
Եւ ահա այր ումն էր առաջի նորա ջրգողեալ առաջի նորա։

Պատասխանի Հս յս և աս
ած գօրինաւորս և ցխարի
սեցիս՝ եթէ արժան իցէ
ի շաբաթու բժշկել. և
նորա լուռ եղեն։
Եւ բռնեալ Հարեալ զնմանէ
բժշկեաց զնա և արձակեաց։
Եւ ասէ ցնա. ոյր ուրուք
ի ձէնջ էշ կամ եզն անկա
նիցի ի ջրհոր, և ոչ վաղ
վաղվիւ Հանիցէ զնա յաւր
ուր շաբաթու։
Եւ ոչ կարացին տալ նմա
պատասխանի առ այն։
Եւ եղև մինչ երթայր նա
յերուսաղէմ, և ինքն անց
ցանէր ընդ մէջ սամարիայ
և գալիլեացւոց։
Եւ մինչդեռ մտանէր ի
գեօղ ուրուն, պատահէ
ցանդամս տասն արք բորոտք.
որք կացին ի Հեռաստանէ։
Եւ նոքա՛ձայնս եւսան՝
յս վարդապետ՝ ողորմեաւ մեզ։
Եւ երբ տեսեալ զնա՝ ասէ
ցնա. երթայք ցուցէք զանձ
ինս Հերց քահանայիցն։ և
եղև երբ գնացին՝ առ
ժամայն սրբեցան։

Ժ

Ի նմա՛ի նոցանէ երբ
տեսեալ թէ բժշկեցաւ՝ դար
ձաւ անդրէն. ի ձայն մեծ
փառաւորս առնէր զած,
Եւնկաւ առ ոտս նր ի վե
րինց խնդոյ՝ և գոհացաւ
զնմանէ. և հինգերր սամարիտի
Պատասխանի Հս յս և աս.
ոչ տասն սրբեցան.
իսկ արդ ինդունիքն ուր են.
Ո՛չ ոք ոչ գտաւն դառնալ
և տալ փառս ած, բայց մի
այն այլազգիս այս։
Եւ ասէ ցնա. արի՛ գնա՛
զի Հաւատոյդ քո կեցոյ
ցքեզ։
Եւ եղև ի մտանել նորա
յերիքով՝ կոյր ոմն նստ
եր առ ճանապարհաւն
մուրացիկ։
Եւ երբ լսեաւ զանցանել
ժողովրդեանն, Հարցանէր
թէ զինչ իցէ այն։
Եւ պատմեցին նմա թէ յս
նազովրեցի անցանէ։
Եւ զաղաղակեաց և ասէ՝ յս որ
դի դաւթի՝ ողորմեաց ինձ։
Եւ որք առաջի երթային
սաստկին նմա զի լռեսցէ։

և նա հասուսաւ ել աղաղակ
կեր որդի դաւիթի՝ ողոր-
մեաց ինձ։
Ո՛ տեղի էառ յո՝ և հրա-
մայեաց աճել զնա առ իւր։
և իբրև մերձ եղև առնա՝
եհարց զնա և ասէ։ զի՞նչ
կամիս դու զի արարից քեզ։
և նա ասէ՝ տո՛ր զի բացցին
աչք իմ, և տեսից։
Նա՛ յո՝ ասէ ցնա՝ հաւատց
հաւատք քո կեցուցին զքեզ։
Նա առաժամայն հասու. և
երթայր զհետ նո՛ր և փառա
ւոր առնէր զնա։ և ամ-
ենայն ղովրդեանն տեսեալ տայր
զօրհնութիւն ա՛յր։

****

Սէրոյ Պետրոսի Ա՛ր ջո-
ՅՕհաննա։

ՅԻ՛ՆՆ ՄԵՐ ՅԱ՛ՎԱՆ։

Ի ՅԱՏՆ ԱՐ

կուց աւետրչ՝ եւ
անտի և գնաց ՚ի
դալիլեա։
Ո՛ ի ինքն իսկ յո՝ վկայեց՝
եթէ մարգարէ ոչ ունի
ժո՛ր
դաւառի պատիւ ոչ ունի։
Ա՛յլ յորժամ եկին նա ՚ի
դալիլեա, ընկալան զնա գա
լիլեացիքն. զի տեսեալ նո
ր զամ նշանն զոր արար
յերուսաղէմ ՚ի տօնին.
քանզի և նոքա եկեալ էին
՚ի տօնն։
Եկն դարձեալ ՚ի կանայ գա
լիլեացւոց՝ ուր արար ըզ
ջուրն գինի։
Եւ անդ էր թագաւորական
մի՝ որոյ որդին հիւանդ
կայր ՚ի կափառնաում։
Նա իբրև լուաւ եթէ յո՝
եկեալ է ՚ի հրէաստանէ ՚ի
դալիլեա, երկին առնա. և ա
ղաչէր զի իջցէ և բժշկեսցէ
ցէ զորդի նորա. քանզի
մերձ էր ՚ի մեռանիլ։
Ասէ ցնա յո՝. եթէ ոչ նը
շանս ինչ և սքանչեաս տես
ռանիք՝ ոչ հաւատայք։
Ասէ ցնա թագաւորն.
տո՛ր կո մինչեւ մեռեալ իջցէ
մանուկն իմ։
Ասէ ցնա յո՝. երթ որդին
քո կենդանի է. և հաւատց
այն բանին զոր ասաց ցնա
յո՝ և գնաց։

Եւ մինչդեռ լիանալն ընդ առաջ եղեալ նմա ծառայքն նորա՝ ահեակս եւս ասեն՝ թէ մանուկն նորա կենդանի է։

Հարցանէր ցնա վասն ժամուն յորում ապաքինեաց։ Եւ սեն ցնա՝ երեկ յեօթներորդ ժամուն եթող զնա ջերմն։ Գիտաց հայրն նորա եթէ յայնմ ժամու՝ յորում ասաց ցնա յս թէ որդին քո կեն դանի է։ Եւ հաւատաց ինքն եւ ամ տուն իւր։

Այս դարձ երկրորդ նշան արար յս եկեալ ի հրեաս տանէ ի գալիլեա։

Եւ այսորիկ տօն էր հրէից՝ եւ ել յս յերկմ։ Եւ էր յերկմ ի պրօպատիկէ աւազանին՝ որ կոչիւր եբրայեցերէն բեթհեզդայ հինգ սրահ։

Յորս անկեալ դնիւր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց՝ կուրաց՝ կաղաց՝ դօսացեալց՝ որք ակն ունէին ջրոյն յուզելոյ։

Եւ հրեշտակ տէր լիանալն ըստ ժամանակի յաւազանն եւ յուզէր զջուրն։ Եւ որ նախ ի շարժումն ջուրցն լիանալր յաւազանն՝ բժըշկիւր։ Ոչ ումեքէրով ախտիւ հիւանդուէր։

Եւ անդ էր այր մի՝ որ ընտանեւութ ամ էր ի հիւանդութեան իւրում։

Զնա իբրեւ տեաս յս զի անկեալ դնիւր, եւ գիտաց եթէ բազում ժամանակք են այնու հետեւ, ասէ ցնա՝ կամիս ողջ լինիլ։

Պատասխան ետ նմա հիւանդն՝ տէր՝ ոչ զոք ունիմ թէ յորժամ ջուրքն յուզիցին, արկցէ զիս յաւազանն։ Եւ մինչ ես դանդաղիմ, այլ ոք քան զիս յառաջադոյն լիանէ։

Ասէ ցնա յս։ արի՛ առ ըզմահիճս քո եւ գնա։

Եւ ողջացաւ այրն։ Եւ յառ ընտ։ եառ զմահիճս իւր եւ շրջէր։ Եւ էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ։

Ասեն հրեայքն ցբժշկեալն՝ շաբաթ է եւ ոչ է արժան քեզ առնուլ զմահիճս քո։

Ասկ դրացիքն և որոց տե-
ղեակ էին զանձին՝ այլ
և տեսանէր։
Եւ մինչդեռ անցնէր յա-
ետս զայր մի կոյր՝ ի ծնէ.
և հարցին զնա աշակերտքն
նորա և ասեն. ռաբբի՝ այր
զնա էս. ստրա՞, թէ հօր և
մօր իւրոյ՝ զի կոյր ծնեալ։
Պատասխանի ետ յս. ոչ
դորա զնա էս, և ոչ հօր և
մօր իւրոյ, այլ զի յայտնի
լինիցին գործքն այ՝ ի դմա։
Եւ ինձ պարտ է գործել
զգործս այնորիկ որ առա-
քեացն զիս՝ մինչ օր կայ.
գայ գիշեր, յորժամ ոչ ոք
կարէ գործել։
Որչափ յաշխարհի եմ,
լոյս եմ աշխարհի.
Ո այս խօսեաւ անց, եթուք
՝ի գետին. և արար կաւ՝ ի
թքոյն, և ծեփեաց զկաւն
՝ի վերայ աչաց կուրին։
Եւ ասէ ցնա՝ երթ լըւ-
յահաւանին սելովմայ՝ որ
թարգմանի առաքեալ.
գոգաւ, լըւացաւ. եկն՝
և տեսանէր։
Պատասխանի ետ նմ և ա-
սէ. որ բժշկեացն զիս, նա
ասաց ցիս, արի՛ առ զմա-
հիճա քո և գնա։
Հարցին ցնա և ասեն. մէկ
այրն որ ասաց ցքեզ առ
զմահիճա քո և շրջեաց։
Եւ բժշկեալն ոչ գիտէր
թէ ո՛վ էր. քանզի Յս
խոյս ետ վասն ամբոխին՝ի
տեղւոջէ անտի։
Յետ այսորիկ գտանէ զը-
նա յս՝ի տաճարին և ասէ
ցնա. ահաւադիկ ողջացար՝
մի՛ և մեղանչեր՝ զի մի՛ չար
և ինչ լինիցի քեզ։
Գնաց այրն և պատմեաց
հրեիցն եթէ յս էր որ զբ
ժշկեացն զիս։
Եւ վասն այնորիկ հալա-
ծէին զյս հրեայքն, զի
զայն առնէր՝ի շաբաթու։
Եւ յս պատասխանի ետ
նոցա՝ հայր իմ մինչև ցայժմ
գործէ՝ և ես գործեմ։
Վասնորիկ առաւել ևս
ըէին հրեայքն սպանանել
զնա. զի ոչ միայն լուծանէր
զշաբաթս, այլև հայր իւր

քանզի ուխտ եդեալ էր
ընդ նմա զի երկնչէին ՚ի հրէից։
Ո՛յս ասացին ծնօղքն
ընդ նմա զի երկնչէին ՚ի հրէից։
ինքնին ՚ի քէն հասեալ է՝
ինքն խակ խօսեցաւ վա՛ռ
դիտեմք։ պատ՝ խակ հրդեհ։
եբաց զաչս դորա՝ մեք ո՛չ
նէ ո՛չ դիտեմք։ կամ թէ ո՛վ
Այլ զնարդ այժմ տեսա
մեր և զի կոյր ծնա՛ւ։
դիտեմք՝ զի սա է որդին
Պատասխանի եւտուն նոցա
ծնօղքն նորա և ասեն։
սա է որդին ձեր, զորմէ
դուքն ասէիք թէ կոյր ծը
նա՛՝ արդ զնարդ տեսանէ
Հարցին ցնոսա և ասեն։
դու զի՞ ասես վասն նորա
զի եբաց զաչս քո։ և նա
ասէ՝ թէ մարգարէ է։
Ա՛ն ո՛չ հաւատային հրէ՛
այլքն զնմանէ՝ եթէ կոյր
էր և բացա՛, մինչև կոչե
ցին զծնօղս բացելոյն։
Հարցին ցնոսա և ասեն։
ա՛ր է որդին ձեր, զորմէ
դուքն ասէիք թէ կոյր ծը
նա՛՝ արդ զնարդ տեսանէ
Պատասխանի եւտուն նոցա
ծնօղքն նորա և ասեն։
սէ ցնոսա՝ ո՛չ դիտեմ։
Ա՛ն ցնա՝ ու՞ր է նա։ ա
ցա՝ և տեսանեմ։
Ա՛ն ցնա՝ մի՞թէ և դուք
կա՞ն արար ցո՛ և եբաց
զաչս կուրին։
Պատասխանի նմա
փարիսեցիքն՝ թէ զնարդ
տեսանես։ և նա ասէ ցնո՛
կա՛ եդ ՚ի վէմ աչաց իմոց,
և լո՛ւայ և տեսանեմ։
Ա՛ն ոմանք ՚ի փարիսե
ցւոցն։ ո՛չ է այրն այն յա՛յ
զի զշաբաթա ո՛չ պահէ։

Պատասխանի Եսու այրն և
ասէ ցնոսա. այդ խակ են
ըսքանչելիք. զի դուք ոչ
գիտէք զոսոխ իւր՝ և զիա
զաչս եբաց։
Գնացէք զի ահա մեղաւո
րացաք ոչ լսէ. բայց եթէ ահա
ապաշխ ոք լիցի՝ և զիան
նոր առնիցէ, նման լսէ։
Յայնժամ ոք ոչ ըմբռ
եթէ եբաց զաչս կուռի
ի ծնիլ կայր ծնեցելոյ։
Այնժամ ոչ յայ էր այրն այն,
ոչ-կարէր առնել ինչ։
Պատասխանի Եսուէն և ա
սեն ցնա. Ի մեզ խակ ծնել
ես ամենևին. և դու վար
դապետ լինիս մեր. և հա
նին զնա արտաքս։
Լըսաւ յն եթէ հանին
զնա արտաքս. և իբրև գ
գիտ զնա, ասէ ցնա. գո
Հաւատաս յորդի՞ Աստ
Ա՛ն պատասխանի Եսու և ա
սէ. Եր՝ ոմն է զի հաւատա
ցից ի նա։ Եւ ասէ ցնա յն.
և տեսեր զնա, և որ խօսիդ
ընդ քեզ՝ նա է։ Այնժամ ասէ.
Հաւատամ Տր՝ և երկիր ե
պաղ նմա։

Հրեից, եթէ ոք խոստովա
նեսցի զնա քրիստոս
ցէ՝ ի ժողովրդենէն։
Վասն այնորիկ ասացին ծնո
ղքն նորա, թէ բնաւին հիւանդ
հասել է՝ ցնա խակ հարցէք։
Կարձեալ կրկին անգամ
կոչեցին զայրն որ կոյր էր
և ասեն ցնա, տուր փառս
Աստ. մեք գիտեմք՝ զի այրն
այն մեղաւոր է։
Այնժամ ասէ նոցա մեղաւոր
լինի՝ ես ոչ գիտեմ. բայց
զայս գիտեմ՝ զի կոյր էի՝
և արդ տեսանեմ։
Կարձեալ ասեն ցնա. զինչ
արար քեզ՝ զիարդ եբաց
զաչս քո։
Պատասխանի ետ նոցա.
այժմ ասացի ձեզ և ոչ լը
սայք՝ զի կամիք միւսան
գամ լսել. ընդէ՞ր և դուք
կամիք աշակերտել նմա։
Նզան հայհոյեին զնա և ասէ
ին, դուն լինիս նր աշակերտ.
մեք մովսէսի աշակերտեմք։
Մեք գիտեմք զի ընդ մով
սէսի խօսեցաւ Աստ. զայս
ոչ գիտեմք ուստի լինի։

նոյ ըստամբայեր Թոյլ տուք։
րովք, ի լուսոյն քաղձանաց
և սրբատրեալ ձեռօք մե-
ման տալով տպեցման, զոր
դեսեր քարեպաշտաց հրա-
մեք ըստ խնդրոյ ոմանց հո
քեանական հրովարտակաց
գծագրողին յարմրելն էր՝
Ն-ըծրուանեաց Ն-ըքայի՝ ար
նադպրին Աննէքարիմայ
նոյ Ա-արդանայ Գիւ-ա
ընդ Նարեկացոյ, զոր ի խնդ-
Ակնեցոյ սքան Գրիգորի
ընշտակական Ա-արդպետին
դեամբք, արդիւնաւոր ի-ր
և սրբատրեալ ձեռօք մե-
քով, ի լուսոյն քաղձանաց

Ն-ախաշոսին աս Ա-ջոսէր և
ընդրջասէր անձինք։

Եզ նարդենիս՝ և
զայս գանձս ճաճ-
կեալ և զաղբիւրս
կնքեալ կամելով ի լոյս ա-
ծել. և իբր յոսկեղէն սա-
փորոջ զգալեալս մանանայ
ախորժափորձ կուգորդաց ձե
րոց ի զմայլուածս տալ. այս-
ինքն՝ զտեսրակս լի՛ ար-
դեամբք, արդիւնաւո՛ր ի-ր
ընշտակական Ա-արդպետին
Ա-ևետեցոյ սքան Գրիգորի
Նարեկացոյ, զոր ի խնդ-
րոյ Ա-արդանայ Գիւ-ա
նադպրին Աննէքարիմայ
Ն-ըծրուանեաց Ն-ըքայի՝ ար
քեանական հրովարտակաց
գծագրողին յարմրելն էր՝
մեք ըստ խնդրոյ ոմանց հո
գեսեր քարեպաշտաց հրա
ման տալով տպեցման, զոր
և սրբատրեալ ձեռօք մե-
նք ըստամբայեր Թոյլ տուք։

Գ-ՐԻԳՈՐԻ ՆԱ-ՐԵԿԱՑՒ-ՈՑ

Ի-ր ընշտակական Արդոյ
Ա-արդապետի, և Խոյցո-
ղին Զրհատրի, Ա-ղնա-
զեաց Ա-ստըւածայր
Խեղինակէ։

Խ-ոհառօտիւք Բան Ի-ր
ըստուգ վե-ր Ա-ւղիղ Խա-չ
տոյ։

Ի-ակէ Ա-ստուծ-ր Ա-րուց
Ա-տաքինութեան։

Ի-ն Խնդրոյ Նուին Խոստոսի
Ա-ՆՐԻՒՆԱՑ
Գիւտնոցիւ։

Ո ր ո ւ ն կ յ ի ն ք ե ա ն զ լ ի և
զ կ ա տ ա ր ե ա լ գ ա ՚ ճ ա ն ո ւ Թ ի ՚
Հ ա ՚ ճ ա տ ո յ ա ռ ՚ ա մ մ ա ռ ո ւ ն ա
Հ ա ՚ ճ ա տ ա լ ե ա ց չ ո ր ե ք ո տ ա ս ա ն
ա ս տ ի ճ ա ն ա ց ն ։ և զ մ ա ս ա ն ց
Հ ո գ ւ ո յ և զ մ ո ւ տ ց ։ և ղ զ ա յ ո ւ
Թ ե ց մ ա ր մ ն ո յ մ ո ւ խ ն մ ե ղ ա ց
դ ր ա ն ց զ ի կ ա ր ա ն ։ և ա ռ
ա ռ ա ք ն ո ւ Թ ի ՚ ն ՝ զ ք ա ն ա լ ի
զ Տ ա յ ե լ ի և զ ց ո ւ ց ա կ ։
Լ ՚ ն ՚ ս ՝ Թ է ն ո ր ք ո ք ՝ ա յ ս ի ն ք ն
ն ե ր ք ի ն և ա ր տ ա ք ի ն զ ա ա յ
ո ւ Թ ե ա մ ք ք զ ի ն չ ք ս ա տ Հ ղ
գ ւ ո յ ա ր դ ի ւ ն ա ճ ո ր ո ւ մ ք ։ և
Թ է ո ՚ ր պ ի ն ը ն դ դ է մ մ ո ւ ղ ե ց
ղ ղ ր ո ւ ն ա զ ա յ ն փ ա կ ե մ ք և
ք ա ն ա մ ք ։ Յ ի ր ա ւ ՚ ի ն ա յ ս փ ո ք
ր ի կ գ ր ք ո ւ կ ՝ ք ա ն ա լ ի ք ա ՚
ր ե գ ո ւ ն կ ց ՝ և փ ա կ ա ր ա ն մ ն
լ ե կ ա ն ա ց կ ր ե ց ։ ո ր սա կ ա
է ՚ ո ւ ք շ ա տ ա գ ո ղ ի ն է մ Ե ծ ա ՚
գ ո յ ն գ ա ն Ճ ։ զ ի ո ր պ ի ս ա ս ի ՚
՚ ի փ ր կ ո ւ Թ ի ՚ ՝ մ ի մ ի ա յ ն ք ա ն
ք ա ՚ ե ա կ ա ն ։ կ ո ր ո ւ ս ե ր ո յ ն ՝
Հ ա մ ա յ ն խ ն ա ս ա տ ՝ է ՝ զ ո ւ ր
ջ ա ն ։

Ա ՚ ր դ ՝ մ ք կ ա մ ե ր ո վ ՝ ը զ Ճ ը
ր ա գ ն յ ա յ ս ք ա ն ժ ա ն ա կ ա կ ՚ ի
ն ե ր ք ո յ գ ր ո ՚ ն ի զ ե գ ե ա ՚ ն
գ ն ե լ յ ա շ տ ա ն ա կ ի ՝ ՚ ի լ ց ո
տ ա լ ո ղ ք ՚ ի տ ա ն ե կ ե ղ ե ց ո յ
մ ա ն կ ո ւ ն ք ն ի ց ե ն մ ա կ ա ղ ք
ե ա լ ք ։ յ օ Ժ ա ր կ ա մ ք Հ ր ա
մ ա ն տ ո ՚ ւ ք ա պ ե ց մ ա ն ։
Լ ՚ ն ՚ զ ի Ճ ա ն ի ց ի ՚ ա ռ ա տ ա ՚
պ ա ր գ և ի Հ ո գ ւ ո յ ն ս ր ք ո յ
ա յ լ ա զ ա ն ո ւ Թ ի ւ ն շ ն ո ր Հ ա ց ն
ք ա շ ի մ ա ն ։ Թ է ո ՚ ր պ է ս մ ի ո վ
լ ե զ ո ՚ ւ ա ՚ զ ք ա ն ա զ ա ն ՝ զ ա ՚
ն ա զ ա ն ա կ ե ր պ տ ա յ ք ա ն ա ՚
Հ ի ւ ա ն ե լ շ ա ր ա գ ր ո ւ Թ ի ւ ն ։
Ո ր պ է ս ս ր ք ո յ ն Գ ր ի գ ո ր ի ՚
ե ր ք ե ւ ն ի զ ա ղ ո Թ ա կ ա ն ա ն ը
խ ն դ ր ո յ կ ր օ ն ա ւ ո ր ա ց ՝ խ ր Թ ՚
ն ա գ ո յ ն ս տ ա ր ո վ յ ա ր մ ա ր ե լ ։
և զ ա յ ս ՝ ո ր ՚ ի խ ն դ ր ո յ ա ր ՚
ք ո ւ ն ա կ ա ն ա ւ ն ՝ (խ ր ո յ
Հ ա ր ա զ ա տ ի և ա ր ե ն ա կ ց ի)
դ ի ւ ր ի մ ա ց կ ե ր պ ի ՚ շ ա ր ա ՚
դ ր ե լ ։ ո ՚ ր յ ա յ տ ե և յ ա ռ ա
կ ա ց ն ս ա ղ ո մ ն ի և յ ի մ ա ՚
տ ո ւ ՚ ե գ ր ք ո յ ն ։ զ ո ր ո ց ե Թ է
զ ջ ա ր ա դ ր ո ւ ՚ ե ց ն կ ե ր պ ն ա կ
ո ւ խ ե ս ։ յ ա յ լ և ա յ լ ա ն ձ ա ն ց
գ ո գ ց ե ն զ ն ո ս ի ն յ ա ր մ ա ր ե լ ը
Ի ա կ ե Թ է յ ա յ ք ա ն ժ ա մ ա
ն ա կ զ ի ա ր դ ա ղ ք ի ւ ր ս ա յ
Ի ն ք ե ց ե ա լ ե ր և ե ա ն Ճ ս ա յ
ե ա ճ

ոքան ի խօսելեալն նախ։ Յայնըմ՝ ոչ ի խօսողն,
փոկրատեայ բժշկապետին։ Եւ ոչ արտաքոյ ընդ դիմ
լեալ Հոգւոյն, քան թէ ի խնդիր խրախուսել ի՞ւր
սպեղանիք տային խօթայե բանքն էին։ զի մանաւանդ
էք՝ որք ի սին տեսրակի ընթեռնուլոց։ սիրով զփարի
լոց, և գործով կատարելոցք ընծեռնուլոց։ սիրով զփարի
ընթեռնուլոց։ սիրով զփարի

Գրիգորէ Նարեկացւոյ Նան
ւան Ողբէ Հաբատոյ . և
Խրատ Ա՛ղօթից և
Գործոյ :

ՄՈՆԱՀԱՆԳ,
հաւանեալ խրատ
առաւ՝ որ ըստ պատ
գեւաստէր և յոքնաւատ բա
րերարութեան՝ տայ ամէն ա
ռատապէս և ոչ նախատէ։
Ընտրուհի և աստգին, ամէ
որ խնդրէ՝ առնու . և որ
հայցէ՝ գտանէ։ Որպէս զի
մանաւանդ աղաղանաւորեաց
հաց գիտութեան և գինի
իմաստութեան՝ գեղեցկապէս
նկարին քաղցրագոյ բանական
անձանց . և բարձր ձայնիւ
քարոզեցան՝ կոչեաց ի խը
րախճանութիւն հոգևոր
ըստ առակողին . և մեզ ըն
նոյն օրինադրեաց առելով.
ամենայնի որ խնդրէ ի քէն
տուր։ Նա եթէ զմարմնա
կանն բարիդ ե տալ կա
րօտեցեալն պէտս , որոյ և

փո

ուելով։ Նա այսու՝ սիրա
հարացան ըղձից բանի սեր
Ա՛ստուածային բան առ
նէք՝ թէ ոչ ի զուր ինչ
վաստակեալք լինէն ի տալ
պատճառին սորին։

Ընդ՝ եռ նոճաստադոյն
յակոբ լեր Պատրիարք՝
զորին գալափարն զոր ըն
կալեալ էր Ա՛ստուածացի
Պետրոս լուսաւորեալ հո
գի գերզգօն և Ա՛ջաբան
Ա՛ստուածն ի հնագոյն
դրէն վերջ, եռաւ ի լուսա
ղբից տալ տուողաց տա
րին։ Ո՛ր՝ և զհս անար
ժանս յիշման ի Տ՚ Ը՚
արժանի արասցիք սիրել ջեր
մեռանդ ընթերցօղք . ողջ
կալով առ յոյսն բնաւից ի
Ա՛ր Արարչուհին և ի մի
Ա՛ծութիւնն ,
ամէն :

կրկնապատիկ շահողին և զըլացողին՝ զնոյն նշանա-
կեաց եթէ պարտ է տալ
ամի որ խնդրիցէ։ Ասէ ինձ
առ քեզ ոմն ախրեցել անձին
իմոյ՝ կրկին և ոչ մեկին է
հարկաւորութիւն տալոյ։
Ա՛ի՝ ըստ վերագոյն ցու-
ցեալ տեառն հրամանին. որ
ամ խընդրողի օրինադրե
զտալն։ և Երկրորդ՝ ըստ
բնաւոր արեանառու մեր
Քեռան։ Ո՞ր ի հեղգալն
երկնչիմ ի ձայնէ մեծա-
բարբառ փողոցին. մարդա-
րէին՝ և առաքելոյն. միոյն
ղէ ասէ, յրնտանեացն զա-
հակի քո զակն ի վայր ա՛ի
արկանիցես՝ անտես առնե
լով. և միւսոյն, եթէ ղբխը-
րոցն՝ մանաւանդ և ընտա
նեացն խնամ ոչ տանիցէ,
ի հաւատոցն ուրացել է. և
չար ևս քան զանհաւատանէ
Այլ դու զգոյշ լեր՝ դոր
ծով փութալ ի կատարմն
ասացելոցս. ըստ նմանութե
ժիր և հաւատարիմ ծառային

փոխարէն զնակզբնէ պատ
րաստեալ աղքատին պարտ
դևեաց, որչափ և առաւել
ընել զՀոգւոցն ի բարեաց
աղքատութիւն լըսեցանել
է գովելի։ Այլ այնքան ա
ռաւել՝ ըստ որում առա
ջին և մեծ և պատուականն է
ոդի քան զմարմին՝ տիրա
կանին գոլով պատկեր. և
սա երկրորդ նմին և Հոգա
նիւթ։ զոր և տրն գործով
յայտ արարեալ։ Վասնզի
զհեռևեռալն ինքեն ժողո
վուրդս՝ երկիցս միայն դը
րեալ եթէ կերակրեաց հա
ցիւ. բայց կենարար բա
նին վարդապետութեամբ՝
(որ է Հոգւոց կերակուր՝
ըստ այնմ, եթէ ոչ հացիւ
միայն կեցցէ մարդ, այլ ա
բանիւ որ ելանէ ի բերա
նոյ այ) միշտ զՀոգիս նոցա
կերակրեր ի ժամու և առ
ժամու։

Այլև առակաւ իմաստուն
ծառային տալ ի ժամու
ծառայակցացն զկերակուր.
և քանքարացն օրինակաւ՝

հիշեալ կերակուր հոգւոց,
և օրինօք մատակարարել։
Այն ձեզ մատդրութեամբ
և բարւոք հաւանութեամբ ըն
դունել։ և տալ զպըտուղ
ըստ յաքնաբեղուն և պա
րարտ երկրին յաննախանձ
սերմանողին՝ զչորրորդն
ընկալեալ մասն կենացն
սերման։

Այն արդ սկսեսցուք՝ ուս
տի սկսանելն է արժան՝
ի դաւանութիւն հաւատոյն
ճշմարտութեան։ որ ի հիմն
և արմատ ամ բարեաց։
Քանզի և ասէն զայս եղ
հիմն եկեղեցւոյ Քրիստ՝ ա
սելով առ Նաթանիէլ դաւա
նօղն պետրոս։ Թէ դու քո
խոստովանութեամբդ՝ ես
իբրև զվէմ հաստատուն և
անշարժ։ և ի վէմ այդը վի
մի՝ շինեցից զեկեղեցի իմ։
այսինքն, զամ հաւատացեալս
և ճշմարիտ խոստովանօղս
համագոյ և զուգակից Որ
դւոյդ։ Այսու շինիչն եկեղեցւոյ Պօղոս ասէ։
շինեալ էք ի վերայ հիման

որ արքունեաց սպասէր ան
գաստեան։ զի ոչ եթէ լը
սելիք օրինացն արդարաց
ցին գրի՝ առաքեալն, այլ
առնելիք օրինացն։ Օ՛ ի
ըստ որում, ես ի յոչ տալն
դատապարտիմ իբր զըլա
ցօղ արունեան, նոյնպէս
և դու յոչ հետևիլն գոր
ծով՝ տուեցելոցն։ Օ՛ ի
որ զարունեանն թագու
ցանօղ զբանին արծաթ՝ ա
սաց հանել յարտաքին խա
ւարն, նոյն և զարկեալն ի
սեղանաւորս ի լսելիս մըղ
կան, ի լսողացն տակաւիւք
ասաց պահանջել։ Այն գի
տողացն զկամս աստ իւրոյ
և ոչ արարողացն, գան բա
զում ըմպել։ Այլ որ շահ
մարանապետուն է ամ բար
եաց, և զաւետեցուն կամի
զկեանն, և ի գիտութիւն
ճշմարտութեանն զհասանելն,
տացէ՛ և մեզ յիւրոցն առ
նուլ արժանապէս ըստ բա
րեաց կամացն։ ոչ հաւա
տարիմ անտես գիտութեանն
բանին, որ է հաց յերկնից

Ի ակ ըզ Աիածինն Լան նորին և Օնուսնդ՝ ի վեր քան զբան ։ Կերպարան և Հառատպիր էութեանն ։ նկարագիր և կնիք կենդանի ։ իմաստուն և զօրուն ։ ամ ածաւալելոյս իւրմանոյն Հօր՝ հապես ունօղ որպես նոյնադոյ բնութիւն։

Լ՚Ի յայ ։ անեղ յանեղէ ։ անժամանակ յանժամանակէ ։ կեանք ի կենաց ։ լոյս ի լուսոյ ։ Ա՚ն կըրտսեր քան զՀայր՝ թէ և ծնունդ ։ այլ ողբան Հայր՝ Հայր , և որդի՝ որդի ։ Ո՚չ և Հայր՝ որդւոյ Հայր ։ և որդի ոչ ունելով, և ոչ զՀայրութիւն ունել կարէ ։ ըստ որում և ոչ Որդի՝ առանց Հօր ։ այլ յատկութիւն երկաքանչիւրոցն ի միմեանց ճանաչի ։

Ա՚ն Հոգին սբ բղխումն ի Հօրէ անճառաբար ։ ոչ ըստ որդւոյ ծննդեամբ, այլ երթեւեկ էութենէն ։ ըստ որում, Հոգին Աիմար տուեր օր ի Հօրէ ելանէ ։

Հաճատոյ առաքելոց և մարգարէից ։ Ա՚ն թէ՝ լըսելն իմաստուն Ճարտարապետ՝ Հիմն եդիր զՀաճատն որ ի սբ Արրորդութիւնն ։ յորոյ վերայ դեղեցկապէս յարմարի շինուածք ամ առաքինութիւն ։

Ա՚ն արդ՝ այս է Աիմարիտ Հաճատոյ դաճանուն ։ Հաճատոյ զԱ՚ն Հայր՝ էութիւն Աիմարիտ ։ դոյ կատարեալ ։ անեղ ։ անակիզն ։ անժամանակ ։ անպատճառ ։ անիմանալի ։ անտեսանելի ։ անՃառելի ։ անՀաս ։ պարզ ։ անընկնին ։ անկիտ ։ անսահման ։ անեղբ ։ անուր ։ անբաւելանդակելի ։ անայլայլելի ։ անփոփոխ ։ դերաբուն ։ գերադոյ ։ գերակոյս ։ գերանՃառ ։ Ա՚ն յոմէնէ եղելոյ և ոչ ինչն զինչն արարեալ ։ ոչ ինչ յատուկ քան զնա, և ոչ ղոյդ ընդ նմին ։ այլ ինքն դոլով սկիզբն և պատճառ ամի ։ Համագոյին՝ ծննդեամբ և ելոյզութիւք, և եղականացն՝ արարչութ-

անհասու-թիւն անտեսու-թիւն
ծու-թիւք փառաք պատուով
անեղու-թիւք զօրու-թիւք մե
Հնու-թեամբ ածու-թեամբ
թեցին՝ հաճ-ասար և միաբան։
ամէն բաց յանձնառ-որու-
ծնող կամ երկու-մն. և ոչ որդի՝
երկոցու-թիւն. և ոչ որդի՝
հոգի՝ ծնունդ և կամ
ծնօղ։

Այլ միշտ պատշաճի ծը
նողուի հօր, ծնելուի
որդւոյ, և երկոու-թիւն հո-
գւոյ. զի ոչ առանձնաո-
րու-թիւքն անխոփոխելի,
այսպէս և յատկու-թիւքն։
Այլ Հայր պատճառ և ըս-
կիզբն համապուիցին ծնե-
դեան և երկոուեք։ Այլ
եթէ ի ժամանակական ոք
այսու զկնայնէ ի կործիս.
և անպատճառ և անսկիզբն։
Անշնջենաբար ընդ սկզբ
բանն գոլով և պատճառի՝
նոյնապոյ բնու-թ։ Այլ ոչ
երկոցու-թիւն և կրաւորու-թ,
ոչ մեծու-թիւն և փոքրու-թ,
ոչ անեղու-թ և եղելու-թիւն
ի համագուն իմանի. այլ
ամէն բաց յանձնառ-որու-
թեցին՝ հաճ-ասար և միաբան։
Հնու-թեամբ ածու-թեամբ
անեղու-թիւք զօրու-թիւք մե
ծու-թիւք փառաք պատուով
անհասու-թիւք անտեսու-թիւք

եակից հօր, և փառակից
որդւոյ։ Այլն բնու-թ՝ հա
մագոյիցն ամի հաղորդ և
զուգական. որ ինչ ունի հօր
և որդւոյ առանձնաո-
րու-թիւն և կամ նուազու-թիւն
ի պաշտելի Երրորդու-թեն
տեսանի. այլ համայնից-
գոլով զոյդ և հաճար միա
ւոր՝ բաց յանձնառ-որու-
թեանցն յատկու-եց. և որ
նոցին հետևի։ Ա՞յր յիւրքն,
զի Հայր՝ Հայր. և որդի՝ որ
դի. և Հոգի՝ Հոգի։ Այլ
ոչ ես իմանալ և կամ ասել
զՀայր՝ որդի և կամ Հոգի.
և ոչ զորդի՝ Հայր կամ Հո
գի. և ոչ զՀոգի՝ որդի և
կամ Հայր։ Ա՞յր Հայր՝ միշտ
Հայր. և որդի՝ միշտ որդի.
և Հոգի՝ միշտ Հոգի այ։

Այլ ըստ առանձնաո-րու-
թեանցն, և յատկու-եքն
զանազանեալ։ Ա՞յր յիւրքն,
ծնողու-թ. և ծնելու-թ.
և Երրորդու-թիւն։ Ո՞վ ի ոչ
երբեք Հայր՝ ծնունդ կամ

Վանդէ՝ մինն ի յերից այս անբաւից անձնաւո-
րութեց՝ ծնեալն ի հօրէ անժամանակ և անմարմին
նախ քան զյաւիտեան՝ հակիւ և փառակից հոգւոյն, կա-
մաւ և հաճութեբ համա-
բընչին՝ խոնարհի յանձաո-
փառացն և յանբաւ բարձ-
րութեն ի խնդիր եղծեալ
և ապականեալ խրատաւեղծ
պատկերին։ Ի զբնաւոր
զօրութէ ամենակարօղ իշ
խանութեն արկեալ ի կիր,
այլ զամենաճնար բաշխակա-
տիկ իմաստութիւնն։
Ի հետեւօք հրեշտակապե-
տին՝ բնակիլ յարդանդն հո-
գւով մաքրելոյ ամենելջա-
նիկ և փառաւորեալ կու-
սին մարիամու. և ի նորին
բնութէն զգենու մարմին
հոգւով և մտօք. մարդ կա-
տարեալ, և աճ ձիմարիտ։
անչխոխ միութբ խառնեալ
զանխառնելիսն՝ նոր և ըս-
քանչելի խառնմամբ։
Վանդէ ոչ պարտութիւն
անյօդ և անմարմին էութ-

աճ

անձառութբ իմաստութբ
բարութբ արարչութբ և
նախախնամութբ։ Ի նմէ՝
և եղելոցս էակ՝ իմանալեաց
և զգալեաց՝ լոյս՝ և լուսոյ
արարիչ։ կեանք՝ և կենդա-
նարար ամի. իմաստութի՝
և իմաստարար բոլորից՝ սէ՝
և սէց սքբարար՝ բարի՝ և
բարեաց պարդևաբաշխ.
զօրաւոր՝ և զօրացուցիչ զո-
րացելոց՝ կատարեալ՝ և կա-
տարելադործ.
լի՝ և լցուցիչ կարօտելոց.
յաւիտենական՝ և յաւի-
տենից դոյացուցիչ։ անժա-
մանակ՝ և ամենժամանիչ ժա-
մանակաց։ Ո՛ր զի ամեն
նակք և յաւիտեանք. և
որ ընդ նոքօք իմանալիք և
զգալիք՝ նոքա՛ և ի նորին
անկարելոյ եղեն և կատա-
վարին. և կան մնան յան-
ցած հաստատութեան։
Ո՛ յաքիւ համառօտիւք
ներդրուեր խոստովանու-
թիւն. յորս պարտ է յա-
րել և զնորհուրդ բանին
անօրինութեան։

Ա յինքն. քաղցեաւ՝ որ
տայ կերակուր ամ կեան
դանեաց։ Ծարաւեցաւ՝
որ զկենսաց ջուրն պղտեւէ
հաւատացելոց իւրոց։
Ա ստակեցաւ՝ որ հան
դիսաւն է աշխատելոց։
Անձեաց՝ որ պահէրն զինէ
անքուն։ Ա րտասուեաց՝ որ
եբարձ զամ արտասր յամ
երեսաց։ Ը ղձեցաւ յաշ
խարհի զամն երեսուն. լը
ռեալ և ոչ յայտնեալ ըզ
փառս աճմութեան իւրոյ՝
մինչև ի լրումն կատարեալ
հասակին։ Վայ այնոսիկ
ոմն ի մկրտութիւնն ամե
նաբեն ի մեղաց և անկա
րօտն մաքրուեր։ Ա կրտի
ի յամրոդոյն՝ ի մեզ ըզ
շնորհ մաքրութեանն ցու
ցանելով։ Ա կայի ի հօրէ
որդի սիրելի և կատարիչ
կամաց նր. զմեզ յորդե
դրութիւն հօրն վերածեալ։
Հայտնի և յաղագակից հո
գւոյն՝ աղաւնակերպ ի ձ
մանէն. որ ի մեզ պարգև
ի ջմանն խորհրդածի։

ածուեն՝ փոխեցաւ ի նիւ
թական և յօդաւոր թանձ
րութիւն մարմնոյ. և ոչ հիւ
թաւոր և թանձր բնութիւն
մարմնոյն՝ յեղաւ յանօար և
աննիւթ յատկութիւն պար
զութիւն. այլ երկաքանչիւ
րոցն յատկութիւն բնութեց
պահեալ անշփոթ. և միացեալ
անճառապէս ի վեր քան
զամ խառնուածն և միութիւն։
Ա՝ի որդի. և մի որ յն քո
յերկուց կատարելոց։
Ա՛ն ի քրայս հրաւիրէ որ
վայնին՝ ձուլեաց ամենար
ուեստն վերստին զբնութիս
յառաջին անապականութիւն։
Ա՛ն զի ոչ մասամբ էր ա
պականեալ մեղօք մարդ
կութիւնս, այլ բովորովին
հոգւով մարմնով և մտօք.
վասնորիկ զբովորս զգեցաւ
բանն և միաւորեաց ինքն
զի իւրով անմեղութիւնն և
անապականութիւն՝ արասցէ
զմեղանչականն անմեղ, և
զապականեալն անապական.
և զամ կիրս մարդկային
կրեալ՝ բաց ի մեղաց։

հուն անսահ։

էր անչարչարելի, և ի մա-
անձն գոլով ի չարչարանս՝
անսահ միայր։ այլ մի և նոյն
այլ որ մեռանէր, և այլ ոչ
ոք որ ոչ չարչարիւր։ և նիւ
ամբ որ չարչարիւր, և այլ
կայր ի վեր քննութեան։
Ա՜ տրոյ տայ զկնր անմեղ
մարմինն նըւէր և պատա-
րագ հաշտութեան հօր ընդ
արարածոց՝ եղեն պարարել
և գառն անմեղ՝ և բառնայ
զմեղս աշխարհի։ Այլ զի
անչնար էր ածային անչար
չարելի և անմահ քնուեն
չարչարանս և մահ ընդու-
նել, նմին իրի և զչարչա-
րելիս զեղեցիկ մարմին։
զի չարչարելոցի անչարչարն
չարչարելեսն, և մեռցի
անմահն մահկանացուսն,
եւ ազատեսցէ զպատժա-
պարտքս ի դատապարտու-
թենէ յանցաւորութեն։
Այլ ոչ եթէ այլ ոք էր ան
ձամբ որ չարչարիւր, և այլ
ոք որ ոչ չարչարիւր։ և նիւ
թեպէտ մարմնանալովն և
անմեղութեն սրբեաց զմ
բնութիւնս և արդարացոյց
առաջի հօր և հրեշտակաց
և կարծեցեալ իշխանին աշ
խարհիս, (քանզի ոչ ինչ

Ա՜ սրբ ի հոգւոյն յանա-
պատ՝ պահեալ քառասնա-
թիւր աւուրբք։ և յաղթել
փորձողին մերում՝ զնորո
յաղթուեն և որ ի նմանէ
բռնաբխոնն՝ մեզ պարգևե-
լով։ և զմեզ ուսուցանել
լով՝ պահօք յաղթել փոր-
ձողին։ Այլ զաւուրսն զը
բառաբ ածեալ և զկախայն
կապեալ՝ գառնայ այնուհե
տև զօրութբ մեծաւ՝ յա՜ա
րի՝ առնուլ զառաջնածնն
անխրատութե։ զոր յափըշ
տակեալ էր պատրանօք և
ոչ զօրութբ։ Այլ սկիզբն
առնէ նշանաց և վարդա-
պետութե։ որով զամ դար
ձոյց զկապուտն ի գերու-
ղէն։ Այլ ի լրման այսո
ցիկ ըն նախատեսացն կան
խաձայնութբ՝ ի կամաւորն
գայ ի չարչարանս։ Օ՜ ի
թէպէտ մարմնանալովն և
անմեղութբն սրբեաց զմ
բնութիւնս հօր և հրեշտակաց
առաջի հօր և հրեշտակաց
և կարծեցեալ իշխանի աշ
խարհիս, (քանզի ոչ ինչ

Յորմէ ոչ երբեք պակասեաց։ Ասաստացաւ զալ միաւանդամ փառաց հայրենի։ և զաստիճան իշխանութեան՝ առնել յարուցիս արդեամբք յանդուժանելի կեանս և ի միջնորհնաւորս անմահութիւն ամէն։ զոր այժմ յուսով ընդունեաց։

Ո՛յս է հաւատս ուղիղ զաւանութեամբ կարճառօտ բայ նիւ ի փրկական առնօրինութիւն մարդասիրելոյն վասն մեր՝ կամաւ հօր և Հոգւոյն միածնին բանին։

Ա՛յլ պարտ է գիտել. զի թէպէտ անուն հաւատոյն մի է, այլ ի բազմութիւն զանազանին. զի մեծ և առաջինն հիմն և արմատ ամ հաւատոյ՝ վերագրեալդ է. այլ հետևաբար այսորիկ պարտ է յաւանն հաւատալ յոյ տնէեցելոցն մեզ փրկական խորհրդոցն։

Ա՛յսինքն՝ հաւատալ զեկեղեցի քն որ ընդ տիեզերս։ զոք ճշմարիտ և աներկբայ հաւատով խոստո-

Ա՛ն ոչ այսչափ միայն, այլև անսպառապիր և անվայրապակ դողով քնութեանն էր ի խաչին, և ընդ աջմէ հօր։ ի դերեզմանին, և յանթոռն քառակերպեան։ ի տարին վայրս դժոխոց, և զեր ի վերոյ քան զամ բարձրութիւն։ ի գալոցդ և ի փառիսեցուոց Քրիստոսէ նեալ, և ի սերովբէից ընդհօր և Հոգւոյ սրբաբանել։ Ա՛ռումն ի դերեզմանէ, և Հոգւոյն ի խաւարաբը նակ արդեանս դժոխոց։ Ա՛ծ որոշեալ աճումն ի մարմնոյն և կամ ի հոգեւորն։ Յարուցեալ աճապէս և ինքնիշխանաբար նովին մարմնովն՝ որով չարչարեցաւ և մեռաւ։ Երկնալ աշակերտացն. և հաստատեալ զնոսա ի հաւատս յարութեանն՝ աստուածութիւն և շօշափմանէ և խօսելով և ի կերակուր մերձենալով։ Հաւատալ յերկինս ի սեպհական փառան հայրենի և նաև ընդաջմէ հօր։

բայրակցութիւն միածնին, և՛ հաղորդութիւն հոգւոյն սրբոյ, և՛ ժառանգութիւն երկ

նից արքայութեան։

Յաւուրսն Արտին և Արիւն որդւոյն այ, որ պատարագի Իւր սրբոյ սեղանոյն, թէ Հնա Արտին և Արիւն քին։ Բանդէ այն որ բա նին ասաց երկնի և երկրի (որ անլուծանելիք են և հաստատուն)՝ դիւրաւ անցանել, քան թէ յինէն ա սացեալ բանն անկատար մնալ) նովին բանիւ ասաց՝ այս է մարմին իմ և արիւն։ Ի քա ւութիւն և ի թողութիւն մե ղաց։ զոր հաւատով և սրբ բութեամբ ճաշակողացն եւտե զան։ Որք թէպէտ և մե ղաւորք են, այլ խոստովա նութեամբն և ապաշխարութեամբն սրբեալ՝ մերձենան յիս ձա շակմանէ։ ի Հնարիւս կենդ դանութիւն, և յիս բնակին և ես ի նոսա։ Որ թէ և մարմնով մեռանին, այլ ըղ աերմնեն Հնարիւս կենդանա

վանին զհամապոյ և զպաշ տելի Աղօթութիւնն։ և զներմարդութեամբ խորհուրդ միածնին։ ած և մարդ կա տարեալ։ և վասն մեր չարչա րեալ և մեռեալ անչարչա րելին և անմահն։ յարուցեալ և յերկինս համբարձեալ և ընդ աջմէ Հօր նստեալ։ որև դալոց է միւսանգամ Ա՛ման ողբ ընդ այսպիսի խոստովանութիւն՝ մի եկէք ղեցի քի Հաւատալ։ և միոյ ղևսոյն քի մարմին և անդամ՝ ըստ առաքելոյն։

Ա՛ն բաժանել և պատառել Հայհոյական բանիւ վասն դոյզն ինչ եկեղեցական ա նդուրթեն զմարմինն քի։ զոր խաչի և չարչարանաց ատացած։ և փրկական ա րեամբն գնեաց և սրբեաց և միացոյց ինքեան։

Յաւուրսն Արտին և Արիւն թիւնն սբ՝ եթէ մաքրիչէ ամ յանցանաց։ և զախտա հոր ծնունդս մարմնոյ՝ ան ախտաբար ծնանի յորդիս երկնաւոր Հօրն, և յեղ

օրպէս առաջնումն (ըստ քա-
զում ողորմութեան իւրոյ
և անոխակալ դիտութե և
այնքան սիրոյն) հայրն քա-
րերար՝ զորդին իւր ետ ի
մահ վասն մեր. և միածինն՝
զինքն. և հոգին սէր՝ զինք
ուսուցիչ։ Այս և զապաշխա-
րութին. զի նեխեալքն և
հաստեալքն յանդամոց քի
մեղաց՝ առողջասցին ապաշ
խարութե. և վերստին ի
դրախն պատուականաբար յո-
դեսցին։ Ա Ետուր պարտե
հաւատալ՝ թէ որչափ և մե
ծամեղք իցեն, զղջմամբ և
խոստովանութե, և արտասո
ւօք և ողորմութե, պահօք
և աղօթիւք, և որ ի սոյնս
յարմարին բարեգործու-
թիւնք. եթէ իցեն մեղքն
քան զձանձախաւրիճ ամբո
ւնանալն սեւութեամբ՝ իբ
րև զձիւն սպիտակացին.
և եթէ իցեն արեամբ շաւի
ղն ընդկուճած որդան ի
դոյն կարմրութեան անե
ղանելի՝ իբրև զասր սըբ
գեսցին։

մինչեանս ունելով ի հո
գևոր գարունն որ է հասա
րակաց յարութիւնն, զորոց
ջեալ վերանորոգին ձկմա
րիս և անմահ կենդանութ
թէ. ոչ առնլով զդառնութ
շունչ հոգւոց մահուն ձա
շակ յաւիտենից։

Յաւատալ և ապաշխարու
թեան մեղաց. զոր մարդա
սէրն աճ՝ (որ ոչ կամի զմ
մահ մեղաւորին, այլ զդառ
նալ նոր ի չար ճանապարհէ
և զկեանն,) օճառ լուացո
ման և արբուէ մեղաց ետ
եկեղեցւոյ։ Ո ի թէպետ
և առաջին կամք նոր է՝ մը
նալն մեր սրբութե և ար
դարութ յանմեղութի, այլ
ոչ սարսիչ բնութեա՝ գիտե
զոր կարուիս մեր՝ զի դիւ
րագթելի եմք և սխալա
կանք. և հանապազ ի վայր
հակիմք ի բարձրութենէ
առաքինութ։ Ա Ընդիմք և
մարտակից թշնամի յոքնա
հնար և բազմարուեստ, և
ի չար առնելն խմնաստուն։ Ա Այնորիկ երկրորդ կամօք

կարևոր է հաճատալ յա-
յտութեան և դատաստանին.
զի իբրև սանձա՛ի բերան
լինելով՝ զյարձակումն չա-
յտութեան յետս նահանջեալ՝
յառաջադէմ յառաքինու-
թիւն լինիցիմք։

Ա՛ճատալ և յայս՝ թէ յա-
յտութեան և դատաստան ոչ
հոգւոց միայն է լինելոց,
այլ որում ոմանց թէեցան,
այլև մարմնոց. և մանաւ-
անդ սմա. քանզի հոգին
անմահ է. զի և մահն ոչ
այլ ինչ է՝ քան անջատումն
հոգւոյ ի մարմնոյ. այսպէս
և յարութիւն՝ վերստին նո՛
կապիլ ի միմեանս անդուլ
ծանելի միաւորութիւն։

Այն ոչ ասա՛ ի միասին քա-
ղաքավարեցան՝ լաւ և կամ
վատթար գնացիք, նըմա-
նապէս և յայնժամ խմիա-
սին վայելեսցեն և ելմ ասո
Ջեսցին։ Այն ոչ բոլո դան
դատելոյ ոմանց՝ եթէ այլ
մարմին յարիցէ փոխանակ
այնմ որ մեռաւ՝ այլ նոյն
վախճանեալն, Օ՛ ի ոչ ա-

ճատալ և յարութեան
մեռելոց և դատաստանին
յանխտրանելից. որ է սկիզբն
և արմատ ամ բարեգործու-
թեանց. առանց որոյ ան-
հնար է հաճոյ լինիլ Աս։

Օ՛ ի եթէ ոք յարութիւն
յուսով ոչ է հաստատեալ՝
զինքըդ ոտք զանձն ի՛ ձեր
դունս առաքինութիւն. և
եթէ ի դատաստան մըտա
նելոյն ակն ոչ ունիցի, երկ
դադարէ ի մեղաց. Օ՛ ի
եթէ յարութիւն հաճատալ
ցեալ և դատաստանի ակն
կալեալ օրըստօրէ ի չարիս
յառնախեմք. զինչ ոչ զոր
ծէաք եթէ ոչ էր երկիւղ
դատաստանին. ապրիլն ան
խոնիր բերկաք յամենայն
գործս թիւնս մեղաց.

Ա՛ սպանութիւն, ի զրկանս,
յանիրաւութիւն, յափշտա
կութիւն, ի պոռնկութիւն,
յարբեցութիւն, ի հպար
տութիւն, ի նախանձ, յատե
լութիւն, և ի սոցին նմանս
պէս պէս և ի բազմատիկ
չարիս։ Յաղագս որոյ յոյժ

Ա. յոան

Նշխարեաց զմերկութիւն։
Ա՛ երկեաւ ի բռնաւորաց
Խրոխտացաւ ի նվէր մահու։
Աշ միանդամայն զբոլոր ի
վերայ յարուցեալ ներհակ
զօրութիւնն կործանեաց։
Օ այս վայելչական կարգ
հաւատոյ՝ գոցես և յընդ-
հանրական դաւանութիւն
սբ և առեղեբական ժողո-
վոյն նիկիոյ։ զոր օրըստօրէ
վերադրեն դասք հաւատա
ցելոց բազմազան լեզուօք՝
մեծամեծք և փոքունք։
Ի՞անգի յետ խոստովանե
լոյ զհամաբուն և պաշտել
Երրորդութիւնն, և զնոր
մարդութիւնն անօրինութ,
յաւելուն թէ՝ հաւատամք
և յայս միայն ընդհանրա
կան և առաքելական եկե
ղեցի։ ի մի մկրտութիւն, յա
պաշխարութիւն, ի թողու-
ութիւն մեղաց, ի յարու-
թիւն մեռելոց, ի դասաւորանն յաւի
տենական հոգւոյ և մարմ
նոյ, յարքայութիւնն երկ
նից, և ի կեանսն յաւի-
տեանս։

Ա. յոան

Նախաւ ած զայլ միսա
նակ այլոյ պատճել և կամ
պահել։ այլ ըստ առաքե
լոյն՝ ընդունել իւրաքանչ
իւրոք իւրով մարմնով զոր
ինչ գործեաց յառնգապն՝
եթէ բարի և եթէ
չար։

Յաւատալ դարձեալ՝ թէ
և արքայութիւն երկնաւոր
ընդունելոց են այնմիկ որ
ժանտացեալքն և կեանս յա
ւիտենական։ զի այս է որ
թեթեւացուցանէ զբեռն
օրինացն, և քաղցրացուցանէ
զուծ պատուիրանին, և
առնէ զժուարինսն դիւ
րին, և զառապարն ի նշոյթ
ձանապարհս։ և դիւրակոխ՝
զանձուկն և զնեղն քան զընդ
լայն և ընդարձակ։ Այն
այս հաւատ՝ զօրացաւ իմէ
ար ընդդիմահարսդ մարմ
նոյ։ Ախեաց զհուր։ բզ
թեաց զսուր։ Ա՛ արտեաւ
ընդ գազանս։ Խղեաց զգ
հալանս։ Խօրտակեաց զգ
զենս։ Փշրեաց զաղեղունս
Ա՛ րհամարհեաց զքաղց։

որ չինէին։ և իւրաքէ չէ՞ւրը զգոյշ լինէին զնարդ շինեցէ։ զի թէ ոք չինէցէ ասէ՝ Հաւատոյն ոսկի, արծաթ, ականս պատուականս, փայտ, խոտ, եղէգն։ որ են գործք։

Ասկի՝ իսկական հաստատութիւն։ Արծաթ՝ բանական առաքինութիւն։ Պատուական քարինք՝ պէս պէս և զանազան բարեգործութիւնք։ Խոտ փայտ խոտ և եղէգն՝ զեղեռնագործութիւնք քեզի զնշանակ։ Վայրկեան՝ ըզ թանձրագոյն և զգործով մեղսն յայտ առնէ. որ է յայտուկ մարմնոյ։ Այն դիւրաշարժ և անհաստատ եղեգամբն՝ զյոգնաշարժ բանիւ յանցանսն ի ձեռն լեզուոյ։ Այն յոգնաբոյս խոտովն՝ զբազմաբեղուն եւ բիւրակերպ մտաւորական շարժմանցն ախտանս։

Այն ինչ ասէ. Թէ իւրաքանչիւր գործն յայտնելոց է. զի օր դատաստանին ընտրեսցէ. զի հրով

Այսքիկ լի և անթերի հաւատոյ խոստովանութիւնն՝ շինեալ ինչ ի հիման առաքելոց և մարգարէից։ Սակայն ոչ կատարեալ փոր կուն ինքն ըստ ինքեան աշխանց գործոց առաքինութեան։ զի հաւատք առանց գործոց՝ մեռեալ են ասէ աշխարհաբեան։ ոչ և գործք աշխանց հաւատոյ։ զի և դեւք հաւատան դրեալ է. և ոչ միայն հաւատան, այլև սարսին ևս։ բայց ոչ ինչ օգտին առանց գործոց։

Այլ պարտ է ընդ մանրուր ոսկւոյ հաւատոյն, և զգաստանալ քարինս առաքինութեանց յերեսուն ըստ սողոմոնի. որք հանդերձեալ են արքայական թագ յօրինել և ընծայել երկնաւոր թագաւորին. որով մանաւանդ ընդ ինքենից պահակեսցի գլուխն քո։ Ո՛վ և այսորիկ հանճարիչն պօղոս ասէ. ես իբրև իմաստուն ճարտարապետ՝ պատ հիմն եդի ի հաւատոյն վարդապետութիւն. բայց այլ

իրը սոքա՝ ունին ինքեանց
նուիրեանք։ Այլ իւրաքանչ
իւր ոմն ի վերնոցն վերջանայ նմա
ի վերնոցն վերջանայ նամ
բնականին վարեալ՝ ոչ ինչ
եւ դրուբ։ որով ուղիղ ըստ
արարչաստեղծ հրամանաւ
Յաստուած, և Յանկուբ։
դրով ոգի՝ ունի Աստ,
Այն վասն զի եռամասնեալ
նաւ որ առաքինութիւնք։
մասուանս՝ իւրաքանչիւր իբր
նախ զնորայն զարդարել
կունին պատկեր, իրաւացի՛ն
ընտրեալ պատուիրեր, իրաւացի՛ն
ըստ իմանալին դրոյց և աղ
բանական քան զմարմինն՝
պատուական ամին՝ անձն
ուաքինութիւք։
Այն զի նախադաս է եւ
հոգեկան և մարմնական ա
քան թէ ապականի։ որ են
ժերձենալով պայծառանայ
ճաճս, որ ի հուր ընտրուե
թող պարտէ յարմարել զինն
մեծ կործանի։ յորս առաջ
կեալ են զանազան փորձու
Թիք։ այլ յայնպիսի նիւթ
զիջմանէ անձրեւաց անկա
նի և ոչ ի յարուցմանէ դե
ղոյ ոգի՝ ունի Աստ,
Յաստուած, և Յանկուբ։
արարչաստեղծ հրամանաւ
և դրուբ։ որով ուղիղ ըստ
բնականին վարեալ՝ ոչ ինչ
ի վերնոցն վերջանայ նամ
նուիրեանք։ Այն իւրաքանչ
իւր սոքա՝ ունին ինքեանց

յայտնելոյ է դատաւորն։
և զիւրաքանչիւր գործն
զնարդ և իցէ՝ հուրն փոր
ձեսցէ։ Ո՞ի թէ ոսկի է
կամ արծաթ՝ ոչ միայն ոչ
ճախի ի հրոյն, այլև առա
ւել և զսեռալ պայծառա
նայ։ և թէ ունէր դուզնա
քեայ ինչ խառնուած ժան
կոյ՝ սրբեսցի և ձուլեալ
Թաւև փայլեսցի։ Նակ է
Թէ փայտ խոտ և եղէգն՝
վաղվաղակի ճախեալ ապա
կանի։ Այն զի մի՛ կար
ճեսցի, Թէ ընդ կիզելն
գործոցն՝ և գործօղն ճա
խեալ յոչեռւի դառնայ,
յաւելու Թէ՝ ինքն կեցցէ։
Այն զի մի՛ այնպէս իմա
ցիս Թէ զձմարիտ կենաց
ասէ, ճախ ի վե։ այլ այնմ՝
ոյ Թէ ի հուր։ զայս յայտ
արարեալ Թէ՝ անմահուի
ունի և կիզելի։ միշտ այրի
և ոչ մեռանի։ Այն արդ՝
խնդրայ այսպիսի գեղեցիկ
և ճաճանչաստաստ և առաքե
լաշէն հիման, որ ոչ ի հնձ
մանէ հողմոյ շարժի և ոչ

Հանանութիւն և արհութիւն՝
հրամայելոցն Հեռևելը։
Ունել և սատո ՚ի վեր ցան
կականին. զի զանդեալն
նմա ՚ի բանականէն՝ ուղիղ
ցանկութիւն՝ առ ած և յած
ային պատուիրանաւ՝ ամ
բողջ և անարատ պահեացէ։
Նա է բանականն ինքնիշ
խան. ոչ ունելով և ոչ մի
ոք համակարդիցն իշխանու
թիւ ՚ի վերայ նր։ Ունակ գան
ականն իշխի ՚ի բանակա
նէն և իշխէ ցանկականին։
Ունակ ցանկականն՝ իշխի ՚ի
ցասմնականէն. և ինքն այ
լոմ ոչ իշխէ։ Ցայսոսիկ՝
զայս և կայսմինոցա որ ՚ի
մարմնոյն։ Ասան զի բանա
կանին կայսմն է ՚ի գլուխ
և ՚ի խելապատակ և յու
ղեղ։ Նա ունի գլուխ՝ զվերն
և զառաջինն ընկալեալ նա
խադասուի յանդամս մար
մնոյ՝ և՛ լբլև զիմացաւոր
և իշխան և հրամանատար
՚ի վերայ ամ մարմնոյն։
Ա՛յդ և խոհականն անդ
ունելով զնխատ արքունեցն՝

յատուկ առաքինութիւնս։
Նա է բանականին առա
քինութիւն՝ խոհականութի.
և ցասմնականին՝ արհու
իսկ ցանկականին՝ ողջախո
հութիւն։ Նա խոհականին
գործ է խորհելն և ընտ
րելն զաւն ՚ի վատթարէնն։
Ունակ արհութեն՝ զառ ՚ի խո
հականէն ընտրեալն՝ քաջա
պէս և արհաւաւ կատարել։
Ունակ ողջախոհութեն՝ լաւ
ընտրեալն և կատարմանն
՚ի սէրն որ առ ած բորբո
քել։ որով զնախադասեալն
ինքեան՝ սիրոյն չերմութ
առաւել զօրացուցանէ ՚ի
բնաւորութիւնս։
Պայց տեսանել արժան է
և զբարեձև սոցա կարդա
հութիւն։ Ո՛ ՚ի նախ բա
նականն յատաջադասի՝ ունի
վեհ քան զայլսն. և իշխան
և հրամանատար ՚ի վեր նց.
զի նորա է գործ ընտրելն.
և լաւ նմին աւանդել եր
կաքանչիւրոցն՝ ցասմնակա
նին և ցանկականին զար
ժանն։ Ունակ ցասմնականին՝

բաժոցս. և որ ընդ իշխա-
նութիւնն մարմնոյն:
Ասէ զդալիքս ամ, ընդ իշ-
խանութիւն մարդոյն. ինք-
եանք ոչ իշխեալով ումեք:
Ոդ՝ որքան այս կարդա-
տուրեամ՝ վայելչապէս ըստ
բնաւորին սահմանի ողղի
ի մեզ, ամ ինչ բարեձև և
ըստ առաքելոյն կարդի լի
նիցի: Ոչ տուրնականն
ի մեզ հրամանն պատուիրա
նի՝ անխափան կատարես-
ցին: Ջ ի խոհականն միշտ
յաճախինան խոկասցի ըստ
դրոյն: Ադիցին բանքս
այսոքիկ ի սրտի քումմ և
յանձին քումմ. և խօսեա-
ցիս նոքօք ի նստիլ ի տան,
ի գնալ ի ճանապարհ, ի
ննջել և ի յառնել: և ըստ
միւսոյն, յօրինս ան խոր
հեսցի նա ի տուէ և ի դի
շերի: Ոչ զի ամ գործոյ
եթէ բարի և եթէ չար՝ նախ
խորհինէ և ապա առնէն.
և առանց խորհելոյ ոչ ինչ
ոչ գործէ: ապա ուրեմն որ
բարութ և ուղիղ խորհի,

ոչ զթագաւորս իշխէ ի վե-
խոնարհ կացեալսն՝ ցասնա
կանին և ցանկականին:
Ասէ ցասնականին կայսն
է՝ ի սրտի՝ ի նեղոյց քան
ղելոյն. իշխէ ի բանա-
կանէն ի վերոյ կացեալ քան
ղինքն, և իշխէ՝ ցանկակա-
նին որ ի խոնարհ քան զնա:
Ասէ ցանկալինին քնակն է
յերիկամունսն և ի ներ-
քին կամն. վասն այնորիկ և
իշխէ ի ցասնականէն՝ որ
ի վերոյ քան զնա. և ինքն
ոչ իշխէ ումեք. զի և ոչէ
զօրութիւն ինչ ի խոնարհ
քան զնա եթէ ճնաղանդես
ցի նմա: Այս բարուք
կարգաւորութիւն՝ տեսանի
յոյժ հրաշափառապէս պատ
կառելի յարուցցիր և յաճ
ախան զի ած ինքնիշխան
դոյով և թագաւոր ի վե
ամ եղելոյ՝ իշխէ ի վերոյ
բնաւից. որով և ի վե մար
դոյ. ինքն անիշխան գո
լով: Ասէ զմարդն ի պատ
կեր իւր արարեալ՝ ասաց
իշխել ի վե երևելի արա

ամ մասանցն։ Կանգնէ նո
վաճ որպէս դործեաճ՝ քա
նականն զբոլորն ուղղէ ։
զիւրաքանչիւրան յիւրումն
անապաթաք պահելով քնա
ւոր շարժութիւս։ Եւ այս
այսպէս լինելով՝ այնուհե
տև՝ է քանականն խոհա
կան ։ և ցասմնականն արիա
կան ։ և ցանկականն ողջա
խոհական։ Եւ յայսմհետե
ինչէ խափան և արգել
կամացն ոճն և պատուիրա
նացն ի մարդն կատարելոյ։
քան որում եդ զբօրութիւն
ի մեզ, և պահանջէ զկատա
րումն։ Այլ զի քանականն
խորհի զուղիղն և զօգուտ
կարն ։ և արդարութիւնն՝
բաժանէ առաքակիցսն ։ և
նոքա կատարեն անխափան։
Այլ զի է ցասմնականն ի
ձեռն խոհինին՝ ոչ զընտա
նի դաշան ։ այլինչ՝ շուն։
Այլ զի նորա կրկին ունին
քնաւոր շարժութիւնս ։
զտեսական և զընտանիսն՝ ա
րեն և շողոքորթեն։ զորս և
քծնեն ։ իսկ օտարաց և

ընտ նմին և զգործն բար
ւոք և ուղիղ կատարէ ։
Այլ յորժամ խոհականն զիշ
խանութիւն իւր և զգործ
ամբողջ ունի, իշխէ ի վր
ցասմնականին ։ և հրամանս
տայ զամ բարեշահութեց
իրողսն ։ և ցասմնականն
արիութիւք և քաջութիւք ամի
հպատակեալ՝ բարւոք կա
տարէ ։ Նոյնպէս և ցաս
մնականն քնաւորականին
հետևելով՝ կայ ի հնազան
դութեան բանականին, և
իշխէ ի վր ցանկականին ։
Իսկ ցանկականն ուղիղ և
ամբողջ պահելով զբնա
կանն՝ ոչ ապստամբի ի հր
րամանէ ցասմնականին ։ այլ
ամ զճաւայ հրոյ՝ հնազան
դութիք կատարէ զամ հրա
մանան ։ և ինքն ոչ ամբաւ
նայ զեղջիւրս ի վերայ ա
րուք ։ զի էջ ոք ընդ նորա
իշխանութիք։

Եւ այլ միւս ևս մասն քա
նականին՝ որ կոչի ար
դարութիւն ։ և է սա կատա
վար և ուղղիչ և դատաւոր

ասէ Մեռանիմ զօրհանգիր։
ծանք, և այլն։ զի վասն քո
թէ անձկութիքդ, թէ հալա
ի սիրոյն քէ. Նեղութիքդ
դոկաց։ Ո՞վ մեկնեսցէ զիս
ասէ՝ համարձակութիք խրոխ
տացեալ ի վերայ Աստ դժբն
զաւակեալ ի վերայ Աստ դժբն
ռադոյնս զիւրոյ սիրոյն ցու
ցանէ զառաւելութի. քանզի
լինն պօղոս՝ յոյժ հրաշափա
դանեաց։ Ասէ զարմանաք
և բաժին իմ յերկրին կեն
և յաւելոյր՝ դու ես յոյս
դիման լինել երեսացն այ.
ն։ Ըստ փափագման ծարա
ժին իմ Աստ յաւիտեան։
սէրն. Աստ սրտի իմոյ՝ բա
իմ եւ մարմին իմ առ Աստ
յերկրի։ Ո՞ւսաղեաց սիրտ
ի քէն զինչ ևս խնդրեցից
կայ իմ բնաւ յերկինս, կամ
խանակէ յեկեցս։ Աստուած
և այսոցիկ տիրապէս ուղ
ղիչն դաւիթ ասէ. զինչ
քոց։ և ոչ զայլ ինչ նմին փո
և յամ զօրութի և ի մտաց
ձագ քո յամանձնէ քումմէ.

անընդելոյ՝ գազանային և
վայրենի և պատառօղ բարս
և գործառնութիս ցուցա
նեն։ Ասպէս և ցասմնա
կանն յորժամ ուղիղ զբը
նականն ունի, ամ բարուք
խորհելոցն ի բանականէն՝
արիաբար՝ սիրելի և բարե
կամ և կատարօղ երևի։
Ասակ հակառակ և անընդոս
նի և օտար խորհրդոցն և
գործոց՝ ընդդէմ յառնէ
ցասմամբ մեծաւ և ի բաց
վարէ, և կամ ջարդաբար պա
տառէ. ոչ բնաւ թոյլ տը
ւեալ դժրել ինչ ընտա
նեացն։ Ամանակ և ցան
կականն ի բանականէն գո
լով, լինի և անուանի ող
ջախոհութի և սէր՝ Աստ
կանին վերակացութի. ան
շարժ առ ախտաւորսն լինել
լով ցանկութիս, և դիւրա
շարժ առ ամ բարեաց սէր
և բաղձանս։ Ամ ատա
րութի արդարութեն՝ ուղիղ
կրդաւորէ զսիրոյն օրէնս.
զառաքինին և զմեծն այ ատ
լով՝ ընդորին օրինադրութ

բարութիւք. վերինը ամ, և որ յերկրի են ցանկալիք. և ոչ միայն զայս՝ այլ թէ և այլ ինչ լինէր քան զայսոսիկ մեծ և բաղձալիք՝ որ մեք ոչ լսեաք և ոչ տեսաք, և այսոքիւք կամիր զնա ի քէն սիրոյն մեծինել, զնոսա որ համարհեն և անարդեն, և իբրև զաղբ անպիտան համարեն, և զքէն սիրեն ընտրեն զնա ձեռնհաս կանել։

Աշ յետ այսորիկ՝ ապա երկնից մասն սիրոյն առմարդիկ ցուցանել. ըստ որում յօրինան և յաւարտս բանն է կարգեալ։ Համալի յետ ասելոյն՝ սիրեացես զտէր քո ամենայն սրտիւ քումմէ, ապա ասէ՝ և զընկերս քո իբրև զանձն քո։ և յաւելու թէ՝ յայս երկու պատուիրանս՝ ամ օրինք և մարգարէք կախեալ կան։ Աշ սակայն՝ թէպէտ և երկու ասէ, վասն զի յաճ և յընկերն բաժանէ, այլ մի է. վասն զի սէրն

զերկինս, և որ յերկինի են և զերկինս, և որ յերկինի են և զերկինս, և որ յերկինի են և

տեա արարչին, այլև զան-
ձինս և այս պես պես և աղեղ
աղեղ չարչարանօք ի մահ
մատնեցին։ Ասէ որ առ ընդ
կերոն անկեղծ և անարատ
ունի զսէրն՝ ոչ ինչ չար
խորհի նմա և ոչ առնէ ։
այսինքն՝ ոչ ատէ զնա և ոչ
նախանձի ընդ նմա։ ոչ զրկէ
զնա, ոչ անկրաւէ, ոչ դո-
ղանայ զինչս նր։ Ոչ խոր
հի նմա սպանութիւն։ ոչ առ
ուծո հարկանէ։ ոչ նեղէ
նմա։ ոչ սրտէ։ ոչ մատնէ։
թէպէտ և բազում վընաս
ուց պարտաւորը դիտէ զը
նա։ Ոչ հպարտանայ ի վեր
հրա։ ոչ ամբարտաւանէ։
ոչ գրգռի ընդ նմա։ ոչ ար
համարհէ։ ոչ թշնամանէ։
ոչ զրպարտէ։ ոչ քամոսէ։
ոչ մախայ։ ոչ ոխս պահէ։
ոչ բամբասէ։ ոչ տրտնջէ։
Ոչ ինքն առնէ նմա չար,
և ոչ կամի թէ այլ ոք ա-
րասցէ։ այլ զամ որ ինչ քա
րի է կամի նմա։ և որչափ
կարօղ է առնու։ Կամի լի
նել զնա ողջ մարմնով, և

և զնուանիս և զարդիս ան
զբիւրն՝ ամ ճշմարտութեա,
թէ ամենայն պատճիրանք
ի սէրն քովանդակին։ զի էի
ինչ պատճիրան որ արտա
քոյ սիրոյն գտանի՝ յորժամ
զսէրն ոք ուղիղ և անա-
րատ և առանց կեղծաւո
րութեա ունի առ Աստ և առ
մարդիկ։ Ո՞ի յորժամ զԱստ
ի բոլոր սրտէ սիրէ ոք ,
զամ արհամարհէ որ ինչ
խափան լինին այ սիրոյն։
այսինքն, փառս և վաճառ
թիւն, պատուիս և զինուո
նութիւն և զատացուածս ։
զհայր և զմայր և զեղբարս
և զքոյր, զկինս և զորդիս,
նաև զիւր անձն։ Այսո ը
րում և ինքն ասէ ասաց ։
եթէ ոք գայ առ իս, և ոչ ա
տեայ զհայր կամ զմայր և
որ ի կարդին, ոչ կարէ իմ
աշակերտ լինիլ։ Այլ յայտ
անապէ, զի ողջ ճշմարտա
պէս սիրեցին զԱստ, ոչ թէ
միայն զինչս և զփառս երկ
րաւորս արհամարհեցին ,

թուի չար առնել։ այսպէս
և զհիւրելին ի չարագործու-
թեան տեսեալ՝ թուի բարի
առնել։ Օ այս ամ և առա-
ւել քան զայնս, և առա-
քեն թուէ զհիւրդ մատուն։
Տեսանէք՝ ահա զի ամ որ
օրէնքն և մարգարէքն և
աւետարանական վարդա-
պետքին ուսուցանեն,
սերն յինքեան ունի զբո-
վանդակն։ Ցհրաւէ ու-
րեմն և քո ասէր աշակերտ
տացն. այսու ծանիցեն ըզ
ձեզ ամենեքեան եթէ իմ աշ-
շակերտք էք, յորժամ սիրի
ցէք զմիմեանս։ Ո՛չ ասաց
թէ այն է իմ աշակերտուե-
նլան, յորժամ զհիւանդս
բժշկէք, կամ զհիւրս լու-
սաւորէք, կամ զանդամա-
ցեալս հաստատէք, կամ ըզ
դևս հանէք, կամ զմեռեալս
յարուցանէք, կամ զերկնա-
փոփոխէք, այլ յորժամ սի-
րէք զմիմեանս։ Քանզի
դիտեր թէ յորժամ շշմա-
րիտ սիրով սիրեն զնա և
զընկերն, ընդ նմին և ամ

առաքինի հոգւով և ամե-
նայնիւ յաջողեալ ըստ կենս
ցաղոյս բերմանց։ Արդ
նաւոր գոյիւք փարթամ.
պատուով առաւելեալ. իշ
խանութիւք բարձրացեալ.
յամցունդ փառաւորեալ.
տամբ աջողեալ։ Կին ըստ
մտին. որդիքն բարեսե-
սակք և խրատեալք. մտօք
խոհական. ի բանս կարդա
ւոր. միշտ զի սիրելի լինիլ
կամի ամձուկց։ Այր եթէ
աղքատ՝ ցանկայ ընտրել զ
կարօտութիւն. և եթէ տը
կար է՝ ի բժշկութիւն փու-
թայ. և եթէ ներհակ ինչ
ուսանէք ի վերայ յառնէ,
որչափ կարէ՝ ընդդիմակաց
լինի. տրտմութիւն տրտմա
կից լինի, և խնդութեն խըն
դակից. և ոչ երբեք է չար
զոր կամի նմա, և ոչ բարի
զոր ոչ կամի։ Այր ոչ այլ
չափ միայն, այլև զբազմու
թիւ մեղացն ծածկէ սէրն.
ոչ և առեղծի՝ զբարեացն։
զի զորօրինակ՝ զառեղին ի
բարեգործութիւնէ տեսեալ

րուն խորհի մտաւ իշխանն
թարն կոյս։ զի զամ նան
ժեցած համ լսէն ի վատ
և ոչ արդարութեան այսոցիկ
կառավար։ այլ ի բնակա
նէն յանբնականն շարժել
չարաչար տապալմամբ կոր
ծանիւ։ Եւ սա առակողին բա
նի, թէ երիւք շարժի եր
կիր։ յորժամ ծառայ թա
գաւորի, և աղախին եթէ
հանի զտիկին, և անմիտն
եթէ լցցի հացիւ։ Առանձ
ծառայ սրտմտութեին՝ թա
գաւորեաց ի վեր իշխան խո
հականին։ և աղախին բզկ
ջախտութեին և հան զտիկին
արհութեին։ և անզգամ ան
մտութեին՝ լցեալ հացիւ նման
լսախտութեա։ Ա՝ յսոցիկս սը
տաճ հացիւ։ որով և շար
քն կոյս։ զի զամ նան
րուն խորհի մտաւ իշխանն
հութեին և անիրաւութեի
կոչէին։ Առանձ ոչ խոհա
կանն զբարութեն խորհի, և
ոչ ցասմնականն ընդ դեմ
չարին մաքառի, և ոչ ցան
կականն ողջախոհաբար՝ այ
և ածայնոցն ցանկայ։ և
ոչ արդարութեին այսոցիկ
ողղէչ լինի՝ վերակացու և
կառավար։ այլ ի բնակա
նէն յանբնականն շարժել
չարաչար տապալմամբ կոր
ծանիւ։ Եւ սա առակողին բա
նի, թէ երիւք շարժի եր
կիր։ յորժամ ծառայ թա
գաւորի, և աղախին եթէ
հանի զտիկին, և անմիտն
եթէ լցցի հացիւ։ Առանձ
ծառայ սրտմտութեին՝ թա
գաւորեաց ի վեր իշխան խո
հականին։ և աղախին բզկ
ջախտութեին և հան զտիկին
արհութեին։ և անզգամ ան
մտութեին՝ լցեալ հացիւ նման
ցաւք, յորժամ մատնէք հո
գւոյն ուղիղ զիւրենց կար
գաւորութեին պահեն, զի
իշխանն յիշխանութե կայցէ,
և իշխեցեալքն ի հնազան
դութե, ամ այսոքիկ բա
րեգործութիւնք անխախ
կատարին։ Եւ սակ եթէ եղ
ծեալ ապականի վայելչա
կան կարգն, և ծառայքն
ի վեր տէրանցն յառնեն,
և զիշխանութեին յափշտա
կեն, և զտէրսն ծառայե
ցուցանեն։ այսինքն՝ ցան
կականն՝ ցասմնականին, և
ցասմնականն՝ խոհականին
տիրելով, ամ շփոթել վեր
ի վայր կործանի։ և բարա
բանչիւքն ի հակառակ ներ
գործութիւնս շարժին։
Այլ բայ գործոյն՝ և անձ
ուանցն փոփոխումն լինի։
Այլ այնուհետև ոչ խոհա
կանութիւն և արհութիւնս
և ողջախոհութի և արդա
րութիւն, այլ անմտութի
և սրտմտութի և բզկախտ

թեաւ հնայցե ընդ նմա։
ութուք, անարգելաբար եր
կութեամբ հարեալ ի սէր
Եւ եթէ ախտաւոր ցան
ապանանէ, այսպէս և հո-
գին՝ կամքն և յօժարու-
մարմինն արդեամբք
և հոգին է մեծ քան զմար
մինն. և նա հոգւոյն ապան։
մարդ՝ հոգի է և մարմին.
ապան է։ Եւ զի թէպէտ և
մարմնով ոչ այլ կամքն և
յօժարութիւն ապան։ Եւ
այս է կէս ապանութիւն. զի
ասէ զերջայր խօր՝ մարդ-
որոտման, եթէ ամենայն որ
ոգւոյն ասէ Տէրն զրկելոյն
դաւան մեղաւ մասնեաց։
տացած, այլև հարաչար և
ընդ որ ունէր զառելոյին՝
յօժարախորժ կամաք ըն-
կեց ի պատուհանն. կողոպ
տեաց յընչեցն. զրկեաց ի
փառացն. կործանեաց յիշ
խանութենն. յարգելոց եղ
անեղանելի. պնդեաց ի կո
ծեղս. տալաչեաց հիւկ ա-
րար. և վկարևորան ի հատ
անդամանն։ և ոչ այսու շա

այնուհետեւ՝ որ ծառայ է
ղև ախտից։ Եւ այս է
անկիրառ դատաստան ի քա
զաքի բնութեան. զոր տէրն
յաւետարանին ասէ. Թէ
չայ ոչ երկնչէր, և ի մարդ
կանէ ոչ ամաչէր։ զի խոր
հի և ոչ ստրամբ, դատէ՝ և
ոչ իրաւամբք։ Եւ որ բզ
նահրեալն էր յօրինս տն
խորհել, ընդ ամ խոկումն
ստրուել յածեալ լինի. և
զի թեթև և դիւրաշարժ
դողով բնութ, վաղվաղակի
ընդ բիւրապատիկ դարձ և
աղտեղի ցանկութիս զանցա
նէ խորհրդով. ինքն զազ
րանայ խոհմամբ խորհուր
դով, և զղջայութիւնն ընդ
ինքեան շարժէ յախտակը
րութիւն։ Եւ զի անտեսա
նելի դողով բնութիւն ոչ
ի մարդկանէ ամաչէ. այլ
թէ և մերձակայէ բազմաց՝
շարժի ըստ էար յօժարու
թեն չայ պղծութիս. և կա
տարէ զգործ անկիրառա
թեանն. թէպէտ մտաք, և
ոչ մարմնով։ Եւ չայնքան

բանասիրութիւն և նորին չար
դէմ օտարացն, այլինքն
ը զի որ երբեմն քաջանայր
խանակ այլոց եղեալ, վասն
յեղափոխեալ և այլ ժո
նակ ցասմանէն զօրու
գործի։
նախ խորհի և ապա
եթէ բարի և եթէ չար,
հետևինն զի ամենայն ինչ
րին մոլար ընտրողութենն
ահաւ կարճանդի, այլքն սո
այսպէս ծառայական ախ
ժամ նա որ իշխանն եր ի
վերայ այլոցն և ուղիղ,
ժողովրդեան լինի։ և յոր
մոլորութիւն և անընտրող
ղաց պատճառ՝ խոհականին
երկինչի։ Ահ ամենայն մե
եկն ցանկութիւ՝ յայ ո՛չ
վն հեշտասուէ և յիմա
նէ ո՛չ ամաչէ, այսպէս և
անուս դոլոյն ի մարդկա
ղմնաւորակին շարժմունան
և դիւրահաւատ։ և զի վն
ժամ մեղս դիւրաշարժ գոլ

Վասն զի ո՛չ ինչ արդելու
ղոյ, ո՛չ թշնամուի ձա
նապարհի, ո՛չ լեառն էքա
ցեալ, ո՛չ դաշտ տօթադին,
ո՛չ ծով լայնածաւալ, ո՛չ
քաղաք պարսպեալ, ո՛չ դէ
ղեակ ամրադոյն, ո՛չ ոչխա
րակ անպարտելի, ո՛չ ար
խեալ դրունք, ո՛չ երկիւղ
պահապանաց, այլ զամենե
քումբք քայլեալ՝ աներկիւղ
համարձակութիւ առ ստուգ
լին հասանել և զպարոյ ցան
կութին կատարել։ Ահ այսո
ասեն ոմն՝ թէ ամ որ հայի
ի միին ցանկութիւ, անդէն
և անդ շնացեալ ընդ նա ի
սրտին այսինքն՝ յոգւոյն։
Այսպէս և թէ կին՝ առն
ցանկայ, նոքին օրինակաւ
չնաց։ զի ամ ասացեալ՝ ոմն
ի վե առնէ, նոյն և կնոջ։
և որպ վե սպանուէ ասու
ցաք, նմանապէ և վե այսորիկ
զի միս շնութիւ։ զի թէպ

թէպէս և ի միջ բաղմաց է
տութեան և անձեռնարկե
լի նման լսոտ մարմնոյ։

դիտէ զինչ խօսի։ Օ՜ Տէր
որ ինչ մոլար միտքն ծնա-
նի երեսրանաց քան՝ իբրև
կրիւնա գազանաց արիւն
արբուս՝ ի գառադէղ սըր
սին լեզուն յառաջ քե
րէ։ մինչ զի՝ ի յանդուդն
յարձակմանէն, և զԹոյնան
ընդ բանին արտաքս ժայռ
քէ։ Ա՜յլև զձեռնա և զոտ
սըն անհանճարաբար՝ ինար
հաճս շարժէ։ և յոլով ան
գամ եթէ դէպ լինի և՝ի
սպանուիս ձեռնամխէ։
զդիւահարացն Տէր բերէ
զնմանուէր։ մանաւանդ՝ ե՞
թէ չար քան զդիւահարսն։
ոչքան նուքա ակամայ, և սէր
կամօք չերանին յախտան։
Ա՜յն ընդ որս Թշնամուքն
բերին՝ առեն մինչև խո
պառ։ ոխս պահեն անդու
ծանելիս։ մախան, բամբա
սեն։ դարանակալ լինին
նենդուք։ որոգայթս կաղ
մեն բանիւք և արդեամբք՝
ընկենուլ՝ի փառաց՝ի պատ
ուոյ յիշխանուէ և՝ի փառ
Թառուէ ընդ որոց մախան։

արկածիցն, այժմ զինի ընդ
դէմ ընտանեացն։ այս է Տէ
բարեգործութեան։ Ա՜յն
մանաւանդ՝ի համազգիսն
և յեղբարսն դարձուցեալ
զսրտմտութիւն՝ գազանաբար
յարձակիւ։ Ա՜նգղ սրտմը
տութէ նոցա ըստ նմանուէ
օձին։ այսինքն՝ սատանայի։
իժի և քարբի՝ դիւացն նը
մին։ զի խցեալէն զականջս
խուրեանց ընդ դէմ ձարտար
Թուէցոյ՝ մարգարէից և ա
ռաքելոց և վարդապետաց
եկեղեցւոյ։ և ոչ կամին առ
նուլ յիմաստուն բժշկաց
դրեղ ապաշխարութեան և
առողջանալ յախտէն։
Ա՜յն ոչ կարէ այնպիսին և
ոչ դոյզն ինչ Թշնամանաց
համբերել։ այլ եթէ դէպ
լինի յումեքէ ինչ կարծիս
հակառակութեանէ առնուլ,
կամ արհամարհութեան և
դրսպովանաց, վաղվաղակի
բարկութեամբ մեծաւ ընդդէմ
յառնէ։ աղաղակէ Թշնա
մանէ նախատէ հայհոյէ ա
նարգէ՝ ոչ զերեայեղ ոչ

քեանք իակ անասունքն և
քրադործութիւն։ զոր և ինչ
զանայինան խոտորին զաշ
կան յաւուրս, այլև յան
բնականան։ Ըստ այնմ զոր
առաքեալն ասէ. Թողեալ
զբնական պէտս իգութիւն
բորբոքեցան ցանկութիւն իւ
րեանց ի միմեանս. արուք
ընդ արուս վնասառնակութիւն
գործելին. և զվարձ փոխա
րինին՝ որ պարտ էր մոլո
րութիւնն նոցա, յանձինս իւ
եանց ընդունելին։ այսինքն,
զկիզումն հրոյն և ծծմբոյն
երինասեղաց՝ նորօրէն անձ
րևեալ հրածին ամպովք
ըստ նորագիտ հրոյ ցան
կութեն. զօրէն բերեալ
յահ խոնարհակն և միտաված
բոցոյն։ Նա ոչ զարմացաւ
միայն ամբաստանէ, այլև
էդքն ասէ փոխանակեցին
զպէտս բնականս ի պէտս
անբնականս։ Յոդուտ ա
սել, և որ քան զայսոսիկ է
դժնդակ և անբնական և
առաւել արտաքոյ բնութե.
որ յանասնայինան և ի գա

Նա ոչ ինչ է նոց ըղձալի,
քան եթէ զնախանձելին ի
Քրիստոսէ տեսանել. և
ոչ ինչ դժնդակ՝ քան եթէ
ըստ օրում և հոգի բարեկը
րեալ տեսանել։ Եւ այնք
ինքեանց Քրիստոսքէքն
տխրին, որքան նոցա բարե
կրօնքէքն. զանոն որքան
հնար է՝ շարժեն ընդ նոսա
ի Քրիստոս. և կամին զի
յանցնց առեցեալք լինին։
Ա՞յրքան և ևս քան զայնս
են առելութիք և մահանք
անկարդաւորաբար արտմը
տելոցն։

Նակ Յանկականն որ այ
լայլեցաւ ի գեղեցիկ ողջա
խոհութէն, և ի սիրոյն որ
ած և առ ընկերս, իբրև
զդանդաչեալ շղթի յամե
նայն նիւթականս բաղ
ձանս։ Օ՜ ի՛ ի բնաւորս և
յողջախոհ սիրոյն անկեալ՝
բերեալ լինի գարշ ցան
կութիք ընդ վաճառս տղա
փանս. և ոչ սոսկ ցանկու
թիք, այլև լրմամբ կորուստ
կան գործոյն. ոչ ի բնա

ընդ բոլոր ապականացու և
և յԱյնմանէ ամենայն,
և ի սիրոյն որ առ Աստ
ի շնորհիս ցանկութենէն
Եւ, դե՛ այսպիսի մոլորեալս
ջահմուտք են ասէին
քանզի այժմ յայսոսիկ քա
թէ գխոստացեալն Թողու՛մ.
տաղտկացան, մանաւանդ
դուցե ողջախոհ ոք լսելով
թացուցանել զբանս. զի մի՛
անելա՛. այլ ո՛չ կամիմ զաղ
և գիտեմ և ընդ լսելիս է
անհանճարին գործել. զոր
զադոյնն լուեմ որ յայնպէս
նաստունս անմատոյցնէք և
զազգատոհմ գոռանին։
Եւ՛ զայլ գարշ և զաղտե
բեալ՝ քան զգազանս և զա
զամենեքումբք զանց արաք
գարագործութե պահել,
նոսա՝ ի ջուր սահմանի ար
յայտացնէ քաջ՝ական էր ըզ
բէնս ընկալեալ, որ մի ինչ
և զբնական և զդրական օ
և իմաստութե պատճառել,
լով։ Ասէ մարդիկ բանիւ
և զբնական օրինացն հետևե
նական օրինացն հետևել
խոտորիցին. այլ միայն բը
Ա. դե՛ այսպիսի մոլորեալս
ջահմուտք են ասէին
քանզի այժմ յայսոսիկ քա
թէ գխոստացեալն Թողու՛մ.
տաղտկացան, մանաւանդ
դուցե ողջախոհ ոք լսելով
թացուցանել զբանս. զի մի՛
անելա՛. այլ ո՛չ կամիմ զաղ
և գիտեմ և ընդ լսելիս է
անհանճարին գործել. զոր
զադոյնն լուեմ որ յայնպէս
նաստունս անմատոյցնէք և
զազգատոհմ գոռանին։
Եւ՛ զայլ գարշ և զաղտե
բեալ՝ քան զգազանս և զա
զամենեքումբք զանց արաք
գարագործութե պահել,
նոսա՝ ի ջուր սահմանի ար
յայտացնէ քաջ՝ական էր ըզ
բէնս ընկալեալ, որ մի ինչ
և զբնական և զդրական օ
և իմաստութե պատճառել,
լով։ Ասէ մարդիկ բանիւ
և զբնական օրինացն հետևե
նական օրինացն հետևել
խոտորիցին. այլ միայն բը

դաւանք՝ թէ՝ պա և անկատ
և արձակ դոլով բնութե՛ք՝
(զի և ո՛չ ընդ օրինաց են
սահմանադրութե՛ք , և ո՛չ
սատ պատուհասի և կամ
տանջանաց ի՛ւրեր նց. այլ
բնական օրինացն՝ որ ընդ
ստեղծմանն եդաւ՝ ի բը
նութե՛ն հետևելով) ո՛չ
երբե՛ք արտաքոյ ընտանի
ազգակցացն էլանէն՝ ի՛ւ
րաքանչի՛ւր ազգ կենդա
նեաց ի՛ իւրաքանչի՛ւր
եանց. Օ՝ ի ո՛չ ձի յար
ջառ, և կամ արջառ յոչխար
և կամ այլք յայլ օտարացել
ազգս , այլ հաւրաքանչի՛ւր
ազգ կենդանեաց՝ առ ի՛ւ
րեանց ցեղն դառնան. և
զայն ո՛չ անչափութե՛ք, այլ
ըստ սահմանել ժամանակի՝
միայն ծնընդատրծութե՛ք
սպասաւորեն արարչագի՛ր
հրամանին որ ասաց. աճե
ցե՛ք և բազմացարուք և լը
ցե՛ք զերկիր։ Եւ՛ այն զի
ո՛չ բան ունին և իմաստու
թե՛, եթէ խորհրդատրե՛ք և
ընտրութե՛ ի վատթարացն

զի որպէս անձն մասամբքն
կանացն խոստումանց և յան
բնականացն հետևմանց լի
նին։ Ո՛վ բազում զգու
շութիւն և արթնութիւն պարտ է
հսկել ամենեքին զի զբանա
կան իւր հոգւի (որ է պատ
կեր ՚ի) իբրական առաքի
նութիւնք զարդարեացէ. ըս
րով յառաջինն փայլեացէ
լուսատիպ կերպարան. և
զնախատակին հրաշազարդա
պէս յինքեան դաստիա
րեսցէ նմանութիւն։ Որով
լեցի տաճար և բնակարան
անվայրապիակ էութեն՝ ըստ
առելոյն. ես և Հայր առ նա
եկեսցուք, և օթևանս առ
նեմ արասցուք։

Ո՛վ՝ մինչ այսպէս գե
ղեցկայարմար պատկանաւո
րութիւն ուղեցաք զառանձ
նական առաքինութեանն,
պարտ է նմին հետևեցու
ցանել և զմարմնական բա
րեգործութիւնսն։

Որ զի ըստ առաքելոյն,
լեցի մարդն ՚ի կատարեալ
ամիճ և ոչ ի՛ւիք նմ ապրել՝
զի որպէս անձն մասամբքն

ցնդելի նիւթականացս՝ իբր
տառամբ կապին ՚ի սէր և ՚ի
բաղձանս փոխանակեալք
զճշմարիտ կենացն սէր ընդ
անուռեացս. և զանապակաշ
նին ընդ ապականացուիս.
և զանայլայլելոյն ընդ փո
փոխելեացս. և զերկնաւո
րին ընդ երկրաւորացս։

Վառանդի քաղցրանայ նմին
անցաւորացս մեծութիւն.
փառք պատիւ իշխանութի
փարթամութի որովայնամո
լութի արբեցութի զրկանք
ագահութի անիրաւութի
յափշտակութի և այլ ամե
նայն անուռեացս բաջա
զանք։

Լսակ և Ո՛ր ըդարձութիւնն
յերկու յանիրաւութի. և
որ երբեմն ՚ի լաւագոյնսն
առաջնորդեր և կարգաւո
րեր ընդ ինքեամբ մաս
ոնան, այժմ ներհակին լի
նի տնօրէն և առաջնորդ։
Ո՛յսբան և այսպիսի ան
կարգութիւք բարեաց և կար
գաւորութիւք չարեաց անձ
նական մասանցն՝ ՚ի բնա

ղոցն և ըմպելեացն համա-
դամն քաղցունցն և դա-
ռինցն. պարարտացն և կծ-
ուագունիցն յինքն ընկա-
լեալ՝ զգայ իւրաքանչիւր
համադամացն զազդողու-
թիւնս։ Այլ շօշափելիք՝
զազգի ազգի նիւթոցն զա
նազանութիւն շօշափելովն
զգայ և ընտրէ՛ ի միմեանց
զխոշորագոյնն և զողորկն՝
զընդդիմամատիսն և զփափ
փուկնն։ Լուր՝ վասն այսորիկ
զգայութիւք ասին։ Այլ
են սոքա որպէս զդրունս՝ ի
տան մարմնոյս՝ մտից արտա
քուստ, և ելից՝ ինեղբօստ
ամի. որ է լսե և կամ վատ
թար։ ըստ մարգարէին որ
ասէ. ընդ պատուհանս ե-
մուտ մահ։ Այլ զորօրինակ՝
ընդ դրունս ածեմք՝ ի տուն
զամ գոյս պատուականս և
պիտանիս. և ընդ նոյն դար
ձեալ եթէ ինչ անպիտան է
՝ի տանն՝ արտաքս հանեմք,
Այսպէս և զամ հոգևո-
րական փարթամութիւնս՝
որով անկարօտ ճոխանայ

զայդարին, այսպէս և մար
մինն զգայուքեքն պայծա-
ռանայ։

Այլ են զգայուքիք՝ հինգ։
որ են այսոքիկ։ Տեսանե-
լիք։ Լսելիք։ Հոտոտելիք։
Համաշակելիք։ և Շօշա-
փելիք։ Այլ պարտէ նախ
յայտնել թէ զինչ զգայու-
թիւնն ինչ է, և ապա զնո
ընտանին ներդործութիւնքն
զարդարել։ Զգայութիւն
ասի այն՝ որ ընդ ներդոր
ծուեն զինչ և ինչ՝ արտա
քուստ ընդունելով զնիւթն՝
զգայ և ճանաչէ։ Ոչ ակն
զծագումն լուսոյ ընդու-
նելով՝ զգայ և ճանաչէ և
լուսաւորի. և նոյնպէս զամ
զոր տեսանէ՝ զգայ և ճանա
չէ թէ զինչ է։ Այլ ունկն
զհնչումն ձայնից ընդունե
լով՝ զգայ թէ յումէ՞ է քա
ցագանչումն։ Այլ հոտո-
տելիքն զազդմունս զանա-
զան հոտոց առնելով՝ զգայ
և իմանայ և բացատրէ՛
զնոսա ՝ի միմեանց։ Այլ ճա
շակելիք՝ զպէս պէս կերակ

սահմանէ՝ որ ընդ երկնաւ-
որ յապէս և զզայութեց
մերոց դրունս ոչ հնարապէս
պարտ է փակել. զի և յինչ
պէտս եղեւ՝ ի բնութիս
եթէ միշտ փակեալ կայցէ:
զի ական դործ՝ է տեսա-
նելն. և ունկան՝ լսել. նը
մանապէս և այլոցն՝ ըստ ին
քեանց սահմանի: Այլ ահա
անպիտանք են եթէ զբնա
ւորսն ոչ ներդործեն. այլ
ի պատշաճ ժամուն պարտ է
բանալ ի լաւագունից հա
ճելութիւն. և յայլոմ ժա
մու փակել ի մարդն վնա
սակարաց: Այլ զոր ասեմ
այսպիսի ինչ է: Պարտ է
խնդրել զանն ի յարատև հայ
եցուածոց և ոչ զննել բըղ
ձախոհ ցանկութեամբ և վաճա
շոտ տարփանօք զչեղ խղճի
և կամ արուեստ. վասն զի ոմն
ի նկարուածից աղեղնատուր
առնու զնետս հարուածոց
կարելեաց խոցման յոդիս
կողմն կոյս. որով զանմահն
մահ մեռանի: Այ ո՛ զի ախ
տաւոր հայեցմանէն կերը-

անձն բանական ըստ հա-
մազգեաց հոգեղինացն ըն
կալցուք ի ներքս ի մեզ
ընդ զգայարանացս դրունս
ընդ իւրաքանչիւր ներդոր
ծութիւն: Այլ զապաւառ
երկրաւոր ցանկութեց և
աստրային սիրոյ՝ (որ է որը
ճեացան Թշնամանդն սեր-
մանք) իբրև զինաստակարս
և համահացուս ընդ նոսին դոր
ձեալ արտաքս հանցուք:
Այլ զոր օրինակ՝ ոչ միշտ
փակեալ պահեմք զդրունս
տանց. զի թէ յարափակեալ
կայցեն՝ զօդտակարն ոչ հա
ճելութիւք փարթամութիս.
նաև մեզ անպիտան լինին
առ ի բնակութիւն: Այլ ոչ
հանապազ բացեալ. զի և
այնպէս թշնամեաց և դըժ
ղոհաց դողոց և աւազակաց
մուտ լինելով՝ ի կորուստ
անձանց և ի յափշտակուի
ընչից բերիմք. այլ ի դէպ
ժամուն ըստ պատշաճին բա
նամք և փակեմք: իմաստ
նոյն հաստատեալ խրատու.
որ ասի ժամ և ժամանակ

Նանել զդաժիմ. ուստի այլ
նայքն սաւուղայ առ Իսպա
ղառն բաղմահնար մեքե
նայքն սաւուղայ առ Իսպա
ղառն բաղմահնար մեքե
ղեալ բաղձալի տեսուքիւ,
կամեցան սպանանել զնա.
և ապա այլասեռիցն վտան
ուեալ. ոմն և զերն (որդիք
նոց) ի ջարչարանս և ի մահ:
Եւ ապացոյց այսորիկ՝ բա
զում ունիմք ի գրոց:
Եւ մանաւանդ թէ ըս
կիզբն մեղաց և մահու՝
յայսմանէ եմուտ յաշ:
Այլ զի ջարակին բանասա
կուն ոչ կարացեալ տանել
զտեսուի գերուանակ փա
ռաց նախատեղծին, մա
տեաւ առնա հրապուրա
նօք խաբէուեր, և զմահու
ձօնեաց նմա ճաշակ:
Եւ կայենի մարդասպա
նութիւն ոչ այլ ինչ էր, այլ
զի ոչ կարաց հայել ընդ հա
ճելի այ պատարագն հա
բէլի: Նմա եղբարքն յոմ
սեփու՝ և զանլիզոյն յաջա

Իսկ ընդդէմ լսացն և
օգուտակարացն բանալ յօ
ժարութիւն. և զբիծ ամաղ
մից (որ խափան գեղեցիկ
գործ տեսանէն լինի) մաք
բել. զի յոտակ Հայեցուած
ծովք կարասցէ Հայել և
տեսանել զաբնչելին գործս
այ. որովք և յարատևին գի
տութիւն վայելչապէս Հա
սանիցի ըստ առաքելոյն։
Ա Ընդհանրութիւն այ՝ի սկզբա
նէ աշխարհիս ասէ՝ սարա
ծովքս իմացեալ տեսանին.
այսինքն միտնչենաւորու՛թ
և զօրութիւն և աճումն
նորա։ Ա՛ն դաւթի ասէ.
երկինք պատմեն զը փառս
այ. որև մեծասիսափառ տեն
չանօք մարդիկ զըստաւո
րութիւն աչօք՝ յայնպիսի
Հայել սքանչելիս. զարթո՛
ասէ զաչս իմ և նայեցայց
՝ի սքանչելիս օրինաց քոց։
և թէ՝ լոյս տուր աչաց
իմոց, զի մի՛ ննջեցից զմա
հուն քունս և՝ դարձո՛ զաչս
իմ՝ի նանրութենէ։
Ճետ որոյ համարձակու՛թ

քան թէ սիրեցեալ և պատ
ուեալ զնա տեսանիր յաչս
ժողովրդեան. և լսէր՝ի պա
րաւորացն, եթէ ես Հար դա
ւիթ զբիւրս։ Իսկ փարիսեցւոյն և դպրացն խաչ
կանգնեալ՝ և զառաքնորդն
փրկուե՛ որ զնա էր եկեալ
բարձրացուցանել և փառա
ւորել՝ զփայտէ կախեալ։
Օ. ինչ այլ՝ քան թէ բիւ
րապատիկ սքանչելեաց և
լուսաւոր վարդապետու՛թ
կենդարարին և փառաց և
պատուոյ նորա որ՝ի ժողո
վրդոյն՝ ոչ կարացեալ տա
նել։ զի թէպետ և նա յայն
սակս էր եկեալ զի մեռցի,
և մահուամբ իւրով զմե
ռու բարձցէ զդատապար
տու՛թի ազգի մարդկան.
այլ նորա՝ի նախանձմո՛էն՝
չարակնու՛թ հեղձեալ խաչ
ելցին զնա։ Ա՛րդ՝ այսպէս
սեաց ամի չարակնու՛թեց
ընդ դէմ պարս է վհակել
զանն, զի մի՛ զկուրացուցիչ
և զմահացուցիչ հոգւոց տե
սու՛թի՝ի նեղս ընկալցի։

դիւրն և ղՀատուցանօղն ը-
գործոյ՝ ինքեան մերձակայ
և տեսօղ Հաւատայ, յամ
մեղաց և չար գործոց լռէ։
Այլ զայս գիտելով դաժի՛ն
ասէ. աչք իմ յամ ժամ առ
ա՛ր են։ Այլ ինքն ա՛ծ ասէր
մարգարէին. ա՛ծ մերձա-
ւո՛ր եմ ես և ո՛չ հեռաւո՛ր
Ա՛րդ և նախանձաւո՛ր են
ղնա՝ միշտ առաջի ջինքն
Համարէր։

Այլ ո՛չ զմարմնոյ միայն տե-
սանէ զգործն, այլև զմի-
տացն շարժմունսն՝ ըստ
դաւթեայ. որ քննես զսիրտս
և զերիկամունս ա՛ծ։ և յայլ
ո՛ւր, թէ ո՛չ ոք մարդ տե-
սանէ՝ տեսանէ ա՛ծ. զի մարդ
հայի յերեսս, և ա՛ծ ի՛
սիրտս։ Այլ ո՛չ զբարին խոր
հուրդն միայն տեսանէ,
այլև զայն որ տակաւի՛ն ո՛չ
խորհեալ է և ո՛չ գործել.
ընդ, զանգործս իմ տեսին
աչք քո։ Այլ ո՛չ թէ միայն
տեսանէ զանգործն, այլև
դրեալ պահէ. ընդ րամ ասէ՝
և՛ի գիրս քո ամենքն գրեան

և պարծանաց ասէր. աչք
իմ յամ ժամ առ ա՛ր են։
և՝ յառաջագոյն տեսանէի
զնոր առաջի իմ յամ ժամ,
զի էր ընդ ա՛ծ իմմէ՝ զի
մի՛ տապանեցայց։ այսինքն՝
զի մտաց աչօք հանապազ զա՛ծ
ինձ մերձակայ, և ընդ ա՛ծ
իմմէ կացեալ տեսանէի.
և՛ի նոր տեսուչն երկիւ-
ղեալ և պատկառեալ ո՛չ տա
նանէի՛ ի մեղաց։ Այս ո՛չ
միայն դաւթի, այլև ամ
ենայն պատուհէ։
զի յորժամ զա՛ծ՝ ինքեան
մերձակայ և տեսօղ հաւա
տայ, զիարդ կարէ մեղանչել։ Այս որում որդին ո՛չ
լսումն ասէ. ամ որ յա՛ծ է
հաստատեալ՝ ո՛չ մեղանչէ.
Օ՛ի եթէ յորժամ մարդ
ոք՝ ուրուք մերձակայ լինիր
լոյ և տեսօղ, ո՛չ առնէ չար
ինչ. այսինքն ո՛չ շնայ, ո՛չ
գողանայ, ո՛չ սպանանէ, և
ո՛չ այլ ինչ՝ի նմանեցեալ դո՛ր
ծէ. ո՛րչափ և աստուա՛ծ
յորժամ զարարիչն ամի և
զղաւտա՛ուրն և զվրէժխնդն

լինելոյն ինքն Քէ գրով և
կինք և երկիր՝ և որ ի սո
ստուածն ամենայնի՝ և զամ
և տեսանել. և ճանաչել զան
պիսիս պարտ է զակն բռնալ
և զբարերարուն Քէ զայս
ամ վս մեր է արարեալ։
Եւ որ քան զայս է հրաշա
փառագոյն . եթէ զհարդ
նախախնամող զօրութէն կա
ռավարէ զամ և ունի յան
ըոյծ հաստատուն։ զի այս
անբաւ ծանրութէ մարմնոյ
աշխարհիս՝ երկրի և ծովու՝
ոչ գոյ հիմն և ոչ հաստա
տուի և ոչ սիւն. այլ ամ
ինչ ոչնչի ի հաստատեալ.
մանաւանդ Քէ ինչ հրաշ
մանին այ։ ըստ առաքելոյ
Քէ՝ կրե զամենայն բանիւ
զօրութէ իւրոյ։
Եւ դու՝ յայս ամ և ի սոյն
պիսիս պարտ է զակն բռնալ
և տեսանել. և ճանաչել զան
հաս մեծութէն այ և զհամա
տուի և զօրուէ։ Քանզի եր
կինք և երկիր՝ և որ ի սո

ծովս յաղթեալ՝ ի գեաս.
և զի և այժմ միշտամիջէ ասա
ցից, և յայլ ամ եղելոսին։
Եւ յայսմանէ նախ ճանա
չել զմեծուէ և զհամատու
թէ և զանչափ զօրութէն այ
և զբարերարուէ Քէ զայս
ամ վս մեր է արարեալ։
Եւ որ քան զայս է հրաշա
փառագոյն . եթէ զհարդ
նախախնամող զօրութէն կա
ռավարէ զամ և ունի յան
ըոյծ հաստատուէ։ զի այս
անբաւ ծանրութէ մարմնոյ
աշխարհիս՝ երկրի և ծովու՝
ոչ գոյ հիմն և ոչ հաստա
տուի և ոչ սիւն. այլ ամ
ինչ ոչնչի ի հաստատեալ.
մանաւանդ Քէ ինչ հրաշ
մանին այ։ ըստ առաքելոյ
Քէ՝ կրե զամենայն բանիւ
զօրութէ իւրոյ։
Եւ դու՝ յայս ամ և ի սոյն
պիսիս պարտ է զակն բռնալ
և տեսանել. և ճանաչել զան
հաս մեծութէն այ և զհամա
տուի և զօրուէ։ Քանզի եր
կինք և երկիր՝ և որ ի սո

Եւ դու՝ զայնպիսի տեսօղ
պարտ է ամ ուժիք ինքեան
մերձաւոր համրել և յայն
ժամ ոչ մեղանչէ։
Պարտեալ պարտ է բանալ
զակն ի տեսութէն արարա
ծոցս, և տեսանել զբան
չելն գործսն այ. և ի տե
սանելն մարմնոյ աչօք՝ ընդ
նմին և բանալ զմտացն աչս.
և խնաստութէն տեսանել
զչարմանագործուէն արա
րածոցս։ Եւ տեսրում և դա
ւիթ տեսեալ ասէր. տե
սից զերկինս զգործս մա
տանց քոց՝ զլուսին և զաս
տեղս զորս դու հաստատե
ցեր։ Եւ յոհնէն՝ հայել
յերկինս բարձրութիւն և
յընդարձակուէ. ի լուսա
ւորացդ պայծառութիւն,
և ի գեղեցիկ կարգաւորու
թիւ։ Եւ որ յետ այսորիկ,
յամպս՝ յանձրևս՝ ի հողմն
ի ձիւնս՝ ի սառն՝ ի կար
կուտ՝ յերկիր՝ ի ջրոյս՝ ի
տունկս՝ ի մարդոյս գեղեց
կակազմութէն. յանասունս
ի գազանս՝ ի թռչունս՝ ի

յոլովից Թուխ Թէ պատ-
ճառք էարի են. զի որ ընդ
մարմնոյ ական՝ և զհոգւոյն
աչս բաց ունիցին, յայնցանէ՝
յորոց կու բացէքն հոգւով
վնասին, նոքա մեծամեծս
շահին: Այս նմանութեամբ էր
ժլկայ. որ բազում անգամ
ի վնասակարացն՝ զօգուտ-
կար դէղսն առնուն. որպէս
յօձէ՝ առնուն զսուծիչս
Թունից նոց, և յայլ մահա-
ցու դէղոց՝ սաստկական
զօրս Թիւնս:

Եւ եթէ ախորժէք, յէ-
ղէզոյ ի դրեցոյ նրատ
ստուգեցից զասացեալս:
Կանգէ պտունիկ ոմն հնձա
էակերէն դեղեցկուԹեամբ
յանտիոք քաղաքի. անուն
պէլադիա. որ ոչ միայն ի
քաղաքին, այլև յամ ՏՆ
մերձակայ՝ տարածեալ էր
համբաւ դեղոյ նորա. որով
յամ կողմանց վաճաշուս և
րիտասարդք գային առնա:
Այս յանուն միում երեսի
ի վնասակարացն՝ զօգուտ-
կար դեղսն առնուն. որպէս
յօձէ՝ առնուն զսուծիչս
Թունից նոց, և յայլ մահա-
ցու դէղոց՝ սաստկական
զօրս Թիւնս:

Եւ եթէ ախորժէք, յէ-
ղէզոյ ի դրեցոյ նրատ
ստուգեցից զասացեալս:
Կանգէ պտունիկ ոմն հնձա
էակերէն դեղեցկուԹեամբ
յանտիոք քաղաքի. անուն
պէլադիա. որ ոչ միայն ի
քաղաքին, այլև յամ ՏՆ
մերձակայ՝ տարածեալ էր
համբաւ դեղոյ նորա. որով
յամ կողմանց վաճաշուս և
րիտասարդք գային առնա:
Այս յանուն միում երեսի

այլև յայլց տեսութեց որ
ցօղքն զօծ փառաւորեն,
տեսուչ իմաստասէր հայե
լասչան և զարմանագործ
Եւ ոչ միայն յայտնիսն հր
փառաւորեն զարարիչն:
Նոսա ագանչելագործուԹիք՝
նաւորք՝ տեսանելով զոր ի
այլ մրդիկ մտաւորք և քա
անբանք են և անիմաստք,
օրհնել զօծ: Եւ ոչ եթէ
կեաց՝ զերկին և զոր յերկ
լիս, զօդ և զոր ի նմա, եր
ամենայն գործք ունի զոր
նուի ոյ կոչելին ասելով.
նիանքն զամ արարիծս յօրհ
յայտսիկ հայեցեալ անաղ
ըեր զարարիչն: Կանգի
և յամ եղերցս՝ փառաւո
զու ի փառաբանուԹիւն ոյ.
այնու հետև զիտաս և զե
պատմելի արարչուԹիւն շարժել
պատմեն զփառս ոյ: Եւ
թին ոյ: Ասացեմ, երկինք
բանիւ պատմեն զանբաւա-

ղաբել ոսկւով և մարդար
տով և քարամբք պատուա-
կանօք զգլուխն և զանջկն
և ըզ պարանոց, և դրեթէ
զամ մասունս մարմնոյն.
և անուքն աչացն, և՛ սպի
տակէ և՛ կարմրոյ զպտոն.
և օծեալ անուշահոտ իւ-
ղով՝ զայր անցանէր լիակի
կերպարանօք ընդ մէջ քա-
ղաքին՝ և բազմաց յայտ-
սիկ հեշտացեալոց ապաս-
հորեալ։ Ոսկ եպիսկոպն ոմն
նմանոս անուն՝ նստեր եկե-
ղեցականօքն հանդերձ՝ ի
սրահ եկեղեցւոյն՝ ընդ որ
անցանէր պատնիկն. յորմէ
բազումք՝ յողջախոհ ժա-
ռանգաւորացն դարձուցա
նէին զդէմս՝ ի տեսուէնն.
Ոսկ նբ եպիկան յայր պշու-
ցեալ հայեր ընդ նա. մինչ զի
և բազումք՝ ի տեսողացն՝ ի
միտս իւրեանց բամբասէին
զնա՝ եթէ ընդ երիկար նայի
ընդ գեղ պատնիկին. Ոսկ
նա յանկարծակի ընդ ար-
տասուս ցնդեալ լայր դառ-
նապէս. իսկ մերձակայքն
ողբ բամբասէին զհայեց-
ուածս նր՝ մատուցեալ հար
ցանէին թէ զինչ էր պըճ-
նուքն ընդ գեղ պատնկին
և զինչ ողբոսն։ Ոսկ նա
տակաւին արտասուելով
պատասխաներ. վայ ինձ որ
դեակք՝ վասն զի տեսի ըզ
կինն զայն՝ զի ամ հնարիւք
պէս պէս և զանազան զար
դուք զարդարել էր զինքն՝
որչափ և էր կարողութիւն.
և այն վասն մոլեկան և մե
ղաւոր երիտասարդացն՝ զի
նոցա հաճոյ երևեսցի, և
զախտաւոր ցանկութիւն նո
շարժեսցէ՝ ի տուփուածն ին
քեան։ Ոսկ ես՝ երկնաւոր
փեսային եմ հարանացեալ.
որ վա՞ ինձ սիրոյն իւրոյ
որ յիս՝ յանբաւ բարձրուէ
դերակայ փառացն խոնար
հեցաւ յիս գարշելիս, և
խաչին և արեամբ գնեաց
ի ծառայութենէ մեղաց.
և սրբարար աւազանաւն լը
ւաց. և հոգւովն շնորհօք
զարդարեաց. և զգեղեցիկ
ցուցիչ պատուիրանս իւր

մատուցեալ յոմանկն նա-
զիր՝ բանասիրութեան օձիքն
զատ՝ զանազան ոճս եւ նախա-
դասութիւնս մեղք՝ զի և նախա-
քան զեկեղեցական բոյն բորբո-
քեաք։ Նա՛ և սա սկզբնատո-
ղին՝ զի դիպուած ժամանակի՝ ի
ընդ յարդիւ թաղուցեալ.
ամբարէ իբրև զկայծակն
լով՝ ի շահեմարանս արտին
և Աննին ընկերութեն ապա
կանի. և զապականադործ
դործակցութիւն, Նայսէս
դարձակ յանդիմանէ՝ ի
շարժէ զբերդը մարմնին՝ ի
էարութիւնն, և ընդ հնաբեան
ան տեսութիւն խոտորի առ
տական բանից։ Ո՞ ի որով
դեմ ամ մահացու ակորըս
նային օրինակի փակել ընդ
պարտ է և վերկրտրդն ըստ
կեցաւ և բացաւ։ Նայ
պատ
զայարանացս բարւոք փա
տուն առաջին դուռն ըզ
կարացն։

Նդ՝ առաջին դուռն ըզ
զիր՝ բանասիրութեան օձիքն
զատ՝ զանազան ոճս եւ նախա-
դասութիւնս մեղք՝ զի և նախա-
քան զեկեղեցական բոյն բորբո-
քեաք։ Նա՛ և սա սկզբնատո-
ղին՝ զի դիպուած ժամանակի՝ ի
ընդ յարդիւ թաղուցեալ.
ամբարէ իբրև զկայծակն
լով՝ ի շահեմարանս արտին
և Աննին ընկերութեն ապա
կանի. և զապականադործ
դործակցութիւն, Նայսէս
դարձակ յանդիմանէ՝ ի
շարժէ զբերդը մարմնին՝ ի
էարութիւնն, և ընդ հնաբեան
ան տեսութիւն խոտորի առ
տական բանից։ Ո՞ ի որով
դեմ ամ մահացու ակորըս
նային օրինակի փակել ընդ
պարտ է և վերկրտրդն ըստ
կեցաւ և բացաւ։ Նայ
պատ
զայարանացս բարւոք փա
տուն առաջին դուռն ըզ
կարացն։

Նդ՝ առաջին դուռն ըզ
զիր՝ բանասիրութեան օձիքն
զատ՝ զանազան ոճս եւ նախա-
դասութիւնս մեղք՝ զի և նախա-
քան զեկեղեցական բոյն բորբո-
քեաք։ Նա՛ և սա սկզբնատո-
ղին՝ զի դիպուած ժամանակի՝ ի
ընդ յարդիւ թաղուցեալ.
ամբարէ իբրև զկայծակն
լով՝ ի շահեմարանս արտին
և Աննին ընկերութեն ապա
կանի. և զապականադործ
դործակցութիւն, Նայսէս
դարձակ յանդիմանէ՝ ի
շարժէ զբերդը մարմնին՝ ի
էարութիւնն, և ընդ հնաբեան
ան տեսութիւն խոտորի առ
տական բանից։ Ո՞ ի որով
դեմ ամ մահացու ակորըս
նային օրինակի փակել ընդ
պարտ է և վերկրտրդն ըստ
կեցաւ և բացաւ։ Նայ
պատ
զայարանացս բարւոք փա
տուն առաջին դուռն ըզ
կարացն։

ռեա զսան՝ք՝ իշա՛ղաց նիգ՝
նապարհ ընդ նոսա. խուռ
ոե ասելով մի՛ երթար ձա
ոէն զսիրելիս՝ իմ՝ որ խրա՛
կըլցուք զնա կենդանւոյն
արդար՝ ի տարապարտուց.
ծածկեացո՛ւք յերկրի զայր
ամպարիշտք և ասիցեն, եկ
մի՛ խաբեսցեն զքեզ արք
և գողակցուք։ Որմէ ա
նօրէնութե՛ն, ահագակութե
խորհրդակցեա՛ և գործոյ
կան է և լսելութի՛ համ չար
ա՛ արձակել՝ ի ձեռն ունչ
կիզուզային հուր գերհեղինն։
յա՛ուրն դատաստանի՛ ի
ռաբելադոյն տացէ զվրէժ
յանդիման Տեառն՝ զի եկեալ
կուգայ յանցնանց՝ որոց պատ
նուի՛ ի բնութէն ունելով.
զի կրկին ըստ չափու եր՛
մէկ ինչ հարկ և կամ բերա՛
յայս մեղս կործանի՛ ուչ և
ժութի՛։ Ուսկ անօրէնն միջ
նորդն որմէ պատճառաւ՛
և զբաղբաղութիւն սխտաշար

խամօրն երեղ զկոյնս դատ
նուե՛ . որով ինքն մեռա՛
և երև պատճառ մահու ծը
նընդոց իւրոց։ Ա՛րդ՝ ա
ռաջին մուտ սխտաւ՛որ լը
սելութե՛ն այս։ Որժամ
առփողքն իրերաց՝ այր և
կամ կինն՝ ըսեն՝ ի միմեանց
բանս կակղուե և թուղութե.
որ իբրև զսուր երկասայրի
յոդուղն հարկանի՛ և գե
րի առեալ տանի առ ամբք
ցանկութե՛ն՝ ի կատարուածն
մեղաց։ Ոսյն չարի և չար
միջնորդացն բան՝ որ՝ ի մէջ
երկուցն տանի և բերե զգ
կորստական պատգամն .
որպես օձն՝ ի մէջ եւայի և
բանսարկուին։ Եւ այս ա
ռաքել աննեղելի է քան
զնութի՛ . զի թէպետ դը
ժնդակ և չար յանցանք է
նութին, զի յարբայսէն
արտաքս հանե և գերհեղինն
ժառանգ առնէ, այլ սա
կայն բռնաւորագոյն պատ
ճառ երկրեցուցիչ՝ իմեղս՝
ոգնի զցանկութի՛ մարմնոյն՝
և զիեզերադրութի՛ սղնայի,

զՀայր քո և զմայր։

Մի՛ պղծանար։ պատուեա

Մի՛ սպանաներ։ մի՛ շնար։ և

Եւ զերկիր իբրև զանձն քո։ և՝

Եւ սիրեսցես զտէր Աստ քո

Տուք։ Ի սէր օրինացն որ

Եւ Ազքերական վարդապե

պարեիւք։ Ի հետևնական

Խօսել Օրինաց և Նա

պատուիրանացն Այ։

Նալ ընդարձակ՝ ամ բա

ալինքն՝ հաւատոյ բանի և

Ի մեռ և ոչ պատասխանէ։

Ի զոյն դարձեալ բա

ոչ զայրանայ և ոչ առնու

որ ոչ լսէ։ և կամ թէ լսէ,

ցայ։ և՝ եղէ ես ոյզ մարդ

ռակել մեղաւորին առաջի

իմ, խօսել եղէ և խոնարհե

դաւթի որ ասէ։ Ի հակա

ղբաղուրք նախանձն ըս

ղոդին։ Ի՞ յլ նախանձել

Ճարակեն այսպիսի սխալք

Հանպի իբրև զբազակեղ

աչեալ էարիսեցւոյն անկանիլ

լսելութեն։ զի մի՛ ինձանէ

Ի՞ Ասէ Տէր Աստուած քո՝ Տէր մի է։

Եւ՝ սիրեսցես զտէր Աստ քո

յամ սրտե քումմէ։ և զքն

հերքո իբրև զանձն քո։ և՝

մի՛ սպանաներ։ մի՛ շնար։ և

մի՛ գողանար։ պատուեա

զՀայր քո և զմայր։

Ասա զմարդկանէ ջարդ

խօսուքի՝ ունկամբ ի սիրտ

մտանէ յանկակ լեզուացն

և յանդուռն բերանոցն։

ողբ գործիք սատանայի է

ղեալ՝ զնո՛ հեղեալ Թոյնան՝

ինքեանց լեզուաւ ի լսե

լիս այլոց մատուցանեն։ և

շարժեն զնա՛ ի բարկութի

յատելութի՝ ի հայհոյութի

յոխակալութի՝ ի թշնամանա

ի բամբասանա՝ ի մատնութի

ի դատաճանութի՝ ի զրպար

տութի յորդայթադրութի

ի սպանութի և ի նոյնպիսի

ջարիս։ Ի դարձեալ և այս

ունկան ախտ։ զոր որում

ոչ ի միջնորդաց լսելութի՝

այլ դէմ յանդիման կրկ

յօմեքէ թշնամանս և նա

խատինս և դարոմանս և ար

համարհուս և հայհոյու

թիս և զրկանս և յափըշ

տակութիս և տուգանս և

ոտնահարուիս։ Ի դու այս

պիսեաց ամի զոր վերագոյն

ասացաք՝ և որ նման սոցին՝

պարտ է փակել զունկինն

և ոչ թոյլ տալ բնաւ մուտ

Ա՛ն՝ որ հանէ ՚ի քէն զ
Ա՛ն՝ ՚ի մարդարէին որ ա
սէն. խոտորեա՛ ՚ի չարէ և
արա՛ զբարի և երթ՛ շնոտ
խաղաղութե՛ն Ա՛ն դարձեալ.
լո՛ւացարո՛ւք ՚ի մեղաց՝ սըր
բեցարո՛ւք յանօրէնութե՛ց.
ընկեցո՛ք զչարութի՛ն յան
ձանց. ուսարո՛ւք գործել
զբարիս. խնդրեցո՛ք զիրա
ւո՛ւնս. փրկեցո՛ք զչարկեալն.
դա՛տ արարո՛ւք որբոյն, և
տո՛ւք իրաւունս այրւոյն.
Ա՛ն թէ՝ բարդեա՛ քաղցե
լոյ զՀայ քո, և զաղքատս
անյարկս տա՛ր ՚ի տուն քո.
եթէ տեսանես ըզ մերկն՝
զգեցո՛. և զչա՛ւսկն ընտա
նեաց մի՛ անտես առներ.
Ա՛ն յաւետարանէն Սբ.
եթէ որպէս կամիք թէ
արասցեն ձեզ մարդիկ,
այնպէս և դուք արարէ՛ք նո՛ւ
Ա՛ն՝ սիրեցո՛ք ըզթշնամիս
ձեր. և բարի՛ արարէ՛ք ա
տելեաց ձերոց. և աղօթս
՚ի վերայ լինողացն ձեզ.
Ա՛ն՝ որ Հարկանէ զծնօտ
քո, մատո՛ նմա և զմիւսն.

բաձկոն քո, մի՛ արգելուր
և զշապիկն. Ա՛ն՝ դանձէ
ցի՛ք ձեզ դանձս յերկինս.
Ա՛ն՝ տո՛ւք փոխ՝ ոսկի ակն
պ՛ջ ոնկէք առնուլ.
Ա՛ն յաւետքեսցն. եթէ
ամենայն դառնութի՛ն և
աղաղակ և սրտմտութի՛ն և
հայհոյութի՛ բարձցի ՚ի ձէնջ՝
ամ չարութե՛ն հանդերձ.
Ա՛ն՝ արեգակն լիներայ բար
կութեան ձերոյ մի՛ մտցե.
Ա՛ն՝ սպանէ՛ք զանդամս
ձեր երկրաւորս. ՚ի բաց
ընկեցէ՛ք զպոռնկութի՛ւն
զպղծութի՛ն և զագահութի՛ն
որ կուապաշտութի՛ւն. և
զգեցարո՛ւք զգուշ զքաղց
րութի՛ զերկայնմտութի՛ն. և՝
՚ի բաց թօթափեցէ՛ք զամ
չարութի՛ն և զկեղծաւորութի՛ն
և զնախանձ և զամ չարա
խօսութի՛ն. Ա՛ն՝ սիրեցո՛ք ըզ
միմեանս՝ զի սէր յայլ ծը
նեալ և ճանաչէ զԱծ. և՝
մի՛ բանիւք և լեզո՛ւօք սի
րեցէ՛ք, այլ արգեամբ և
ճշմարտութի՛ն. և զայլն ամ
փոկեանս և ոչ ևս կեցոյցս՝

ւսաւ Աստ՝ ի մէջ փրկեցին և
ի մէջ կորսուելոցն. ոմանց
հոտ ի մահուանէ ի մահ,
և ոմանց ի կենդանութէ
ի կեանս. Օ՜ ի ոյր զգաւր
շութէ ախտաւոր հոտոյ սի
րեցին քան զկենդանացու
ցիչն, այն նոյ ի մահ եղև՝
դատապարտելով զնա վան
անփափաք լինելոյն. Ի սակ
ոյր զգաղջանայս զայս արհա
մարհեցին սիրով Աշմար
ուէն, նոյ տիրապէս կենդաց
եղև պատճառ. Օ՜ որ և
ըղձաւորն այսորիկ Տարան
պանծալի՝ յերդոց երդան
հրաւառականէ. իսկ թափ
եալ է անուն քո. վն այնո
րիկ և օրհնութիւք սիրեցին զք
քեզ. և անախտ սիրով յին
քեանս ձգեցին զկեանսդ.
և միաւորութէք կենացդ՝
կենդանացան ի մշանջենա
ւոր անմահութիւն։

Պարտ է ոյք սրբութեամբ
լինել կենաւքն ախորժեն լի
նել հաղորդ, և զԱշակերտ
լինն փակել ընդդէմ ամ
պատակար հնչուութեց։

ոյոց ոչ դոյ թիւ։ Լանալ
դարձեալ պարտ է զակունջս՝
և ամ մաղթողն լսել. որ ըզ
հարկաւորսն պահունջէ ըստ
լսման մարմնոյ պիտոյից, և
կամ հոգևորին խրատուց.
որ է մեծ և օգտակար քան
զմարմնոյն ընդ կարօտութէ.
և այսպէս ըստ կամացն Աց
լինի ընդարձակութէ քո լը
սելեաց։ Լն զՅոտոտել
լեսդ՝ խից ընդդէմ ամե
նայն հնչուալի և ախտաւոր
հոտոց. որ սովորաբար առ
վաճառսան է առնանել.
զի զԱմ հնարս անուշահո
տութէ հնարեն ի մարմին
և՝ի հանդերձս՝ առ՝ինքն
և զօրութէ տալոյ ախտաւոր
ցանկութեն. որով զհատա
տութէ սգացն մեղկացուցել
Թուլացուցանեն՝ ի վայր հո
սելով ի բարձրութէ արիա
կան հանդիսից։ Լն դար
ձեալ քան անուշահո
տութեն՝ զոր առաքելովքն
ծանալեաց ընդ տիեզերս.
Լաս որում և ասէ պօղոս.
եթէ հոտ անոյշ եմք քրիս

յոլով անգամ և ընդ մահ ուտաք։ Այլ անմտագոյն քան զանասունն զայնոսիկ ցուցեալ. զի նոքա զբաւա կան պիտոյս կերակրոցն և ըմպելոյն առնուլով, թէ և բազում այլ առաջի կացցէ, և ոչ հայիլ կամին ընդ նմա։ Իսկ սոքա զպատճառս կե նացն՝ անչափութիւնն՝ նուի մահու առնեն. զմարմինն անցաւոր՝ ցաւոք վտնգեն և զհոգին անմահ՝ յաւիտե նական մահուն վիճակեն։ Արուացեալք զառաքելոյ ողբումն զինքենից որ ասէ, լալով ասեմ զի թշնամեաց խաչին քրիստոսի. որոց կատարած կորուստ է. որոց աստ՝ որը վայն իւրեանց է. և փառք ամօթն. այսինքն՝ որովայն աստուածն։ Այլ ոչ վայրապար այնպիսեացն աստ անուանէ զորովայնան, այլ ձշմարտութիւն. զի այ պատիւն՝ ի պաշտամանէ նոր ձանաչի և ի պատուիրանին կատարմանէ. իսկ որովայնին՝ ինքնին սպասաւորութենէ։

Ո՛վ թէպէտ և ի հարկաւոր ընդարձակեալէ յայ վայելել. ընդ որում և ասաց, Ախտասիկ եւս ձեզ պա մենայն, կերիջիք իբրև ըզ բանջար խոտոյ. քանզի ոչ արարիչ մարմնոյ՝ դիտեր ըզ ակարութիւն նորա և զպէտս, քայց յանձնապատին արդել յոյսդ որովայնութենէն. զոր անկ մասաքն՝ անկարգաբար խը ճողեն զորովայնս։ Որ ոչ դիտեն զսահման բնութեա. եթէ կերակուր վայնորիկ տուաւ յարարչէն կենդա նեաց, զի զկենդանութիւն և զօրութիւն և զառողջութիւն պա հեսցէ ի մարմինս։ վասն զի հասանութա գոլով բնութի՝ զառեալն ոչ պահէ. և վն այնորիկ թափեալն լման կարօտնայ։ Իսկ նոքա զայս անդիտանալով՝ կարծեն ա ռաքել զնորհ տալ որովայ նի անյագութեն. որ ոչ թէ միայն զոգին, այլև զմար մինն (զոր բարեգործել կարծեն) պատառէ. և ընդ զոմ ցաւով արկանէ։

ի քանական հանձարոյ զբր
վասն զի նորա թէպէտ և
գոյնք քան զնասս երևին։
բին՝ այլև յոյժ անմըտա
և առաքեալն յայտ առնէ
յաստէն։ եթէ չարչարանացն
քի կցորդ լինիմք, և փա
ասացն նոր հաղորդ լինելոց
եւք։ Ո՞ինչ ասացից և
զարբեցողացն. որ յոյժ գեր
ի վերոյ անցանէ չաքուէ
քան զևերակոցն անյագա
թիւն։ Ո՞ զի ոչ զեղ ևերակ
լոցն անչափութիւն վարին՝
թէպէտ զհոգի և զմարմին
վնասեն, (ըստ վերագոյն ա
սացելոյդ) այլ զբանական
իմաստութիւն, որով յանբան
կենդանութեացն որոշեցաք,
ոչ եղծանեն. այլ կան մը
նան սակաւք բանաւորու
թիւն և խոհականին ընդ
լողութիւն։ Եւսի արբեալքն՝
զբանական իմաստն (որ է
պատկեր տիրականին) ապա
կանեն. զի ոչ խորհել և
ոչ առնել գիտեն ըստ պատ
շաճի։ Այլ ոչ թէ միայն
անասնոցն այսու հաւասա
րին՝ այլև յոյժ անմըտա
գոյնք քան զնասս երևին։
վասն զի նորա թէպէտ և
ի քանական հանձարոյ զբր

ուսան ժամանէ։ Ո՞ այդ
այլ ի սանջանան և ի կոր
նա ոչ ի կենան և ի փառան՝
(որ է օրհնութիւնք և այլ
մարմնական հեշտութիւնք
և ընդարձակն ընթանայ,
անձռուի։ Ո՞ ի որ է լայնն
հան ևրկաց՝ որ է նեղ և
ասէ Տէր։ Մտանեցէք ընդ
ասէ օրիոր խաչին՝ այսինքն
զչարչարանացն Քրիստոսի
գալ՝ և ի փառան իմ փա
փականն իմ փառս մտի։
Այն որ զՏէրս իմ ախորժէ
հան գնացի. որով և ի սե
առաջ և եկեսցէ. այսինքն
ասէ զինի իմ գալ, ղեսուչն
նորուն ան բանի. որ կամի
անուն՝ չարչարանք են. ըստ
խաչին կոչէ. վա՜ զի խաչին
նեն։ Ո՞իրաւ և Քրիստոս
պաւաճարիւրեն մասուցա
լովքն ունին՝ որոմ զըս
նին, քաջայայտ է զի ած զո
ւել Տէրապետն քան այ
պաշտամանն և պատուիրա
Ա՞րդ՝ ողբ ողովքնին առա

ծանին. և իբր զմեռել ի
յայլոց բարձեալ բերին.
Եւ ոչ ակն ըստ պատշաճի
տեսանէ. մինչ զի և ոչ զբա
րեկամն և զձիշնասիս տրո
հել դիտեն ի միմեանց։
Եւ ոչ ունկն ուղղակի
լսէ. զի բազում զլուր բա
նից՝ այլընդ այլոց իմանայ։
Եւ ոչ լեզու՝ յօդաւոր և
ըստ կարգի շարժի առ՝ երա
նին յարմարութիւն։ Եւ ոչ
ձեռք յարարողականն պատ
շաճապէս շարժի գործա
ուսիս։ Այլ շուայլեալ և
զանհանգամաք ծախուց՝ զոր ի
հանդունակս դիմարբուծացն
անմտաբար ծախէ և յեռոց
զղջանայ, զի՛նչ պարտ է ա
սել. զի յորմիք այն են՝ որ
զամենայն պատճառս կե
նաց զգոյան՝ իմիում ամբոր
վառնեն։ Եւ ոչ այսչափ
միայն են ձեռնք արբեցու
թեան. այլ քանզի խելայե
ղեալ՝ ոչ գիտէ զինչ խօ
սի և կամ գործէ բանիւք.
ի բանս անկանի և ի գբօ
գրուտէ և ի հակառակուէ
և ի բարկութիւն և ի սրամը
տութիւն. ի հուիւն և ի թըշ

կեալ են, այլ ունկին բընա
ւոր շարժուխս ըստ չափոյ
պիտոյից կենաց խրեանց՝
զօգտակարն ինքեանց ընտ
րել. այսինքն որոշել՝ ի մի
ւանց զկենդանական և զմ
մահացու կերակուրսն։
Եւ պատառօղ գալանաց խոս
սեն, յորոց այնիւց խոշնին.
ի վախից և ի խրխռատից
ի բաց կան. յամարայնի՝ ի
ցրտային լերինս ելանեն.
ի ձըմեռան՝ ի ծովափունս
դաշտս իջանեն. և այլ ինչ
բազում, որ նմանէ սոցին՝
կերպարանս խոհականաց
ինքեանս ցուցանեն։
Եւ ոչ այսչափ միայն՝ այլև
ուխտ ուղիղ դնան. և ա
չք անսխալ տեսանեն. և
ունկամբ արագ լսեն։
Եւ սակ արբեալքն՝ ոչ միայն
զբազանական և զհոգեկան
ընտրողութիւն կորուսանեն,
այլ և ոչ զանասնայինս զայ
սոսիկ ինքեանս ունին.
զի զզգայական ներգործու
թիւնսն զամ կորուսանեն.
զի ոչ ուխտ ուղիղ ընծեռնել
կարեն՝ այլ դայթ՝ի գայթ.
և վազվազակի անկեալ կոր

ուրիշներն պահումն քահա-
պետ. զի և ոչ միով պատ-
ճառով կարող են ասել
զայս միշտ ուսուցանեն
ճաշակին պատուիրանք։
Ա՛ւ որս ասեմք թէ՝ որ ըզ-
պահանն օրինադրեաց, ոչ ըզ-
սիրտ պղծել սոյն էարեօք,
կամ զընկերն տրամեցու-
ցանել. այլ և զայն ընդ նմա
պահել. զի և ոչ միով պատ-
ճառով կարող են քահա-
նայ ումեք. զի և յայն
ասկա արար զնա և ետ մեզ
զի վայելեսցուք յառաստա-
պարգեւս նոր և փառաւորը-
եացուք զնա։ Օ սիրտ ասէն
պարտ է պահել ի էարեց և
էար ումեք ոչ առնել. քանզի
ճաշակին պատուիրանք։
Ա՛ւ որս ասեմք թէ՝ որ ըզ-
պահանն օրինադրեաց, ոչ ըզ-
սիրտ պղծել սոյն էարեօք,
կամ զընկերն տրամեցու-
ցանել. այլ և զայն ընդ նմա
պահել. զի և ոչ միով պատ-
ճառով կարող են քահա-
նայ ումեք. զի և յայն
ասկա արար զնա և ետ մեզ
զի վայելեսցուք յառաստա-
պարգեւս նոր և փառաւորը-
եացուք զնա։ Օ սիրտ ասէն
պարտ է պահել ի էարեց և
էար ումեք ոչ առնել. քանզի
ոչ արբեցողք՝ զար-
քայութիւնն այ ժառան-
գեն։

Ա՛ւ բազումք են որք ոչ
միայն որկորաստութիւնք և ար
բեցութիւնն արտաքոյ սահմա
նին ելանեն, այլև զնաճ-
ային օրինացն սահմանեալ
պահան լուծ-ունեն։ Ա՛ն որք
ամ հրաժարեցուցեալ կեր
բակրօք, և են որք ձկամբ և
դինւով և ձիթով։ Ա՛ն բա
րեաբս կարկատեն ասելով.
ամ վա կերակրոյ ոչ բար
կան

քանաւորք և անքանչք, կենդանք և անկենդանք։

Նոյնպէս եւ որ ի ջրոյ, ունի զջուրն և զայրն ընդ ինքեան։ Եւ որ յերկրէ ասացաւ, ունի և զերկիրն և զայրն խառնեալ։ Նոյնպէս եւ որ ի ջրոյ, ունի զերկիրն և զայրն խառնեալ։ Նոյնպէս եւ որ ի հողոյ, ունի զերկիրն և զջուրն խառնեալ։ Նոյնպէս եւ որ ի կենդանեաց, ունի զերկիրն և զջուրն և զայրն խառնեալ։ Նոյնպէս եւ որ ի մարդկանէ, ունի զերկիրն և զջուրն և զայրն խառնեալ։ Նոյնպէս եւ որ ի հոգեւորսն, ունի զերկիրն և զջուրն և զայրն խառնեալ։ Նոյնպէս եւ որ ի սրբոցն, ունի զերկիրն և զջուրն և զայրն խառնեալ։ Նոյնպէս եւ որ ի հարցն, ունի զերկիրն և զջուրն և զայրն խառնեալ։ Նոյնպէս եւ որ ի մարգարէիցն, ունի զերկիրն և զջուրն և զայրն խառնեալ։ Նոյնպէս եւ որ ի քահանայիցն

քանզի և նոքա ի ջրոյ են,
և կամ ընդհէր ոչ ի քու
սոց և ի սերմանեայ հրա-
ժարեա՝ զի և նոքա յերկրի
են։ Իսկ եթէ զկենդանին
ասես պատճառ, ահա և ձու
կունք կենդանի են և մեծք
և յաղթանդամք քան զամ
կենդանիս որ ի վեր երկրի։

Ա. Յլ ես ոչ ասեմ զայսմ ինչ
պատճառ կամ զայն, այլ
զյանցանելն ընդ հոգեալ
առհմանս։ զի և առաւջին պա
հոցն լուծումն՝ որով անդ
էծք և մահ չէ եմուտ՝ ոչ
մտավ էր կամ ձկամբ. կամ
գինովով և ձիթովն այլ պա
տուիրեաց ասէ գիտուս
թիւ բարւոյ և չարի մի՛ ու
տիցեք։ Իսկ ի պատժելն
յետ յանցաւորսն՝ դար
ձեալ ընդոյն երկրորդեաց։
վասնզի ասէ զի կերբեր ի
ծառոյն յորմէ ասացի ջու
տել, անիծեալ լիցի երկիր
ի գործս քո։ և որ ի կար
գին։

Ա. Ըդ ածելին օրինադիրքն
որպէս զաւուրան որոշեցին
պահոց և ուտելոյ, նոյնպա
և զկերակրոյն զանազա-
նեցին։ զօրհնութիւն և զհե
տևումն և զախորժականն
մարմնոյ զորս պատշաճ դա
տեցան՝ օրինադրեցին ոչ ու
տել յամուրս պահոցն։ զի
երևեսցուք ընդ հնազան
դութեամբ հրամանին նոյ։
Օ այս և ի մարդիկ է տե
սանել։ զի խելեալ ընդ ձե
ռամբ անկեալցին՝ ոչ այնքան
զմեծամեծան կամ զփոք
ունան քննեն պատճառս,
որքան վանհնազանդութիւն և
զարհամարհանայ հրամանի
նորա։ այսպէս ամ ումեք
պարտ է հնազանդել ածայ
նոյն օրինադրութեան՝ զոր
ի ձեռն եկեղեցւոյ առաջ
նորդայ կարդեց։ Իսկ զոր
ըստ ածային հրամանին կար
ձեալ չինքնեն պահոցն ըզ
կերակուրս, մանաւանդ
զայն կարօտելոյն հարկա
ւորացն՝ Իսահակ զամ ամէն
ըրդս գոյիցն կերակրոյ և
զինչ և իցէ, առաստապէս
սփռել և տալ աղքատաց։
զի արդարութիւն բարեպար
ծուեն մնասցէ յաւիտեան։
Չհաւանեալ բարեբարին իսր

որպէս զոհանալոյ։ Պա-
տասխանեաց նոցա և ասէ.
որովհետև արարիք միում
ի փոքր ի սոցանէ՝ ինձ ա-
րարիք։ զի ես էի որ նոցին
ձեռօք առնուի զաղտրմուն
ի ձէնջ ձերոց։ Այլ ըստ
վերագոյն գրելոյդ՝ ամե-
նայն ինչ ստակարացդ պղտ
ցիկ ընդեմ փակել արժան է
զհաշակելիս, և լուացուլ
նիցդ բանալ։ Այս հանդերձ
ձեալ ըստ արարչադիրն սահ
մանին՝ շարժել զնա ի բնա
ւորականացն ներգործու-
թիւն։

ԶԱյս այսորիկ՝ դնել ար-
ժան է սանձս ևի վերայ
լեզուոյ. զի թէպէտ և
փոքր ինչ անդամ է, այլ
մեծամեծս բարբառի ըստ
առաքելոյ։ Այս զարդ անի
ընտրութեան զնա ասէ, և
ամ մարմնոյն ապականիչս
նուաճ ասէ օրինեալք զնծ,
և նուիրեալք անիծանելոք ըզ
մարդիկ՝ որք ի պատկերն ոյ
արարան։ Այն ապա քաղցր
և ողբական բանիւք ի խը
րատ մատուցել ասէ։ Ալ է

զգնդելի նուէք երկրաւո-
րիս՝ որ ցեղոյ և ժանդոյն
կերակուր՝ ոչ վաճառակաս
նուէք տալ ի ձեռս աղքա-
տաց և գանձել յերկինս։
որ անդժրելին է գողոյ և
ցեղոյ։ և առնուլ փոխարէն
զանապականն և զանսպառ
լեզուն զերկնից աղքատու-
ցեալ նորուն երանաւէտ ձայ
նիւ որ առ բարեգործեայն
դասս։ Այկայք ասէ օրհ-
նեալք հօր իմոյ ժառանգ
եցէ՛ք զանապատ զպատ-
րաստեալ ձեզ զարքայու-
թիւն ի սկզբանէ աշխարհի։
Ալ ո՜վ քաղցեալ և եղուկ
ինձ ուստե՛ր ծարաւեցայ՝
և արբուցիք զիս։ օտար էի՝
և ժողովեցիք զիս ընդ յար
կաւ ձերով։ մերկ էի և ըզ
գեցուցիք զիս։ հիւանդ էի
և տեսիք զիս։ ի բանտի էի
և եկիք առ իս։ Ալ ըզ իւրա-
տարակուսեցան՝ տեսեալ
զնա յայնպիսի փառաւո-
րութեան, և անարժան նմա
զսացեալն վարկանէին,
և հարցին։ Ե՞ր երբ տեսաք
զքե՛զ յայդպիսի կարօտու
թեան և բարեգործեցաք

ժառանգ կացուցանէ մըշ-
տավաս հըրոյ անչէջանելի
գեհենին։ Օ՜ ե՛թէ մի-
մար և մորս ասել երգօրն՝
(ըստ ոմն բանին) պարոս
Հոր առնէ գեհենին, որ-
չափ առաքել զանխնարին
և զդժնդակ ամ լսելոյն՝
անարգանաց և նախատա-
նաց բանսն յարարիանել
ոմն՝ ի դժոխոց մտացն և՝ի
լեզուէն զդայեցուլ-մինչզի
զանատնոց և զգապանացն
առակսան անարգեն։ զի՝ի
պատկեր այ եղելէ մարդն.
որով զնախատինն ած շար
ժեն՝ իվր ինքեանց՝ ի բար
կութ և՝ի վրէժխնդրութ։
Ցոլով անգամ ջեր և զան
մեղ հոգին այ հայհոյեն.
զորմէ ասաց տէրն, ոչ քնա-
նել թողուի. ոչ յայսմ
տեղ և ոչ՝ի հանդերձեալն։
Լ. Ոչ՝ինանձել զայս ամ՝ան
կարդ բերութեն լեզուին,
շարժել զարձեալ զեղեց
կապես զնա արժան է՝ի
խոստովանութ ըզ և ուղղա
փառ հաւատոյ երից անձ
նաւորեց և միոյ աճուե
համաքուն և զուգական

պարս եղբարք՝ այսմ այսպէս
լինել։ զի ոմն աղբիւր՝ ան
դադարին՝ ի միոյ ականէ ոչ
բղխէ ջուղդ և դառն,
այնպէս և լեզու՝ որ քաղցր
և շնորհալից բանից գոր-
ծարան յարարչէն՝ ի բնու
թիւնս հաստատեցաւ, ոչէ
իրաւացի եթէ զդառնու
հայհոյութ և բամբասանց,
կռիւ և հակառակութ, սը
սութ և չարախօսութ,
թշնամանաց և զրպարտու
թ, քսութ և մատնութ,
խեղկատակութ և դատար
կաբանութ, երդմնահարու
թ և շողոքորթութ, և այլ
յոգնապատիկ շաղկապուու
թեան չինքեանէ բղխեսցէ։
Այնուհետև զանօրէն և
զհոգեկորոյս բանս՝ փշոցա
ուսուցութեան։ որ է սերմն
որոմնացան թշնամւոյն՝ ինչ
մանէ սերմանեալ։ և՝ի հա
ճոյակատար միաց ընդդէմ
երկրագործեալ և արդիւ
նագործ։ Արև քան զամ՝ան
ցանողէ ժնդակ և ծան
րագոյն։ և առաւել խան
ըեցուցանէ զոգւոյն պայ
ծառութիւն։ և անհրաժեշտ

Արդարորապես ապա և ի շ օշափելիան իրաց ցիկ անցանել բանիւ, և զնորայն նահանջել զյանդգնութիւն յարձակումն. որով առձեռն պատրաստ է ի բուն մուտք և ճանապարհ ի մեղս։ Այլ նախ ի գարշ և ի զազրալի շօշափմանէն կարձել. որ յամուանութիւս և ի պոռնկութիւս լինի ի զեղման և ի շաւղան։ Այլ ասեմ ի զգաստան և ի պարկեշտութիւն. քանզի նոքա խոր չինն յայնպիսի աղտեղութեց Կանզի ամենայն պիտանացու գործոց՝ ունի քնութիւն ինքենէն պատշճաւոր գործ. և ոչ միւթպանչիւր գործ՝ իւրով քարմարաց կանգնն վարի, նմանապէս և յայնմն իւրովքն շատացի։

Այն ի մի երբեք խօսել զայն ինչ, որ ոչ ինքեան և ոչ լը սողին է պիտանացու. այլ զոր Հասարակաց ամցուն է օգուտ ըստ առաքելոյն։ զի ասէ. լեզի բանն ձեր Համե ռեալ աղիւն ձշմարտուե, զի տացէ շնորհս լսողացն։

Այն ի մաղթանս միտանը երս՝ վն փրկութե իւրոյ անձին, և հոմասեռից։ Այն ի խոստովանութե նա խադրծեալ յանցանացն՝ անպատկառապէս յանդի մանութ և գովելի ամօթ խածութ. ի մեծամեծացն մինչև ի մանուանն իջանե լով. որ ըստ գործոց՝ բանից՝ և խորհրդոց։ Այն ի խը բատ և յօգտուի այնոցիկ, որ այնմ պէտս ունին հո գևորաց և մարմնաւորաց։ Զեռն կարկառելով դլորե լոցն։ Այ խիթարել զվըդա ուրս։ Վանդնել զանկեալս յուսահատութ։ Այժշիւել զբեկեալս թերահաւատու թե։ Այաջալերել զվհատ եալն հեղգութե։ Այդա կազմել զյոլդողդան արու թե։ Այ օրացուցանել զհա տատան պնդութեամբ։

ընթացակից լինել։ Օ՛ի
որպ հուր՝ զմոմ, և ծուխ՝
զմեղուս, այսպ և կաշառք՝
զիրաւունս հալեն և փո-
խուցանեն։ Ասէ զհոտոր-
եալսն յայսմանէ, բարեբա-
նութիւն հաչակեն ասելով.
որ Թօթափէ զձեռս իւր ի
կաշառից։ Այնքիկ՝ կաշառա-
խիղճ իրաւունց նա ոչ առնու.
և՝ որ զայս արասցէ, նա մի՛
սասանեսցի յամենայն։
Ոչ տալ դարձիլ տոկոսիւք
ի վարձու. քանզի զվաշխա-
և զտոկոսս ի տունս ամ-
բարշտաց ասէ իմաստունն։
Այլ թէ և ոչ ես կարօղ
եմ հրամանին տալ փոխ
յորոց ակն ոչ ունիմ առ-
նուլ, (ոպ զկատարեալ քէ
աշակերտ՝ զի առնուցուս
զայն բազմապատկութիւն յար
քայութե) գոն է տուր փոխ
ըստ մեզատրացն։ անդրէն
առնուլ զհատասար կշռոն։
Ասէ զանձնուիդ բնութիւն
արձակեցոյն ծննդական առ
նել հակառակ ևս։ քանզի
նա զկենդանին ոչ զայր
ծայր ծննդական սահմա-
նեաց։ Այլ կենդանիքն մի

Լան ունակ ի վաշխառուին՝
ողբ և առանց գործակցի՝
ինքեանք ընդ ինքեանս մա-
քառին։ և զաւրն ցանկու-
Թիւնան հոսմամբ ախորժին
կատարեն։ Որ ոչ ինչ նը
ւազ քան զպառնկուխնան է։
այլ զոյդ և հաւասար չնու-
Թիւն՝ մերժէ յարքայուէն
զգործունեացն, և առնէ
ժառանգ դեհենին։ յորմէ
աւետել պատէ զգուշանալ։
ըստ որում ասացեալ է.
Ան ոմանք ի վաշխառուացն
և յորով պատուհասին։
ընդդէմ պարտէ և ի դո-
ղութե զձեռս։ ըստ առաքե-
լոյ հրամանին որ ասէ։ որ
գողանայր՝ մի՛ և այս գողա-
ցի։ այլ մանաւանդ վաստա
կեսցէ։ գործել ձեռօվք
իւրովք զբարիս։ զի բաւա
կան իցէ տալ ուստ պիտոյ
իցէ։ Ծօթափել և՛ի կա-
շառոյ զձեռս։ զոր դարձեալ
մարգարէն ասելով։ ձեռք
իւրեանց յանօրէնութե են։
և աջ նոցա լիե կաշառօք։
Օ՛ի կաշառ կուրացուցա-
նէ աչս զառօղացն առ ի ին-
դրել զդատաստան։ զի անկը
նարէ կաշառող և իրաւանց

և զպէտս նոցա կարեւոց հո-
խատակիդ լինել աղօթիւք.
ընդ սիրելոյդ բարեկամի՝ որ
մուտն անդէտ առնէ, որպէս
վասն ճանապարհ դարձելոյ
տալ, պարկեշտութիւն
բարեդարձութիւն ևղջա-
կերակրելոյ, այսպէս և առ
նուէն խոհագործիդ յաղագս
ելոյ զպատրաստն է, և տաժա-
ր ու՞ր ես գնացեր. ո՞ւր
մանն խօսակցութիւն ես այդ
մից. իսկ սա դէմ յանդի-
րև հանդերձանք և պատ-
բաստութիւնք են առ աճ-
ւորէ այդ. զի այլք առ ինչ
առաքինութիւն, սա՛
և երկմտութ. Ո՞ւ ի քան
զնամ առաքինութիւն, սա՛
առնել ընտանի և մերձա
եւ զպէտս առ կարեւորս
ձեն զնաք ձերոյս խնդրանց
առ նա՝ առանց բարկութ
ձեր՝ ի սրբութիւն,
և օրհնեցէք զնա.

Ա՛ն քան զօրեսն՝ կամիմ,
զի առք յամ ժամ առքարձ
զեն զնաք ձերոյս խնդրանց
առ նա՝ առանց բարկութ

ապա
Թիւնան պարտէ առնել, և
օթան. զի նախ ձեռաշտու-
որչափ և առաւտուել զաղ-
(դունելի առանց այնորիկ)
Թիւն, (զի և ոչ իսկ էր ըն-
րամայէ նախ քան զհաշտու-
զպատարագն խափանել հր
զթութս մատչել. Օ՛ ի եթէ
տել պարտի՝ և ապա յա-
Թէպէտ լինի ունել ըստ
Թշնամութի, այլ նախ հաշ
զիարդ կարէ լինել՝ Եւ
և աներկբայ սիրով աղօթս
առնէ, և՛ի տնէ փրկութի
հայցէ, ընդ նոսա ոխութ
ոք յաղագս որոց ձշմարիտ
տեղւոյն ի միտ առնուլ զի
աղօթիցն լսուցանել. զի միշտ
ժամ աղօթս արիցէ (գոնէ
մոգք և խորհրդով և կամ
այլովք բարեգործութիւնք
զթերի ծնացեալ ժամանակ
Ա րև յօրինակ մեզ և՛ի յոր
դորումն՝ ընդունօղն ամ
մաղթանոյ՝ բազում անգամ
զգիշերան ի գլուխ հանէր
յաղօթս այս։ Եւ առաքէն
ի նմանէ ուսեալ ասէր.
յամենայնի գոհացարուք.
անդադար աղօթեցէք։
Եւ՝ հանդի և այսպէս վայել
չական է նախ յաղագս տէ
ւեցելոց բարեացն գոհա
նալ, և ապա վասն առաջի
կայիցն մաղթել։ Եւ ոչ

միայն վասն անձին և տան և
որդւոց և ընտանեաց զայս
առնել, այլև վասն ամ աշ
խարհի. իւրաքանչիւրոցն
զպիտոյն և զօգտակարն
առնօրինել՝ ըստ ոդւոյ և մար
մնոյ։ Եւ սահմանել՝ի վը
Թշնամեացն և ատելեացն.
ըստ բանին Թէ՝ օրհնեցէք
զանիծիչս ձեր, և աղօթս
արարէք՝ի վը այնոցիկ՝ որ
լլկեն զձեզ և հալածեն։
Վասն այս՝ զամենայն ա
տելութի և զոխակալութիւն
հալածականն առնէ. զի Թէ
ոք յաղագս որոց ձշմարիտ
և աներկբայ սիրով աղօթս
առնէ, և՛ի տնէ փրկութի
հայցէ, ընդ նոսա ոխութ
զիարդ կարէ լինել՝ Եւ
Թէպէտ լինի ունել ըստ
Թշնամութի, այլ նախ հաշ
տել պարտի՝ և ապա յա
ղօթս մատչել. Օ՛ ի եթէ
զպատարագն խափանել հր
ամայէ նախ քան զհաշտու
Թիւն, (զի և ոչ իսկ էր ըն
դունելի առանց այնորիկ)
որչափ և առաւտուել զաղ
Թիւնան պարտէ առնել, և
ապա

բիւրապատիկ յանցաւորութ
և ապստամբելոցս ի նմանէ
տաւորացս և անարժանիցս
ընդարուէնս։ Որ վա պար
նել առաջի և դոհանալ։ և
շնորհս ունել զանբաւ բա
րութեամբ երթալ և անկա
ցուցանել ի Թողութ մեղաց ձերոց
մարմին իմ որ վա՛ ձեր բաշ
(ըստորում և ասացն։ այս է
եղեալ միջնորդ հաշտուե
ընդ հայր և ընդ քեզ ,
ձառ սիրոյն՝ խոնարհել յան
վա՛ քահանէ մեղաց քոց,
ի եթէ որն քա՛ վա՛ ան
մեղսաքա՛ւիչ պատարագին։
ոսաել ի ժամ սոսկալի և
ալոթիցն տո՛ ընկեան և
գիշերոյ՝ պարտ է կանխել
յեկեղեցի այ։ և կամ յոր
և իցէ տեղի աղօթից։ և ա
ամ սահմանել ժամ
Ա՛ր յայտ

ի վերայ մեր։

և զԹուխիւն իւր սփռէ
և սէր և գութ ցուցանեմք
ի վա՛ նց , ըստ այնմ Ջաւիղ
ղու , և զարարչական սէրն
Թողութ նց զմեր պարտսն՝
ձեր ի նե , Այ՛ զայս
առնել արժան է։ զի և մեք
առաքելապէս ընդկարեօք
եմք։ քանզի անբաղդատելի
են առ միմեանս։ յանցանք
մեր որ յաց , և ընկերացն
որ առ մեզ։ ը Թուոյ բիւր
քանքարացն և հարիւր դա
հեկանին։ յաղագս այնորիկ
իրաւունք է Թողու պարտս
պանին զսակաւան , զի գըտ
ցուք և մեք Թողութ բազ
մացն։ Վանզի ասաց տէրն։
եթէ Թողուցուք իւրաքն
ձիւր եղբօր իւրում ի սրտ
ոից ձերոց զյանցանս նց ,
Թողցէ և ձեզ Հայրն ձեր
երկնաւոր զյանցանս ձեր։
ապա Թէ ո՛չ Թողուցուք մեզ
յանցանս եղբարց ձերոց ,
և ո՛չ Հայրն ձեր երկնաւոր
Թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։
Ա՛րդ՝ յաղագս այսպիսի առա
կաւի և իրաւացի Հրամանի՝
պարտ է յամ սրտե Թողու
պարտապանացն և աղօթել
սիրով ի վա՛ նց։ զի առ այս՝
արար զմեզ աճ իշխանս ի
վերայ Թողութ մեղացն մե
րոց։ զի որով սրտիւ մեք

արհամարհեմք և անտես
և ապերախտիցս . և մեք
ասց բաշխել անարժանիցս
զանապատճան Հիրս պարդե
եկեսցէ՝ զանմահ կենաց և
ժամ երկնաւոր թագաւորն
սէ : Քանիցս և ապա յոր
ոչ բաշխէ նոցա , այլև մեծա
պէս ցասնու և պատուհաս
միայն թէ չօգտիմք ինձմէ
նէ , այլև առաւել ի բար
կութիւն շարժեմք զանախտա
կիր բնութեանն ի վեր մեր .
փրկանակ արհամարհանացն
և անտես առնելոյն : Օ՜ի
եթէ երկրաւոր ոք թագա
ւոր՝ ուան բաբեզործելոյ
ինչ զքաղաք , և պարգևս
բաշխելոյ քաղաքացեացն ե
կեսցէ անդ . ոչ նոքա ոչ
եկեսցեն նմա յողջոյն և
յերկրպագութիւն և՛ թագա
ւորութիւն և՛ շնորհակա
լութիւն . այլ արհամարհու
անփոյթ առնիցեն . ի բաց
քանչելութիւք միւր գործ և
աշխատութիւն զբաղելով . ոչ
միայն թէ պարգևս բարեց
ոչ բաշխեն նոցա , այլև մեծա
պէս ցասնու և պատուհաս
սէ : Քանիցս և ապա յոր
ժամ երկնաւոր թագաւորն
եկեսցէ՝ զանմահ կենաց և
զանապատճան Հիրս պարդե
ւոյց բաշխել անարժանիցս
և ապերախտիցս . և մեք

զիւր անձն ոտից նուիրէր և
պատարագ . Հաշտութիւն հօր
ընդ պատճառաց :
Արդ վասն մեք ցայժմ ժամս մե
զանէիմք՝ խորհրդով բա
նիւ և գործով , նմին իրի
և եղիա ցայմ աւուրս պատա
րագէր , զի զօրքսաօրէ դոր
ծեալ մեղան քահանացն :
Արդ եթէ գնամք ցայմ աշ
խարհ ի ժամ առակաւի խոր
հրդոյն կատարմանն , և գո
հանամք և շնորհ ունիմք
զմարդասիրութենն և ճանա
չեմք զերախտիսն , և զմեր
մեղքանան և զարտասուսն
խառնեմք ընդ նորա գթու
թեին և ընդ բիւրապատիկ
երախտագործութեանն , կա
տարի ի վերայ մեր և նորա
շնորհն , և ընդունիմք զթո
ղութիւն մեղաց : Իսկ եթէ
հեղգանամք և ոչ գընամք ի
ժամ առաքն խորհրդոյն կա
տարման յերկեղեցին , և աշ
խարհաւ և գոհանամք զան
բաւ բարերարութենէն և
խնդութեամբ զթողութիւն մեղաց՝
այլ նախատանաւք հանդիմանեմք
զհոգս մարմնականս և զզ
զաչանս տնտեսս և զշո

փորձեցէ՛ մարդ զանձն իւր, և ապա՝ ի հացէ անտի կերիցէ և՝ ի բաժակէն արբ ցէ։ զի որ ուտէ և ըմպէ անարժանութե՛ դատաստան անձին իւրում ուտէ և ըմպէ։ Վասն թէ՝ վա՛ սմին նորիկ իսկ են ի ձեզ բա զում հիւանդք և տկա րք. և շատք ևս այնք են՝ որք և մեռեալքն են։ այս ինքն վա՛ նարժան հաղոր դութեն։ Այլ թերևս ասիցէ ոք ա՛րդեօք ։ Ես յառաջագոյն ասացեր, թէ ինքն է քաւիչ յանցանաց ձաշակողացն ։ ընդ որում ասացն, այս է մարմին իմ որ վասն ձեր բաշխի՝ ի քա ւութի՛ մեղաց։ և այժմ զա ռաքեալն՝ ի միջ բերես որ ասէ ։ որ ուտէ և ըմպէ ա նարժանութե՛ դատաստան ան ձին իւրում ուտէ և ըմպէ։ և ահա տարակուսանք՝ ըն դհակառակս բարբառեն։ Այո՛ լուր ո՛վ դու՝ զի ոչ ընդհակառակ խօսին։ այլ կարի՛ քաջ միաբան։ Այն է այսպէս ։ մարդ հողանի թեայ՝ մարմնով և արեան առնելո՛վ ՝ զառաքեալսդուս և զձեռնադրեալս նախամեծար առնելով քան զանասնին։ և որ միշտ նոյնպէս ունի՝ ի բարկութի՛ և՝ ի ցասումն շարժեմք զնա ի վերայ մեր քան թէ յողորմութիւն։ Այն ո՛չ միայն պարտէ աղօ թել առաքեալ՝ այլ պատա րագին, այլև հաղորդիլ փրկական խորհրդոյն ։ զի հաղորդելոյն առաջ լինել ի թողութիւն մեղաց և ո՛չ անհաղորդելոյն ։ Վասնզի նախ ասաց թէ, առէ՛ք կեր բայք այս է մարմին իմ. և ապա յաւե՛լ՝ որ վասն ձեր բաշխի ի թողութի՛ մեղաց։ Այս դարձեալ առաջ. եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ և արիջիք զարիւն նորա՝ ո՛չ ունիջիք կեանս յան ձինս։ և դարձեալ. որ ու տէ զմարմին իմ և ըմպէ զա րիւն իմ, միս բնակեսցէ և ես ի նմա։ Տեսանե՞ս ահա՛ զի ձաշակողացն է՝ ի փրկու թի՛ և ո՛չ անհաղորդիցն։ Այլ և ո՛չ վարկպարապի հաղորդիլ՝ այլ սրբութե՛ան։ Վասնզի ասէ առաքեալն ։

րողութեն զսահման ապաշ
խարութե, և ապաշխարեսցէ
և արքեսցի։ Ա կայն դի
տել պարտէ, զի զամ մեղան
միչ՝ ի մանուանն ի՛ջանե
լով՝ ոչնչ կարէ զմսաւ ա
ծել և խոստովանել. թէև
բիւր անգամ ջանայցէ։
Եւ գրեալ է՛ թէ զգոր
ծոցն կարէ յիշել և խոս
տովանիլ. իսկ զիարհրդոցն
և զանկեան ո՛րպէ։ Եւ թէ
յիմար ասելն և մեռա՛ծ
հենիլն դատապարտէ. և դա
տարկաբանութ՛ի պահան
ջանս համարոյ ածէ, ո՛րչ
որ զայս զմսաւ ածեալ և
կարէ խոստովանել։ Եւ ըզ
զոր մոռածեացն և խոստո
վանեցաւ և ապաշխարեաց՝
զայնս արքեաց. և զոր ո՛չն
կարաց յիշեալ՝ զայն մար
մին և արիւնն քի սրբէ։
Եւ ճշմարտի երկոցունցն
բան՝ ետն և առաքելոյն։
Ո՜ր որ առանց խոստովա
նութե և ապաշխարութե
ուտէ և ըմպէ, դատապար
տի ըստ առաքելոյն. և որ
խոստովանութ և ապաշխա
րութե, քա՛ւի ըստ քի։

Ո՜ յոյն
ամբաստանելով զմեզանցն։
Եւ տալոյ ըստ չափոյ կա
վի հակեալ՝ զնարդ ինքեան
արքութ արժանանայ ընդ
աե միաւորիլ ճաշակմամբ
մարմնոյ և արեան նորա։
Ո՜ի թէ սերովբէն ո՛չ հա
մարձակէր մերձենալ յօրի
նակ նորա, այլ ունելեաց
կարօտանայր. մարդ՝ որ ան
չափ փոքրկութ վերջանայ
՛ի նմանուե սերոբէի, որպէ
կարողանայ մերձենալ ՛ի ճշ
մարտութիւն։ Ա՜յլ բարե
բարն և մարդասէրն աե՛ր
անչափ սիրոյն իւրոյ զոր ու
նի առ ազգս մարդկան՝ կա
մեցաւ զառաս միացուցանել
ինքն՝ ետ առցա պատճառ
արքութե զնոստովանութիւն
և զապաշխարութիւն։ Ո՜ի
աե՛ր ոք ճշմարիտ սրտիւ ըստ
գիտակցութե մտաց իւրոց՝
՛ի շտեմարանս սրտին մտա
նելով՝ մանրամասնաբար ո
րոնեսցէ զնմ սխալանս հո
գւոյ և մարմնոյ և մտաց,
զիարհրդոց զբանից և ըզ
գործոց, և խոստովանեսցի
անապականաբար և անծած
կապէս՝ որպէս զքրիստոյ
ամբաստանելով զմեզանցն։

Ո՛չ սոյն զայս յայտ առնէ և որոտանն որդի։ Այլ թէ ասեմք ասէ՝ եթէ մեղս ինչ ունիմք, զանձինս խաբեմք. և ճշմարտութիւն ի մեզ ոչ գոյ. ապա եթէ խոստովանիմք զմեղս մեր, հաւատարիմ է նա և արդար՝ առ ի թողուլ զմեղս մեր. և սրբէ զմեզ յամենայն անօրէնութենէ։

Ցուցանէ թէ զայն ակնարկէ. զի թէպէտ և խոստովանեսցի ոք՝ բայց զկատարեալ թողութիւն՝ հաղորդութիւն մեղսաքաւիչ մարմնոյ և արեանն քրիստոսի պարգևէ։

Ասանկամբ զայս և յօրինակն սերոբէին՝ որ առ մարգարէն. վասնզի խոստովանեղև մարգարէն. թէ պիղծ շրթունս ունիմ։ և ի մէջ պղծաշրթին ժողովրդեան բնակեալ եմ ես։ Այլ ապա սերոբէն էառ ունելեօք ի հրոյ անտի որ ի վերայ սեղանոյն. եբեր մերձեցոյց ի բերան մարգարէին և ասէ. ահա այդ մերձեցաւ ի շրթունս քո, և հանցէ զանօրէնութիւն քո, և զմեղս քո սրբեաց ի քէն։ Տեսանես ահա՝ զի թէպէտ և սբ էր մարգարէն. և առաքել. քան զամ մարդիկ. մինչ զի հոգւոյն էր բնակարան՝ և զսր զօրութեց ետես յաթոռ վառաց, այլ օրինակի մարմնոյն քո կարօտացաւ ի մեղացն մաքրութիւն։

Այլ յետոյ մաքուր մաղթանօք և աղաչանօք առաջ զձեռս համբառնալով՝ զարդարեսցուք զնա և այլով բարեգործութեք։ Այսինքն տրօք տնանկաց, և կարիառելով ձեռս յաղքատս. զի և այս ոչ փոքր ինչ նպաստ լինի առ ի մեղացն մաքրութիւն։ Ստայեմ զմեզս քո ողորմութեք քոյ եսցես, և զանօրէնութիւնս քո գթովք տնանկաց։

Գործել ձեռօք և տալ կարօտեցոյ՝ ըստ իրատուն պօղոսի. զբարիս գործել ասէ մի՛ ձանձրանայք. զի ի ժամանակի իւրում հնձեսջիք առանց լքանելոյ։ Այլ ամ վտանգելոյ ոչք կարօտ են օգնականութ. հիւանդաց՝ տկա

ղաց նոց. զի ոչք նոցա ի քա
ղել ընթանան, և երազումք
են ի հեղուծն արեան։
Ա՛ւ ի տուն պառնկու թե
կամ արբեցու. զի կատա
րած երկոցունցն հայի յա
ւուկս գժոխոց։ Ա՛ւ ի թա
ւերս խաղաղ և լիսե տե
սու թեանց, զի յղծվեց ջա
րեաց են պատճառ։ Ա՛ւ
աւ դիւթս և կախարդս,
զի օտարացուցիչք են յայ
Ա՛ւ և աւ էար խորհրդա
կիցս և գործակիցս՝ խոր
հել և կամ առնել ուժիք
էարուել։ Վա՛ միանգամայն
ցամք՝ որ ընթացիք ոտին
լինի ապստամբուել ի հրա
մանացն Աստ՝ ներդործուիք
էարին յինքն և կամ յայլ
խոտորել։ Վա՛ արդեմամբ
յայտնանի՝ ուղղել ի գնացս
արդարութե. ըստ առակին
ղին, ի ճանապարհս արդա
րութե գնամ, և ի շաւիղս
ճշմարտութեան շրջիմ։
Ա՛ յինքն ստէպ ընթանալ
յեկեղեցի Աստ, և ի տունս
աղօթից ի փառաւորանութե
Աստ։ Գնալ և աւ խոստովա
նահայտ, և աւ հոգևոր խր

տակարաց՝ և ծերոց՝ սպասա
ւորել առանց հեղգութե.
ոչ իւրաքանչիւրումք կա
րեւոր պէտքն պահանջէ։

Ալաև զԱստս ոչէ պարտ
որշել յընտանի անդամոցն
միաբանութե. և անխնամ
բար առանց զարդարանաց
Թողուլ. այլ իւրովք ընտ
հարական ներդործութեամբ
գործառութեամբք պատ
կել ընտ։ Ո՛ի թէպէտ և
ի զգայութեց ոչէ սա, այլ
ոչինչ նուազ ի նոցանէ,
իշխանական մնացին առաջ
նորդութե՝ յիւրաքանչիւրսն
ունին շարժումն ընդդիմակ
գործոց՝ բարւոյ և չարի.
վնասոյ պարտ է խոհականին
վերակացուել՝ իբր ստուար
և անխղելի կապանօք՝ ար
գելուլ զնա ի չար ընթա
ցից և ի գնացից անօրինու
թեանց։ Ա՛ չարժել զնա ի
գողոց և յաւազակաց միա
բանութիս և ի հեռուորդու
թիս. ըստ իմաստնոյն խոր
տու։ Ա՛րդեակ ոտ մի՛ եր
թար ճանապարհ ընդ նմ
խոտորեա զոտն քո ի շաւղ

զորս պարտ է ըստ վերոգրեալ
լոյդ՝ ամ զգուշանալ պահել։
Ա՛է ընդ հրաժարեցուցեալն
ընտանենալ, և ոչ՝ ի համար
ձակելոցն օտարանալ զի մի՛
՝ի բերոջ և յընտանի կայից
աղօսկեալ՝ ի վայր քաշեցի
մարդն այ։ և բիծ ինչ որա
ոյ ընդ անարատ մաքրու
թին խառնեսցի՝ եղծանե
լով զնախատպին պատկերի
ստանակար գեղեցկութին։
Ա՛րդ զի վերադրելոյդ՝
յառաջինն յայն աճիւ զար
դարեսցի արարչատեղծ
կերպարանս։ Ա՛խս բոլորո
վին ըստ լաւագունին, և
աղքատ՝ ի հակառակէն։
Օ՝ ի թէ զամ ասէ օրէնսն
պահիցես, և միով ի՛նքն գէ
թիցես, թերի ես և ոչ կա
տարեալ։ Օ՝ որօրինակ՝ և
թէ ոք զամ անդամս մար
մնոյն կազմ և յարդար ու
նիցի, և միով ի՛նքն նուա
զեալ, ակամբ կամ ձեռամբ
կամ զնր և ասիցես յանդա
մոյն՝ ոչ ամ իրօք այնպիսին
ընդ կատարեալսն ի՝ այլ
թերի կոչի։ Ի՝ այնչ խոր
հուրդ և յօրինաւոր հրա
ման

բատուց բաշխօղս։ խոստո
վանել զմեղս, և առնուլ
խրատս ապաշխարուե և բա
րեգործութեան։ Վնաս
և չայցելուի հիւանդաց,
և ողբ ի բանսի՝ ըստ չափու
զօրութե օգնական լինելոյ
Լո՛ւ բոլորովին չայ՝ որ ինչ
ըստ պատուիրանաց այ է՝
գնալ։ և՝ի հրաժարելոցն
խոստուելոյ։ Ա՝ ինչ զի կարել
ասել ընդ դա՛թայ՝ ի ձա
նապարհս պատուիրանաց քոց
ընթացայ, և զձանապարհս
ձշմարտութե քո ընտրեցի։
Լո՛ւ լսել ի՛նձնէ։ դուք որք
եկիք զինի իմ, ի միւսանգ
գամ գալստեան իմոյ վայե
լեսջիք ի փառս իմ։

* * * * * *

Լո՛ւ արդ ահա՛ասիկ ընդ
հօքն այ՝ մատանց ոգւոյ,
և շարժմանց մտաց, և զգայ
ութեանց մարմնոյ, որ ինչ
մեռոք մեղայ են՝ վակեցին։
և որ ինչ առաքինութե և
սրբութե յառաջատուիք՝ բա
ցան։ զի և այս իսկ է մաղդ
բոլորովին։ Ա՛ղի և զօրութիք
իւր։ միտք և շարժմունք իւր։
մարմին և զգայութիք իւր։

ղեցոյ. և սա՝ Տարան անդ
ախտաբար ի բանն միացեալ:
Ա՝ և փեսաէրն յօհան
նէս ասէր. որ անկի ՀԱրան՝
նա է փեսայ: Ա՛ն Տարանա
ծուն պօղոս՝ խօսեցայ ընդ
ձեզ ասէ ի՛ջիւ զկոյս մի՝ սբ
յանդիման կացուցանել
փեսային քրի: Ա՝սկ փեսայն
եկեղեցւոյ՝ զի՛ւր ընդ Տար
սին՝ եկեղեցւոյ լինելն՝ ի
սոյն առակէ. մի թէ մարթ
ինչ ի՛ցէ մանկունց առաջաս
տի սուգ առնուլ՝ ցորքան
զփեսայն ընդ իւրեանս ու
նիցին: Ա՝ողում և ղերդոց
երդոյն քան. որ՝ ի սկզբանէ
մինչ՝ ի կատարած ըղնոյն
յեղյեղէ՝ մարմնաւորքն
զՀոգեւորսն ոչպացուցանե
լով: Ա՝յլ ինչ այսու յայտ
նեալ, քան եթէ զառաջ
եւրեթէ անչափ սիրոյն քրի
որ առՀաւատացեալս իւր:
Ա՛ն զի էդոյր այլ ինչ սիրոյ
տեսակ յերկրաւորս առաջ
ՀԱրել քան զփեսայն և Տար
սին՝ որ կարողանայր զսէրն
քրի որ առ եկեղեցի՝ յան
դիման կացուցանել, նմին
իրի յայս առակեցաւ:

մանան՝ զընծայեալսն ՚ի
պատարագս՝ անպատաս Տր
րամայեր մատուցանել.
քանզի կաղն կամ միակաց
նին կամ պնչատն կամ որ
այլ ինչ թերութիւն ուներ՝
չէր ընդունելի ՚ի պատա
րագն: Ա՛ն պօղոս զամ օ
րինական՝ ասէ՛ր Տանդեր
ձելոց բարեացս ասէ:
Ա՝սակ ընդ այլսն՝ և այս վար
կանելի է ասել՝ զի մար
մնաւորն այն պատարագ՝ Տո
գևորիս էր ապացոյց: զի
ոչ անդ՝ ըստ մարմնոյ կա
տարեալքն էին ընդունել
լինք, ասա՝ Տոգևորապէս լը
րացեալքն և անթերիքն:
Ա՝նիւք և այլ յարացոյց
զօրաւոր և ազդողական ՚ի
նիւթականէս յանկիւթն՝
և յախտաւորէս յանախտն
բազդատութ: Ա՝յլ ինձ
մնաք բերէ՛ք զմիտս և զիտոր
Տուրդս՝ զամ Հիւթականն
և ախտաւոր մտածութիւնս
՚ի քաց բառնալով. և յոր
տակ Հայեցուածովք յա
նարատ խորհուրդն յառե
լով զաչս մտաց: Ա՝նգի՛ն
փեսայ քրի է և կոչի եկե

Ա. ըդ՝ զոր օրինակ փեսային զհարանացեալն ինքեան, ո՛չ կամի բնաւին թերութիւն ինչ ունել յանդամս մարմնոյն՝ այլ ամի՛ն կատարեալ լինել։ Ա՝ յսպէս և քո՛ զհարանացեալ ինքեն մաքուր անձն՝ կամի կատարեալ ինքեան նո՛ւիրել սրբութի՛ւն զի և ո՛չ մի՛ ինչ՝ ի մասանց հոգւոյն, կամ՝ ի զգայութեց մարմնոյն նո՛ւազեսցէ՝ ի բնաւորական իւր ներգործութենէն։

Այ՛ որպ՛ փեսայն՝ թէպէտ և հարսն իցէ անթերի՛ ան դամոք մարմնոյն՝ բայց կա՛մ և զգալդ արուն պէսպէս զգեստուց ունել հարսինն՝ իւրաքանչիւր յարմար ըստ պատշաճի անդամոյն ՝ի զգեստուց և յոսկւոյ և՝ի մարգարտոյ եւ՝ի քարանց պատուականաց, զի առա՛ւել գեղեցկացի՛ հարսն Քրիստոս ինքեան, Ա՝ յսպէս և քո՛ կամի զառաքինի ոգին՝ ո՛չ միայն՝ ի չարեաց ազատ լինել՝ ըստ իւրաքանչիւր մասին և զգայութե՛ զի այն է անարատութի՛ն անդամոցն՝ յորժամ մեղաց խաւնի՛ած ոչ ունիցի՛։ Այլ ո՛չ այսու շատանայ՝ այլ կամի իւրաքանչիւրոցն՝ պէս պէս ողկիսանման և մարգարտատիպ և ականահանդէս առաքինութի՛ն՝ ըստ իւրաքանչիւր բնաւորականացն ներգործութեանց զարդարիլ։

Ա՝ այսորիկ պարտ է՝ամ ումեք փութալ՝ զի մի՛ ինչ նո՛ւազ՝ի պատշաճ առաքինութեց գտանիցի։ Ըստ որում եցոյց բանս՝ ի վերոյ ։ ըստ հոգւոյ և մասանց իւրոց, մտաց և շարժմանց իւրոց, մարմնոյ և զգայութեց իւրոց։ Որով և հաճոյ լայր երկնաւոր փեսային երևեցի։ և ստացո՛ւ լսասրեալն՝ ընդ նմին մտել յառագաստ երկնաւոր հարսնարանին՝ անախտ միաւորութե՛ն յանզգալական փառան վայելել՝ի Ա՝ն Ա՝ն ՏՐ՝ն մեր։

Որ է օրհնեալ ընդ Հօր և Հոգւոյն սրբ՝ յաւիտեան յաւիտենից ամէն։

* Ցնծասփյուռ Տուչ *

Շնորհիւ ամենայնի Արարչութեանն եւ միոյ Յիսուսեան Հօր եւ Աղբիւր եւ Հոգւոյն Սրբոյ, ի ձեռն բարեխօսական մաղթանաց արուեստ վիպայի Սրբոյն Ներսիսի, յանկ եղեալ ամառ տեղեակ տպուածն Կերզողինաց Նաւից ասացելոց՝ մեծի Հօրն մերոյ Կոմիտասի Արեւելացւոյ՝ ի վայելուչն Հանուրց փափաղողաց մերազնեայց՝ սիրահարաց բանից Սրբոյ Աղօթաւարն Աղաւնոյ։

ի տպարանի Աֆաասեան որդւոյ Յովհաննիսի դպրի Նոր-Ջուղայ։

Ընդ՝ մաղթեմ աղերսալն ի հասարակ վայելողացդ զսոյն, զի ի հրճուիլն ձեր ընթերցմամբ ի հոգի, յիշեսջիք ի Տէր՝ զիս զտպագրօղ սորին՝ ընդ որ դէպ խնամ կալցուք՝ ձերոյդ փոխանակ իմ ծառայի։ (որ մերովս խակ արդեամբ տալեցաւ. զի մի՛ ընդհատ ի լրանալն գործի՝ սակս խնդրատնաց բազմաց։) Նաև զաշխատակիր մշակն տըպագրատանդ՝ զհարբերդցի Տէր Աստուածատուր որդի՛ ըզ սիրացու սողոմոնն քրոնաչեան. ընդ այլ բարեբաստ կամակցօք գործառնութեան գործարանիս։ Որոց լինի մեզ ամենեցուն յիշել ի բարին Հաւատարիմ ի միասին ի Տունէ մերմէ Ցնծասփիւռ ի միաբանգամ գալստեանն Տեառն։ ամէն։

Ա. և Ր. Ջ.

Վ. ըեալ է՝ ի գիւրս ելից, թէ հրամանաւն այ՝ ի ձեռն սկզբնաւոյք մրջելին մովսէսի՝ իւրացանչիւր տղք իսրայէլեան տոհմին՝ բերին զպիտոյս խորանին վկայու- ըստ կարեաց իւրեանց ի յանապատին։ Ա. յսինքն, ոչ կին և արծաթ և ակունս պատուականս՝ ընդ այլ հան- դերձանաց բազմաց, իսկ էբսէորեանն յոսկւոյ և յար- ծաթոյ ստրուկն յեհուին՝ ըզմազս այծեաց և զդալթս օդեաց առ բերին ։ և այն՝ ընդունելի այ լինէր ։ Ո՞ ի՞ ած՝ ոչ այնքան՝ ի տուրան ասէ, որքան՝ ի տուողին Հայի յօժարութի։ և ընկալեալ ասէ՝ թէ շնո էարկ՝ ի գանձանակին քան զամենեսին։ Ա՞ւրեմն և մերս այս նոր հաստ բան հեռւեալ՝ մերձ դուխասանական բանիդ այ- լոց բանաստեղծից՝ այնպէս համարեացի։ իբրու կապար ոսկւոյ համեմատեալ։ (Ա՞րև հանդոյն սմին թերևս ի- ցէր կարելի յօրինել և զնախերգան ինչ առաջաբանու- առնելով տիարուհս նպաստ օժանդակուե զբան սրբոյն առաքելոյն պօղոսի՝ որ առ կորնթացիան։ թէ զորս եդ աճ յեկեղեցւոջ՝ այս են։ նախ զառաքեալս՝ երկրդ զմար գարէս՝ երրդ զվարդապետս, ապա սակս սակս երկեցու- ցիչ պատճառաց ոմանց՝ լսե վարկաք զբուն թիւն։ թէև լեզուի խօսողին իրաւամբք՝ ոչ էցեր օրէն ուամբք լինիլ խոչնդակ արգելման։) Ա՞ր ի պատիւ սբց Ա՞ ըդ՝ պատին՝ ինչ ո՞չ բան պիծանայ՝ եղև աշխատասիրեալ։ Ա՞նգիր՝ որոց գինն միչ ոչ արժէ աշխարհս ըստ առաքելական վճռոյն, ապա ո՞ր բան պատկանաւոր բանական էցէ գո- վութեան։ որոց գովութինն յայ ևթէ է։ այլ գի մի՛ և խոպան վերջացեալ գտանիցոյ ապագա՛ ի սիրոյ աբցն, իւրաքանչիւրք ըստ կարի՝ ընծայէ զնշէ սրտին։

Ա՞ր շա էին ինչ՝ խօսիլս ասէն այսան։

*Ի՜ Աշխարհ այն է

Տէր Տէր իմ Տէր զան գիտեմ ինձ նըւաստիս
որով անշեղ գըտայց յաւէտ ներ գովես ախս
զի առանց քոյ ոչ ինչ կարեմ առնել յաւ ախս
և ոչ որ անդ ժամանս լինիլ ի յաւէտ ախս։

Պետ և Դըլուխ և Ուսուցիչ Աչկերտ ցաւ
ընդ Հօր և ընդ փառակից քոյ Հոգւոյդ սըրբոյ
ուսո՛ զանուս անեղը արդեամբ բանիդ ար պաւ
ըստ մարդասէր խոնարհութե՛ն հեզութե՛ն քոյ։

Ա՛ոդ ընթանամ աղնիւ սըրբոյդ քո՛ ի ճաղ կոյ
համարձակեա՛լ ի շնորհ Հաւատիդ արարա ճոյ
առ՛ի քաղել ճաղիւնս ուռնոյս անել դու նոյ
և փունջ կազմեալ տալ Հոտոտալ կաթոգնե ըոյ։

Վերապայծառ վարուք փայլեալ Հայր պատուական
որպէս յաստեղս էբրև ըզլոյս արեգա կան
որ ըզ Հաւատ տըգեղութե՛ մեղաց մարդ կան
առնես բնաջինջ լուսով բանիդ Աղօթա կան։

Բաբուն ըզգօն յարեալ ի սեր քոյ Աբու նոյն
յառաջընթաց Աշակերտից սըրբոյ Հոն պոյն
և բարեկամ խորհըրդակցաց Աջոր դոյն
որ քեզ ծանոյց զիւր ըզծածուկս յիւրմէ՛ Հոգւոյն։

Օթագեալ ի դրախտ Հոգւոյդ Շ ընտրհատուն,
բանաւորաբ պըտղով սրտի ըզքեզ զե ղուն
որ ըստ բանի իւրն աղբակից Հանդիսա բուն,
պըտղաբերեր ի յաւիտեան պըտուղ կայ ՚ուն։

Ոչ ոք Գոյէզ Նայիլիր։

Գ Ելիզ յօտսոյն ի նոյն ծառոց խորհըրդա կան,
եռակոհակ ալեացն ընդդէմ կազմեալ տա պան.
առ որ կոչեալ անդուլ ձայնիւ քո ըղձա կան,
զերծուցանես Նոյեանոյ հանգոյն զըրդիս մարդկան։

Ընձաշունչ տաւիղ ծովուն լուղորդ խոր ՝էջ.
շուրջ պընտելով զ հնչմտութիւն ղենջակ ընդ ՝էջ.
ուսոյն հանեալ զ Արգաւիտ լուսոյ ան ընչ,
որպէս զ ջահ՝ Նկեղեցւոյ եղեր ի ՝էջ։

Ընհամեմատ ի յաջողուած շարադրու թեան.
առատաբան առաջադահ առ աստ թեան.
դըստակ բառից նըրբից յոդունց զարմիս հայկեան.
ի հասակի՝ որ էր հիացք՝ ամաց վայր կեան։

Տիրապարգև տեսականաւ տիր ճոխա ցեալ.
և լըծակցաւ գործնականաւ հանգիստա ցեալ.
որով երկուցն ի միասին գոլով յե ռեալ.
պարզ մի հոդի բան բոլորին եղեր գր տեալ։

Ասոի Տրեշտակ դու ի մարմնի յորջորջե ցար.
և գերազանց ներ նըմանեացդ առ վըճռե ցար.
որ յիրաւի՝ ի գեղ նոցին լուսանը կար,
իբրու զ նիշ ինչ Թըխադոյն աղնիւ ցու ցար։

Լուսաճաք համայնք չքնաղ բանիցդ անղուդական,
են համազօր ընդ Աբոտակին Տրունա կան.
զի ըստ յուսոյ ընորհեն ըզպետս ազանց մարդկան.
մեղուցելոց և արդարոց կարեաց պատ կան։

* Ի՞նչ Ի՞նչ ասել ուզես

Թաքունապես Հանն առաքեալ առնի հօր ըմբ,
սոյն ահեռաձգ զամենաստեան ուրախ առ նիդ.
Թէ ըզ գործսըն զոր ես գործեմ յանձնէ իմմէ՛, ,
մեծ քան ըզնոսին որ հաստատին և նա գոր ծիդ.

Ի հրաշս ուստի գերբընական ընթանիցէ լեաց,
ցուցար որոց եկեալ էին յայս նիշ աե զեաց.
մինչ զաղաւնիս խորհրդեցեալս Թողեր լեաց.
զի Թըռչելին նորաբեստուր ի բոյնս իւր եանց.

Ա րտ նըշանն Հոգեւորաց երկուց Թե ետց,
քո սը վարուց և անսրեալ սը Հաճա ատց,
ներկայացաք ի տես աչաց նոյն եկե լոց.
որք քըստմնեալ եղեն ահիւ ըստ ափշե լոց.

Թամիզ կենացդ ի մէջ ողջոյն Թարց խոնջե լոյ,
ոչ կասեցար կոչմանէդ Հրեշտօղ ի հըսկե լոյ.
որոյ փոխան անհընարիւց ինչ արատ քոյ,
քեզ ոչ գըտաւ ըստ նախ ասից փրկչին մե լոյ.

Վ ըրան երինից դու բանալի բացօղ Հըշ դիւ.
առօղ իշխանդրոյ Հաւաչաձայն քոյով ըզ Հիւ.
Հայցմանցդ արդեմբ և խնդրողաց բեկեալ սրըտիւ,
ըզ Սա Թողեր լինիլ միջնորդ յիս քոյ բաս նիւ.

Խուճեցելոց մերձ առի մահ ներցուկ յեց ման.
և տկարաց կըցորդակից պատըսպա րան.
խորասուզից յատակս ախտից յոյս վերըբ ման.
սանդըղօրէն Հաստատանաւդ այսու պատ կան:

Ոտ Դաւիթ Նարեկացին.

Աղերսալերս տաղիւք քոյովք ողբակաս նոյք,
կարծրատնացեալ սրտիկս կակղիչ տաղիւք նոր քոյք.
որ ի լսելն ընթեռնուլով զայնս ըղձայ նոյք,
խոհոյն բղխեսցին ջուրք արտասուաց յորդ յորձանոք.

Յաճախ կիզմամբ ողոհ բանաւոր միշտ ճենճերեալ.
ի հոտ անոյշ առ ընդհանուր աշխարհ բոլ բուրեալ.
յորոյ ծլեսցին բարդութենէ յարտահզ տունկ,
Նոյեայ Լուսոյ հանդերձ Նոգւովն իւր հոտոտեալ.

Յոգնապատիկ հանդերձանոք ըսպիեալ նեռայ,
քաջ թիւրակէս ի տուտն ունօղ թունից ճրճեալ.
բայց ոչ նոցա որք երևինս այս ըզբաց լեալ,
այլ վայրաքարշ ըսկըզբնախայթ խմանաց լեալ.

Ձաքաւակ գաղտնադարանն այն ապի բաւ,
որ իբր ըղսարդ ունի ըղձանոյ իւր շըրջաւ պաւ,
առ ի որսալ զանձինս անբիծս յայն ակաւ նաւ,
ընկճի ընդ այնմ քոյով դիմամբ յայր անընդհատ.

Ոչ ըռչակ հարեալ զանթիւ հաղթից չարին հերհատան,
լուռ արարեր անսեղեկաց առնել ցուն.
թէ ընտիրքն են միշտ կերակուր պորոյ նա բուն.
որով յաճեցո նա պարարի լեալ պատա բուն.

Պղարտաներ բուռան աղուեսուց մարդելոյ զոյ,
նորոգ այդուհն Տն Ձի ապաւան ջոյ,
վերադիմող նորինատուր ցըլտով կիզ նոյ,
և վըտարօղ անանդբաղարձ կարի ի բոյ.

* Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ԱՐՇԱՒԻՐԻՆ *

Ալերսակըրդեալ այսուն պըղծոյ ջերման դիւրին,
արտալաճօղ սուրբ ընթերցմամբ քո Աստեային.
և զայլ գաղանի մեքենայից բազմաց նո բին,
խբրև փողոյ հընչօղ յայտնջս այսու ուժ դին։

Ալըշաւակեալ ըստ քում ըստոյդ վըկայու թեան,
բան քո ունի հիւր պատկերի զամենե սեան.
յորում տեսիլ տիեզերաց և կերպա բան,
ցուցեալ ոչ ի հայելոջ դէմ յանդիման։

Ալ ըսպինու Աստային կըրթմամբ գը րոց,
ըստ համայնից պատրաստեցեր դեղ հարուստ ծոց.
ուստի ըզքեզ Ինոյն արհեստ վարժեցեր լոց,
բըժըշկապետ կարդալ արդեամբ ի ի վըճ ուոց։

Ամէն այսորիկ ո՞վ ոք ինչ այն ցաւս դար,
կամ ժանտաժէտ ի բըժըշկաց վարեալ ի տար,
որ երագումամբ առքեզ դիմեալ յուսապա տար,
ընդունելի ցաւոցն անձին բուժման ըզ ձար։

Ալմարդ դոյով եօթնեակ ցաւօք միշտ ախտա էր,
փարիմ զտախտդ ոչ քաջ բըժիշկ Նայր հոդե էր.
զի ըստիպեալ ըստեղանեօքդ յոյժ զօրա էր,
զնս բուժեացես ըստ համբաւոդ քում փառաւոր։

Ալնուօնաղարդ կենաց ուղղն շուք պարծա նաց.
և խըրախոյս ընդ նոյն շաւիղ ընթացո ղաց.
խակ դըժնելոց և անկելոց վերաձո րաց,
քաղցու դեղով յուսադրուես կապ պատա նաց։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

Սըրբակենցաղ քոյինակրօն Ա՛ըդնօղ պա ըուց,
Խաչեցելոյն գըծագրուԹ՛ը Պատկեր վա ըուց.
որ յարդեցմամբ քո յարատև անհատ դան ձուց,
աճեցուցման դուս օժանդակ նոցին վար ձուց։

Ա՛ղօԹկերաց աշխարհահռչակ անձնուրա ցից,
ողբ միշտ ի կեանս պարապեցիր դո՛ն աղօ Թից,
զանհիւԹ ակունս մարգարտայեալ քոյոց բա նից,
իբրև ըզ քայս արկեր շըրԹանց նոցա բնա ւից։

Ցայսօր և անդր յաւիտեանից յաւէժ հըրճուելին.
ծերք և տըղայք և աղանդայք ամենե քին.
զի այս քո Ձիր՝ ո՛չ Թէ միայն ե՛ մի ցե ղին,
այլ հասարակ ամէն ազոց յոր գըտա նին։

Ա՛ւ արդ գիտեմ զի չե՛ն քեզ բանիս ըմբռն և ձահ.
այլ քանզի սէր հըզօրագոյն է քան ըզ մահ.
յաղ՛ագս որոյ վըստահացեալ եղէ ան ահ.
իմ վանաքի բանիւ հըպիլ բանիցդ ան՛ մահ։

Ա՛րդ ըստ Թըւ՛ոյ ալեփոխատաց սա՛ յօրի նեալ.
բայց ըստ գըծից յանուն տըրտիս շարակար գեալ.
որ ընդ միոյ՝ ըստ նոյն Թըւ՛ոյ՝ Թէ էր կըրկ նեալ,
չէր տակաւին արդարև իակ հերիք վար կեալ։

Ի՛ըռեղ ուրեմն ապա աստէն բըռնադա տիմ.
բարեխօսել զայրդ՝ այ մաղԹեալ վանո՛ւ իմ,
զի քա՛ւեցեալ՝ ի յանցանաց լինեըլով իմ,
Թերևս արժան մասին փառաց գըտանի՛ց իմ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ
ԳԱՍ Գրադարան
ZUUR-ARM.COM
Ա. ՄԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

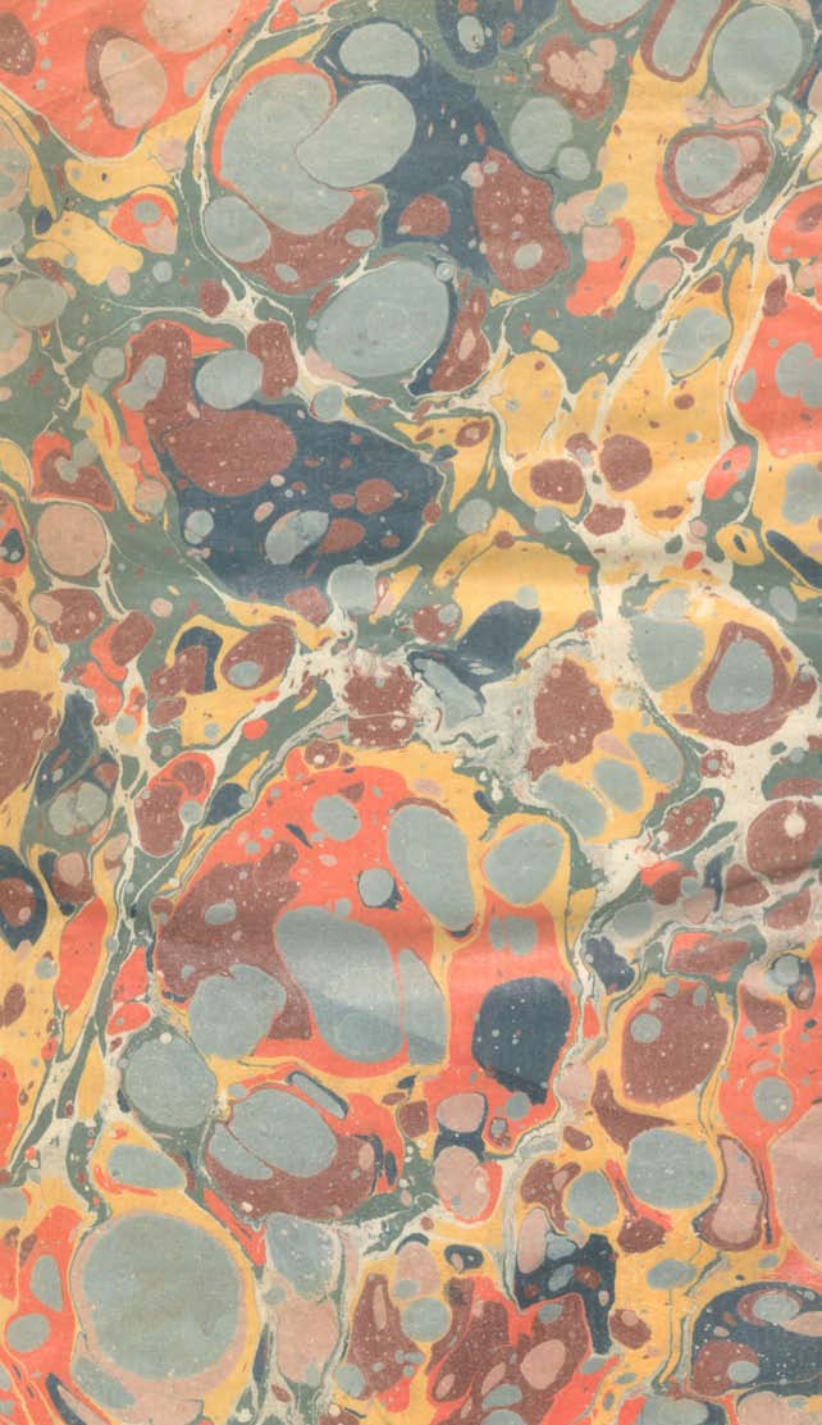

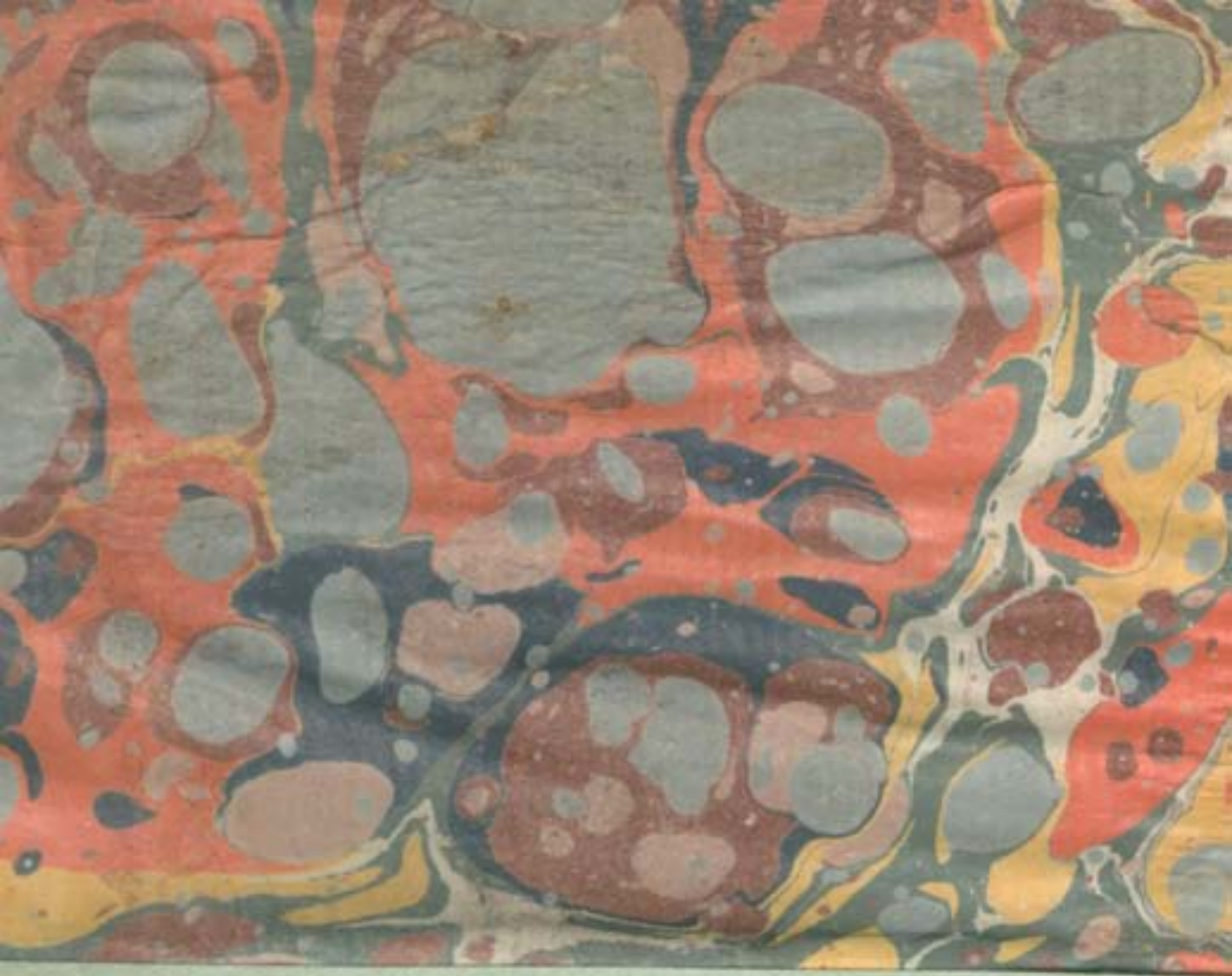

22/VI